

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΣ ΕΛΕΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΒΕΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

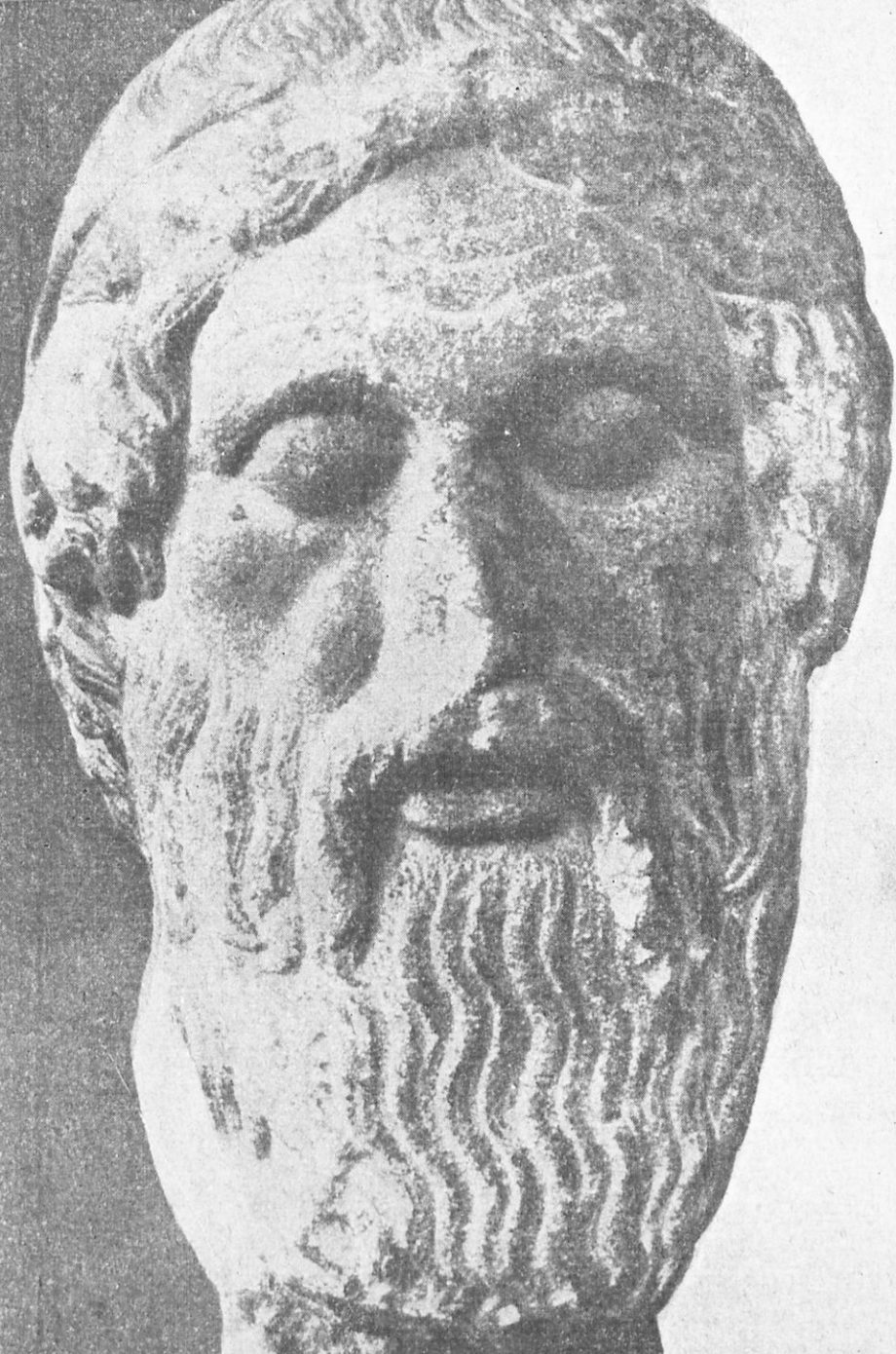
ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ (ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΞΕΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1961

Ο Μ Η Ρ Ο Σ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος καὶ ὁ Τρωικὸς μῦθος

Ἡ Ἰλιάς εἶναι τὸ παλαιότερον ἀπὸ τὰ δύο ποιήματα τοῦ Ὀμήρου, ἔχει δὲ ἐντελῶς διάφορον περιεχόμενον ἀπὸ τῆν Ὀδύσσειαν. Ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν ἐπῶν, τὰ ὁποῖα διηγοῦνται πολεμικὰ γεγονότα καὶ ἐξυμνοῦν ἥρωικάς πράξεις.

Ἰδιαιτέρως τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος περιλαμβάνει ἐν ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον συνέβη κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς πολιορκίας τοῦ Ἰλίου καὶ τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ ἀναδειχθῇ ἡ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν ἡρώων, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν Τρωικὸν πόλεμον. Εἰς τῆν διήγησιν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου, διαρκείας πενήτηκοντα ἡμερῶν, περιορίζεται τὸ Ὀμηρικὸν ποίημα καὶ μόνον κατὰ σύμπτωσιν ἀναφέρει τὰς ἀφορμὰς ἢ καὶ ἄλλα συμβάντα τοῦ πολέμου. Ἡ ὅλη σύνθεσις τοῦ ἔπους τούτου προϋποθέτει ὅτι εἶναι γνωστὸς εἰς τοὺς ἀκροατὰς ὁ Τρωικὸς μῦθος ἀπὸ τῆν πρότερον ἀφορμῆν τοῦ πολέμου μέχρι τοῦ σημείου, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἐπιτικὴ διήγησις.

Κατὰ τὸν μῦθον τούτον ὁ Πάρις, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Πριάμου, παραβιάζων τὴν ἱερότητα τῆς φιλοξενίας, ἀπήγαγε τὴν Ἑλένην, γυναῖκα τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Μενελάου, καὶ συναπεκόμισε βασιλικὸς θησαυρός. Πρὸς ἐκδίξησιν τῆς ὕβρεως ταύτης ὠργανώθη ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Τροίας ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν νήσων. Τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηθῶν Ἀγαμέμνων, ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου. Στόλος ἑπταχιλίων πλοίων συνεκεντρώθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Αἰθίδος, κεμένης ἐπὶ τῆς Βοιωτικῆς ἀκτῆς, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπλευσαν ἐναντίον τῆς ἐχθρικῆς γῆς, τὴν ὁποίαν καὶ κατέκτησαν ὅσπερα ἀπὸ ἀγῶνας δέκα ἔτων. Τοιοῦτος διεμορφώθη καὶ παρεδόθη ὁ Τρωικὸς μῦθος ἀπὸ τῆν ἐπιτικὴν ποίησιν.

Μέσα εἰς αὐτὸν ὅμως διέκριναν οἱ Ἕλληνες τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ὅπως διακρίνομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἐν μέγα ἱστορικὸν γεγο-

M. Κουτσογιάννης

ρός· ὅτι περὶ τὸ 1200 π. Χ. ἔγινε μεγάλη καὶ ὄργανωμένη ἐξόρμησις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατεστημένων ἤδη Ἑλληνικῶν φύλων, τῶν Πρωτοελλήνων, ὅπως λέγονται σήμερον, πρὸς κατάκτησιν ἐδαφῶν τῆς Μ. Ἀσίας. Ἡ ἐξόρμησις αὕτη ἔφερεν εἰς ἀντιπαράταξιν τὰ ἠνωμένα κράτη τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἓνα συνασπισμὸν Μικρασιατικῶν κρατῶν, τῶν ὁποίων ἰσχυρότερον καὶ πλουσιώτερον ἦτο ἡ Τροία.

2. Ἡ Τροία καὶ ὁ πολιτισμὸς τῆς

Ὅπως ἀπεδείχθη ἀπὸ ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια, ἡ ΒΑ ἀκτὴ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπετέλει τὸ ἰσχυρὸν κράτος τῆς Τροίας (βλ. χάσιτη ἀρ. 1), τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ θαλασσιῶν κράτη, τὰ ἀκμάσαντα κατὰ τὴν 2αν π. Χ. χιλιετηρίδα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου. Τὸ κράτος τοῦτο εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπὴν του καὶ ἄλλους γειτονικοὺς λαοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐκυβερνῶντο ἀπὸ ἰδίους βασιλεῖς. Ὁ λαὸς τῶν Τρώων δὲν ἦτο φ ν λ ε τ ι κ ὼ ς διάφορος ἀπὸ τοὺς λαοὺς, οἵτινες ἀπετέλουν τὰ Αἰγαιακὰ κράτη τῆς Ἑλλάδος. Εἶχε πολιτισμὸν ἀνεπτυγμένον, ὅπως περίπου καὶ αἱ Μυκῆραι καὶ τὸ Ἄργος, τὰ αὐτὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα καὶ ὁμοίαν λατρείαν. Ἐπὶ πλεόν οἱ Τρῶες εἶχον τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἠρωτισμοῦ, τὸ ὁποῖον διακρίνει τοὺς ἀκμάσαντας Μεσογειακοὺς λαοὺς.

Διὰ τὸν Τρωικὸν πολιτισμὸν ἔχομεν ὡς ἀσφαλέστατα τεκμήρια τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας ἐπέτοχεν ὁ Ἑρ. Σχλημμαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γουλ. Δαϊρφφελδ. Κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, αἵτινες διενεργήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου, ἀπεκαλύφθη αὐτὴ ἡ πόλις τοῦ Προιάμου, ἣτις ἐκκρυεῖσθη καὶ ἐπυρπολήθη ἐπὸ τῶν Ἀχαιῶν (βλ. εἰκ. ἀρ. 2). Εἰς αὐτὴν ἀνευρέθησαν λείψανα τοῦ τείχους (βλ. εἰκ. ἀρ. 3), οἰκῶν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, καθὼς καὶ διάφορα ἀντικείμενα Μυκηναϊκῆς τέχνης, ἣτις ἐπεκράτει καὶ εἰς τὴν Τροίαν, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα Αἰγαιακὰ κράτη. Ἐξ ἄλλου ἢ ἐπικῆς διήγησις τοῦ Ὅμηρου φανερώνει πόσον ἦτο προηγμένος ὁ βίος καὶ ποία ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ ἀκμὴ τοῦ Τρωικοῦ λαοῦ.

3. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῆς Τροίας

Ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀκμαίου τούτου κράτους ὑπῆρξεν ἡ πρώτη, ἣτις ὄργανώθη καὶ ἐπραγματοποιήθη μὲ κοινὴν σύμπραξιν τῶν ἰσχυροτέρων Ἀχαιϊκῶν κρατῶν. Ἡ σύμπραξις αὕτη εἶναι ἡ

ἀρχαιοτάτη ιστορική περίπτωσις, κατὰ τὴν ὁποίαν συνεργάζεται ὅλον τὸ ἔθνος μὲ τὰς φυλετικὰς του ἀρετὰς πρὸς κοινὸν σκοπὸν καὶ κοινὰ ιδεώδη. Ὁ Θουκυδίδης λέγει ὅτι « π ρ ὀ τ ὼ ν Τ ρ ω ι κ ὼ ν ο ὔ δ ἔ ν φ α ῖ ν ε τ α ι π ρ ὅ τ ε ρ ο ν κ ο ι ν ῆ ἔ ρ γ α σ α μ ἔ ν η ἢ Ἑ λ λ ἄ ζ » (Α . 3).

Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἔγινε πρὸς κατάκτησιν τῶν πλουσίων ἐδαφῶν τῆς ΒΑ Μικρασιατικῆς παραλίας καὶ πρὸς ἀποικισμόν. Ἄφησεν ἀνάμνησιν μεγάλου γεγονότος εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι ἐγκατεστάθησαν κατόπιν ὡς ἄποικοι εἰς τὰς χῶρας, ὅπου διεδραματίσθησαν τὰ γεγονότα αὐτά. Ἡ ἐπική ποιήσις, ἢ ὁποία, καθὼς εἶναι γνωστόν, ἀνεπτύχθη εἰς τὰς πλουσίας καὶ εὐκραεῖς χῶρας τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας, εὗρεν ἀνεξάντλητον ποιητικὸν θέμα εἰς τοὺς θρόνους καὶ τὰς παραδόσεις περὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Φυσικὰ μὲ ποιητικὸν τρόπον παρέστησεν ὡς ὑπεράνωτοπα ἔργα τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου καὶ ἐξιδανίκευσε τοὺς ἥρωας, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον μέρος εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τοῦς ἥρωικοῦς θρόνους καὶ ἀπὸ τὰς παραδόσεις παλαιότερων ἐπῶν ἐνεπνεύσθη ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Ἰωνίας τὸ θαυμάσιον ἔπος του, τὸ ὁποῖον διαωνίζει εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀνθρωπότητος τὸν Τρωικὸν πόλεμον καὶ τοὺς ἥρώας του.

4. Ο ἰ ἥ ρ ω ε ς

Κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν διήγησιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων Ἑλληνικῶν χωρῶν, ὅσοι συμμετέσχον εἰς τὴν Τρωικὴν ἐκστρατείαν, ἀνεγνώριζον ὡς ἀνώτατον ἀρχηγὸν τὸν βασιλεῖα τῶν Μυκηρῶν Ἀγαμέμνονα, ὅστις λέγεται « β α σ ι λ ε ὑ τ α τ ο ς π ἄ ν τ ὼ ν » καὶ ἐξημεῖται ὡς ἔξοχον πρότυπον πολιτικῆς καὶ πολεμικῆς ἀρετῆς. Τὸ ἡγεμονικὸν μεγαλεῖον καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου διαφαίνεται εἰς ὅλην τὴν διήγησιν τῆς Ἰλιάδος. Σὺν ἀρχηγὸς καὶ σχεδὸν ὁμότιμος πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα παρίσταται καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μενέλαος, ἀριστεύων πολλὰκις εἰς τὰς μάχας, ἀλλ' ἀσκῶν μικροτέραν ἐπιρροὴν καὶ πρωτοβουλίαν εἰς τὸ στράτευμα.

Κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τοῦ πολέμου διεκρίθησαν καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατὰ τοὺς κοινὸς πολεμικοὺς ἀγῶνας εἰς ἰδιαίτερον ἀρετὴν ἕκαστος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ ποιητὴς λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ παραστήσῃ διαφόρους τύπους ἠθικῶς καὶ νὰ ἐξάρῃ ἐκάστην ἀρετὴν ἐνσαρκωμένην εἰς ἓν πρόσωπον. Τοιοῦτοι τύποι διαπρέπουσιν εἰς τὸ ποίημα τῆς Ἰλιάδος πολλοί, ἐκ τῶν ὁποίων περισσότερον ὑποδειγματικοὶ εἶναι : ὁ γέρον

Νέστορ, βασιλεύς τῆς Πύλου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν πεῖραν τῆς γεροντικῆς ἡλικίας του καὶ μὲ τὴν θαυμασίαν πειθὴ τῶν λόγων του διέπρεπεν εἰς τὰς βουλὰς, καὶ εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις ἔδωκε τὴν καλιότεραν καὶ φρονημοτέραν λύσιν. Εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν ἐπίσης παύσεται ὁ βασιλεύς τῆς Κρήτης **Ίδομενεὺς** λαμβάνων μέρος εἰς τὰς μάχας καὶ ἐγτελών μὲ ἐθνοσιασμῶν νεανικῶν ὅ,τι θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος. Τολμηρὸς καὶ πολυμήχανος πάντοτε ὁ **Ὀδυσσεὺς** χρησιμοποιεῖ τὴν γοιμότητα καὶ τὴν ὀξυδέρξειαν τοῦ νοῦ του διὰ τὸ κωπὸν καλόν, ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ λαοῦ, λαμβάνων μέρος εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ἐπίσης ἐδφνῆς καὶ πολιτικὸς παρυσιάζεται ὁ βασιλεύς τοῦ Ἄργους **Διομήδης**, ἀλλ' ὁ ἦρωας αὐτὸς διακρίεται κροῖως εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν, ὡς ἐπίσης ὁ βασιλεύς τῆς Σαλαμῖνος **Αἴας ὁ Τελαμώνιος** καὶ ὁ συνώνυμὸς του ἦρωας **Αἴας ὁ Ὀυῆως** ἀπὸ τὴν Λοκροῖδα. Μαζὶ μὲ τοὺς πρότους αὐτοὺς ἦρωας ἀναφέρονται πολλακι καὶ ἐξεμνοῦνται οἱ πιστοὶ των φίλοι ἢ συνασχητοί, ὡς ὁ **Μηριόνης** μὲ τὸν Ἰδομενεά, ὁ **Σθένελος** μὲ τὸν Διομήδη κ. ἄ.

Ἡ πλοκή τῶν γεγονότων καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν ἐπεισοδίων φέρει συχνὰ τὴν διήγησιν εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἐξέμνησιν τῶν ἀντιπάλων. Οἱ Τρῶες ἀμύνονται τοῦ πατοίου ἐδάφους μὲ γενικὸν ἀσχηγρὸν τὸν **Ηοιμῖδην Ἔκτορα**, ὁ ὁποῖος ἐνσωμαζώνει τὸν ἰδανικώτερον τέπον τοῦ ἦρωος καὶ ἐποτάσσει τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸ καθῆκον καὶ εἰς τὸ σπναισθημα τῆς τιμῆς. Εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐμφανίζονται καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς Τρῶες, ὡς ὁ μαντικὸς **Ἐλενος**, ἀδελφὸς τοῦ Ἐκτορος, ὁ **Πολυδάμας**, ὁ **Σαρπηθῶν**, ὁ **Αἰνεΐας**. Καὶ αὐτοί, ὅστις ἐπῆρξεν ἡ ἀφορομὴ τοῦ κακοῦ, ὁ **Πάρις** (Ἀλέξανδρος), ἐπιδεικνύει εἰς ὄρισμένας στιγμὰς ἦρωισμὸν καὶ φιλοτιμίαν.

Ὁ κατ' ἐξοχὴν ὁμοιος ἦρωας ὀλοκλήρου τοῦ ἔπουσ τῆς Ἰλιάδος εἶναι ὁ ἡμίθεος **Ἀχιλλεύς**, ὁ ὁποῖος ἦλθεν ἀπὸ τὴν Φθίαν μὲ τὸν φίλον του **Πάτροκλον** καὶ ἦτο μὲν ἀσχηγρὸς ἐνὸς μιζροῦ Ἑλλληνικοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλίας, ἀλλὰ δι εἶπε μὲ τὰς χειρὰς του τὸ περισσότερον μέρος τοῦ πολέμου. Τιμᾶται ἀπὸ ὄλους τοὺς Ἀχαιοὺς ὡς ὁ ἦρωας τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης, καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ δήμου διαπρέπει θαυμαστός εἰς τὸ κάλλος τῆς μορφῆς καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν λόγων. Ἐνῶ ὁ Ἀγαμέμνων μὲ τὴν πολιτικὴν ἰσχύον του ἡγεμονεεῖει ὡς ποιομὴν λαῶν, ὁ ἀσχηγρὸς τῶν Ἑλλήνων τῆς Φθίας λατρεῖται ὡς εἰδωλον ἀγερώχου ἡρωισμοῦ.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀχιλλέως κοριασχεῖ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. "Ὅλοι τὸν θαυμάζουν κατὰ τὴν ὄραν τῆς μάχης, ὅλοι τὸν ποθοῦν, ὅταν λείπει ἀπ' αὐτήν. Ἡ αὐτοπεποιθήσις καὶ ἡ εὐγενικὴ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος αὐτοῦ ἀποτελοῦν τὸ ἠθικὸν κέντρον, πέριξ τοῦ ὁποῖου πλέκεται μὲ θαυμαστὴν ποιητικὴν ἁρμονίαν τὸ ἦθος καὶ ἡ δοῦσις τῶν ἄλλων προσώπων.

5. Ἡ ποιητικὴ ἀξία τῆς Ἰλιάδος

Ἡ πλοκὴ εἰς τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος πραγματοποιοῦται ὄχι μόνον μὲ τὴν ἔσωτερικὴν αὐτὴν ἐνότητα τῆς ἥρωικῆς μορφῆς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλωνχίαν τῶν γεγονότων. Γίνονται μὲν συχνὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα μακροὶ παρεκβάσεις καὶ παρεμβάλλονται σκηναί, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι τόσον στενὰ συνδεδεμένα μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος· ἐν τούτοις δὲν χάνει κανεὶς ποτὲ τὴν αἴσθησιν ὅτι ἡ διήγησις προχωρεῖ πρὸς τὴν δέσιν καὶ τὴν λύσιν τῶν διαδοματιζομένων. Δὲν πᾶνει γὰρ ἀναγνωρίζῃ τις ὅτι ὁ συνθέσας τὸ ποίημα εἶναι σοφός, χωρὶς γὰρ θέλη γὰρ ἐπιδεικνύῃ σοφίαν, πάντοτε καλλιτέχνης, χωρὶς γὰρ ἀναζητῇ μὲ ἐπιτήδευσιν γὰρ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἄλλων. Μὲ ὄλην τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀφέλειαν περιγράφει τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, σκιαγραφεῖ μέσα εἰς αὐτὴν τοὺς ἰδανικοὺς τύπους καὶ ὑποδεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον τοὺς μεγάλους σκοποὺς τῆς ἐπάρεξώς του.

Αὐτὸ τὸ κατορθώνει ὄχι μόνον μὲ τὴν τέχνην τῆς διηγήσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἄφθαστον δύναμιν τῶν λέξεων. Ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἥρωας ἐμφανίζεται σταθερὰ εἰς τὴν φαντασίαν μας μὲ ὄρισμένα ἐπίθετα, τὰ ὁποῖα φανεροῦν τὴν κορυωτέραν ἀρετὴν ἢ τὴν κατ' ἐξοχὴν ιδιότητά του. Οἱ λόγοι ἐξ ἄλλου, τοὺς ὁποίους λέγον αὐτοὶ εἰς δημοσίας συνεδριάσεις ἢ εἰς ἰδιωτικὰς συζητήσεις, συμπληροῦν τὴν μορφήν καὶ ἐμφανίζουν ἐντονώτερον τὸν χαρακτῆρα ἐκάστου. Αἱ εἰκόνες τῶν πραγμάτων καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν γεγονότων ἐπιτυγχάνονται μὲ δυνατὰς καὶ ἀπλᾶς λέξεις τόσον ἀκριβεῖς καὶ παραστατικαί, ὥστε νὰ ἀφήρουν ἀλησμόνητον ἐντύπωσιν.

Εἰς τὰς σκηναὶς καὶ εἰς τὰς συνομιλίαις, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος, παριστάνεται κάθε εὐγενικὴ ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς, εἰς τὴν ὁποίαν φθάνει ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἰδικήν του θέλησιν καὶ προσπάθειαν. Ὁ ποιητὴς μὲ τὴν καθαρὰν τὸν ἀτίληφον κα-

τανοεῖ βαθύτατα καὶ ἐρμηνεύει θαυμάσια μὲ τὸν μαγικὸν τοῦ λόγου ποιοὶ πόθοι καὶ ποῖα ἔργα ἐξυψώνουν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅταν ἕνας ποιητὴς γνωρίζῃ τὸ νόημα τῆς ζωῆς, γίνεται ὁ καλύτερος ἐρμηνευτὴς τῶν ἀξιών τῆς καὶ ὁ πειστικώτερος διδάσκαλός μας, διὰ τὰ κερδησόμενα αὐτὰς τὰς ἀξίας.

6. Ἡ Ἰλιάς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον

Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἱστορίαν ἄλλον λαοῦ ποίημα, τὸ ὁποῖον νὰ ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτοῦ τόσον, ὅσον ἐπέδρασεν ἡ Ἰλιάς εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀρετὴ, ὅπως ἐξεδηλώθη εἰς διαφόρους ἱστορικούς ἐποχάς, ἐξεπήγαγεν ἀπὸ τοὺς στίχους τῆς Ἰλιάδος. Ἡ παρτοῖα Ἑλληνικὴ ἀρετὴ. Ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῶν ἡρώων τῆς Ἰλιάδος ἐνεπνέοντο οἱ Ἕλληνες τῶν ἱστορικῶν χρόνων τὸ πολεμικὸν μένος καὶ ἐπειθόντο ὅτι ἀξίζει κανεὶς νὰ θωσιάζεται δι' ἕνα μεγάλον σκοπόν. Ἡ πίστις ὅτι ὑπάρχοντες ἠθικαὶ ἀξία αἰωνίως σταθεραὶ ἐτροφοδοτήθη μὲ ὅσα συνέβησαν ἢ ἐλέχθησαν εἰς τὴν Ἰλιάδα. Καὶ ὁ Σωκράτης ἀκόμη, ὅταν ἐδήλωσεν ὅτι προτιμᾷ τὸν θάνατον ἀπὸ τὸν ἀφιλοσόφητον βίον, ἐπενθύμισεν εἰς τοὺς δικαστάς του (Ἀπολογία, κεφ. 16) ὅτι εἰς τοῦτο μιμεῖται τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις ἐπροτίμησε νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἀθετήσῃ φιλικὸν χρέος (Ἰλιάδος Σ 98).

Ἐκτὸς τούτου, ὡς εἶναι ἤδη γνωστόν, ὁ Ὅμηρος ἐπῆρξεν ὁ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικὸς παιδαγωγὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ ἰσορροπημένη καλαισθησία καὶ ἡ θαυμαστὴ παρατηρητικότης, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην, ἦσαν διδάγματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμύησε τὴν Ἑλληνικὴν διάνοιαν ἡ τέχνη τοῦ Ὀμήρου. Ἡ γλυπτικὴ, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἀγγειογραφία τῶν ἱστορικῶν χρόνων συχνὰ ἐξέλεγε θέματα ἀπὸ τὰς τελείας περιγραφὰς τοῦ Ὀμήρου (βλ. εἰκόνας ἐπ' ἀριθ. 9 - 11) καὶ τὰ ἐξετέλει μὲ τὴν ἀπαράμιλλον τεχνικὴν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει καὶ τὴν Ὀμηρικὴν ποιήσιν.

Ἰδιαιτέρως ἐνεπνέοντο καὶ ἐδιδάσκοντο ἀπὸ τὰ Ὀμηρικὰ ποιήματα, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα, οἱ μεταγενέστεροι ποιηταὶ καὶ ἰδίως οἱ τραγικοί. Ἐντονα βλέπομεν τὰ ἴχνη τῆς ἐπιδράσεως ταύτης εἰς τὰς ἀρχαίας τραγωδίας, πολλαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχον ἐπόθεσιν ἐκ τοῦ Τρωικοῦ μύθου. Ἐξ ἄλλου τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων καὶ τοὺς

ποιητικούς τρόπους τοῦ Ὀμήρου μετεχειρίσθησαν καὶ οἱ τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ ἐκφράσουν ἀπὸ σκιρῆς τὰς σκέψεις καὶ τὴν φιλοσοφίαν των. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Αἰσχύλος ἔλεγε διὰ τὰς τραγωδίας αὐτοῦ, ὅτι εἶναι ψυχία ἀπὸ τὰ μεγάλα δειπνα τοῦ Ὀμήρου, ὁ δὲ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐμιμήθη εἰς πολλὰ τὸν Ὀμηρον, ἀπεκλήθη φιλόμηρος.

Καὶ ὕστερα ἀπὸ τόσους αἰῶνας, ἀφοῦ τόσον μετεβλήθη τὸ περιχόμενον καὶ ὁ τρόπος τοῦ βίου, τὰ Ὀμηρικὰ ποιήματα ἔχον πάντοτε τὰ προσφέρον εἰς τὰς Ἑλληνικὰς γενεὰς τὴν ἀπλὴν καὶ μεγάλην σοφίαν τῆς ζωῆς μὲ τὴν ὠραιότεραν ἔκφρασιν καὶ ἀποτελοῦν τὸ ἀφθαστον, τὸ τέλειον ὑπόδειγμα ποιητικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον εἶναι συγχρόνως πολέτιμος ἔθνικός θησαυρός. Ὅπως καὶ εἰς τὴν Ὀδύσειαν, ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἰλιάδα ἀναγνωρίζομεν τὸν πλάστην τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τὸν ποιητὴν τῆς Ἑλλάδος.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

ΙΛΙΑΣ

Α

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἄχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἴωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή, 5
ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἄτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς. 7

Ἀσέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ἱερέα Χρῦση.
Λοιμὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι ; 8
Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὁ γὰρ βασιλῆι χολωθείς
νοῦσον ἀνά στρατὸν ὄρσε κακὴν, ὀλέκοντο δὲ λαοί, 10
οὐνεκα τὸν Χρῦσην ἠτίμασε ἀρητῆρα
Ἄτρεΐδης· ὁ γὰρ ἦλθε θαῶς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενός τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
στέμματα ἔχων ἐν χερσὶν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος
χρυσέφ' ἀνά σκῆπτρῳ, καὶ λίσσετο πάντας Ἀχαιοῦς, 15
Ἄτρεΐδα δὲ μάλιστα δῶω, κοσμήτορε λαῶν·

« Ἀτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί,
 ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὐ δ' οἴκαδ' ἰκέσθαι·
 παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι. 20
 ἀζόμενοι Διὸς υἱὸν ἐκηβόλον Ἀπόλλωνα ».

Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
 αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
 ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ,
 ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν· 25
 « μή σε, γέρον, κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κίχρῳ
 ἢ νῦν διθύνοντ' ἢ ὕστερον αὖτις ἰόντα,
 μή νύ τοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
 τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
 ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεϊ, τηλόθι πάτρης, 30
 ἰστὸν ἐποιομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιώωσαν·
 ἀλλ' ἴθι, μή μ' ἐρέθειζε, σαώτερος ὧς κε νέηαι ».

Ὡς ἔφατ', ἔδεισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπέιθετο μῦθῳ·
 βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·
 πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἠρᾶθ' ὁ γεραῖος 35
 Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΐκομος τέκε Λητώ·
 « κλυθὶ μευ, ἀργυρότοξ', ὃς Χρῦσῃν ἀμφιβέβηκας
 Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδοιό τε Ἴφι ἀνάσσεις,
 Σμινθεῦ, εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
 ἢ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πύονα μηρί' ἔκηα 40
 ταύρων ἠδ' αἰγῶν, τότε μοι κρήνην ἐέλδωρ·
 τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν ».

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
 βῆ δὲ κατ' Οὐλύμποιο καρῆνων χωόμενος κῆρ,
 τόξ' ὅμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέεσ τε φαρέτρην. 45
 ἔκλαγξαν δ' ἄρ' οἷστοι ἐπ' ὄμων χωομένοιοι,
 αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ' ἦϊε νυκτὶ εἰοικώς.

ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' Ἴον ἔηκε·
δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένετ' ἀργυρέοιο βιοῖο.

οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούς,

αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφίεις
βάλλ'. αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκίων καίοντο θαμειαί.

Ἀγορὰ λαοῦ. Μαντεία Κάλχαντος.

Ἐννῆμαρ μὲν ἀνά στρατὸν ὄχετο κῆλα θεοῖο,

τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·

τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη·

κῆδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὄρατο.

οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν ὀμηγερέες τ' ἐγένοντο,

τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·

« Ἀτρεΐδῃ, νῦν ἄμμε παλιμπλαχθέντας ὅτω

ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν,

εἰ δὴ ὀμοῦ πόλεμός τε δαμᾶ καὶ λοιμὸς Ἀχαιοῦς.

ἀλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείοιμεν ἢ ἱερῆα,

ἢ καὶ ὄνειροπόλον, καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διὸς ἐστίν,

ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,

εἴτ' ἄρ' ὅ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται εἴθ' ἐκατόμβης,

αἶ κέν πως ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων

βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι. »

Ἦ τοι ὅ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο τοῖσι δ' ἀνέστη

Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,

ὃς ἤδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,

καὶ νήσσο' ἠγάθησάτ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω

ἦν διὰ μαντοσύνην, τὴν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·

ὅ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

« ὦ Ἀχιλλεῦ, κέλεαί με, δίφιλε, μυθήσασθαι

μῆνιν Ἀπόλλωνος ἐκατηβελέταο ἄνακτος·

τοιγάρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μοι ὕμῳσσον
ἢ μὲν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν·

ἢ γὰρ ὀϊομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
Ἄργείων κρατέει καὶ οἱ πείθονται Ἀχαιοί.

κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηι. 80
εἴ περ γὰρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψῃ,
ἀλλὰ τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὕφρα τελέσσει,
ἐν στήθεσσιν ἐοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἴ με σαώσεις ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
« θαρσῆσας μάλα εἰπέ θεοπρόπιον ὃ τι οἶσθα· 85

οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα δῖοφιλον, ὧς τε σὺ, Κάλχαν,
εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
οὐ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
σοὶ κοίλῃς παρὰ νηυσὶ βαρείας χειῖρας ἐποίσει
συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἵπης, 90
ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὐχεται εἶναι ».

Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ἤϋδα μάντις ἀμύμων·

« οὐτ' ἄρ' ὃ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται οὐθ' ἐκατόμβης,
ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων
οὐδ' ἀπέλυσε θυγάτρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα, 95
τοῦνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἐκηβόλος ἡδ' ἔτι δώσει·
οὐδ' ὃ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λοιγὸν ἀπώσει,
πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἐλικώπιδα κούρην
ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἐκατόμβην
ἐς Χρῦσῃν· τότε κέν μιν ἰλασσάμενοι πεπίθοιμεν ».

Ἦ τοι ὃ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔξετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
ἦρωσ' Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναί
πίμπλαντ', ὅσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἶκτην.

Κάλχαντα πρῶτιστα κάκ' ὀσσόμενος προσέειπε· 105
« μάντι κακῶν, οὐ πῶ ποτέ μοι τὸ κρήγυρον εἶπας.

αίει τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
 ἐσθλὸν δ' οὔτε τί πω εἶπας ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας.
 καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις
 ὡς δὴ τοῦδ' ἕνεκά σφιν ἐκηβόλος ἄλγεα τείχει, 110
 οὔνεκ' ἐγὼ κούρης Χρυσηίδος ἀγλά' ἄποινα
 οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
 οἴκοι ἔχειν· καὶ γὰρ ῥα Κλυταιμῆστρης προβέβουλα
 κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὐ ἔθέν ἐστι χερσίων,
 οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι ἔργα. 115
 ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τό γ' ἄμεινον·
 βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόν ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι.
 αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἐτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
 Ἄργείων ἀγέραστος ἔω, ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε·
 λείψετε γὰρ τό γε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη». 120

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
 « Ἄτρεΐδη κύδιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
 πῶς γὰρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί ;
 οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνηΐα κείμενα πολλά,
 ἀλλὰ τὰ μὲν πολλίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται, 125
 λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῶ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
 τριπλῆ τετραπλῆ τ' ἀποτίσομεν, αἶ κέ ποθι Ζεὺς
 δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξει ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων· 130
 « μὴ δὴ οὕτως, ἀγαθός περ ἑὼν, θεοσεῖκελ' Ἀχιλλεῦ,
 κλέπτε νόφ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεια οὐδέ με πείσεις.
 ἢ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἐμ' αὐτὸς
 ἦσθαι δευόμενον, κέλευαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι ;
 ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί, 135
 ἄρσαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται·
 εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι

ἦ τεὸν ἦ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἦ Ὀδυσῆος
 ἄζω ἑλών· ὁ δὲ κεν κεχολώσεται, ὅν κεν ἴκωμαι.
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεσθα καὶ αὖτις, 140
 νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλλα δῖαν,
 ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ' ἐκατόμβην
 θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσηίδα καλλιπάρηρον
 βήσομεν· εἷς δέ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουληφόρος ἔστω,
 ἦ Αἴας ἦ Ἰδομενεὺς ἦ δῖος Ὀδυσσεύς 145
 ἢ σὺ, Πηλεΐδῃ, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
 ὄφρ' ἤμῃν ἐκάεργον ἰλάσσαι ἱερά ῥέζας »). 147

Ἔρις Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως.

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 148
 « ὦ μοι, ἀναιδείην ἐπιειμένε, κερδαλεόφρον,
 πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πειθήται Ἀχαιῶν 150
 ἢ ὀδὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἴφι μάχεσθαι ;
 οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἤλυθον ἀιχμηπῶν
 δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἰτίαι εἰσιν·
 οὐ γὰρ πῶ ποτ' ἐμὰς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους,
 οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ, ἐριβόλακι βοιωτιανείρῃ 155
 καρπὸν ἐδηλήσαντ', ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξὺ
 οὐρεά τε σκίοντα θάλασσά τε ἤχῃεσσα·
 ἀλλὰ σοί, ὦ μέγ' ἀναιδέες, ἄμ' ἐσπόμεθ', ὄφρα σὺ χαίρης,
 τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε, κυνώπα,
 πρὸς Τρώων· τῶν οὐ τι μετατρέπη οὐδ' ἀλεγίζεις· 160
 καὶ δὴ μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
 ᾧ ἐπι πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἷες Ἀχαιῶν.
 οὐ μὲν σοί ποτε ἴσον ἔχω γέρας, ὅππότε' Ἀχαιοὶ
 Τρώων ἐκπέρσωσ' εὐ ναιόμενον πτολίεθρον·
 ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο 164

χειρες ἐμαί διέπους', ἀτὰρ ἦν ποτε δασυὸς ἴκηται,
 σοὶ τὸ γέρας πολὺ μείζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
 ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων·
 νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ', ἐπεὶ ἦ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
 οἴκαδ' ἵμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' οἴω 170
 ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
 « φεῦγε μάλ', εἴ τι θυμὸς ἐπέσσυται, οὐδέ σ' ἐγὼ γε
 λίσσομαι εἶνεκ' ἐμεῖο μένειν παρ' ἐμοί γε καὶ ἄλλοι 175
 οἳ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεὺς.
 ἔχθιστος δέ μοι ἐσσι διοτρεφέων βασιλῆων·
 αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.
 εἰ μάλ' αὖ καρτερός ἐσσι, θεὸς που σοὶ τὸ γ' ἔδωκεν.
 οἴκαδ' ἰὼν σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἐτάροισι
 Μυρμιδόνεσσιν ἀνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω 180
 οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε·
 ὡς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσήϊδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
 τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηὶ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἐτάροισι
 πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βροισήϊδα καλλιπάρηον
 αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε, τὸ σὺν γέρας, ὄφρ' εὐ εἰδῆς 185
 ὅσσον φέρτερός εἰμι σέθεν, στυγέρη δὲ καὶ ἄλλος
 ἴσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθήμεναι ἄντην ».

Ὡς φάτο· Πηλεΐωνι δ' ἄχος γένετ', ἐν δὲ οἱ ἦτορ
 στήθεσσι λασίοισι διάνδιχα μερμήριζεν,
 ἦ ὅ γε φάσγανον ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ 190
 τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίζοι,
 ἦε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.
 ἦρος ὁ ταῦθ' ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ θυμόν,
 ἔλκετο δ' ἐκ κολοῖο μέγα ξίφος, ἦλθε δ' Ἀθῆνη
 οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη, 195
 ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.

στῆ δ' ὄπισθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλεΐωνα
 οἴφ φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄρατο.
 θάμβησεν δ' Ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
 Παλλάδ' Ἀθηναίην· δεινὴ δέ οἱ ὄσσε φάνηθεν· 200
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « τίπτ' αὐτ', αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας ;
 ἧ ἴνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο ;
 ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι ὄτω·
 ἧς ὑπεροπλήησι τάχ' ἂν ποτε θυμὸν ὀλέσση ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
 « ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τεὸν μένος, αἶ κε πίθῃαι,
 οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
 ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσα τέ κηδομένη τε.
 ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἔλκεο χειρὶ· 210
 ἀλλ' ἧ τοι ἔπessin μὲν ὀνειδισον, ὡς ἔσεται περ·
 ὧδε γὰρ ἐξερέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.
 καὶ ποτέ τοι τρίς τόσσα παρέσsetαι ἀγλαὰ δῶρα
 ὕβρεος εἶνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν ».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 215
 « χρῆ μὲν σφωϊτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσσασθαι
 καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γὰρ ἄμεινον·
 ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθῃται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ ».

Ἦ καὶ ἐπ' ἀργυρῆ κώπη σχέθε χεῖρα βαρεῖαν,
 ἄψ δ' ἐς κούλεον ὧσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε 220
 μύθῳ Ἀθηναίης· ἧ δ' Οὐλύμπόνδε βεβήκει
 δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.

Πηλεΐδης δ' ἐξαῦτις ἀταρτηροῖς ἐπέεσσιν
 Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὐ πῶ λῆγε χόλοιο·
 « οἴνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφιοιο, 225
 οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἄμα λαῶ θωρηχθῆναι
 οὔτε λόχονδ' ἵεναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν

τέτληκας θυμῷ· τὸ δέ τοι κήρ εἶδεται εἶναι.

ἢ πολὺ λαιὸν ἐστὶ κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν

δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίαν εἶπῃ·

δημοβόρος βασιλεύς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσει·

ἢ γὰρ ἄν, Ἄτρεΐδῃ, νῦν ὕστατα λωβήσαιο·

ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι·

ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὐ ποτε φύλλα καὶ ὄζους

φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομῆν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,

οὐδ' ἀναθλήσει· περὶ γὰρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔλεψε

φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὐτὲ μιν υἱες Ἀχαιῶν

ἐν παλαμῆς φορέουσι δικασπόλοι, οἳ τε θέμιστας

πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·

ἢ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἵζεται υἱας Ἀχαιῶν

σὺ παντὰς· τότε δ' οὐ τι δυνήσαιο ἀγνόμενός περ

χραιομεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο

θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις

χρῶμενος, ὃ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας ».

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος.

Ὡς φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ

χρυσείους ἤλοισι πεπαρμένον, ἔζετο δ' αὐτός.

Ἄτρεΐδης δ' ἐτέρωθεν ἐμήνισ· τοῖσι δὲ Νέστωρ

ἠδυεπέης ἀνόρουσε, λιγύς Πυλίων ἀγορητής,

τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδῆ.

τῷ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων

ἐφθιάθ', οἳ οἳ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο

ἐν Πύλῳ ἠγαθή, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἀνασπεν.

ὁ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·

« ὦ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιίδα γαῖαν ἰκάνει·

ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες

ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ,
εἰ σφῶιν τάδε πάντα πυθοίατο μαρναμένοιιν,
οἷ περι μὲν βουλὴν Δαναῶν, περι δ' ἔσπε μάχεσθαι.

Ἄλλὰ πίθεσθ' ἄμφω δὲ νεωτέρω ἔστων ἐμοῖο.

Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἤε περ ὑμῖν
ἀνδράσιν ὠμίλησα, καὶ οὐ ποτέ μ' οἷ γ' ἀθέριζον.

260

οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,
οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε, ποιμένα λαῶν,
Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
Θησέα τ' Αἰγεΐδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν.

265

Κάρτιστοι δὴ κείνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν
κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο,
φηρσὶν ὄρεσκόφιοι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσαν.

καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλεον ἐκ Πύλου ἐλθῶν,
τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· καλέσαντο γάρ αὐτοί.

270

καὶ μαχόμεν κατ' ἔμ' αὐτὸν ἐγὼ· κείνοισι δ' ἂν οὐ τις
τῶν, οἷ νῦν βροτοὶ εἰσιν ἐπιχθόνιοι, μαχέοιτο·
καὶ μὲν μεν βουλέων ξύνιεν πείθοντό τε μύθοι.

ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὑμεες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.

μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθός περ ἐὼν ἀποαίρεο κούρην,

275

ἀλλ' ἔα, ὡς οἷ πρῶτα δόσαν γέρας υἷες Ἀχαιῶν·

μήτε σὺ, Πηλεΐδην, ἔθειλ' ἐριζέμεναι βασιλῆι

ἀντιβίην, ἐπεὶ οὐ ποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς

σκηπτοῦχος βασιλεύς, ᾧ τε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.

εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ,

280

ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.

Ἄτρεΐδην, σὺ δὲ παῦε τὸν μένος· αὐτὰρ ἐγὼ γε

λίσσομ' Ἀχιλλῆι μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν

ἔρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῦ ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων·
« ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες,

285

ἀλλ' ὄδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
 πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
 πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἃ τιν' οὐ πείσεσθαι ὄτω.
 εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἔόντες,
 τοῦνεκά σί προθέουσιν ὀνειδέα μυθήσασθαι » ;

290

Τὸν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἠμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς·
 « ἦ γὰρ κεν δειλὸς τε καὶ οὐτιδανὸς καλοείμην,
 εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι, ὅττι κεν εἶπης.
 ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἔμοι γε
 σήμαιν'· οὐ γὰρ ἐγὼ γ' ἔτι σοὶ πείσεσθαι ὄτω.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσι·
 χερσὶ μὲν οὐ τοι ἐγὼ γε μαχήσομαι εἴνεκα κούρης
 οὔτε σοὶ οὔτε τῷ ἄλλῳ, ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες·
 τῶν δ' ἄλλων, ἃ μοί ἐστι θοῆ παρὰ νηὶ μελαίνῃ,
 τῶν οὐκ ἄν τι φέροις ἀνελὼν ἀέκοντος ἐμεῖο.
 εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, ἵνα γνῶωσι καὶ οἷδε
 αἰψά τοι αἶμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί ».

295

300

Ὡς τὼ γ' ἀντιβίοισι μαχέσσαμένω ἐπέεσσιν
 ἀνστήτην, λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν.

305

306 - 611 : Ὁ Ἀγαμέμνων, διὰ τὰ ἐξίλεόςῃ τὸν Ἀπόλλωνα, ἀπέ-
 στειλεν εἰς τὸν ἱερέα Χρῦσην τὴν θυγατέρα του καὶ μίαν ἑκατόμβην.
 Ἐκτελῶν ὁμως τὴν ἀπειλὴν του ἀφῆρεσεν ἀπὸ τὸν Ἀχιλλεῖα τὴν Βρι-
 σηίδα, τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχε λάβει ὡς γέρας πολέμου. Ὁ ἡμίθεος ἦρωσ
 ἐπεκαλέσθη τὴν μητέρα του Θέτιν, ἡ ὁποία ἀνῆλθεν ἀπὸ τὴν βαθεῖαν
 θάλασσαν εἰς τὸν αἰγλήεντα Ὀλυμπον καὶ ἰκέτευσε τὸν Δία ὑπὲρ τοῦ
 υἱοῦ της. Ὁ μέγιστος τῶν θεῶν ὤπεσθέθη εἰς τὴν Νηρηίδα, ὅτι θά τι-
 μήσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα καί, διὰ τὰ καταστήσῃ ἔτι μᾶλλον πιστευτὴν τὴν
 ὑπόσχεσίν του,

« ...κυανέησιν ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων·

528

ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος

κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπόν»¹. 530

Ἡ ὑπόσχεσις αὐτῆ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Θέτιν ἐπροκάλεσε τὴν ὀργὴν καὶ τὰ παρόσινα τῆς Ἥρας, ἀλλ' ἐπενέβη ὁ Ἥφαιστος καὶ συνεφιλίωσε τοὺς γονεῖς του.

B

Κατὰ τὴν ἐπομένην νύκτα ὁ Ζεὺς ἔστειλεν ἀπατηλὸν ὄνειρον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν παρεπλάνησε νὰ πιστεύσῃ, ὅτι, ἂν συνήπτε μάχην μὲ τοὺς Τρῶας, θὰ ἐκνοίετο τὸ Ἴλιον.

Συγκαλέσας λοιπὸν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀχαιῶν τὸν στρατὸν εἰς ἀγορὰν προσεποιήθη κατ' ἀρχάς, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἴλιου. Μὲ χαρὰν ἤκουσε τὸ συγγεντωμένον πλῆθος τὴν δῆθεν ἀπόφασιν τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ πάντες ἔσπευδον νὰ εἰτοιμάσουν τὰ πλοῖα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἐπενέβη ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὄχι μόνον συνεκράτησε τοὺς χαλκοχίτωνας Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπέπνευσε δομῆν πρὸς μάχην. Ἦρχισαν οἱ ἡγεμόνες νὰ διαζοσοῦν τὸ ἀπειροσληθὲς στρατόνμα, ὅπου ἔξοχος ὑπὲρ πάντας διεκρίνετο ὁ Ἀγαμέμνων, ὁμοίως μὲ τὸν τε ρ π ι κ έ ρ α ν ν ο ν Δία. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς γενικῆς αὐτῆς ἐξορμήσεως ἀριθμοῦνται εἰς τὴν ὄαφροδίαν ταύτην τὰ πλοῖα καὶ ὀνομάζονται οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀχαιῶν κατὰ πόλεις, καθὼς ἐπίσης οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες σύμμαχοι τῶν Τρῶων.

Γ

1- 120 : Οἱ δύο στρατοί, συνταχθέντες ἐπὶ ἰδίους ἀρχηγούς ἐξάτερος, ἐξεκίνησαν ἐναντίον ἀλλήλων. Οἱ μὲν Τρῶες κ λ α γ γ ἦ τ' ἐ ν ο π ἦ, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ σιωπηλοὶ μ έ ν ε α π ν ε ί ο ν τ ε ς καὶ ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Τῶν Τρῶων ἐπρομάχη ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐπροκάλεσε εἰς μορομαχίαν τοὺς ἐξοχωτέρους ἥρωας τῶν Ἀχαιῶν. Ἐντρομος ὁμοῦς ὠπισθοχώρησεν, ὅτε εἶδε τὸν Μενέ-

1. Λέγεται ὅτι ἀπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς ἐνεπνεύσθη ὁ Φειδίας, διὰ νὰ πλάσῃ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ.

λαον νὰ ὁμοῦ ἐναντίον του, καὶ μόλις ὑπὸ τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ ἀδελφοῦ του Ἐκτορος ἀπεφάσισε νὰ ἀναμετρηθῇ μὲ τὸν ἀντίπαλόν του. Ἐπρότεινε μάλιστα νὰ κριθῇ ὁ πόλεμος εἰς τὴν μονομαχίαν αὐτὴν καὶ νὰ ἀπόσχον τῆς μάχης οἱ ἄλλοι. Ἡ πρότασις αὕτη ἔγινε δεκτὴ καὶ ἀπὸ τὰς δύο παρατάξεις. Ἐνῶ δὲ ἐστάλησαν κήρυκες, διὰ νὰ καλέσουν τὸν βασιλέα Πριάμον καὶ νὰ ἐτοιμάσουν τὰς θυσίας διὰ τὴν τελετὴν τῶν ὁρκίων, οἱ Ἀχαιοὶ ἐξεδύθησαν τὰ ὅπλα καὶ ἀνεκλίθησαν εἰς τὰς ἀσπίδας των.

Ἐμφάνισις τῆς Ἑλένης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἰλίου.

Ἴρις δ' αἴθ' Ἑλένη λευκωλένω ἄγγελος ἦλθεν, 121
 εἰδομένη γαλόω, Ἀντηνορίδαο δάμαρτι,
 τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἑλικάων,
 Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.
 τὴν δ' εὖρ' ἐν μεγάρῳ· ἡ δὲ μέγαν ἰστὸν ὕφαινε, 125
 δίπλακα πορφυρέην, πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους
 Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
 οὓς ἔθεν εἶνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἄρηος παλαμάων.
 ἄγχου δ' ἰσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἴρις·
 « δεῦρ' ἴθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδῃαι 130
 Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.
 οἱ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἄρηα
 ἐν πεδίῳ, ὀλοοῖο λιλαιόμενοι πολέμοιο,
 οἱ δὴ νῦν ἔαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,
 ἀσπίσι κικλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέτηγεν. 135
 αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρηίφιλος Μενέλαος
 μακρῆς ἐγχεῖησι μαχήσονται περὶ σεῖο·
 τῷ δέ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις ».
 Ὡς εἰποῦσα θεὰ γλυκὺν ἕμερον ἔμβαλε θυμῷ
 ἀνδρός τε προτέρου καὶ ἄστεος ἠδὲ τοκήων· 140
 αὐτίκα δ' ἀργεννῆσι καλυψαμένη ὀθόνησιν

ὄρματ' ἐκ θαλάμοιο τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα,
 οὐκ οἴη, ἄμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δὴ ἔποντο,
 Αἴθρη, Πιθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
 αἴψα δ' ἔπειθ' ἴκανον ὅθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν. 145

Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην
 Λάμπον τε Κλυτίον θ' Ἰκετάονά τ', ὄζον Ἄρηος,
 Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
 ἦατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῆσι πύλῃσι,
 γήραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ 150
 ἐσθλοί, τεττίγισσιν εὐοκότες, οἳ τε καθ' ὕλην
 δενδρέω ἐφεζόμενοι ὅπα λειριόεσσαν ἰεῖσιν·
 τοῖσι ἄρα Τρώων ἠγῆτορες ἦντ' ἐπὶ πύργῳ.
 οἱ δ' ὥς οὖν εἶδονθ' Ἑλένην ἐπὶ πύργον ἰοῦσαν,
 ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον· 155
 « οὐ νέμεσις Τρώας καὶ εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
 τοιῆδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν.
 αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὧπα ἔοικεν.
 ἀλλὰ καὶ ὡς τοίη περ εὐῶσ' ἐν νηυσὶ νεέσθω,
 μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' ὀπίσσω πῆμα λίποιτο »· 160

Ὁ θαυμασμός τῶν Τρώων διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς ἠγεμόνας.

Ὡς ἄρ' ἔφην, Πρίαμος δ' Ἑλένην ἐκαλέσσατο φωνῆ· 161
 « δεῦρο πάροιθ' ἔλθοῦσα, φίλον τέκος, ἴζευ ἐμεῖο,
 ὄφρα ἴδῃ πρότερόν τε πόσιν πηρούς τε φίλους τε —
 οὐ τί μοι αἰτίη ἐσσί, θεοὶ γὰρ μοι αἰτιοὶ εἰσιν,
 οἳ μοι ἐφόρμησαν πόλεμον πολύδακρυον Ἀχαιῶν — 165
 ὡς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήγης,
 ὅς τις ὄδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠὲς τε μέγας τε.
 ἦ τοι μὲν κεφαλή καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι,
 καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὐ πῶ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,

οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆι γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε ». 170

Τὸν δ' Ἑλένη μῦθοισιν ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
 « αἰδοῦός τέ μοι ἔσσι, φίλε ἔκυρέ, δεινός τε·
 ὡς ὕφελεν θάνατός μοι ἀδεῖν κακός, ὅππότε δεῦρο
 υἱεῖ σῶ ἐπόμεν, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα
 παῖδά τε τηλυγέτην καὶ ὀμηλικίην ἐρατεινήν. 175
 ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέττηκα.
 τοῦτο δέ τοι ἐρέω, ὅ μ' ἀνείρσαι ἦδὲ μεταλλάξ·
 οὗτός γ' Ἀτρεΐδης, εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων,
 ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής·
 δαῖρ αὖτ' ἐμὸς ἔσχε κυνώπιδος, εἴ ποτ' ἔην γε ». 180

Ὡς φάτο, τὸν δ' ὁ γέρων ἠγάσσατο φώνησέν τε·
 « ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδη, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον,
 ἧ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμηάτο κοῦροι Ἀχαιῶν.
 ἦδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
 ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας αἰολοπόωλους, 185
 λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μύγδονος ἀντιθέσιο,
 οἳ ῥα τότε ἔστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαργγαρίσιο·
 καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
 ἤματι τῶ, ὅτε τ' ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
 ἀλλ' οὐδ' οἳ τόσοι ἦσαν, ὅσοι ἐλίωπες Ἀχαιοί ». 190

Δεύτερον αὖτ' Ὀδυσῆα ἰδὼν ἐρέειν ὁ γεραῖός·
 « εἴπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, ὅς τις ὄδ' ἐστί·
 μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο,
 εὐρύτερος δ' ὁμοίσις ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι.
 τεύχεα μὲν οἳ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ, 195
 αὐτὸς δὲ κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
 ἀρνεῖσθαι μιν ἔγωγε εἶσκω πηγεσιμάλφω,
 ὅς τ' ὄτων μέγα πῶν διέρχεται ἀργεννάων ». 200

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειθ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
 « οὗτος δ' αὖ Λαερτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεύς, 200

ὅς τράφη ἐν δῆμῳ Ἰθάκης κραναῆς περ' εὐούσης
εἰδὼς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά ».

Τὴν δ' αὖτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ἤυδα·
« ὦ γύναι, ἧ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτές ἔειπες·
ἤδη γὰρ καὶ δεῦρό ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεύς 205
σεῦ ἔνεκ' ἀργελίης σὺν ἀρηφίλῳ Μενελάῳ·
τοὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά.
ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσιν ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν,
στάντων μὲν Μενέλαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὤμους, 210
ἄμφω δ' ἐζομένῳ γεραρότερος ἦεν Ὀδυσσεύς.
ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
ἧ τοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολὺμυθος
οὐδ' ἀφαμαρτοσεπής, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν. 215
ἀλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Ὀδυσσεύς,
στάσκεν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πήζας,
σκιῆπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω προπρηγνὸς ἐνώμα,
ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, ἀτδρεῖ φωτὶ εὐοικῶς·
φαίης κε ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι ἄφρονά τ' αὐτως. 220
ἀλλ' ὅτε δὴ ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἶη
καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν εὐοικότα χειμερήσιον,
οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆϊ γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
οὐ τότε γ' ὦδ' Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ' εἶδος ἰδόντες ».

Τὸ τρίτον αὖτ' Αἴαντα ἰδὼν ἐρέειν ὁ γεραῖός· 225
« τίς τ' ἄρ' ὦδ' ἄλλος Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἧὺς τε μέγας τε,
ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν τε καὶ εὐρέας ὤμους ; »

Τὸν δ' Ἐλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
« οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν·
Ἰδομενεὺς δ' ἐτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὧς 230
ἔστηκ', ἀμφὶ δέ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται.

πολλάκι μιν ζείνισσεν ἀρηίφιλος Μενέλαος
 οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὅποτε Κρήτηθεν ἔκοιτο.
 νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὄρῳ ἐλίκωπας Ἀχαιούς,
 οὓς κεν εὖ γνοίην καὶ τ' οὐνομα μυθησαίμην· 235
 δοιῶ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν,
 Κάστορά θ' ἱππόδαμον καὶ πύξ ἀγαθὸν Πολυδεύεα,
 αὐτοκασσιγνήτω, τῷ μοι μία γείνατο μήτηρ.
 ἦ οὐχ ἐσπέσθην Λακεδαίμονος ἕξ ἔρατεινῆς,
 ἦ δεύρω μὲν ἔποντο νέεσσ' ἐνὶ ποντοπόροισι, 240
 νῦν αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
 αἴσχεα δειδιότες καὶ ὀνειδέα πόλλ', ἃ μοί ἐστιν ».
 Ὡς φάτο, τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἶα
 ἐν Λακεδαίμονι αὔθι, φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ. 244

245 - 461 : Μετὰ τοὺς ὅρκους ἤρχισεν ἡ μονομαχία, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Μενέλαος ἐπλήξε μὲ τὸ δόρυ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν φονεῖσῃ μὲ τὸ ξίφος. Ἀλλ' ἡ Ἀφροδίτῃ μὲ τὴν θεϊκὴν τῆς δυνάμει τὸν ἐξήρασαν ἀπὸ τὸν κίνδυνον καὶ τὸν ἔσωσαν εἰς τὸ ἐν Ἰλίῳ ἀνάκτορόν του.

Δ

Ἡ νίκη πάντως ἦτο ὑπὲρ τοῦ Μενελάου καὶ, κατὰ τοὺς ὅρκους, οἱ Τρῶες ἐπεχρεοῦντο νὰ ἀποδώσουν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θησαυρούς, τοὺς ὁποίους εἶχε ἀρπάσει ὁ Πάρις ἀπὸ τὴν Σπάρτην. Ἐν τούτοις οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ἀπεφάσισαν ἄλλα. Κατὰ θέλημα τῆς Ἥρας ἐπανάρχισεν ἡ μάχη, διότι εἰς ἀπὸ τὴν παράταξιν τῶν Τρῶων, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λακίων Πάνδαρος, παρεβίασε τοὺς ὅρκους καὶ ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον. Ἡ μάχη τότε συνήθη κρατερά, διότι καὶ οἱ θεοὶ ἔλαβον μέρος εἰς αὐτήν. Ὁ Ἄρης καὶ ὁ Ἀπόλλων ὑπὲρ τῶν Τρῶων, ἡ δὲ Ἀθηρᾶ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν.

E

Μάχη πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἀνδραγαθήματα τοῦ Διομήδους.

Ἐνθ' αὖ Τυδεΐδῃ Διομήδεϊ Παλλὰς Ἀθήνη
 δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἔν' ἐκδήλος μετὰ πᾶσιν
 Ἀργείοισι γένοιτο ἰδὲ κλέος ἐσθλὸν ἄροιο.
 δαΐε οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάρματον πῦρ,
 ἀστέρ' ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα
 λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὀκεανοῦ.
 τοῖόν οἱ πῦρ δαΐεν ἀπὸ κρατὸς τε καὶ ὤμων,
 ὄρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.
 Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειὸς ἀμύμων,
 ἱρεὺς Ἡφαιστοῖο· δύο δέ οἱ υἱέες ἦσθη,
 Φηγεὺς Ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
 τῷ οἱ ἀποκριθέντε ἐναντίω ὀρηθήτην.
 τῷ μὲν ἀφ' ἵππων, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὤρνωτο πεζός.
 οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
 Φηγεὺς ῥα πρότερος προΐει δολιχόσκιον ἔγχος·
 Τυδεΐδew δ' ὑπὲρ ὤμων ἀριστερὸν ἤλυθ' ἀκωκῆ
 ἔγχος, οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· ὁ δ' ὕστερος ὤρνωτο χαλκῷ
 Τυδεΐδης· τοῦ δ' οὐχ ἄλιον βέλος ἔκφυγε χειρός,
 ἀλλ' ἔβαλε στῆθος μεταμάζιον, ὄψε δ' ἀφ' ἵππων.
 Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε λιπὼν περικαλλέα δίφρον,
 οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ καταμένονιο·
 οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν,
 ἀλλ' Ἡφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
 ὡς δὴ οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος εἶη.
 ἵππους δ' ἐξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
 δῶκεν ἐταίροισιν κατάγειν κούλας ἐπὶ νῆας.
 Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ ἴδον υἷε Δάρητος

τὸν μὲν ἀλευάμενον, τὸν δὲ κτάμενον παρ' ὄχεσφι,
 πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
 χειρὸς ἑλοῦσ' ἐπέεσσι προσήδα θοῦρον Ἄρηα·
 «Ἄρες, Ἄρες βροτολοιγέ, μαιφόνε, τειχεσιπλήτα,
 οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
 μάονασθ', ὅπποτέροισι πατήρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ,
 νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν ; »

Ὡς εἰποῦσα μάχης ἐξήγαγε θοῦρον Ἄρηα·
 τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἠΐοντι Σκαμάνδρῳ,
 Τρῶας δ' ἔκλιναν Δαναοί· ἔλε δ' ἄνδρα ἕκαστος
 ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
 ἀρχὸν Ἀλιζώνων, Ὀδίων μέγαν, ἔκβαλε δίφρου·
 πρότω γὰρ στρεφθέντι μεταφρένω ἐν δόρυ πῆξεν
 ὄμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε,
 δούπησεν δὲ πεσῶν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῶ.

Ἴδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο Μήνοος υἱὸν
 Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβόλακος εἰληλούθει.
 τὸν μὲν ἄρ' Ἴδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχεϊ μακρῶ
 νύξ' ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὄμων
 ἤριπε δ' ἐξ ὄχεων, στυγερός δ' ἄρα μιν σκότος εἶλε.

Τὸν μὲν ἄρ' Ἴδομενεὺς ἐσύλευον θεράποντες·
 υἱὸν δὲ Στροφίοιο Σκαμάνδριον, αἴμονα θήρης,
 Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔλ' ἔγχεϊ ὄξυόντι,
 ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ Ἀρτεμις αὐτῇ
 βάλλειν ἄγρια πάντα, τὰ τε τρέφει οὔρεσιν ὕλη·
 ἀλλ' οὐ οἱ τότε γε χαῖσιν Ἀρτεμις ἰοχέαιρα,
 οὐδὲ ἐκηβολίαί, ἧσιν τὸ πρὶν γ' ἐκέκαστο.
 ἀλλὰ μιν Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μετάφρενον οὐτάσε δουρὶ
 ὄμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν,
 ἤριπε δὲ πρηγής, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῶ.

Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἱὸν
 Ἀρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα
 τεύχειν· ἔξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
 ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας ἔϊσας
 ἀρχεκάκους, αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γέγοντο
 οἷ τ' αὐτῶ, ἐπεὶ οὐ τι θεῶν ἐκ θέσφατα ἤδη.
 τὸν μὲν Μηριόνης, ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων,
 βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διαπρὸ
 ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἤλυθ' ἀκοκῆ·
 γνῶξ δ' ἔριπ' οἰμώζας, θάνατος δὲ μιν ἀμφεκάλυψε.

Πήδαιον δ' ἄρ' ἔπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἱόν,
 ὃς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε δῖα Θεανὸ
 ἴσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσει φ.
 τὸν μὲν Φυλεΐδης δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
 βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ὀξείῃ δουρί·
 ἀντικρὺ δ' ἀν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
 ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὀδοῦσιν.

Εὐρύπυλος δ' Εὐαίμονιδης Ὑψήνορα δῖον,
 υἱὸν ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὃς ῥα Σκαμάνδρου
 ἀρηγῆρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὧς τίετο δῆμῳ,
 τὸν μὲν ἄρ' Εὐρύπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός,
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ' ὄμων
 φασγάνῳ αἰξίας, ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν·
 αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὄσσε
 ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταῖη.

Ὡς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
 Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετεῖη,
 ἡὲ μετὰ Τρώεσσιν ὀμιλέοι ἢ μετ' Ἀχαιοῖς.
 θῦνε γὰρ ἄμ πεδίον ποταμῶ πλήθοντι εἰκῶς
 χειμάρρῳ, ὃς τ' ὄκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
 τὸν δ' οὐτ' ἄρ τε γέφυραι ἐερμέναι ἰσχανόωσιν,

οὐτ' ἄρα ἔρκεα ἔσχει ἀλωάων ἐριθηλέων
 ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίση Διὸς ὄμβρος·
 πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν·
 ὡς ὑπὸ Τυδεΐδῃ πυκινὰ κλονέοντο φάλαγγες
 Τρώων, οὐδ' ἄρα μιν μίμνον πολέες περ ἑόντες.

Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς
 θύνοντ' ἄμ πεδίον πρὸ ἔθεν κλονέοντα φάλαγγας,
 αἶψ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἐπιταίνατο καμπύλα τόξα,
 καὶ βάλ' ἐπαΐσσοντα τυχὸν κατὰ δεξιὸν ὄμιον,
 θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπτατο πικρὸς οἰστός,
 ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ' αἷματι θώρηξ.
 τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
 « ὄρνυσθε, Τρῶες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων·
 βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιοῶν, οὐδέ ἔφημι
 δῆθ' ἀνσχῆσθαι κρατερὸν βέλος, εἰ ἐτέόν με
 ὤρσεν ἄναξ Διὸς υἱὸς ἀπορνούμενον Λυκίηθεν ».

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὦκ' δάμασσαν,
 ἀλλ' ἀναχωρήσας πρόσθ' ἵππων καὶ ὄχεσφιν
 ἔστη, καὶ Σθέnelον προσέφη, Καπανῆμιον υἱόν·
 « ὄρσο, πέπον Καπανηιάδῃ, καταβήσσο δίφρου,
 ὄφρα μοι ἐξ ὄμοιο ἐρύσσης πικρὸν οἰστόν ».

Ὡς ἄρ' ἔφη, Σθέnelος δὲ καθ' ἵππων ἄλτο χαμαῖζε,
 πὰρ δὲ στάς βέλος ὦκ' διαμπερές ἐξέρυσ' ὄμου·
 αἶμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
 δὴ τότε ἔπειτ' ἤρᾶτο βοῆν ἀγαθὸς Διομήδης·
 « κλυθί μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἄτρυτώνῃ,
 εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
 δηῖω ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·
 δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἐλεῖν καὶ ἐς ὄρμην ἔγχεος ἐλθεῖν,
 ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ μὲ φησι
 δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἡλίοιο ».

- Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
 γυῖα δ' ἔθηκεν ἑλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεύ·
 ἀγγυῶ δ' ἰσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « Θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
 ἐν γὰρ τοι στήθεσσι μένος πατρώιον ἦκα 125
 ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα Τυδεύς·
 ἀγλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἔλον, ἧ πρὶν ἐπῆεν,
 ὄφρ' εὖ γιγνώσκῃς ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα.
 τῷ νῦν, αἶ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ' ἵκηται,
 μή τι σύ γ' ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι 130
 τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
 ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τὴν γ' οὐτάμεν ὀξείῃ χαλκῶ ».
- Ἡ μὲν ἄρ' ὧς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 Τυδείδης δ' ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη,
 καὶ πρὶν περ θυμῷ μεμαῶς Τρώεσσι μάχεσθαι· 135
 δὴ τότε μιν τρίς τόσσον ἔλεν μένος, ὡς τε λέοντα,
 ὃν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῶ ἐπ' εἰροπόκοις ὄτεσσι
 χροῦσῃ μὲν τ' αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσῃ·
 τοῦ μὲν τε σθένος ὄρσεν, ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει,
 ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται· 140
 αἶ μὲν τ' ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλησι κέχυνται,
 αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαῶς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·
 ὧς μεμαῶς Τρώεσσι μίγῃ κρατερὸς Διομήδης.
- Ἐνθ' ἔλεν Ἀστυνοῦσος καὶ Ὑπεύρονα, ποιμένα λαῶν,
 τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βάλων χαλκῆρεϊ δουρί, 145
 τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῖδα παρ' ὄμων
 πληῆξ', ἀπὸ δ' αὐχένος ὄμων ἐέργαθεν ἠδ' ἀπὸ νώτου.
 τοὺς μὲν ἔασ', ὁ δ' Ἀβαντα μετῴχετο καὶ Πολύιδον,
 υἱέας Εὐρυδάμαντος, ὄνειροπόλοιο γέροντος·
 τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρον ἐκρίνατ' ὄνειρους, 150
 ἀλλὰ σφεας κρατερὸς Διομήδης ἐξενάριξε·

βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε Θόωνά τε, Φαίνοπος υἱε,
 ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δὲ τείρετο γῆραϊ λυγρῶ,
 υἷον δ' οὐ τέκετ' ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.
 ἔνθ' ὅ γε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξαινυτο θυμὸν
 ἀμφοτέρω, πατέρι δὲ γόνυ καὶ κήδεα λυγρὰ
 λειπ', ἐπεὶ οὐ ζῶοντε μάχης ἐκ νοστήσαντε
 δέξατο· χηρωσταὶ δὲ διὰ κτῆσιν δατέοντο.

Ἔνθ' υἱας Πριάμοιο δῶο λάβε Δαρδανίδα
 εἰν ἐνὶ δίφρῳ ἔοντας, Ἐχέμμονά τε Χρομίον τε.
 ὡς δὲ λέων ἐν βουσί θορῶν ἐξ αὐχένα ἄζη
 πῆρτιος ἤε βοός, ξύλοχον κάτα βοσκομενῶν,
 ὡς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἷος
 βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
 ἵππους δ' οἷς ἐτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.

Ἡ μεγίστη ἔντασις τῆς μάχης.

Τὸν δ' ἴδεν Αἰνεΐας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
 βῆ δ' ἴμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐργειάων
 Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι·
 εὔρε Λυκάονος υἷον ἀμύμονά τε κρατερόν τε,
 στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῖο ἔπος τέ μιν ἀντίον ἤυδα·

→ « Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πεπερέντες οἵστοι
 καὶ κλέος ; ᾧ οὐ τίς τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνὴρ,
 οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων.
 ἀλλ' ἄγε τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διὶ χειῖρας ἀνασχών,
 ὅς τις ὕδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
 Τρῶας, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν·
 εἰ μὴ τις θεὸς ἐστί κοτεσσάμενος Τρῶεσσιν
 ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις ».
 Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαῶς υἷος·

- « Αινεία, Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων,
 Τυδείδη μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἔτσχω,
 ἀσπίδι γιγνώσκων ἀλώπιδί τε τρυφαλείη,
 ἵππους τ' εἰσυρόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστιν.
 εἰ δ' ὅ γ' ἀνὴρ, ὅν φημι, δαΐφρων Τυδέος υἱός,
 οὐχ ὅ γ' ἀνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλὰ τις ἄγχι
 ἔστηκ' ἀθανάτων, νεφέλη εἰλυμένος ὤμος,
 ὃς τούτου βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλη.
 ἦδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καί μιν βάλον ὄμον
 δεξιὸν ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλιοι·
 καί μιν ἔγωγ' ἐφάμην Ἀἰδωνῆι προϊάψειν,
 ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τις ἐστί κοτήεις.
 ἵπποι δ' οὐ παρέασι καὶ ἄρματα, τῶν κ' ἐπιβαίην·
 ἀλλὰ που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἔνδεκα δίφροι
 καλοὶ πρωτοπαγεῖς νεοστευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι
 πέπτανται· παρὰ δὲ σφιν ἐκάστω δίζυγες ἵπποι
 ἐστᾶσι κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας.
 ἦ μὲν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
 ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσιν·
 ἵπποισὶν μ' ἐκέλευε καὶ ἄρμασιν ἐμβεβαῶτα
 ἀρχεῦειν Τρώεσσιν κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
 ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην — ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν —
 ἵππων φειδόμενος, μὴ μοι δευοίατο φορβῆς
 ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην.
 Ὡς λίπον, αὐτὰρ πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα
 τόξοισιν πίσυρος· τὰ δὲ μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν.
 ἦδη γὰρ δαιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα,
 Τυδείδη τε καὶ Ἀτρεΐδῃ, ἐκ δ' ἀμφοτέρουιν
 ἀτρεκέες αἶμ' ἔσσευα βαλὼν, ἡγεῖρα δὲ μᾶλλον.
 τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
 ἤματι τῷ ἐλόμην, ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινὴν

ἡγεμόην Τρώεσσι, φέρων χάριν Ἑκτορι δίω.
 εἰ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλμοῖσι
 πατρὶδ' ἐμὴν ἄλογόν τε καὶ ὑπερεφές μέγα δῶμα,
 αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φώς,
 εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαεινῶ ἐν πυρὶ θείην
 χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ ».

215

Τὸν δ' αὖτ' Αἰνεΐας Τρώων ἀγὸς ἀντίον ἤυδα·
 « μὴ δὴ οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
 πρὶν γ' ἐπὶ νῶ τῶδ' ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφιν
 ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι.

220

ἀλλ' ἄγ' ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσσο, ὄφρα ἴδῃαι
 οἴοι Τρώοιοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο
 κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκόμεν ἠδὲ φέβεσθαι·
 τῶ καὶ νῶϊ πόλινδε σαώσετον, εἴ περ ἂν αὐτε
 Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδῃ κῦδος ὀρέξῃ.

225

ἀλλ' ἄγε νῦν μάστιγα καὶ ἠνία σιγαλόεντα
 δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἐπιβήσομαι, ὄφρα μάχωμαι·
 ἦε σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
 « Αἰνεΐα, σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἠνία καὶ τεῶ ἵππω·

230

μᾶλλον ὑφ' ἠνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἄρμα
 οἴσετον, εἴ περ ἂν αὐτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν·
 μὴ τῶ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον
 ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε,
 νῶϊ δ' ἐπαίξας μεγαθύμου Τυδέος υἱός

235

αὐτῶ τε κτείνῃ καὶ ἐλάσῃ μώνυχας ἵππους.
 ἀλλὰ σὺ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ' ἄρματα καὶ τεῶ ἵππω,
 τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὄξεϊ δουρί ».

Ὡς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἄρματα ποικίλα βάντες,
 ἐμμεμαῶτ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους.
 τοὺς δὲ ἴδε Σθένηςλος, Καπανήιος ἀγλαὸς υἱός,

240

- αἶψα δὲ Τυδεΐδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « Τυδεΐδη Διομήδης, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ,
 ἄνδρ' ὄρώω κρατερῶ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι,
 ἔν' ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν τόξων ἐὺ εἰδώς, 245
 Πάνδαρος, υἱὸς δ' αὖτε Λυκάνορος εὐχεται εἶναι·
 Αἰνείας δ' υἱὸς μὲν ἀμύμονος Ἀγχίσιου
 εὐχεται ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ οἱ ἐστ' Ἀφροδίτη.
 ἀλλ' ἄγε δὴ γαζώμεθ' ἐφ' ἵππων, μηδέ μοι οὕτω
 θῦνε διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσης». 250
- Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη κρατερός Διομήδης·
 « μή τι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισμένον ὄτω.
 οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι
 οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν·
 ὀκνέω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶς 255
 ἀντίον εἶμι' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἔξ Παλλὰς Ἀθήνη.
 τοῦτω δ' οὐ πάλιν αὐτίς ἀποίσειτον ὠκείας ἵπποι
 ἄμφο ἀφ' ἡμείων, εἴ γ' οὖν ἕτερός γε φύγησιν.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλ्लεο σῆσιν·
 αἶ κέν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ 260
 ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τοῦσδε μὲν ὠκείας ἵππους
 αὐτοῦ ἐρυκακέειν ἐξ ἄντυγος ἠνία τείνας,
 Αἰνείας δ' ἐπαῖξαι μεμνημένος ἵππων,
 ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς.
 τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς Τρωί περ εὐρύσπα Ζεὺς 265
 δῶχ' υἱὸς ποιήν Γανυμήδεος, οὐνεκ' ἄριστοι
 ἵππων, ὅσοι ἔασιν ὑπ' ἠῶ τ' ἠελιόν τε,
 τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσιος,
 λάθρη Λαομέδοντος ὑποσχὼν θήλεας ἵππους·
 τῶν οἱ ἐξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη. 270
 τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάτῃ,
 τῷ δὲ δὴ Αἰνεία δῶκεν, μήστωρε φόβοιο.

εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθά κε κλέος ἐσθλόν ».

“Ὡς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
τῷ δὲ τάχ' ἐγγύθην ἤλθον ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππους. 275
τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

« καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαυοῦ Τυδέος υἱέ,
ἧ μάλα σ' οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, πικρὸς οἰστός·
νῦν αἶψ' ἐγχείη πειρήσομαι, αἶ κε τύχωμι ».

Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος 280
καὶ βάλε Τυδείδαο κατ' ἀσπίδα· τῆς δὲ διαπρὸ
αἰχμῆ χαλκείῃ πταμένη θώρηκι πελάσθη·

τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν αὔσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
« βέβληται κενεῶνα διαμπερές, οὐδέ σ' ὄτω
δηρὸν ἐτ' ἀνσχήσεται· ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκας ». 285

Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερὸς Διομήδης·
« ἤμβροτες οὐδ' ἔτυχες· ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶϊ γ' ὄτω
πρὶν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρὶν γ' ἢ ἕτερόν γε πεσόντα
αἵματος ἄσαι Ἄρηα, ταλαύρινον πολεμιστήν ».

“Ὡς φάμενος προσέηκε· βέλος δ' ἴθυνεν Ἀθήνην 290
ῥίνα παρ' ὀφθαλμὸν, λευκοὺς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας.
τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν προμνήν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,

αἰχμῆ δ' ἐξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα·
ἤριπε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ
αἰόλα παμφανόωντα, παρέτρεσαν δέ οἱ ἵπποι 295
ὠκύποδες· τοῦ δ' αὔθι λύθη ψυχὴ τε μένος τε.

Αἰνείας δ' ἀπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρὶ τε μακροῦ,
δεΐσας μὴ πῶς οἱ ἐρυσαιάτο νεκρὸν Ἀχαιοί.
ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ βαῖνε λέων ὣς ἀλκί πεποιθώς,
πρόσθε δέ οἱ δόρυ τ' ἔσχε καὶ ἀσπίδα πάντοσ' εἵσθη, 300
τὸν κτάμεναι μεμαώς, ὅς τι τοῦ γ' ἀντίος ἔλθοι,
σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροιεν,

οἶοι νῦν βροτοί εἰς· ὁ δὲ μιν βέα πάλλε καὶ οἶος.
 τῷ βάλεν Αἰνεῖαο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς 305
 ἰσχίῳ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι·
 θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
 ὧσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὁ γ' ἦρωσ
 ἔσση γυῖξ ἐριπῶν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ
 γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νύξ ἐκάλυψε. 310

Καὶ νῦ κεν ἐνθ' ἀπόλοιτο ἄναξ ἀνδρῶν Αἰνεΐας,
 εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
 μήτηρ, ἣ μιν ὑπ' Ἀγχίση τέκε βουκολέοντι·
 ἀμφὶ δ' ἐὼν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήγχε λευκῶ,
 πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμα' ἐκάλυψεν, 315
 ἔρκος ἔμεν βελέων, μὴ τις Δαναῶν ταχυπόλων
 χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἔλοιτο.

318 - 909 : Ἀφοῦ διέσωσε τὸν Αἰνεΐαν ἢ Ἀφροδίτη, ἐπληρώθη καὶ αὐτὴ εἰς τὸ θεϊκὸν τῆς χεῖρι ἀπὸ τὴν αἰχμῆν τοῦ Διομήδους. Τὴν παρηγόρησε καὶ τῆς θεοράτευσσε τὸ τραῦμα ἢ μητέρα τῆς Διώνῃ, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ὁ Ἀπόλλων ἐπανάφερεν εἰς τὴν μάχην τὸν Ἄρην, ὅστις ἐνεψύχωσε τοὺς Τρωῶς. Θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ὁ Αἰνεΐας ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος ἐλάμβανε ποικίλας φάσεις. Ἀριστεῶν πάντοτε ὁ Διομήδης ἐπλήρωσε καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τοῦ πολέμου.

Z

1 - 236 : Τέλος οἱ θεοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν μάχην, ἐνῶ οἱ Τρωῆες ἤρχισαν νὰ κάμπτονται ὑπὸ τὴν ὀρμὴν τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ Τελαμόνιος Αἴας πρῶτος διέσπασε τὴν φάλαγγα τῶν Τρωῶν καὶ οἱ ἄλλοι ἠγεμόνες ἐφόρουν ἐκλεκτοὺς Τρωῶς καὶ Ἀρκίους. Τὸ Ἥλιον ἐκινδύνευσεν νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ὅτε ὁ Πηλεΐδης Ἐλενος, ἄριστος οἰωνοπόλος, παρώτρυνε τὸν ἀδελφὸν Ἐκτορα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ προτορέψῃ τὰς γηραιὰς Τροάδας νὰ ἰκετεύσων τὴν Ἀθηρῶν. Καί,

ἐνῶ ἔξω τοῦ τείχους ἐξηκολούθει ἄγχιος ὁ ἀγών, ὁ Ἐκτωρ ἀφῆκε τοὺς
σομπολεμιστάς του, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν.

Ἰκεσία τῶν εὐγενῶν Τρωάδων εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

Ἐκτωρ δ' ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἴκανεν, 237
ἀμφ' ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θεὸν ἠδὲ θύγατρῃς
εἰρόμεναι παῖδάς τε κασιγνήτους τε ἕτας τε
καὶ πόσιας· ὁ δ' ἔπειτα θεοῖς εὐχέσθαι ἀνώγει 240
πάσας ἐξείης· πολλῆσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο.

Ἄλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ' ἴκανεν,
ξεστῆς αἰθούσῃσι τετυγμένον — αὐτὰρ ἐν αὐτῶ
πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθιοι,
πλησίιοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ παῖδες 245
κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῆς ἀλόχοισιν·
κουράων δ' ἐτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς
δώδεκ' ἔσαν τέγροι θάλαμοι ξεστοῖο λίθιοι,
πλησίιοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ γαμβροὶ
κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίης ἀλόχοισιν — 250
ἐνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίῃ ἤλυθε μήτηρ
Λαοδίκην εἰσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἕκ τ' ὀνόμαζε·
« τέκνον, τίτπε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας ; 255
ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἱῆς Ἀχαιῶν
μαρνάμενοι περὶ ἄστου· σὲ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
ἐλθόντ' ἐξ ἄκρης πόλιος Διὶ χειῖρας ἀνασχεῖν.
ἀλλὰ μὲν', ὄφρα κέ τοι μελιτῆδέα οἶνον ἐνεῖκω,
ὡς σπείσῃς Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσσει, αἶ κε πῆγθῃ. 260
ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει,
ὡς τῆνῃ κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτησι ».

- Τὴν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 « μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, πότνια μῆτερ,
 μή μ' ἀπογυιώσῃς μένεος, δ' ἀλκῆς τε λάθωμαι· 265
 χερσὶ δ' ἀνίπτουσιν Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
 ἄζομαι· οὐδέ πη ἔστι κελαινεφέϊ Κρονίωνι
 αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάσθαι.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης 270
 ἔρχεο σὺν θυέεσσιν, ἀόλλισσασα γεραιάς.
 πέπλον δ', ὅς τις τοι χαριέστατος ἦδὲ μέγιστος
 ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ καὶ τοι πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
 τὸν θὲς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο,
 καὶ οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῶ 275
 ἦμις ἠκέστας ἱερευσέμεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ
 ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα,
 αἶ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχη Ἰλίου ἱρῆς,
 ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερόν μῆστωρα φόβοιο.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης 280
 ἔρχεο, ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι, ὄφρα καλέσω,
 αἶ κ' ἐθέλῃσ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὣς κέν οἱ αὔθι
 γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα
 Τρωσὶ τε καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορι τοῖό τε παισίν.
 εἰ κεινόν γε ἴδοιμι κατελθόντα Ἄϊδος εἴσω,
 φάινῃ κε φρέν' ἀτέρπου οἴζυος ἐκλελαθέσθαι »). 285
- Ὡς ἔφαθ', ἡ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ' ἀμφιπόλοισι
 κέκλετο· ταὶ δ' ἄρ' ἀόλλισσαν κατὰ ἄστυ γεραιάς.
 αὐτῇ δ' ἔς θάλαμον κατεβήσετο κηῶντα,
 ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος Θεοσειδῆς 290
 ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλῶς εὐρέα πόντον,
 τὴν ὁδὸν ἦν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν·
 τῶν ἐν' ἀειραμένη Ἐκάβη φέρε δῶρον Ἀθῆνη,

ὄς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος,
 ἀσπῆρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν ἔκειτο δὲ νεάτος ἄλλων. 295
 βῆ δ' ἰέναι, πολλὰ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί.

Αἰ δ' ὅτε νηὸν ἴκανον Ἀθήνης ἐν πόλει ἄκρη,
 τῆσι θύρας ὠϊζε Θεανὼ καλλιπάρηος,
 Κισσῆς, ἄλογος Ἀντήνορος ἵπποδάμοιο· 300
 τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκον Ἀθηναίης ἰέρειαν.
 αἰ δ' ὀλολυγῆ πᾶσαι Ἀθήνη χειῖρας ἀνέσχον·
 ἠ δ' ἄρα πέπλον ἐλοῦσα Θεανὼ καλλιπάρηος
 θῆκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠυκόμοιο,
 εὐχομένη δ' ἠρᾶτο Διὸς κούρη μέγαστο· 305
 « πότνι' Ἀθηναίη, ῥυπίπτολι, δῖα θεάων,
 ἄξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν
 πρηγέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων,
 ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῶ
 ἦνις ἠκέστας ἱερεύσομεν, αἶ κ' ἐλεήσης 310
 ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα ».
 Ὡς ἔφατ' εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.

Ὁ Ἔκτωρ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πάριδος.

Ὡς αἰ μὲν ῥ' εὐχοντο Διὸς κούρη μέγαστο, 312
 Ἔκτωρ δὲ πρὸς δώματ' Ἀλεξάνδροιο βεβῆκει
 καλά, τὰ ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότε ἄριστοι
 ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβόλακι τέκτονες ἄνδρες, 315
 οἳ οἱ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν
 ἐγγῆθι τε Πριάμοιο καὶ Ἔκτορος, ἐν πόλει ἄκρη.
 ἐνθ' Ἔκτωρ εἰσῆλθε δίφιλος, ἐν δ' ἄρα χειρὶ
 ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυν· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς
 αἰχμῆ χαλκείη, περὶ δὲ χρούσεος θέε πόρκης. 320
 τὸν δ' εὖρ' ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχε' ἔποντα,

- ἀσπίδα καὶ θώρακα, καὶ ἀγκύλα τόξ' ἀφύοντα·
 Ἀργεῖη δ' Ἑλένη μετ' ἄρα δμωῆσι γυναιξὶν
 ἦστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.
 τὸν δ' Ἔκτωρ νείκεσσαν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσι· 325
- « δαυμόνι, οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῷ.
 λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
 μαρνάμενοι· σέο δ' εἴνεκ' αὐτὴ τε πτόλεμός τε
 ἄστου τόδ' ἀμφιδέδη· σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλω,
 ὅν τινα που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο. 330
 ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἄστου πυρὸς δηρίοιο θέρηται ».
- Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοσειδῆς·
 « Ἔκτωρ, ἐπεὶ με κατ' αἴσαν ἐνείκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν,
 τοῦνεκά τοι ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μευ ἄκουσον·
 οὐ τοι ἐγὼ Τρώων τόσπον χόλω οὐδὲ νεμέσσι 335
 ἤμην ἐν θαλάμῳ, ἔθειλον δ' ἄχει προτραπέσθαι.
 νῦν δέ με παρειποῦσ' ἄλογος μαλακοῖς ἐπέεσσιν
 ὠρμησ' ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ
 λώιον ἔσσεσθαι· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, Ἀρήμα τεύχεα δύο· 340
 ἢ ἴθ', ἐγὼ δὲ μέτειμι· κινήσεσθαι δέ σ' οἴω ».
- Ὡς φάτο, τὸν δ' οὐ τι προσέφη κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μελιχίοισι·
 « δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηγάνου ὀκρουέσσης,
 ὧς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ, 345
 οἴχεσθαι προφέρουσα κακῇ ἀνέμοιο θύελλα
 εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 ἔνθα με κῦμ' ἀπέρσεε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὧδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,
 ἀνδρὸς ἔπειτ' ὠφελλον ἀμείνονος εἶναι ἄκοιτις, 350
 ὃς ἤδη νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πάλλ' ἀνθρώπων.
 τούτῳ δ' οὐτ' ἄρ νῦν φρένες ἔμπεδοι οὐτ' ἄρ' ὀπίσσω

ἔσσονται· τῷ καί μιν ἐπαυρήσεσθαι ὄτω.
 ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε καὶ ἔζσο τῷδ' ἐπὶ δίφρῳ,
 δᾶερ, ἐπεὶ σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν 355
 εἵνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου ἔνεκ' ἄτης,
 οἷσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόνον, ὥς καὶ ὀπίσσω
 ἀνθρώποισι πελώμεθ' αἰίδιμοι ἔσσομένοισι ».

Τὴν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 « μὴ με κάθιζ', Ἑλένη, φιλέουσά περ· οὐδέ με πείσεις· 360
 ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω
 Τρώεσσ', οἳ μὲγ' ἐμεῖο παθὴν ἀπέοντος ἔχουσιν.
 ἀλλὰ σὺ γ' ὄρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός,
 ὥς κεν ἔμ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἔοντα.
 καὶ γὰρ ἐγὼν οἰκόνδε ἐλεύσομαι, ὄφρα ἴδωμαι 365
 οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἷόν.
 οὐ γὰρ οἶδ', ἣ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἴξομαι αὖτις,
 ἣ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμώσιν Ἀχαιῶν » 368

**Συνομιλία τοῦ Ἔκτορος
 μετὴν γυναῖκά του Ἀνδρομάχην.**

Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἔκτωρ· 369
 αἶψα δ' ἔπειθ' ἵκανε δόμους εὖ ναιετάοντας, 370
 οὐδ' εὖρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
 ἀλλ' ἣ γε ζῦν παιδί καὶ ἀμφιπόλω εὐπέπλω
 πύργῳ ἐφεστήκει γοῶσά τε μυρομένη τε.
 Ἔκτωρ δ' ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν,
 ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών, μετὰ δὲ δμῶῃσιν ἔειπεν· 375
 « εἰ δ' ἄγε μοι, δμῶαί, νημερτέα μυθήσασθε·
 πῆ ἔβη Ἀνδρομάχῃ λευκώλενος ἐκ μεγάροιο ;
 ἢ ἐπὶ γαλῶν ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
 ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι

Τρωαὶ εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται; »

380

Τὸν δ' αὖτ' ὀτρυνή ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 « Ἐκτορ, ἐπεὶ μάλ' ἄνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,
 οὔτε πη ἐς γαλῶων οὔτ' εἰνατέρων εὐπέπλων
 οὔτ' ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι
 Τρωαὶ εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται,
 ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἴλιου, οὔνεκ' ἄκουσε
 τεῖρεσθαι Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιοῶν.
 ἡ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,
 μαινομένη ἐῖκυϊα· φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη ».

385

Ἡ ῥα γυνὴ ταμίη, ὃ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἐκτωρ
 τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὐτίς εὐκτιμένως κατ' ἀγυιάς.

390

εὔτε πύλας ἔκανε διερχόμενος μέγα ἄστυ
 Σκαιάς, τῇ ἄρ' ἔμελλε διεξιμέναι πεδίονδε,
 ἐνθ' ἄλογος πολύδωρος ἐναντίη ἦλθε θέουσα

Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἡετίωνος,

395

Ἡετίων, ὃς ἔβαιεν ὑπὸ Πλάκῳ ὕληέσση,

Θήβη Ὑποπλακίη, Κιλίκεσσ' ἀνδρῶσιν ἀνάσσων·

τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἐκτορι χαλκοκορυστῆι.

ἡ οἱ ἔπειτ' ἦντησ', ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῆι,

παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὐτῶς,

400

Ἐκτορίδην ἀγαπητόν, ἀλγίχιον ἀστέρι καλῶ,

τόν ῥ' Ἐκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι

Ἀστυάνακτ'· οἷος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἐκτωρ.

ἦτοι ὃ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῆι·

Ἀνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δάκρυ χέουσα,

405

ἐν τ' ἄρα οἱ φῶ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·

« δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδ' ἑλεάριεις

παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἡ τάχα χήρη

σεῦ ἔσομαι· τάχα γὰρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ

πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δὲ κε κέρδιον εἶη

410

σεῦ ἀφαρμαρτούσῃ χθόνα δόμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
 ἔσται θαλωρή, ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπίσπης,
 ἀλλ' ἄχε'· οὐδέ μοι ἔστι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ.
 ἦ τοι γὰρ πατέρ' ἄμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεύς,
 ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιοτάουσαν, 415
 Θήβην ὑπίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἡετίωνα,
 οὐδέ μιν ἐξενάριξε, σεβάσασατο γὰρ τό γε θυμῶ,
 ἀλλ' ἄρα μιν κατέκχε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν,
 ἦδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
 νύμφαι ὄρεσιτιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο. 420
 οἳ δὲ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
 οἳ μὲν πάντες ἰφ' κίον ἤματι "Αἶδος εἴσω·
 πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς
 βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς οἴεσσι.
 μητέρα δ', ἣ βασιλευεν ὑπὸ Πλάκῳ ὕληέσση, 425
 τὴν ἐπεὶ ἄρ' δεῦρ' ἤγαγ' ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,
 ἄψ' ὅ γε τὴν ἀπέλυσε λαβὼν ἀπερείσι' ἄποινα,
 πατρός δ' ἐν μεγάροισι βάλ' "Αρτεμις ἰοχέαιρα.
 "Ἐκτωρ, ἀτὰρ σύ μοι ἔσσι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ
 ἦδὲ κασίγνητος, σύ δέ μοι θαλερός παρακοίτης· 430
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
 μὴ παῖδ' ὄρφανικὸν Θήγης χήρην τε γυναῖκα·
 λαὸν δὲ στήσον παρ' ἐρινεόν, ἐνθα μάλιστα
 ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος.
 τρεῖς γὰρ τῆ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἳ ἄριστοι 435
 ἀμφ' Αἴαντε δῦο καὶ ἀγακλυτὸν Ἴδομενεῖα
 ἦδ' ἀμφ' Ἀτρεΐδης καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν·
 ἦ ποῦ τίς σφιν ἐνίσπε θεοπροπίων εὖ εἰδώς,
 ἦ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει ».

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἐκτωρ· 440
 « ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς

αιδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἑλκεσιπέπλους,
 αἶ κε κακὸς ὧς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο·
 οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
 αἰεὶ καὶ πρότοισι μετὰ Τρώεσσι μάχεσθαι, 445
 ἀρνούμενος πατρός τε μέγα κλέος ἠδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
 εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
 ἔσσεται ἤμαρ, ὅτ' ἂν ποτ' ὀλόλῃ Ἴλιος ἱρή
 καὶ Πριάμος καὶ λαὸς εὐμμελίω Πριάμοιο.
 ἀλλ' οὐ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω, 450
 οὐτ' αὐτῆς Ἑκάβης οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος
 οὔτε κασιγνήτων, οἳ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
 ἐν κονίησι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
 ὅσσον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
 δακρυόεσσαν ἄρηται, ἐλεύθερον ἤμαρ ἀπούρας· 455
 καὶ κεν ἐν Ἀργεῖ ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνεις,
 καὶ κεν ὕδωρ φορέεις Μεσσηίδος ἢ Ὑπερείης
 πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικείσεται ἀνάγκη·
 καὶ ποτέ τις εἴπησιν δῶν κατὰ δάκρυα χέουσαν·
 "Ἐκτορος ἦδε γυνή, ὅς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι 460
 Τρώων ἵπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο."
 ὧς ποτέ τις ἐρέει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
 χήτει τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἤμαρ.
 ἀλλὰ με τεθνηῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει,
 πρὶν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἐλκηθμοῖο πυθέσθαι ». 465
 Ὡς εἰπὼν οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἐκτωρ·
 ἄψ δ' ὁ πάϊς πρὸς κόλπον εὐζώνοιο τιθήνης
 ἐκλίνθη ἰάχων, πατρός φίλου ὄψιν ἀτυχθεὶς,
 ταρβήσας χαλκὸν τε ἰδὲ λόφον ἵππιοχαίτην,
 δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας. 470
 ἐκ δὲ γέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ·
 αὐτίκ' ἀπὸ κρατὸς κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἐκτωρ,

καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν·
 αὐτὰρ ὃ γ' ὄν φίλον υἷὸν ἐπεὶ κύσε πῆλὲ τε χερσίν,
 εἶπε δ' ἐπευξάμενος Δίί τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσι·

« Ζεῦ ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
 παῖδ' ἐμόν, ὡς καὶ ἐγὼ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν,
 ὧδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου Ἴφι ἀνάσσειν·
 καί ποτέ τις εἶποι 'πατρός γ' ὕδε πολλὸν ἀμείνων'
 ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτόντα
 κτείνας δῆμιον ἄνδρα, χαρεῖή δὲ φρένα μήτηρ ».

Ὡς εἰπὼν ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσίν ἔθηκε
 παῖδ' ἐόν· ἣ δ' ἄρα μιν κηώδει δέξατο κόλπῳ
 δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας,
 χειρὶ τέ μιν κατέρεζεν ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζε·
 « δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεις θυμῷ.

οὐ γάρ τις μ' ὑπὲρ αἴσαν ἀνὴρ "Αἰδι προιάψει·
 μοῦραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
 οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
 ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
 ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
 ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεςσι μελήσει
 πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοῖ Ἰλίφ ἐγγεγάασιν ».

Ὡς ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἕκτωρ
 ἵππουριν· ἄλογος δὲ φίλη οἰκόνδε βεβήκει
 ἐντροπαλιζομένη, θαλερόν κατὰ δάκρυ χέουσα.
 αἶψα δ' ἔπειθ' ἴκανε δόμους εὖ ναιετάοντας
 Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο, κυχῆσατο δ' ἔνδοθι πολλὰς
 ἀμφιπόλους, τῆσιν δὲ γόον πάσῃσιν ἐνώρσεν.
 αἰ μὲν ἔτι ζῶν γόον Ἕκτορα ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·
 οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο
 ἔξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χειῖρας Ἀχαιῶν.

Οὐδὲ Πάρις δῆθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,

ἀλλ' ὃ γ', ἔπει κατέδου κλυτὰ τεύχεα, ποικίλα χαλκῶ,
 σείατ' ἔπειτ' ἀνά ἄστυ, ποσὶ κραιπινοῖσι πεποιθώς. 505
 ὡς δ' ὅτε τις στατὸς ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ,
 δεσμὸν ἀπορρήξας θείῃ πεδίσιω κροαίνων,
 εἰωθὼς λούεσθαι εὐρρεῖος ποταμοῖο,
 κυδιῶν· ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται
 ὅμοις αἴσσονται· ὁ δ' ἀγλαΐῃφι πεποιθώς, 510
 ῥίμφα ἐγοῦνα φέρει μετὰ τ' ἦθεα καὶ νομὸν ἵππων·
 ὧς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης
 τεύχεσι παμφαίνων ὡς τ' ἠλέκτωρ ἐβεβήκει
 καρχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἴψα δ' ἔπειτα
 "Ἐκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεόν, εὖτ' ἄρ' ἔμελλε 515
 στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ἦ ὀάριζε γυναικί.
 τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
 « ἦθεῖ', ἦ μάλα δὴ σε καὶ ἐσύμενον κατερύκω
 δηθύνων, οὐδ' ἦλθον ἐνάσιμον, ὡς ἐκέλευες ; »
 Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη καρυθαίολος Ἐκτωρ· 520
 « δαιμόνι', οὐκ ἂν τίς τοι ἀνὴρ, ὃς ἐνάσιμος εἴη,
 ἔργον ἀτιμῆσαι μάχης, ἔπει ἄλκιμὸς ἐσσι·
 ἀλλὰ ἐκὼν μεθειῖς τε καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ' ἐμὸν κῆρ
 ἄχνηται ἐν θυμῷ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω
 πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἴνεκα σεῖο. 525
 ἀλλ' ἴομεν· τὰ δ' ὀπισθεν ἀρессόμεθ', αἶ κέ ποθι Ζεὺς
 δώῃ ἐπουρανίοισι θεοῖς αἰειγενέτησι
 κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν,
 ἐκ Τροίης ἐλάσαντας εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς » .

H

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἐκτορος καὶ τοῦ Πάριδος εἰς τὸ στρατόπεδον
 ἔδωκε τόσην χαρὰν εἰς τοὺς Τρῶας, ὅσην αἰσθάνονται ταῦτα ζουρα-

σμένοι ἀπὸ ζωηλῆσιαν, ὅταν πνεύσῃ οὐρανὸς ἄνεμος. Κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἑλένου ὁ Ἔκτωρ προσεζάλεσεν εἰς μονομαχίαν τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν. Ἔγινε κλήρωσις μεταξὺ ἐντὸς ἡρώων καὶ ἔλαχεν εἰς τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα τὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Ἔκτορα. Ἰσόπαλοι εἰς τὴν αἰχμὴν καὶ ἐξίσου θεοφιλεῖς οἱ δύο ἥρωες ἐμονομάχησαν μέγχοι ἐσπέρας χροῖς ἀποτέλεσμα. Τέλος ἔπαυσεν ὁ ἀγὼν. Τὴν ἐπομένην ἔγινε προσορμητὴ ἀνακοχή, διὰ τὰ περισυλλεγοῦν οἱ νεκροί. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐνισχύσουν τὸ στρατόπεδόν των μὲ τείχος καὶ τάφρον.

Θ

Ὅταν ἡ ἀγρὴ ἐφώτισε τὸν κόσμον, ὁ Ζεὺς συνεζάλεσε τοὺς θεοὺς εἰς ἀγροῦν καὶ τοὺς ἀπηγόρευσε νὰ ἐπεμβαίνουν εἰς τὴν μάχην ὅπερ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἀντιπάλου. Αὐτὸς μετέβη εἰς τὴν Ἰδὴν καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐβλέπε τὴν πόλιν τῶν Τρῳῶν καὶ τὸ ναυτικὸν στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὁ Κροῦτιδης ἐχάρισε νίκη καὶ δόξαν μεγάλην εἰς τοὺς Τρῳῆας, ἐπέφερε δὲ συμφορὰς εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Οἱ Τρῳῆες, καίτοι ὀλιγώτεροι, ἀπόθησαν τοὺς ἐχθροὺς ἕως τὰ ὄχρωμάτα τοῦ στρατοπέδου των. Ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἕως ὅτου ἐκάλυψε τὴν γῆν ἡ μέλανα νύξ. Παρέμειναν ἐν τούτοις οἱ Τρῳῆες ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν ἐπομένην τὴν ἐπίθεσίν των. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἔκαιον μεγάλας πυρᾶς, διὰ νὰ φοβίσουν περισσότερον τοὺς ἤδη τρομαγμένους Ἀχαιοὺς.

Ι

1 - 181 : Προϊλέπιος ὁ Ἀγαμέμνων ἐζάλεσε τοὺς ἀσχηγόνους εἰς νεκρωτήρην συνέλευσιν καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐγκαταλείβουν τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου. Ὁ Νέστωρ ὁμως καὶ ὁ Λιομήδης ἀντέστησαν εἰς τὴν πρότασιν αὐτήν. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν εἰς τὸν Ἀχιλλεὺ προσβείων, διὰ νὰ τὸν ἰκετεύσουν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μάχην. Διὰ τὴν λεπτήν ἀποστολήν ἐξελέγησαν ὁ γέρον Φοῖνιξ, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τελαμώνιος Αἴας. Οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς, ἀφοῦ ἤκουσαν τὰς συνετὰς ὁδηγίας τοῦ Νέστορος, ἐξεκίνησαν.

Πρεσβεία πρὸς Ἀχιλλεῖα.

- Τὼ δὲ βάτην παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, 182
πολλὰ μάλ' εὐχομένω γαιηόχῳ ἔννοσιγαίῳ
ῥηιδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
Μυρμιδόνων δ' ἐπὶ τε κλισίας καὶ νῆας ἰκέσθην, 185
τὸν δ' εὖρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη,
καλῇ δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν,
τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων πόλιν Ἑπείωνος ὀλέσσαι·
τῇ ὅ γε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.
Πάτροκλος δὲ οἱ οἶος ἐναντίος ἦστο σιωπῆ, 190
δέγμενος Αἰακίδαην, ὅποτε λήξειεν ἀείδων.
τὼ δὲ βάτην προτέρω, ἠγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφῶν δ' ἀνόρουσεν Ἀχιλλεύς
αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, λιπῶν ἔδος ἔνθα θάασεν.
ὡς δ' αὖτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἴδε φῶτας, ἀνέστη. 195
τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
«χαίρετον ἦ φίλοι ἄνδρες ἰκάνετον ἦ τι μάλα χρεώ,
οἷ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοὶ ἔστων».
Ὡς ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς,
εἶσεν δ' ἐν κλισμοῖσι τάπησί τε πορφυρέοισιν. 200
αἶψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
«μείζονα δὴ κρητῆρα, Μενoitίου υἱέ, καθίστα,
ζωρότερον δὲ κέραιε, δέπας δ' ἔντυνον ἐκάστω·
οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ».
Ὡς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπειθεθ' ἑταίρῳ. 205
αὐτὰρ ὅ γε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ,
ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ πίονος αἰγός,
ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ.
τῷ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς.
καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε, 210

πῦρ δὲ Μενoitιάδης δαΐεν μέγα, ἰσόθεος φῶς.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλόξ ἐμαράνθη,
 ἀνθρακιὴν στορέσας ὀβελούς ἐφύπερθε τάνυσσε,
 πάσσε δ' ἄλῃς θείοιο κρατευτῶν ἐπαίειρας.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὤπτησε καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔχευε, 215
 Πάτροκλος μὲν σῖτον ἐλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἄχιλλεύς.
 αὐτὸς δ' ἀντίον ἴξεν Ὀδυσσῆος θείοιο
 τοίχου τοῦ ἑτέρου, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
 Πάτροκλον, ὃν ἑταῖρον· ὁ δ' ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς. 220
 οἱ δ' ἐπ' ὀνειάθ' ἑτοῦμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 νεῦσ' Αἴας Φοῖνικι· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
 πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας δείδεκτ' Ἄχιλλῆα.

Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ αἱ παρακλήσεις
 τοῦ Ὀδυσσεύς.

« χαῖρ', Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπιδευεῖς 225
 ἡμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδου
 ἡδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
 δαίνυσθ'· ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν,
 ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφές, εἰσορόωντες
 δεῖδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι 230
 νῆας εὐσσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκήν.
 ἐγγυὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὔλιον ἔθεντο
 Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοὶ τ' ἐπίκουροι,
 κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατόν, οὐδ' ἔτι φασὶ
 σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνησιν πεσέεσθαι. 235
 Ζεὺς δὲ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
 ἀστράπτει· Ἐκτωρ δὲ μέγα σθένει βλεμεαίνων
 μαίνεται ἐκπάγλως, πίσυνος Δίῃ, οὐδέ τι τίει.

ἀνέρας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δὲ ἐλύσσα δέδουκεν.
 ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι Ἡῶ δῖαν· 240
 στεῦται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα
 αὐτάς τ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
 δηρώσειν παρὰ τῆσιν ὀρινομένους ὑπὸ καπνοῦ.
 ταῦτ' αἰνῶς δεῖδοικα κατὰ φρένα, μή οἱ ἀπειλάς
 ἐκτελέσωσι θεοί, ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἶη 245
 φθίσθαι ἐν Τροίῃ, ἕκασ Ἄργεος ἵπποβότοιο.
 ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε καὶ ὄψε περ υἴας Ἀχαιῶν
 τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὄρουμαχδοῦ.
 αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
 βρεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄχος εὔρειν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν 250
 φράζεο, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ.
 ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεΐδης
 ἦματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνωνι πέμπε·
 ἔτεκνον ἐμόν, κάρτος μὲν Ἀθηναίῃ τε καὶ Ἥρῃ
 δώσουσ', αἶ κ' ἐθέλωσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν 255
 ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων·
 ληγόμεναι δ' ἔριδος κακομηγάνου, ὄφρα σε μᾶλλον
 τίωσ' Ἀργείων ἡμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.
 ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρον, σὺ δὲ λήθσαι· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
 παύε', ἕα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων 260
 ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
 εἰ δὲ σὺ μὲν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δὲ κέ τοι καταλέξω
 ὅσσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
 ἔπτ' ἀπίρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
 αἶθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους 265
 πηγυῖς ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
 οὐ κεν ἀλγίος εἶη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,
 οὐδέ κεν ἀκτῆμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
 ὅσσ' Ἀγαμέμνωνος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.

δώσει δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονα ἔργα ἰδυίας, 270
 Λεσβίδας, ἅς, ὅτε Λέσβον εὐκτιμένην ἔλες αὐτός,
 ἐξέλεθ', αἶ' τότε κάλλιε ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
 τὰς μὲν τοι δώσει, μετὰ δ' ἔσσεται ἦν τότ' ἀπηύρα,
 κούρη Βρισῆος. 274
 ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὐτε 277
 ἄστυ μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώσωσ' ἀλαπάξαι,
 νῆα ἄλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαι
 εἰσελθών, ὅτε κεν δατεώμεθα ληϊδ' Ἀχαιοί, 280
 Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἐλέσθαι,
 αἶ' κε μετ' Ἀργεῖην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν.
 εἰ δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαιῶκόν, οὐθαρ ἀρούρης,
 γαμβρός κέν οἱ ἔοις· τίσει δέ σε ἴσον Ὀρέστη,
 ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ. 285
 τρεῖς δέ οἱ εἰσι θυγάτρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπῆκτῳ,
 Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα·
 τάων ἦν κ' ἐθέλησθα, φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
 πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὁ δ' αὐτ' ἐπὶ μείλια δώσει
 πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὐ πώ τις ἔῃ ἐπέδωκε θυγατρί· 290
 ἑπτὰ δέ τοι δώσει εὐ ναιόμενα πτολίεθρα,
 Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἴρην ποιήσσαν,
 Φηράς τε Ζαθέας ἠδ' Ἀνθειαν βαθύλειμον,
 καλήν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
 πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἀλός, νέαται Πύλου ἡμαθόντος· 295
 ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηγες πολυβοῦται,
 οἳ κέ σε δωτήνησι θεὸν ὧς τιμήσουσι
 καὶ τοι ὑπὸ σκῆπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
 ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι γόλοιο.
 εἰ δέ τοι Ἀτρεΐδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον, 300
 αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιοῦς
 τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατόν, οἳ σε θεὸν ὧς

τίσουσ' ἤ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο.
 νῦν γάρ χ' Ἐκτορ' ἔλοισ, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι
 λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὐ τινά φησιν ὁμοῖον 305
 οἷ ἔμεναι Δαναῶν, οὐς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν ».

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπορρίπτει τὰς προτάσεις.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς·
 « διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
 χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπληγέως ἀποσιπαιεῖν,
 ἧ περ δὴ φρονέω τε καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται, 310
 ὡς μὴ μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
 ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀίδαο πύλῃσιν
 ὅς χ' ἕτερον μὲν κεῦθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη.
 αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὡς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·
 οὔτ' ἐμέ γ' Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἴω 315
 οὔτ' ἄλλους Δαναοὺς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
 μάρασθαι δεῖτοισιν ἐπ' ἀνδράσι νωλεμὲς αἰεὶ.
 ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
 ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός·
 κάτθαν' ὁμῶς ὅ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὅ τε πολλὰ ἐοργῶς. 320
 οὐδέ τί μοι περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῶ,
 αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.
 ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι
 μᾶστακ', ἐπεὶ κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῆ,
 ὡς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν αὐπνους νύκτας ἴαυον, 325
 ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
 ἀνδράσιν μαρνάμενος ὄρων ἔνεκα σφετεράων.
 δῶδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,
 πεζὸς δ' ἔνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
 τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ 330

ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
 Ἀτρεΐδῃ· ὁ δ' ὀπίσθε μένων παρὰ νηυσὶ θοῆσι
 δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.
 ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρα καὶ βασιλευσί,
 τοῖσι μὲν ἔμπεδα κείται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν 335
 εἴλετ', ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα· τῇ παριαύων
 τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμιζόμεναι Τρώεσσι
 Ἀργείους; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
 Ἀτρεΐδης; ἦ οὐχ' Ἑλένης ἔνεκ' ἠΰκόμοιο;
 ἦ μοῦνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων 340
 Ἀτρεΐδαι; ἐπεὶ ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων
 τὴν αὐτοῦ φιλέει καὶ κήδεται, ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
 ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητὴν περ' εὐῶσαν.
 νῦν δ', ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἴλετο καὶ μ' ἀπάτησε,
 μὴ μευ πειράτω εὖ εἰδότος· οὐδέ με πείσει. 345
 ἀλλ', Ὀδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν βασιλευσί
 φραζέσθω νήεσσι ἀλεζόμεναι δῆιον πῦρ.
 ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
 καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῷ
 εὐρεΐαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν· 350
 ἀλλ' οὐδ' ὡς δύναται σθένος Ἔκτορος ἀνδροφόνου
 ἴσχειν. ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον,
 οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τεύχεος ὀρνύμεν Ἔκτωρ,
 ἀλλ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγρὸν ἴκανεν· 355
 ἔνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὄρμην.
 νῦν δ', ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζόμεν Ἔκτορι δίω,
 αὐριον ἰρὰ Διὶ ῥέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
 νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἄλαδε προερεύσω,
 ὄψεαι, αἶ κ' ἐθέλησθα καὶ αἶ κέν τοι τὰ μεμῆλη,
 ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας 360
 νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·

εἰ δέ κεν εὐπλοίην δώη κλυτὸς ἔννοσίγαιος,
ἤματι κε τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἰκοίμην ».

Κ

Οἱ δύο ἀρχηγοὶ ἐπανήλθον ἄπρακτοι. Κατὰ τὴν αὐτὴν ῥέκτα ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεφάσισαν νὰ κατασκοπεύσουν τὸ ἐχθρὸν στρατόπεδον. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἐφόρουν ἕνα κατὰ-σκοπον τῶν Τρώων, τὸν Δόλονα, ἀφοῦ προηγουμένως ἔμαθον ἀπὸ αὐτὸν τὰ σχέδια τοῦ Ἐκτοῦ διὰ τὴν μάχην τῆς ἐπομένης. Ἐφόρουν καὶ ἄλλον ἐπιφανῆ Τρώα, τὸν Ρῆσον, καὶ ἀπάγοντες τοὺς θαυμασίους Θρακικοὺς Ἴππους τοῦ ἥρωος ἐπανήλθον εἰς τὸ στρατόπεδον.

Λ

Μόλις ἐχώραξεν ἡ ἀγῆ, ἐξωπλίσθησαν οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἠρίστευσεν ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ἀπόθησε τοὺς Τρώας μέχρῃ τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἀλλ' ἐπληρώθησαν καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς.

Μ

Τότε ἡ ὁρμὴ τῶν Τρώων ἔγινεν ἀκάθεκτος. Ἐφθασαν μέχρῃ τοῦ τείχους, τὸ ὅποιον ἐπροστάτενε τὸ Ἀχαιῶν στρατόπεδον, καὶ παρὰ τὴν ἄμυναν, τὴν ὅποιαν ἐπρόβαλον οἱ δύο Αἴαντες, κατώρθωσαν νὰ εἰσορμήσουν ἐντὸς τοῦ χώρου, ὅπου ἦσαν ἀνείλκυσμένα τὰ πλοῖα. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν διεκοίθησαν ἐκ τῶν Τρώων ὁ Σαρπηδῶν, ὁ Γλαῦκος καὶ ἑπὲρ πάντας ὁ Ἐκτωρ, ὅστις ἐνίσχυνεν ὅλον τὴν ὁρμὴν καὶ τὸ φρόνημα. Ἠλεγεε μάλιστα τὸν Πολυδάμαντα, ὅστις ἐδειλίυσεν, ὅταν ἐφάνη ἀπαισίως οἰωνός, καὶ ἐνεθάρσυνεν αὐτὸν μὲ τὸν ἀθάνατον λόγον :

εἶς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. 243

Ν

Μὲ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ποσειδῶνος ἑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν ἀνεχαιτίσθησαν κάπως οἱ Τρῶες. Καὶ οἱ δύο στρατοὶ ὑφίσταντο μεγάλην φθοράν. Μετὰ μικρὰν διακοπήν, κατὰ τὴν ὅποιαν ὁ Ἐκτωρ σφραγίσθη μὲ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς, ἐπανήρχισεν ἡ μάχη ἀγριωτέρα καὶ φονιζοτέρα παρὰ ποτέ.

Ξ

Οἱ τραυματισμένοι ἀσχηνοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἤκουον ἐντὸς τῆς σκι-
νῆς των τὰς τρομερὰς κραυγὰς τῶν μαχομένων. Ἀκόμη μίαν φορὰν
ἐπρότεινεν ὁ Ἀγαμέμνων νὰ φύγουν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ κατόρθωσεν
ὁ Ποσειδῶν μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἥρας νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Αἴα καὶ νὰ
ἐπισχύσῃ πάλιν τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ ὁ μὲν Τελαμώνιος Αἴας ἐτραυμα-
τίσθη τὸν Ἐκτορα, ὁ δὲ Αἴας ὁ Οἰλέως ἀπώθησε τοὺς ἐχθροὺς μακρὰν
ἀπὸ τὰ πλοῖα.

Ο

Ὅτε ὁ Ζεὺς ἀντελήφθη τὴν ἀπάτην, ἐπέπληξε σφοδρὰ τὴν Ἥραν
καὶ διέταξε τὸν Ποσειδῶνα νὰ ἀφήσῃ ἀμέσως τὸ πεδῖον τῆς μάχης.
Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐθεραπεύθη καὶ ὁ Ἐκτωρ καὶ τοιου-
τοτρόπως οἱ Τρῶες ἀνέκτησαν τὸ θάρρος των. Μέχρι τοῦ μέσου τοῦ
Ἀχαιῶν στρατοπέδου ἔφθασεν αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ Ἐκτωρ καὶ ἤτο
ἤδη ἔτοιμος νὰ θέσῃ πῶρ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Πρωτεσίλαου, ἐνῶ ὁ Πά-
τροκλος ἔσπευδε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα περὶ τοῦ κινδύνου, τὸν
ὁποῖον διέτρεχον οἱ Ἀχαιοί.

Π

Καὶ ἤδη ἐπραγματοποιήθη τὸ θέλημα τοῦ Αἰός. Ἡ αὐθιγαεσία
τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν νῆϊν τῆς Θέτιδος ἐπληρώθη πολὺ ἀκοιβά.
Μόνον ἂν ἤθελεν ὁ Ἀχιλλεὺς, θὰ ἐσφύζοντο οἱ Ἀχαιοί. Κατὰ τὴν δευτὴν
αὐτὴν ὥραν ἐκάμφθη ἡ ἀσγὴ καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος. Ἐπέτρφε
κατ' ἀσγὴν εἰς τὸν Πάτροκλον νὰ ὀδηγήσῃ σῶμα Μυρμιδόνων εἰς τὴν
μάχην ἐξωπλισμένους μὲ τὴν ἰδικὴν του ὑπέροχον πανοπλίαν. Ἡ ἐμφά-
νισις τοῦ Πατρόκλου, τὸν ὁποῖον ἐνόμισαν ὡς τὸν πραγματικὸν Ἀχιλ-
λέα, ἔτρεφεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθροὺς. Παρασυσθεὶς ὁμως ἀπὸ τὴν ἐπι-
τεχίαν του ὁ Πάτροκλος ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποῖαν ἔδωκε
πρὸς τὸν Ἀχιλλεῖα, ὅτι θὰ ἠγωνίζετο μόνον, διὰ νὰ σώσῃ τὸν στόλον
τῶν Ἀχαιῶν. Κατεδίωξε τοὺς Τρῶας εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἔφθασε μέ-
χρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἐπληρώθη ὁμως ἀπὸ τὸν Ἐφφορβον καὶ
ἐφρονέθη ἀπὸ τὸν Ἐκτορα.

Ρ

Κρατερά μάχη συνήφθη γέφυρ ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου. Μετὰ πολέμοιο ἀγῶνα κατώρθωσαν ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Μιρμιόνης νὰ πάρουν τὸν νεκρὸν προστατεόμενοι κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των ἀπὸ τοὺς δύο Αἴαντας.

Σ

Μελανὸν νέφος λήπης ἐβάλυψε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ φίλου του. Τοὺς θρήνους του ἤκουσεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἡ Θέτις καὶ ἔσπευσε νὰ παρηγορήσῃ τὸν υἱὸν της. Τοῦ ἔπεσχέθη ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ τοῦ φέσῃ νέαν πανοπλίαν, ἔργον τοῦ Ἥφαιστου, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου συντρόφου του. Ἐξάλλος ὁ Ἀχιλλεὺς ὄρησεν ἀμέσως εἰς καταδίωξιν τῶν Τρώων, ἐνῶ ἤδη ὁ Ἥφαιστος κατεσκευάζε δι' αὐτὸν περικτενον ἀσπίδα¹ καὶ θώρακα φαινότερον ἀπὸ τὴν λάμπην τῆς ἀγῆς καὶ κόρυθά μὲ χρυσὸν λόφον καὶ κρημίδας ἀπὸ λαμπρὸν κασσίτερον. Ταχεῖα ὡς ἰέραξ ἔφερον ἡ Θέτις ἀπὸ τὸν Ὀλομπον εἰς τὸν υἱὸν της τὰ μαρμαίροντα ὄπλα.

Τ

Ὁ Ἀχιλλεὺς καλέσας τὸν λαὸν εἰς ἀγορὰν ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ λαμβάνῃ εἰς τὸ ἐξῆς μέρος εἰς τὴν μάχην. Ὁ Ἀγαμέμνων ὁμολόγησε δημοσίᾳ τὸ σφάλμα του καὶ ἐπῆλθε συμφιλίωσις τῶν δύο ἡρώων.

Υ

Τότε πλέον ὁ Ζεὺς ἄφησε νὰ στραφῇ ἡ τύχη ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῶν θεῶν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ βοηθήσωσιν ὅποιον ἤθελον ἀπὸ τοὺς ἀγωνιζομένους θνητοὺς. Τοιοῦτοτρόπως ἡ πρὸ τοῦ Ἰλίου μάχης ἔγινεν ἀληθῆς θεομαχία. Ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηρᾶ, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ἐρμῆς, ὁ Ἥφαιστος, ἡ Ἀρτεμις, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Λητώ, ὁ

1. Ἡ περιγραφή τῆς ἀσπίδος ταύτης ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι ἐπ' αὐτῆς παριστάνονται διάφοροι εἰκόνες τοῦ βίου τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς θέλουσιν, δύνανται νὰ ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει εἰς τὴν ῥαψωδίαν Σ τοὺς στίχους 478-608 καὶ νὰ περιγράψουν τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι εἰκονιζόμενα.

Ξάνθος, ὁ θεὸς τοῦ ὁμονόμου ποταμοῦ, καὶ ἡ Ἐφροδίτη κατήλθον εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἠγωνίσθησαν μαζί με τοὺς θνητοὺς ἐναντίον ἀλλήλων.

Φ

Ἐνίκησαν οἱ θεοί, πρὸ ἐπροστάτερον τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ εἰς τὴν ὁμίην τοῦ Ἀχιλλεύου οἱ Τρῶες ὀπισθοχώρησαν. Ἐκινδύνεον γὰρ νεομευθῆ τὸ Ἴλιον καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόλλων ἔμεινεν ἀκόμη εἰς τὴν γῆν, διὰ γὰρ σῶσιν τὴν ἱερὰν πόλιν.

Χ

Σὰν τρομαγμένα ἐλάφια ἐκλείσθησαν οἱ Τρῶες εἰς τὰ τεῖχη, καὶ μόνος ὁ Ἔκτωρ, συναισθανόμενος τὴν εὐθύνην του, ἔμεινεν ἔξω τοῦ τεύχους, διὰ γὰρ περιμένη τὸν Ἀχιλλέα. Ἡ μοῖρα τοῦ γενναίου ἥρωος, ὅστις ἔσφξε τὴν Τροίαν, εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀπὸ τοὺς θεοὺς. Ἀπατημένος ἀπὸ τὴν Ἀθηναίαν ὁ ἐκλεκτὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου δὲν κατώρθωσε γὰρ πλήξῃ τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἐφορέθη ἀπ' αὐτόν. Ἐξηγριωμένος ὁ Ἀχιλλεύς καὶ ἐνθουσιώμενος τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου « εἰ ξ ε ν ἄ ρ ι ξ ε τ ὀ ν ν ε κ ρ ὀ ν » καὶ με ἐπερηφάνειαν ἐφώραξεν εἰς τοὺς προσδοαμένους Ἀχαιοὺς :

« ἐπέφνομεν Ἐκτορα δῖον,
ὦ Τρῶες κατὰ ἄστν θεῶ ὧς εὐχετόωντο ».

Ἐπειτα τοῦ ἐτόκπησε τὰ πόδια, τοῦ ἐπέρρισε βοεῖους ἱμάντας καὶ τὸν ἔδεσεν εἰς τὸ ἄρμα του, διὰ γὰρ τὸν σῶσιν ἕως τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Ψ

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἐκτορος ἔγινε μεγαλοπρεπῆς ἡ ταφὴ τοῦ Πατρόκλου. Ἀφοῦ ἔκωσαν τὸν νεκρὸν καὶ ἀνήγειραν τὸν τέμβρον, ὁ Ἀχιλλεύς ὠργάνωσεν ἀγῶνας με θαυμαστά ἔπαθλα¹. Κατὰ τὰ ποιητὰ ἀγωνίσματα ἐβραβεύθησαν βασιλεῖς καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς ἥρωες, οἱ ὅποιοι καὶ κατὰ τὰς μάχας ἠρίστερον.

Ω

1 - 143 : Πενθῶν διὰ τὸν Πάτροκλον ὁ Ἀχιλλεύς διήροχοτο ἀγωνιώ-

1. Οἱ βουλόμενοι ἐκ τῶν μαθητῶν ἄς ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει τὴν περιγραφὴν τῶν ἀθλητικῶν τούτων ἀγῶνων (Ψ στ. 257-897) καὶ ἄς διαγράψουν τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγῶνων τούτων με τὴν φρασεολογίαν καὶ τοὺς ὄρους, πρὸ μεταχειριζόμεθα σήμερον.

δεις νόκτας καὶ περιεφέρετο κλαίων εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Εἰς τὴν
 μανίαν τοῦ ἔδενε τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑκτορος πῖσω ἀπὸ τὸ ἄρμα τοῦ καὶ
 τὸν ἔσπευ γύρω ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλον. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ
 τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου ἐξανέστησαν διὰ τὴν σκληρότητα αὐτὴν καὶ
 διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς προσέταξε τὴν Θέτιν νὰ συμβουλεύσῃ τὸν υἱὸν τῆς νὰ
 λυπηθῇ τὸν νεκρὸν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς τοὺς οἰκεῖους τοῦ πρὸς ἐντα-
 φιασμόν. Συγχρόνως ὁ μέγας θεὸς διέταξε τὴν *π ο ο δ ἦ ν ε μ ο ν Ἴου :*

- « Βάσκ' ἴθι, Ἴρι ταχεῖα λιποῦσ' ἔδος Οὐλύμποιο 144
 ἄγγελιον Πριάμφ μεγαλήτορι Ἴλιον εἶσω 145
 λύσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τὰ κε θυμὸν ἰήνη,
 οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἄμα Τρώων ἴτω ἀνὴρ.
 κῆρύξ τίς οἱ ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνει
 ἡμιόνους καὶ ἄμαξιν εὐτροχόν, ἣδὲ καὶ αὐτίς 150
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστν, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.
 μηδέ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρβος.
 τοῖον γάρ οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν ἀργεῖφόντην,
 ὅς ἄξει, ἦρός κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσση.
 αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλῆος, 155
 οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει·
 οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἰκέττω πεφιδῆσεται ἀνδρός ».
- «Ὡς ἔφατ'· ὦρτο δὲ Ἴρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα.
 Ἴξεν δ' ἐς Πριάμοιο, κίχεν δ' ἐνοπήν τε γούον τε. 160
 παῖδες μὲν πατέρ' ἀμφὶ καθήμενοι ἐνδοθεν αὐλῆς
 δάκρυσιν εἶματ' ἔφυρον· ὁ δ' ἐν μέσσοισι γεραίος
 ἐντυπὰς ἐν γλαίνῃ κεκαλυμμένος· ἀμφὶ δὲ πολλῇ
 κόπρος ἔην κεφαλῆ τε καὶ αὐχένι ταῖο γέροντος,
 τὴν ῥα κυλινδόμενος καταμήσατο χερσὶν ἔῃσιν. 165
 θυγατέρες δ' ἀνά δώματ' ἰδὲ νυοὶ ὠδύροντο,
 τῶν μιμνησκόμεναι, οἳ δὲ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ

- χερσίν ὑπ' Ἀργείων κέατο, ψυχὰς ὀλέσαντες.
 στῆ δὲ παρὰ Πρίαμον Διὸς ἄγγελος, ἠδὲ προσηύδα
 τυτθὸν φθεγξαμένη· τὸν δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα· 170
 « θάρσει, Δαρδανίδη Πρίαμε, φρεσί, μηδέ τι τάρβει·
 οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὀσσομένη τόδ' ἰκάνω,
 ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
 ὅς σευ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδετα ἠδ' ἐλαίρει.
 λύσασθαί σ' ἐκέλευσεν Ὀλύμπιος Ἐκτορα δῖον, 175
 δῶρα δ' Ἀχιλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήγη,
 οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ.
 κῆρῦξ τίς τοι ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνει
 ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν εὐτροχον, ἠδὲ καὶ αὐτὶς
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς. 180
 μηδέ τί τοι θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρβος·
 τοῖός γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἔψεται ἀργεῖφόντης,
 ὅς σ' ἄξει, ἧὸς κεν ἄγων Ἀχιλῆι πελάσση.
 αὐτὰρ ἐπὶν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλῆος,
 οὐτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει· 185
 οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἰκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός ».
- Ἥ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἴρις.
 αὐτὰρ ὁ γ' υἷας ἅμαξαν εὐτροχον ἡμιονεῖην
 ὀπλίσαι ἠνώγει, πείρινθα δὲ δῆσαι ἐπ' αὐτῆς. 190
 αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηῶεντα,
 κέδρινον, ὑψόροφον, ὅς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει·
 ἐς δ' ἄλοχον Ἐκάβην ἐκαλέσσατο, φώνησέν τε·
 « δαιμονίη, Διόθεν μοι Ὀλύμπιος ἄγγελος ἦλθεν 195
 λύσασθαί φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήγη.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ, τί τοι φρεσὶν εἶδεται εἶναι ;
 αἰνῶς γάρ μ' αὐτόν γε μένος καὶ θυμὸς ἄνωγεν

καῖσ' ἰέναι ἐπὶ νῆας ἔσω στρατὸν εὐρὺν ἸΑχαιῶν ».

Ὡς φάτο· κώκυσε δὲ γυνή καὶ ἀμείβετο μύθοι· 200
 « ὦ μοι, πῆ δὴ τοι φρένες οἴχονθ', ἧς τὸ πάρος περ
 ἔκλε' ἐπ' ἀνθρώπους ζεῖνους ἠδ' οἷσιν ἀνάσσεις ;
 πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας ἸΑχαιῶν ἐλθέμεν οἶος,
 ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
 υἰέας ἐξενάριξε : σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ. 205

εἰ γάρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν,
 ὠμηστῆς καὶ ἄπιστος ἀνὴρ ὄδε, οὐ σ' ἐλεήσει
 οὐδέ τί σ' αἰδέσεται. νῦν δὲ κλαίωμεν ἄνευθεν
 ἡμενοὶ ἐν μεγάρῳ· τῷ δ' ὡς ποθι μοῖρα κραταιῆ
 γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτῆ, 210
 ἀργίποδας κύννας ἄσαι, ἐὼν ἀπάνευθε τοκῆων,
 ἀνδρὶ πάρα κρατερῷ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἦπαρ ἔχοιμι
 ἐσθέμεναι προσφῦσα· τότε ἄντιπα ἔργα γένοιτο
 παιδὸς ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐ ἐκακίζομένον γε κατέκτα,
 ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωιάδων βαθυκόλπων 215
 ἔσταότ', οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ' ἀλεωρῆς ».

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 « μή μ' ἐθέλοντ' ἰέναι κατερούκανε, μηδέ μοι αὐτῆ
 ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλει· οὐδέ με πείσεις. 220
 εἰ μὲν γάρ τίς μ' ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν,
 ἢ οἱ μάντιές εἰσι, θυοσκόοι ἢ ἱερῆες,
 ψευδὸς κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
 νῦν δ'— αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδρακον ἄντην—
 εἶμι, καὶ οὐχ ἄλιον ἔπος ἔσσεται. εἰ δέ μοι αἴσα
 τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν ἸΑχαιῶν χαλκοχιτώνων, 225
 βούλομαι· αὐτίκα γάρ με κατακτείνειεν ἸΑχιλλεύς,
 ἀγκὰς ἐλόντ' ἐμὸν υἷόν, ἐπὶν γόου ἐξ ἔρον εἶην ».

Ἦ, καὶ φοριαμῶν ἐπιθήματα κάλ' ἀνέφγεν·
 ἔνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε πέπλους,

- δώδεκα δ' ἀπλοῖδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας, 230
 τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.
 χρυσοῦ δὲ στήσας ἔφερον δέκα πάντα τάλαντα·
 ἐκ δὲ δὺ' αἶθωνας τρίποδας, πίσυρας δὲ λέβητας,
 ἐκ δὲ δέπας περικαλλές, ὅ οἱ Θρῆκες πόρον ἄνδρες
 ἐξεσίην ἐλθόντι, μέγα κτέρας· οὐδέ νυ τοῦ περ 235
 φείσατ' ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων, περὶ δ' ἤθελε θυμῷ
 λύσασθαι φίλον υἷον. ὁ δὲ Τρῶας μὲν ἅπαντας
 αἰθούσης ἀπέεργεν, ἔπεσσ' αἰσχροῖσιν ἐνίσσων·
 « ἔρρετε, λωβητῆρες, ἐλεγχείες· οὐ νυ καὶ ὑμῖν
 οἴκοι ἔνεστι γόος, ὅτι μ' ἤλθετε κηδῆσונτες ; 240
 ἦ ὀνόσασθ', ὅτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν,
 παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἄριστον ; ἀτὰρ γνώσεσθε καὶ ὑμεες.
 ῥήιτεροι γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε,
 κείνου τεθνηῶτος, ἐναϊρέμεν· αὐτὰρ ἐγὼ γε,
 πρὶν ἀλαπαζομένην τε πόλιν κεραϊζομένην τε 245
 ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, βαίην δόμον Ἀϊδος εἶσω. »
 Ἦ, καὶ σκηπανίῳ διέπ' ἀνέρας· οἱ δ' ἴσαν ἔξω,
 σπερχομένοιο γέροντος. ὁ δ' υἷασιν οἷσιν ὁμόκλα,
 νεικειῶν Ἑλενὸν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνα τε δῖον
 Πάμμονά τ' Ἀντίφρονόν τε βοῆν ἀγαθὸν τε Πολίτην 250
 Δηίφοβόν τε καὶ Ἰππόθουο καὶ Δῖον ἀγαυόν·
 ἐνέα τοῖς ὁ γεραῖος ὁμοκλήσας ἐκέλευε·
 « σπεύσατέ μοι, κακὰ τέκνα, κατηφόνες· αἰθ' ἅμα πάντες
 Ἑκτορος ὠφέλετ' ἀντὶ θεῆς ἐπὶ νηυσὶ πεφάσθαι.
 ὦ μοι ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἷας ἀρίστους 255
 Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινά φημι λελεῦθαι,
 Μῆστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωῖλον ἵππιόχαρμην,
 Ἑκτορα θ', ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐφίκει
 ἀνδρός γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο·
 τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἀρης, τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λείπεται, 260

ψεῦσταί τ' ὄρχησταί τε, χοροῖτυπήσιν ἄριστοι,
 ἀρνῶν ἠδ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἀρπακτῆρες.
 οὐκ ἂν δὴ μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσσαιτε τάχιστα
 ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο ; »

Ἔως ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πατρός ὑποδείσαντες ὁμοκλήν, 265
 ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν εὐτροχον ἡμιονεῖην,
 καλλὴν πρωτοπαγέα· πείρινθα δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς. 267
 ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες εὐξέστης ἐπ' ἀπήνης 275
 νήσον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα·
 ζεῦξαν δ' ἡμιόνους κρατερόνυχας ἐντεσιεργούς,
 τοὺς ῥά ποτε Πριάμῳ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.
 ἵππους δὲ Πριάμῳ ὑπαγον ζυγόν, οὓς ὁ γεραῖος
 αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν εὐξέστη ἐπὶ φάτῃ. 280

Μετάβασις τοῦ Πριάμου

εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τὼ μὲν ζευγνώσθην ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι 281
 κῆρυξ καὶ Πριάμος, πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντες·
 ἀγχίμολον δὲ σφ' ἦλθ' Ἐκάβη τετιηότι θυμῷ,
 οἶνον ἔχουσα ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι,
 χρυσέῳ ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε κιοίτην· 285
 στῆ δ' ἵππων προπάροιθεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζε·
 « τῆ, σπεῖσον Διὶ πατρί, καὶ εὐχεο οἴκαδ' ἰκέσθαι
 ἀψ' ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἄρ σέ γε θυμὸς
 ὀτρύνει ἐπὶ νῆας, ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης.
 ἀλλ' εὐχεο σύ γ' ἔπειτα κελαινεφέϊ Κρονίῳνι, 290
 Ἰδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὀράται·
 αἴπει δ' οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῷ
 φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐκράτος ἐστὶ μέγιστον,
 δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,

τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴης Δαναῶν ταχυπόλων. 295
 εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἐὼν ἄγγελον εὐρύοπα Ζεὺς,
 οὐκ ἂν ἐγὼ γέ σ' ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμην
 νῆας ἐπ' Ἀργείων ἰέναι, μάλα περ μεμαῶτα ».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Πρίαμος θεοειδής·
 « ὦ γύναι, οὐ μὲν τοι τόδ' ἐφιεμένη ἀπιθήσω· 300
 ἐσθλὸν γὰρ Διὶ χειῖρας ἀνασχέμεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ ».

Ἦ ῥα, καὶ ἀμφίπολον ταμίην ὄτρυν' ὁ γεραῖος
 χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦσαι ἀκήρατον· ἡ δὲ παρέστη
 χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχρον θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα.
 νιψάμενος δὲ κύπελλον ἐδέξατο ἤς ἀλόχοιο· 305
 εὐχετ' ἔπειτα στάς μέσῳ ἔρκει, λείβε δὲ οἶνον
 οὐρανὸν εἰσπνιδόν· καὶ φωνήσας ἔπος ἤύδα·

« Ζεῦ πάτερ, Ἰδῆθεν μεδέων, κύνδιστε μέγιστε,
 δός μ' ἐς Ἀχιλλῆος φίλον ἐλθεῖν ἠδ' ἐλεεινόν·
 πέμψον δ' οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὅς τε σοὶ αὐτῷ 310
 φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐκράτος ἐστὶ μέγιστον,
 δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,
 τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴω Δαναῶν ταχυπόλων ».

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεὺς.
 αὐτίκα δ' αἰετὸν ἤκε, τελειότατον πετεηνῶν, 315
 μόρφον θηρητῆρ', ὃν καὶ περκνὸν καλέουσιν.
 ὅσση δ' ὑφορόφοιο θύρη θαλάμοιο τέτυκται
 ἀνέρος ἀφνειοῖο, εὐὲ κληῖσ' ἀραρυῖα,
 τόσσ' ἄρα τοῦ ἐκάτερθεν ἔσαν πτερὰ· εἴσατο δέ σφι
 δεξιὸς αἰζας ὑπὲρ ἄστεος· οἱ δὲ ἰδόντες 320
 γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη.

Σπερχόμενος δ' ὁ γέρον ζεστοῦ ἐπεβήσεται δίφρου
 ἐκ δ' ἔλασε προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου.
 πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἔλκον τετράκυκλον ἀπήνην,
 τὰς Ἰδαῖος ἔλαυνε δαίφρων· αὐτὰρ ὅπισθεν 325

- ἵπποι, τοὺς ὁ γέρον ἐρέπων μάλιστα κέλευε
καρπαλίμως κατὰ ἄστυ· φίλοι δ' ἅμα πάντες ἔποντο
πόλλ' ὀλοφυρόμενοι, ὡς εἰ θανάτόνδε κιόντα·
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν, πεδίον δ' ἀφίκοντο,
οἱ μὲν ἄρ' ἄψορροι πρὸς Ἴλιον ἀπονέοντο, 330
παῖδες καὶ γαμβροί· τὼ δ' οὐ λάθον εὐρύοπα Ζῆν
εἰς πεδίον προφανέντε· ἰδὼν δ' ἐλέησε γέροντα.
αἶψα δ' ἄρ' Ἑρμείαν, υἷὸν φίλον, ἀντίον ἤϋδα·
«Ἑρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστα γε φίλτατόν ἐστιν
ἀνδρὶ ἑταιρίσσαι, καὶ τ' ἔκλυες, ᾧ κ' ἐθέλησθα· 335
βάσκι' ἴθι, καὶ Πρίαμον κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
ὡς ἀγαγ', ὡς μήτ' ἄρ τις ἴδῃ μήτ' ἄρ τε νοήσῃ
τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν Πηλεΐωνάδ' ἰκέσθαι».
- Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα 340
ἀμβρόσια χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὑγρῆν
ἠδ' ἐπ' ἀπίρονα γαῖαν ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο·
εἶλετο δὲ ῥάβδον, τῇ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
ὣν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς ἀργεῖφόντης. 345
αἶψα δ' ἄρα Τροίην καὶ Ἑλλήσποντον ἴκανε.
βῆ δ' ἰέναι κούρω αἰσυμνητῆρι ἐοικώς,
πρῶτον ὑπηγήτη, τοῦ περ χαριεστάτη ἦβη.
- Οἱ δ' ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα παρέξ Ἴλιοιο ἔλασσαν,
στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὕφρα πίσιεν, 350
ἐν ποταμῷ· δὴ γὰρ καὶ ἐπὶ κνέφας ἤλυθε γαῖαν.
τὸν δ' ἐξ ἀγγυμῶλοιο ἰδὼν ἐφράσσατο κῆρυξ
Ἑρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε·
φράζεο, Δαρδανίδη· φραδέος νόου ἔργα τέτυκται.
ἄνδρ' ὄρώω, τάχα δ' ἅμμε διαρραίσεσθαι ὀτώ. 355
ἄλλ' ἄγε δὴ φεύγωμεν ἐφ' ἵππων, ἧ μιν ἔπειτα

γούνων ἀψάμενοι λιτανεύσομεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ ».

Ὦς φάτο· σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο· δειδίδε δ' αἰνῶς,
 ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι·
 στῆ δὲ ταφῶν· αὐτὸς δ' ἐριούσιος ἐγγρήθεν ἐλθὼν, 360
 χεῖρα γέροντος ἐλὼν, ἐξεῖρετο καὶ προσέειπεν·
 « πῆ, πάτερ, ὦδ' ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἰθύνεις,
 νύκτα δι' ἀμβροσίην, ὅτε θ' εὐδουσι βροτοὶ ἄλλοι ;
 οὐδὲ σὺ γ' ἔδεισας μένεα πνεύοντας Ἀχαιοῦς,
 οἳ τοι δυσμενέες καὶ ἀνάροιοι ἐγγυὺς ἔασι ; 365
 τῶν εἴ τις σε ἴδοιτο θοῆν διὰ νύκτα μέλαιναν
 τοσσάδ' ὀνειάτ' ἄγοντα, τίς ἂν δῆ τοι νόος εἴη ;
 οὔτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρον δέ τοι οὔτος ὀπηδεῖ,
 ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνη·
 ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲν σε ῥέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον 370
 σεῦ ἀπαλεξήσαιμι· φίλω δέ σε πατρὶ ἔτσκω ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 « οὔτω πη τάδε γ' ἐστί, φίλον τέκος, ὡς ἀγορεύεις.
 ἀλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα,
 ὅς μοι τοιόνδ' ἦκεν ὀδοιπόρον ἀντιβολήσαι, 375
 αἴσιον, οἶος δὴ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγηγός,
 πέπνυσαι τε νόφ, μακάρων δ' ἕξ ἐσσι τοκῆων ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον, 380
 ἥε πη ἐκπέμπεις κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά
 ἄνδρας ἐς ἀλλοδαπούς, ἵνα περ τάδε τοι σὸα μίμνη,
 ἧ ἤδη πάντες καταλείπετε Ἴλιον ἱρήν
 δειδιώτες· τοῖος γάρ ἀνὴρ ὄριστος ὄλωλε,
 σὸς παῖς· οὐ μὲν γάρ τι μάχης ἐπεδεδυέτ' Ἀχαιῶν ». 385

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 « τίς δὲ σὺ ἐσσι, φέριστε, τέων δ' ἕξ ἐσσι τοκῆων ;

ὥς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότμου παιδὸς ἐνίσπες ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεϊφόντης·
 « πειρᾷ ἔμεϊο, γεραιέ, καὶ εἴρεαι Ἐκτορα δῖον. 390
 τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχη ἐν κυδιανείρῃ
 ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα, καὶ εὖτ' ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσεαι
 Ἀργείους κτείνεσθε δαίζων ὀξεί χιλιχῶ·
 ἡμεῖς δ' ἐσταότες θαυμάζομεν· οὐ γὰρ Ἀχιλλεὺς 395
 εἶα μάρνασθαι, κεχλωμένος Ἀτρεΐδων.
 τοῦ γὰρ ἐγὼ θεράπων, μία δ' ἤγαγε νηῦς εὐεργής·
 Μυρμιδόνων δ' ἔξειμι, πατήρ δέ μοι ἐστι Πολύκτωρ·
 ἀφνειὸς μὲν ὅ γ' ἐστί, γέρον δὲ δῆ, ὡς σὺ περ ὦδε,
 ἔξ δέ οἱ υἱες ἕασιν, ἐγὼ δὲ οἱ ἔβδομος εἰμι·
 τῶν μέτα παλλόμενος κλήρω λάχον ἐνθάδ' ἔπεσθαι. 400
 νῦν δ' ἤλθον πεδίονδ' ἀπὸ νηῶν· ἠῶθεν γὰρ
 θήσονται περὶ ἄστου μάχην ἐλίκοιπες Ἀχαιοί.
 ἀσχαλόωσι γὰρ οἶδε καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται
 ἴσχειν ἐσσυμένους πολέμου βασιλῆες Ἀχαιῶν ».

Τὸν δ' ἡμίβητ' ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής· 405
 « εἰ μὲν δὴ θεράπων Πηληϊάδεω Ἀχιλλῆος
 εἶς, ἄγε δὴ μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
 ἧ ἔτι πᾶρ νήεσσιν ἐμὸς πάϊς, ἧέ μιν ἦδη
 ἦσι κυσὶν μελεῖστί ταμῶν προύθηκεν Ἀχιλλεὺς ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεϊφόντης· 410
 « ὦ γέρον, οὐ πω τὸν γε κῆρες φάγον οὐδ' οἰωνοί,
 ἀλλ' ἔτι κεῖνος κεῖται Ἀχιλλῆος παρὰ νηί.
 αὐτὸς ἐν κλισίῃσι· δυωδεκάτη δὲ οἱ ἠὼς
 κειμένω, οὐδέ τί οἱ χρῶς σήπεται, οὐδέ μιν εὐλαί 415
 ἔσθουσ', αἶ ῥά τε φῶτας ἀρηιφάτους κατέδουσιν.
 ἧ μὲν μιν περὶ σῆμα ἐοῦ ἑτάροιο φίλιον
 ἔλκει ἀκηδέστως, ἠὼς ὅτε δια φανήῃ.
 οὐδέ μιν αἰσχύνει· θηροῖό κεν αὐτὸς ἐπελθῶν,

οἶον ἔερσῆεις κεῖται, περὶ δ' αἶμα νένιπται,
 οὐδέ ποθι μιαρὸς· σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέμυκεν, 420
 ὅσπ' ἐτύπη· πολέες γὰρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασσαν.
 ὥς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἱὸς ἔηος,
 καὶ νέκυός περ ἐόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι ».

᾿Ως φάτο· γήθησεν δ' ὁ γέρον καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
 « ὦ τέκος, ἧ ῥ' ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι 425
 ἀθανάτοις, ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ' ἔην γε,
 λήθετ' ἐνὶ μεγάροισι θεῶν, οἱ ᾿Ολυμπον ἔχουσι·
 τῷ οἱ ἀπεμνήσαντο καὶ ἐν θανάτιό περ αἴση.
 ἀλλ' ἄγε δὴ τόδε δέξαι ἐμεῦ πάρα καλὸν ἄλειςον,
 αὐτόν τε ῥῦσαι, πέμψον δέ με σὺν γε θεοῖσιν, 430
 ὄφρα κεν ἐς κλισίην Πηληιάδω ἀφίκωμαι ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « πειρᾷ ἐμεῖο, γεραιέ, νεωτέρου, οὐδέ με πείσεις,
 ὅς με κέλεαι σέο δῶρα παρεῖξ Ἀχιλλῆα δέχεσθαι.
 τὸν μὲν ἐγὼ δεῖδοικα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι 435
 συλεύειν, μή μοί τι κακὸν μετόπισθε γένηται.
 σοὶ δ' ἂν ἐγὼ πομπὸς καὶ κε κλυτὸν Ἄργος ἰκοίμην,
 ἐνδυκέως ἐν νηὶ θεῶν ἢ πεζὸς ὁμαρτέων·
 οὐκ ἂν τίς τοι πομπὸν ὀνοσάμενος μαχέσαιτο ».

᾿Η, καὶ ἀναΐξας ἐρισούνιος ἄρμα καὶ ἵππους 440
 καρπαλίμως μάλιστα καὶ ἠνία λάζετο χερσίν,
 ἐν δ' ἔπνευσ' ἵπποισι καὶ ἡμιόνους μένος ἦϋ.
 ἀλλ' ὅτε δὴ πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον ἴκοντο,
 οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο·
 τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε διάκτορος ἀργεῖφόντης 445
 πᾶσιν, ἄφαρ δ' ὠἶξε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὀχῆας,
 ἐς δ' ἄγαγε Πρίαμόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρ' ἐπ' ἀπήνης.
 ἀλλ' ὅτε δὴ κλισίην Πηληιάδω ἀφίκοντο
 ὑψηλὴν, τὴν Μυρμιδόνες ποίησαν ἄνακτι

δοῦρ' ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν 450
 λαχρήεντ' ὄροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες·
 ἀμφὶ δέ οἱ μεγάλην αὐλήν ποίησαν ἄνακτι
 σταυροῖσιν πυκινῶσιν· θύρην δ' ἔχε μούνος ἐπιβλής
 εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσσεσκον Ἀχαιοί,
 τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον μεγάλην κληῖδα θυράων, 455
 τῶν ἄλλων· Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐπιρρήσσεσκε καὶ οἶος.
 δῆ ῥα τόθ' Ἑρμείας ἐριονύιος ᾤξε γέροντι,
 ἐς δ' ἄγαγε κλυτὰ δῶρα ποδώκεϊ Πηλεΐωνι,
 ἐξ ἵππων δ' ἀπέβαινε ἐπὶ γθόνα, φώνησέν τε·
 « ὦ γέρον, ἦ τοι ἐγὼ θεὸς ἄμβροτος εἰλήλουθα, 460
 Ἑρμείας· σοὶ γάρ με πατήρ ἅμα πομπῶν ὕπασσεν·
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ἐγὼ πάλιν εἴσομαι, οὐδ' Ἀχιλλῆος
 ὄφθαλμοὺς εἴσειμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἶη
 ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτοὺς ἀγαπαζέμεν ἄντην.
 τύνη δ' εἰσελθὼν λαβέ γούνατα Πηλεΐωνος, 465
 καὶ μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἠΰκόμοιο
 λίσσσο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνης ». 467

**Ἡ συγκίνησης τοῦ Ἀχιλλέως
 καὶ αἱ περιποιήσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν γέροντα ἡγεμόνα.**

« Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον 468
 Ἑρμείας· Πρίαμος δ' ἐξ ἵππων ἄλτο χαμαῖζε,
 Ἰδαῖον δὲ κατ' αὔθι λίπεν· ὁ δὲ μίμνεν ἐρύκων 470
 ἵππους ἡμιόνους τε· γέρον δ' ἰθὺς κίεν οἴκου,
 τῆ ῥ' Ἀχιλεὺς ἕζεσκε δίφιλος· ἐν δὲ μιν αὐτὸν
 εὔρ', ἔταροι δ' ἀπάνευθε καθείατο· τῷ δὲ δὴ οἶω,
 ἦρως Αὐτομέδων τε καὶ Ἀλκιμος, ὕζος Ἄρηος,
 ποίπνουον παρεόντε· νέον δ' ἀπέληγεν ἐδωδῆς 475
 ἔσθων καὶ πίνων· ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα.

τοὺς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας· ἄγχι δ' ἄρα στάς
 χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε χεῖρας
 δεινὰς ἀνδροφόνους, αἳ οἱ πολέας κτάνον υἱας.
 ὡς δ' ὅτ' ἄν ἄνδρ' ἄτη πυκινὴ λάβῃ, ὅς τ' ἐνὶ πάτρῃ 480
 φῶτα κατακτείνας ἄλλων ἐξίκετο δῆμον,
 ἀνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, θάμβος δ' ἔχει εἰσροῶντας,
 ὡς Ἀχιλλεὺς θάμβησεν ἰδὼν Πρίαμον θεοειδέα·
 θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἀλλήλους δὲ ἴδοντο.
 τὸν καὶ λισσόμενος Πρίαμος πρὸς μῦθον ἔειπεν 485
 « μνησαί πατρός σοῦ, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
 τηλίκου, ὡς περ ἐγὼν, ὅλοῦ ἐπὶ γήραος οὐδῶ.
 καὶ μὲν που κεῖνον περιναίεται ἀμφὶς ἔοντες
 τεύρουσ', οὐδέ τις ἔστιν ἀρῆν καὶ λοιγὸν ἀμῦναι.
 ἀλλ' ἦ τοι κεῖνός γε σέθεν ζώοντος ἀκούων 490
 χαίρει τ' ἐν θυμῷ, ἐπὶ τ' ἔλπεται ἤματα πάντα
 ὄψεσθαι φίλον υἷὸν ἀπὸ Τροίῃθεν ἰόντα.
 αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀρίστους
 Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινὰ φημι λελεῖφθαι.
 πεντήκοντά μοι ἦσαν, ὅτ' ἤλυθον υἱες Ἀχαιῶν. 495
 ἔνεακαίδεκα μὲν μοι ἰῆς ἐκ νηδύος ἦσαν,
 τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάρουσι γυναῖκες.
 τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·
 ὃς δέ μοι οἶος ἔην, εἴρυτο δὲ ἄστῃ καὶ αὐτοῦς,
 τὸν σὺ πρόβῃν κτεῖνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης, 500
 Ἐκτορα· τοῦ νῦν εἵνεχ' ἰκάνω νῆας Ἀχαιῶν
 λυσόμενος παρὰ σεῖο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἄποινα.
 ἀλλ' αἰδεῖο θεοῦς, Ἀχιλλεῦ, αὐτόν τ' ἐλέησον,
 μνησάμενος σοῦ πατρός· ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ·
 ἔτλην δ', οἷ' οὐ πῶ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος, 505
 ἀνδρὸς παιδοφόνου ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι ».

Ὡς φάτο, τῷ δ' ἄρα πατρός ὕφ' ἕμερον ὤρσε γόοιο·

ἀψάμενος δ' ἄρα χειρὸς ἀπώσατο ἦκα γέροντα.
 τῷ δὲ μνησαμένω, ὁ μὲν Ἐκτορος ἀνδροφόνιοιο
 κλαῖ' ἀδινά, προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλλῆος ἐλυσθείς. 510
 αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαῖεν ἐὼν πατέρ', ἄλλοτε δ' αὖτε
 Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχὴ κατὰ δώματ' ὀρώρει.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα γόοιο τετάρπετο δῖος Ἀχιλλεὺς, 513
 αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὄρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη,
 οἰκτιρῶν πολίων τε κάρη πολίων τε γένειον,
 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « ἄ δειλ', ἧ δὴ πολλὰ κάκ' ἄνσχεο σὸν κατὰ θυμόν.
 πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἴος,
 ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς 520
 υἱέας ἐξενάριζα ; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ·
 ἀλλ' ἄγε δὴ κατ' ἄρ' ἔζευ ἐπὶ θρόνου, ἄλγεα δ' ἔμπης
 ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ.
 οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
 ὧς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι, 525
 ζῶειν ἀχνυμένοις· αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσίν.
 δοιοὶ γὰρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὐδαι,
 δῶρων, οἷα δίδωσι, κακῶν, ἕτερος δὲ ἐάων·
 ᾧ μὲν κ' ἀμμίξας δῶη Ζεὺς τερπικέραυτος,
 ἄλλοτε μὲν τε κακῷ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῷ· 530
 ᾧ δέ κε τῶν λυγρῶν δῶη, λωβητὸν ἔθηκε,
 καὶ ἐ κακῇ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει,
 φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμμένος οὔτε βροτοῖσιν.
 ὧς μὲν καὶ Πηληϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα
 ἐκ γενετῆς· πάντας γὰρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέκαστο 535
 ὄλβω τε πλούτῳ τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,
 καὶ οἱ θνητῶ ἐόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν.
 ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῷ θῆκε θεὸς κακόν, ὅττι οἱ οὔ τι
 παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων,

ἀλλ' ἓνα παῖδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε 540
 γηράσκοντα κομίζω, ἐπεὶ μάλα τηλόθι πάτρης
 ἦμυ ἐνὶ Τροίῃ σέ τε κήδων ἠδὲ σά τέκνα.
 καὶ σέ, γέρον, τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι·
 ὅσπον Λέσβος ἄνω, Μάκκαρος ἔδος, ἐντὸς ἐέργει
 καὶ Φρυγίῃ καθύπερθε καὶ Ἑλλήσποντος ἀπείρων, 545
 τῶν σε, γέρον, πλούτῳ τε καὶ υἰάσι φασὶ κεκάσθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τοι πῆμα τόδ' ἤγαγον Οὐρανίωνες,
 αἰεὶ τοι περὶ ἄστυ μάχαι τ' ἀνδροκτασίαι τε.
 ἄνσχεο, μηδ' ἀλίαστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
 οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἱὸς ἔηος, 550
 οὐδὲ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα ». 551

Ἡ λύσις καὶ ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ Ἑκτορός.

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα γέρον Πρίαμος Θεοσειδής· 552
 « μὴ μέ πω ἐς θρόνον ἴξε, διωτρεφές, ὄφρα κεν Ἑκτωρ
 κῆται ἐνὶ κλισίῃσιν ἀκηδής· ἀλλὰ τάχιστα
 λῦσον, ἔν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω· σὺ δὲ δέξαι ἄποινα 555
 πολλὰ, τά τοι φέρομεν· σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο, καὶ ἔλθοις
 σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεὶ με πρῶτον ἔασας ». 557
 Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 558
 « μηκέτι νῦν μ' ἐρέθειζε, γέρον· νοέω δὲ καὶ αὐτὸς 559
 Ἑκτορά τοι λῦσαι· Διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἦλθε
 μήτηρ, ἣ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἀλίσιο γέροντος.
 καὶ δέ σε γινώσκω, Πρίαμε, φρεσίν, οὐδέ με λήθεις,
 ὅττι θεῶν τίς σ' ἤγε θεὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
 οὐ γάρ κε τλαίῃ βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδὲ μάλ' ἠβῶν, 564
 ἐς στρατόν· οὐδὲ γάρ ἂν φυλακοὺς λάθοι, οὐδέ κ' ὀχίῃα
 ῥεῖα μετοχλίσσειε θυράων ἡμετεράων.
 τῷ νῦν μὴ μοι μᾶλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνης,

μή σε, γέρον, οὐδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσιν ἐάσω
καὶ ἰκέτην περ ἐόντα, Διὸς δ' ἀλίτωμαι ἐφετμάς ». 570

Ὡς ἔφατ'· ἔδεισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπέθειτο μῦθος.

Πηλεΐδης δ' οἴκοιο λέων ὡς ἄλτο θύραζε,
οὐκ οἶος, ἅμα τῷ γε δύο θεράποντες ἔποντο,
ἦρωες Αὐτομέδων ἠδ' Ἄλκιμος, οὓς ῥα μάλιστα
τῷ Ἀχιλεὺς ἐτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα, 575

οἱ τῶθ' ὑπὸ ζυγόνων λίον ἵππους ἡμιόνους τε
ἐς δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῦτο γέροντος,
κάδ' δ' ἐπὶ δίφρου εἴσαν· εὐσώπτρου δ' ἀπ' ἀπήνης
ἦρεον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα.

κάδ' δ' ἔλιπον δύο φάρε' εὐννητόν τε χιτῶνα, 580
ἕφρα νέκυν πυκᾶσας δοίη οἰκόνδε φέρεσθαι.

δμῶας δ' ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφὶ τ' ἀλειψαί
νόσφιν ἀειράσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν,
μὴ ὁ μὲν ἀγνυμένη κραδίη χόλον οὐκ ἐρύσαιτο,
παῖδα ἰδὼν, Ἀχιλλῆϊ δ' ὀρθοθείη φίλον ἦτορ, 585

καὶ ἐκατακτείνειε, Διὸς δ' ἀλίτηται ἐφετμάς.
τὸν δ' ἐπεὶ οὖν δμῶαί λοῦσαν καὶ χροῖσαν ἐλαΐω,
ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
αὐτὸς τὸν γ' Ἀχιλεὺς λεχέων ἐπέθηκεν ἀείρας,
σὺν δ' ἔταροι ἤειραν εὐξέστην ἐπ' ἀπήνην. 590

ῥμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον δ' ὀνόμηκεν ἐταῖρον·
« μή μοι, Πάτροκλε, σκυδμαινόμεν, αἶ κε πύθηαι
εἶν Ἀϊδὸς περ ἐών, ὅτι Ἐκτορα δῖον ἔλυσα
πατρὶ φίλω, ἐπεὶ οὐ μοι ἀεικέα δῶκεν ἄποινα.
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι, ὅσσ' ἐπέσεικεν ». 595

Ἡ ῥα, καὶ ἐς κλισίην πάλιν ἦε δῖος Ἀχιλλεύς·
ἔζετο δ' ἐν κλισίῳ πολυδαιδάλω ἔνθεν ἀνέστη,
τοίχου τοῦ ἑτέρου, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο μῦθον·
« υἱὸς μὲν δὴ τοι λέλυται, γέρον, ὡς ἐκέλευες,

κείται δ' ἐν λεχέεσσ'· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφιν
 600 ὄψεαι αὐτὸς ἄγων· νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου.
 καὶ γάρ τ' ἠὔχομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
 τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο,
 ἕξ μὲν θυγατέρες, ἕξ δ' υἱέες ἠβώνοντες.
 605 τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο
 χωόμενος Νιόβη, τὰς δ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
 οὔνεκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρήφ·
 φῆ δοιῶ τεκέειν, ἣ δ' αὐτὴ γείνατο πολλούς·
 τῷ δ' ἄρα καὶ δοιῶ περ ἔοντ' ἀπὸ πάντας ὄλεσσαν.
 οἱ μὲν ἄρ' ἐνῆμαρ κέατ' ἐν φόνῳ, οὐδὲ τις ἦεν
 610 κατθάψαι, λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων·
 τοὺς δ' ἄρα τῇ δεκάτῃ θάψαν θεαὶ Οὐρανίωνες.
 ἣ δ' ἄρα σίτου μνήσατ', ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα.
 νῦν δέ που ἐν πέτρῃσιν, ἐν οὔρεσιν οἰοπόλοισιν,
 615 ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεῶων ἔμμεναι εὐνάς
 νυμφάων, αἶ τ' ἀμφ' Ἀχελώιον ἐρρώσαντο,
 ἔνθα, λίθος περ ἐοῦσα, θεῶν ἐν κήδεα πέσσει.
 ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶι μεδώμεθα, διὲ γεραιέ,
 σίτου. ἔπειτά κεν αὔτε φίλον παῖδα κλαίοισθα,
 620 Ἕλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος δέ τοι ἔσται ».

Ἦ, καὶ ἀναίξας οἶν ἀργυρον ὠκύς Ἀχιλλεύς
 σφάξ'· ἕταροι δ' ἔδερὸν τε καὶ ἄμφεπον εὔ κατὰ κόσμον,
 μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισταμένως πειρὰν τ' ὀβελοῖσιν,
 ὀπτῆσάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντά τε πάντα.
 625 Αὐτομέδων δ' ἄρα σῖτον ἐλών ἐπένευμε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
 οἱ δ' ἐπ' ὀνείαθ' ἐτοῖμα προκείμενα χειρας ἱαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 ἦ τοι Δαρδανίδης Πρίαμος θαύμαζ' Ἀχιλλῆα,
 630 ὅσσοις ἔην οἶός τε· θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐφίκει.

αὐτὰρ ὁ Δαρδανίδην Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεύς,
 εἰσορόων ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους ὀρόωντες,
 τὸν πρότερος προσέειπε γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 « λέξον νῦν με τάχιστα, διοτρεφές, ὄφρα καὶ ἦδη 635
 ὕπνω ὕπο γλυκερῶ ταρπώμεθα κοιμηθέντες·
 οὐ γάρ πω μύσαν ὅσσε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν,
 ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν·
 ἀλλ' αἰεὶ στενάχω καὶ κήδεα μυρία πέσσω
 αὐλῆς ἐν χέρτοισι κυλινδόμενός κατὰ κόπρον· 640
 νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην καὶ αἶθοπα οἶνον
 λαυκαίνης καθέηκα· πάρος γε μὲν οὐ τι πεπάσμην ».

Ἦ ῥ' Ἀχιλλεύς δ' ἐτάροισιν ἰδὲ δμῶῃσι κέλευσε
 δέμνι ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
 πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας,
 χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι. 645
 αἱ δ' ἴσαν ἐκ μεγάρου δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
 αἶψα δ' ἄρα στόρεσαν δοιῶ λέχε' ἐγκονέουσαι.
 τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 « ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο, γέρον φίλε, μή τις Ἀχαιῶν 650
 ἐνθάδ' ἐπέλθῃσιν βουλευφόρος, οἳ τέ μοι αἰεὶ
 βουλάς βουλευούσι παρήμενοι, ἧ θέμις ἐστί·
 τῶν εἴ τις σε ἴδοιτο θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,
 αὐτίκ' ἂν ἐξείποι Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν,
 καὶ κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῖο γένηται. 655
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
 ποσσῆμαρ μέμονας κτερεῖζέμεν Ἔκτορα δῖον,
 ὄφρα τέως αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω ».

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα γέρον Πρίαμος θεοειδής·
 « εἰ μὲν δὴ μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον Ἐκτορι δῖω, 660
 ὧδε κέ μοι ῥέζων, Ἀχιλεῦ, κεχαρισμένα θείης.

οἴσθα γάρ, ὡς κατὰ ἄστυ ἐέλμεθα, τηλόθι δ' ὕλη
 ἀξέμεν ἐξ ὄρεος· μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν.

ἐννήμαρ μὲν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοάοιμεν,
 τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν, δαινυτό τε λαός· 665
 ἐνδεκάτῃ δέ τε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν,
 τῇ δὲ δυωδεκάτῃ πολεμίζομεν, εἴ περ ἀνάγκη ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
 « ἔσται τοι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμ', ὡς σὺ κελεύεις·
 σχήσω γὰρ πόλεμον τόσπον χρόνον, ὅσπον ἄνωγας ». 670

Ὡς ἄρα φωνήσας ἐπὶ καρπῷ χεῖρα γέροντος
 ἔλαβε δεξιτερήν, μή πως δείσει' ἐνὶ θυμῷ.
 οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο,
 κῆρυξ καὶ Πρίαμος, πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντες·
 αὐτὰρ Ἀχιλλεύς εὔδε μυχῷ κλισίης εὐπήκτου· 675
 τῷ δὲ Βρισηῖς παρελέξατο καλλιπάρῃος.

Ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ ἄνδρες ἵπποκορυσταὶ
 εὔδον παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
 ἄλλ' οὐχ Ἑρμείην ἐριούνιον ὕπνος ἔμαρπτεν,
 ὄρμαινοντ' ἀνά θυμόν, ὅπως Πρίαμον βασιλῆα 680
 νηῶν ἐκπέμψειε λαθῶν ἱερούς πυλαωρούς.

στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 « ὦ γέρον, οὐ νύ τι σοί γε μέλει κακόν, οἷον ἔθ' εὔδεις
 ἀνδράσιν ἐν δηίοισιν, ἐπεὶ σ' εἶασεν Ἀχιλλεύς.
 καὶ νῦν μὲν φίλον υἷον ἐλύσαο, πολλὰ δ' ἔδωκας· 685
 σεῖο δέ κε ζωοῦ καὶ τρὶς τόσα δοῖεν ἅποινα
 παῖδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι, αἳ κ' Ἀγαμέμνων
 γνῶη σ' Ἀτρεΐδης, γνῶωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί ».

Ὡς ἔφατ'· ἔδεισεν δ' ὁ γέρων, κήρυκα δ' ἀνίστη.
 τοῖσιν δ' Ἑρμείας ζευξ' ἵππους ἡμιόνους τε, 690
 ῥίμφα δ' ἄρ' αὐτὸς ἔλαυε κατὰ στρατόν, οὐδέ τις ἔγνω.

Ἄλλ' ὅτε δὴ πόρον ἕζον εὐρρεῖος ποταμοῖο,

- Ξάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς,
 Ἐρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον,
 ἡὼς δὲ κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἴαν. 695
 οἱ δ' εἰς ἄστυ ἔλων οἰμογῆ τε στοναχῆ τε
 ἵππους, ἡμίονοι δὲ νέκυν φέρον. οὐδέ τις ἄλλος
 ἔγνω πρόσθ' ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν,
 ἀλλ' ἄρα Κασσάνδρῃ, ἰκέλη χρυσῆ Ἀφροδίτῃ,
 Πέργαμον εἰσαναβᾶσα φίλον πατέρ' εἰσενόησεν 700
 ἔστατότ' ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἀστυβοώτην
 τὸν δ' ἄρ' ἐφ' ἡμιόνων ἴδε κείμενον ἐν λεχέεσσιν
 κώκυσέν τ' ἄρ' ἔπειτα γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστυ·
 « ὄψεσθε, Τρῶες καὶ Τρωάδες, Ἔκτορ' ἰόντες,
 εἴ ποτε καὶ ζῶντι μάχης ἐκ νοστήσαντι 705
 χαίρετ', ἐπεὶ μέγα χάριμα πόλει ἦν παντὶ τε δήμῳ ».
- Ὡς ἔφατ'· οὐδέ τις αὐτόθ' ἐνὶ πτόλει λίπετ' ἀνὴρ,
 οὐδὲ γυνή· πάντας γὰρ ἀάσχετον ἴκετο πένθος·
 ἀγχοῦ δὲ ζύμβληντο πυλάων νεκρὸν ἄγοντι.
 πρῶται τὸν γ' ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια μήτηρ 710
 τιλλέσθην, ἐπ' ἄμαξαν εὐτροχον ἀΐξασαι,
 ἀπτόμεναι κεφαλῆς· κλαίων δ' ἀμφίσταθ' ὄμιλος.
 καὶ νῦ κε δὴ πρόπαν ἤμαρ ἐς ἥλιον καταδύντα
 Ἔκτορα δάκρυ χέοντες οὐδύροντο πρὸ πυλάων,
 εἰ μὴ ἄρ' ἐκ δίφρου γέρων λαοῖσι μετηΐδα· 715
 « εἴξατέ μοι οὐρεῦσι διελθόμεν' αὐτὰρ ἔπειτα
 ἄσσεσθε κλαυθοῖο, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμονδε ».
- Ὡς ἔφαθ'· οἱ δὲ διέστησαν καὶ εἴξαν ἀπήνη.
 οἱ δ' ἐπεὶ εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα, τὸν μὲν ἔπειτα
 τρητοῖς ἐν λεχέεσσι θέσαν, παρὰ δ' εἴσαν ἀοιδούς 720
 θρήνων ἐξάρχους, οἳ τε στονόεσσαν ἀοιδῆν
 οἱ μὲν δὴ θρήνεον, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναικες.
 τῆσιν δ' Ἀνδρομάχῃ λευκώλενος ἦρχε γόοιο,

- Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
 « ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὄλεο, κὰδ δέ με χήρην 725
 λείπεις ἐν μεγάροισι· πάϊς δ' ἔτι νήπιος αὐτῶς,
 ὃν τέκομεν σὺ τ' ἐγὼ τε δυσάμμοροι· οὐδέ μιν οἴω
 ἤβην ἵζεσθαι· πρὶν γὰρ πόλις ἦδε κατ' ἄκρης
 πέρσεται· ἧ γὰρ ὄλωλας ἐπίσκοπος, ὅς τέ μιν αὐτὴν
 ῥύσκει, ἔχεις δ' ἀλόχους κεδνάς καὶ νήπια τέκνα· 730
 αἱ δὴ τοι τάχα νηυσὶν ὀχῆσονται γλαφυρῆσι,
 καὶ μὲν ἐγὼ μετὰ τῆσι· σὺ δ' αὖ, τέκος, ἧ ἐμοὶ αὐτῆ
 ἔψαι, ἔνθα κεν ἔργα ἀεικέα ἐργάζοιο,
 ἀθλεύων πρὸ ἄνακτος ἀμειλίχου· ἧ τις Ἀχαιῶν
 ῥίψει χειρὸς ἑλὼν ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὄλεθρον, 735
 χωόμενος, ᾧ δὴ που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἐκτωρ
 ἧ πατέρ' ἠὲ καὶ υἷόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν
 Ἐκτορος ἐν παλάμῃσιν ὁδᾶξ ἔλον ἄσπετον οὐδας.
 οὐ γὰρ μείλιχος ἔσκε πατήρ τεός ἐν δαῖ λυγρῆ·
 τῷ καὶ μιν λαοὶ μὲν ὀδύρονται κατὰ ἄστνυ. 740
 ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόον καὶ πένθος ἔθηκας,
 Ἐκτορ· ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείψεται ἄλγεα λυγρά.
 οὐ γὰρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χειρὰς ἠρεξας,
 οὐδέ τί μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ
 μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἡμέατα δάκρυ χέουσα ». 745
- Ὡς ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
 τῆσιν δ' αὖθ' Ἐκάβη ἀδινού ἐξῆρχε γόοιο.
 « Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων,
 ἧ μὲν μοι ζωὸς περ ἐὼν φίλος ἦσθα θεοῖσιν.
 οἱ δ' ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτοιο περ αἴσῃ· 750
 ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμοὺς πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς
 πέρνασθ', ὃν τιν' ἔλεσκε, πέρην ἄλῃς ἀτρυγέτοιο,
 ἐς Σάμον ἔς τ' Ἴμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν·
 σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ταναήκει χαλκῷ,

- πολλά ρυστάζεσκεν ἐοῦ περι σῆμ' ἐτάροιο, 755
 Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες· ἀνέστησεν δέ μιν οὐδ' ὥς.
 νῦν δέ μοι ἐρσήεις καὶ πρόσφατος ἐν μεγάροισι
 κεῖσαι, τῷ ἵκελος, ὃν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
 οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιοχόμενος κατὰπεφνεν ».
- «Ὡς ἔφατο κλαίουσα, γόον δ' ἀλίαστον ὕρινεν. 760
 τῆσι δ' ἔπειθ' Ἑλένη τριτάτη ἐξῆρχε γόοιο·
 «Ἐκτορ, ἐμῶ θυμῶ δαέρων πολὺ φίλτατε πάντων,
 ἧ μὲν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοσειδής,
 ὅς μ' ἄγαγε Τροίηνδ'· ὡς πρὶν ὄφελλον ὀλέσθαι.
 ἤδη γὰρ νῦν μοι τόδ' ἐεικοστὸν ἔτος ἐστίν, 765
 ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης·
 ἀλλ' οὐ πω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος, οὐδ' ἀσύφηλον·
 ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτει
 δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
 ἢ ἐκυρῆ — ἐκυρὸς δὲ πατήρ ὡς ἦπιος αἰεὶ —, 770
 ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες
 σῆ τ' ἀγανοφροσύνη καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσιν.
 τῷ σέ θ' ἄμα κλαίω καὶ ἐμ' ἄμμορον ἀχνομένη κῆρ.
 οὐ γὰρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
 ἦπιος οὐδὲ φίλος· πάντες δέ με πεφρίκασιν ».
- 775
 «Ὡς ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δ' ἔστενε δῆμος ἀπείρων.
 λαοῖσιν δ' ὁ γέρον Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπεν·
 «ἄξετε νῦν, Τρῶες, ξύλα ἄστυδε, μηδέ τι θυμῶ
 δεισητ' Ἀργείων πυκινὸν λόχον· ἧ γὰρ Ἀχιλλεὺς
 πέμπων μ' ὧδ' ἐπέτελλε μελαινάων ἀπὸ νηῶν, 780
 μὴ πρὶν πημανέειν, πρὶν δωδεκάτῃ μόλῃ ἤως ».
- «Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ὑπ' ἀμάξεισιν βόας ἡμιόνους τε
 ζεύγνυσαν, αἶψα δ' ἔπειτα πρὸ ἄστεος ἠγερέθοντο.
 ἐννῆμαρ μὲν τοί γε ἀγίνεον ἄσπετον ὕλην·
 ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτῃ ἐφάνη φαεσίμβροτος ἠώς, 785

καὶ τότε ἄρ' ἐξέφερον Θρασύν "Ἐκτορα δάκρυ χέοντες,
ἐν δὲ πυρῆ ὑπάτῃ νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.

*Ἡμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρῆν κλυτοῦ "Ἐκτορος ἤγγρετο λαός. 789

πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἰθοπι οἴνω 791

πᾶσαν, ὅποσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα
ὄστέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοὶ θ' ἔταροί τε
μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατείβετο δάκρυ παρειῶν.

καὶ τὰ γε χρυσεῖην ἐς λάρνακα θῆκαν ἐλόντες, 795

πυρφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν·

αἶψα δ' ἄρ' ἐς κοίλῃν κάπετον θέσαν, αὐτὰρ ὑπερθε

πυκνοῖσιν λάεσσι κατεστόρεσαν μεγάλοισι·

ῥίμφα δὲ σῆμ' ἔχεαν, περὶ δὲ σκοποὶ εἶατο πάντῃ,

μὴ πρὶν ἐφορμηθεῖεν εὐκνήμιδες Ἀχαιοί. 800

χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον· αὐτὰρ ἔπειτα

εὖ συναγειρόμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα

δώμασιν ἐν Πριάμοιο, διοτρεφές βασιλῆος.

"Ὡς οἱ γ' ἀμείβετον τάφον "Ἐκτορος ἵπποδάμοιο. 804

Ὁ "Ἐκτωρ πυρπολῶν πλοῖον.

ΜΕΡΟΣ Β΄

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ
ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- α) Σημασιολογικαί
- β) Γραμματικαί
- γ) Πραγματικαί

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ*

Α'. ΦΘΟΓΓΙΚΑΙ

α') Φωνηέντων.

1. Ίωνικόν η ἀντὶ α : ἀγορή, κλισίη, νηός, νηῦς.
2. ει ἀντὶ ε : ἔτελείετο, Ἑρμείας, πνεῖω.
3. ου ἀντὶ ο : οὐλόμενος, Οὐλυμπος, κούρη, κουλέος.
4. υ ἀντὶ ο : ἄγυρις (ἀγορά).
5. Ἀσυναίρετα φωνηέντα εἰς τὴν ῥίζαν καὶ εἰς τὰς καταλήξεις :
ἄεθλος, χρυσέψ, δοκέει, φιλέουσα.
6. Συναίρεσις τοῦ ε + ο εἰς ευ : ἐμέο - ἐμεῦ, ῥύσκειο - ῥύσκειυ.
7. Παρεμβολὴ τοῦ ο πρὸ τῶν συνηρημένων καταλήξεων τῶν εἰς
-άω ρημάτων : ἀντιώσαν, εἰσορόωντες, ἀσχαλώσι.

β') Συμφώνων.

1. Ἀφομοίωσις τοῦ τελευταίου συμφώνου τῆς ἐκθλιβομένης προ-
θέσεως κατὰ πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον : καδ δέ (κατὰ δέ), κάβ-
βαλε (κάββαλε).
2. Διατήρησις τοῦ δ πρὸ τοῦ μ : ἴδμεν, ὄδμή.
3. Ἀνάπτυξις τοῦ τ μετὰ τὸ π εἰς τὰς λέξεις : π(τ)όλις, π(τ)ό-
λεμος.
4. Εὐφωνικόν ν εἰς τὴν ἀντωνυμίαν ἐγώ(ν).

* Ὁ πίναξ ἐπαναλαμβάνει τὰ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γνωστά γραμματικὰ φαινό-
μενα μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

5. Μετάθεσις συμφώνων, ἰδίᾳ τοῦ ρ, ἠγγουμένου α : κραδίη, κρα-
τερός.

Β'. ἈΡΘΡΑ

Τὰ ἄρθρα εἰς ἀντωνυμικὴν συνήθειαν χρῆσιν ἔχουν τοὺς ἑξῆς τύπους :

Ἐν γεν. : τοῖο. Πληθ. ὄνομ. : τοί, ταί.
» γεν. : τῶν.
» δοτ. : τοῖσι(ν), τῆσι(ν).

Γ'. ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

α') Πρώτη κλίσις.

1. Ἀρσενικά τινε τῆς α' κλίσεως ἔχουν εἰς τὴν ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ
κατάληξιν - α : νεφεληγερέτα, ἰππότα, αἰχμητά.

2. Κατάληξις ἀρσ. εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικ. -αο ἢ -εω (ω) : Ἀτρεΐ-
δαο, ἑκατηβελέταο, ἰκέτεω, εὐμμελίω.

3. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ πληθ. -ῶν καὶ -έων : αἰχμητῶν,
θυράων, πασῶν καὶ πασέων, πολλέων, μελαιnéων.

4. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -ησι(ν) ἢ -ησι ἀντὶ -αισι : κλι-
σίησι, αἰειγενέτησι, πνοιῆσι.

β') Δευτέρα κλίσις.

1. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ ἐνικ. -οιο : χλωμένοιο, φόβοιο,
ἐλάφοιο.

2. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -οισι(ν) : οἰωνοῖσι, Δαναοῖσι,
ἐτάροισι.

γ') Τρίτη κλίσις.

1. Κατάληξις τῶν πληθ. πτώσ. τῶν εἰς -εὺς : -ῆος, -ῆι, -ῆα :
'Οδυσσεῆος, 'Αχιλλεῆι, ἱερῆα.

2. Λίτιαι. τῶν εἰς -ις καὶ -υς βαρυτόνων εἰς -ιν καὶ εἰς -α : ἔριν
καὶ ἔριδα, κόρυν καὶ κόρυθα.

3. Κατάληξις τῆς δοτ. πληθ. εἰς εσσι(ν) : κύνεσσι(ν), Μυρ-
μιδόνεσσι(ν), ἀριστήεσσι(ν).

4. Διατήρησης τοῦ ι τῶν φωνηεντολήκτων εἰς -ις : πόλιος, ὕβριος, πολίεσι.

δ') Ἰδιαίτεροι πτωτικαὶ καταλήξεις.

1. Κατάληξις γεν. καὶ δοτ. ἐνικοῦ καὶ πληθ. ὄλων τῶν κλίσεων -φι(ν) (-ηφι, -οφι, -εσφι) : δεξιτερῆφι(ν), ζυγόφι(ν), ὄχεσφι(ν).

ε') Ἐπίθετα.

1. Τὸ ἐπίθετον πολὺς-πολὺ κλίνεται καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμούς καὶ κατὰ τὴν τρίτην καὶ κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν :

πολὺς καὶ πολλός, πολέες καὶ πολλοὶ
πολὺ καὶ πολλόν.

2. Τὸ ἐπίθετον σῶς εὐρίσκεται καὶ ὑπὸ τὸν τύπον σόος.

ς') Ἀριθμητικά.

1. Τύποι τοῦ ἀριθμ. δύο : δοιώ, δύω, δοιοί, δοιαί.

2. Αἰολικός τύπος πίσυρες ἀντὶ τέσσαρες.

3. εἰκοσι(ν) ἀντὶ εἴκοσι(ν).

4. Ἀρχαῖοι τύποι τακτικῶν : δεύτατος, τέτατος.

Δ'. ΑΝΤΩΝΥΜΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν :

1. Εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ : ἐμέο, ἐμεῦ, ἐμεῖο, μευ, ἐμέθεν

σέο, σεῦ, σεῖο, σευ, σέθεν

ἔο, εὔ, εἶο, εὐ, ἔθεν.

2. Εἰς τὴν ὀνομ. τοῦ πληθ. : ἡμεῖς - ἄμμες

ὕμεῖς - ὕμμες

3. Εἰς τὴν δοτικ. τοῦ πληθ. : ἡμῖν - ἦμιν - ἄμμι(ν)

ὕμῖν - ὕμιν - ὕμμι(ν)

4. Εἰς τὴν αἰτιατ. τοῦ πληθ. : ἡμέας - ἄμμε

ὕμέας - ὕμμε.

β') Ἐπαναληπτικῆς :

Αἰτ. ἐνικ. τῆς ἐπαναληπτ. ἀντων. αὐτός - ἡ - ὁ καὶ εἰς τὰ τρία γένη : μιν (αὐτόν, - ἡν, - ὅ).

γ') Δεικτικῶν :

1. Οἱ τύποι **ὁ, ἡ, τὸ (οἱ, αἱ καὶ τοί, ται)** ὡς δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

2. Ἡ ἀντων. **ἐκεῖνος** ἄνευ τοῦ ε : **κεῖνος**.

δ') Κτητικῶν :

ἐμός

σός, τεός

έός, ἐή, ἐόν (ὅς, ἡ, ὄν).

ε') Ἀναφορικῶν :

1. Οἱ τύποι **ὁ, ἡ, τὸ** μὲ σημασίαν ἀναφορ. ἀντωνυμίας.

2. Ἡ γεν. ἐνικ. ἄρσεν. **οὗ (οὔ)** καὶ θηλ. **ἧς (ἡς)**.

3. Τὸ σὺδέτερον τῆς ἀντων. **ὅστις : ὅτι**.

ς') Ἀορίστων :

1. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τῆς ἀντων. **τίς : τέο, τευ - τεω, τω**.

2. Τὸ σὺδέτερον : **ὅτι, ὅτι - ὅτευ, ὅττεο - ὅττεω**.

Ε'. ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

α') **Αὔξεις** : Παροχημένοι χρόνοι ἄνευ αὐξήσεως : **διαστήτην, λίσσετο, βάλλε, καλέσσατο, γένετο**.

β') **Ἀναδιπλασιασμός** : Συχνότατα γίνεται καὶ εἰς τὸν ἐνεργητ. καὶ μέσον ἀορίστον β' εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις : **πεπιθεῖν, τεταρπόμενοι, κεχαροῖατο**.

β') Προσωπικαὶ καταλήξεις.

α') Ὀριστικῆς :

1. Κατάληξις μέλλοντος β' προσ. ἐνικ. εἰς **-εαι** : **παρελεύσεαι, δυνήσεαι**.

2. Χρήσις μεικτοῦ ἀορίστου α' καὶ β' : **ἴξον, ἐβήσετο**.

3. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. ἀορ. εἰς **-(θ)εν** : **ἤγερθεν, τάφεν, ἔμιχθεν**.

4. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. παρακειμ. εἰς **-αται (-νται)** καὶ ὑπερσυντελ. εἰς **-ατο (-ντο)** : **δεδαΐαται, κατακειάται, δεδμήατο, ἐφθίατο, κέατο**.

5. Χρήσις ἐκτεταμένων τύπων ῥημάτων τινῶν : **θαλέθω (θάλλω), φθινύθω (φθίω)**.

6. Συγχροσάτη χρῆσις θαμιστικῶν ῥημάτων μὲ κατάλ. -σκω : κα-
λέεσκε, δησάσκετο, ἔσκε (εἰμί).

β') Ὑποτακτικῆς :

1. Ἐγγλιτικὸν φωνῆν ε καὶ ο ἀντὶ η καὶ ω : θείομεν, ἐλάσ-
σαι, (ἵνα) εἶδετε.

2. Καταλήξεις -μι, -σθα, -σι καὶ εἰς τὰ εἰς -ω ῥήματα: τύχω-
μι, ἐθέλησθα, φύγησι.

γ') Εὐκτικῆς :

Κατάληξις γ' πληθ. μέσου ἄορ. α' εἰς -ατο : κεχαροίατο, πυ-
θοίατο.

δ') Ἀπαρεμφάτου :

1. Τὸ ἐνεργητ. ἀπαρέμφρατον ἔχει καταλήξεις -εν, -εναι, -μεν καὶ
-μεναι : πεισέμεν, φερέμεν, φανήμεναι, ἐλθέμεναι.

ε') Ἰδιαιτέροι σχηματισμοὶ χρόνων ῥημάτων τινῶν :

1. Σχηματισμὸς τοῦ ἄορ. β' τοῦ ῥ. ἔρχομαι ἐκ θέμ. ἐλυθ- :
ἤλυθον.

2. Σχηματισμὸς μέσου ἄορ. α' τοῦ ῥ. λύω ἄνευ -σα : λύμην,
λύτο.

3. Ἄορ. β' ὑποτακτ. τοῦ βαίνω : βῆω (βῶ).

4. Προστακτ. ἄορ. β' τοῦ κλύω: κλύθι (ἐξ ἀρχαίου τύπου ἔκλυν).

γ') Ἀνώμαλα ῥήματα.

α') Εἰμί :

1. Διατήρησις τοῦ θέματος ἐσ- εἰς τὰ πρόσωπα : ἐσσί (εἶ)
ἔσσο (ἴσθι), ἔσκε (ἦν θαμιστ.).

2. Ἀσυναίρετοι τύποι: ἔην (ἦν), ἔω (ᾶ), ἔωσι (ᾶσι), ἐὼν (ᾶν).

3. Κατάληξις βαρυτόνων εἰς τὴν εὐκτικ. : ἔοις (εἴης), ἔοι (εἴη).

4. Ἀπαρέμφρατον : ἔμμεν καὶ ἔμμεναι (εἶναι).

β') Οἶδα :

1. β' ἐνικ. ἐνεστ. ὄριστ. οἶδας καὶ α' πληθ. ἴδ-μεν.

2. Τὸ ἀπαρέμφ. καὶ τὸ θηλ. τῆς μετχ. ἐκ τοῦ θέμ. ἴδ- : ἴδμεναι,
ἴδουᾶ.

3. Μέλλων εἰδήσω (ἐξ ἀχρήστου εἶδω) καὶ ἀπαρέμφ. εἰδησέμεν.

γ') Φημί :

Σχηματισμὸς εἰς μέσην φωνήν : φάο, ἔφατο, ἔφαντο, φά-
σθε, φάσθαι.

δ') **Εἶμι** :

1. Σχηματισμός τοῦ παρατατικοῦ ἐκ θέμ. ι- : ἴσαν (ἦσαν).

ε') **Κεῖμαι** :

1. Ἐπικλῶς τύπος εἰς τὸ γ' πληθ. : κέονται.

Σ. ΔΚΛΙΤΑ

α') Προθέσεις.

α') Ἐπιρρηματικὴ χρῆσις τῶν προθέσεων : μετὰ δ' ἰὸν ἔηκε, ἀπὸ πατρὶ φίλω δόμεναι, νεῶν ἄπο.

β') Παρασχηματισμοὶ τῶν προθέσεων :

1. Ἡ πρόθεσις εἰς εἰς τύπον **ἐς**.
2. Ἡ πρόθεσις ἐν εἰς τύπον **εἰν, ἐνί**.
3. Ἡ πρόθεσις πρὸς εἰς τύπον **πρὸτί, ποτί**.

β') Σύνδεσμοι.

α') Συνήθεις σύνδεσμοι παρ' Ὀμήρω: ἡμὲν - ἡδὲ (καὶ - καί), αὐτὰρ (δέ), οὐνεκα (ὅτι, διότι), **κε(ν)** (ἂν δυνατ.), **αἶ κε** (εἰ, ἄν, ἐάν), **ᾄφρα** (ἵνα), **ἄρα, ἄρ, ῥα, νυ(ν)** (συμπερασματ. καὶ βεβαιωτ.).

γ') Ἐπιρρήματα.

α') Εἰς ἐπιρρηματικὴν χρῆσιν ἀπαντᾷ ἡ αἰτιατ. τοῦ οὐδετ. πολλῶν ἐπιθέτων εἰς ἐνικ. καὶ πληθ. : μέγα φωνήσας, ἀδινὰ στενάχων, πολλὸν ἄπο.

β') Συνήθη ἐπίσης ἐπιρρ. : **σάφα, νόσφι, ἀέκητι, ὄχα, ἀντιβίην, διαμπερὲς** κ. ἕ.

δ') Μόρια ἐν συνθέσει.

α') Σπερητικὸν νη : **νήπιος, νώνυμος, νηλεής**.

β') Ἐπιτατικὰ ἀγα-, ἐρι-, ἀρι-, ζα- : ἀγακλυτός, ἐρίβωλος, ἀριπρεπής, ζάθεος.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Α

1 - 32

α) 1 - 7 : — ή μῆνις - ιος = ὀργή, θυμός. — αείδω· ᾄδω = διηγούμαι με ᾠδήν, ψάλλω· μτβτ. — οὐλόμενος· ὀλόμενος· με ἐνεργ. σημ. = ὀλέθριος. Ἄορ. β' τοῦ ὀλλομαι κυρίως : ὁ ἄξιος ὀλέθρου, ὁ καταπραμένος. — ἔθηκε· τίθημι = δίδω, προξενῶ. — ἴφθιμος = ἀκμαῖος, γενναῖος. — προϊάπτω = στέλλω. — "Αιδι· δοτ. τοπ. ἀχρήστου ὀνόμ. "Αις συνήθως ὀνομ. Ἄιδης = ὁ ἀόρατος θεὸς τοῦ Ἄδου (στερ. α + Fid). — αὐτούς· τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ψυχάς. — τὰ ἐλώρια = ἡ λεία (ἔλωρ, ἐλεῖν). — τεύχω = κατασκευάζω, κάμνω. — οἰωνός = ὄρνεον. — πᾶσι = εἰς τὰ παντὸς εἶδους. — ἐτελείετο = ἐξεπληροῦτο· τελείω παράλλ. τύπος τοῦ τελέω. — βουλή = θέλησις, ἀπόφασις. — ἔξ οὐ δή· θά νοηθῆ καὶ πάλιν τὸ αἶεθε = ψάλλε, ἀπὸ τότε ἀκριβῶς πού.... Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεΐας α 10 : τῶν ἀμόθεν. — τὰ πρῶτα = κατὰ πρῶτον. — διαστήτην ἐρίσαντε = ἤλθον εἰς διάστασιν κατόπιν ἔριδος. — δῖος = θεῖος, ἐπιφανής, ὑπέροχος (divus).

8 - 16 : — τίς τ' ἄρα· τὸ ἄρα ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ προηγούμενα = καὶ ποῖος λοιπόν. — σφωε· αἰτ. δυτικ. τοῦ σφεῖς = αὐτοὺς τοὺς δύο. — ξυνίημι ἔριδι = φέρω εἰς σύγκρουσιν. — μάχεσθαι· ὥστε μάχεσθαι = ὥστε νὰ γίνουσι ἐχθροί. — ὁ γάρ· γάρ διασαφ. — χολοῦμαι = ἐξοργίζομαι. — ὠρσε· ὄρνημι· μτβτ. = σηκώνω, προκαλῶ. — ὀλέκομαι =

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ἀναγραφόμενων σημασιῶν ἐκάστης λέξεως ἡ τελευταία εἶναι ἡ μᾶλλον ἀρμόζουσα εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ καιμένου.

Σημ. β'. Οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ μόρια παρ' Ὀμήρῳ ἔχουν ποιικίλιας σημασίας καὶ συνήθως ἐνισχύουν τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. Ἐνίοτε ὅμως παρεμβάλλονται χωρὶς νὰ ἐπηρεάζουν τὸν λόγον. Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν δὲν ἐρμηνεύονται εἰς τὰς σημειώσεις.

καταστρέφωμαι (ἄλλομαι). — λαοὶ = ὁ στρατός. — οὐνεκα = διὰ τὸν λόγον ὅτι (ὅτου ἔνεκα). — τὸν Χρῦσσην τὸ τὸν ἐξαίρει τὴν προσωπικότητα τοῦ Χρύσου = αὐτὸν τὸν Χρῦσσην, τὸν ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος. — ἄρητῆρ = ἱερεὺς (ἀράομαι = εὐχομαι). — θοός = ταχὺς (θέω). — λύομαι· μέσ. ὠφελ. = λυτρώνω, ἐξαγοράζω διὰ λύτρων. — ἀπερείσιος· ἀπειρέσιος = ἀτελείωτος, ἄπειρος. — τὰ ἄποινα = τὰ λύτρα. — στέμματ' Ἀπόλλωνος = σύμβολα ἱερά τοῦ Ἀπόλλωνος. — ἐκῆβόλος = ὁ κατὰ βούλησιν βάλλων καὶ ἐπιτυχάνων τοῦ στόχου, τοξότης ἀλάθητος. — ἀνά = ἀνηρημένα. — λίσσομαι = παρακαλῶ, ἱκετεύω (λιτή, λιτανεύω-εἶα). — κοσμήτωρ = ἡγεμών, ἀρχηγός.

17 - 21 : — εὐκνήμιδες = οἱ φέροντες καλάς, στερεὰς κνημίδας. Τὸ ἐπιθετικὸν ἀναφέρεται εἰς τὸν τέλειον ὅπλισμόν τῶν Ἀχαιῶν. — δῶμα = κατοικία (δέμω = κτίζω, δόμος). — ἐκπέρθω = κυριεύω, ἐκπορθῶ. — εὐ· εὐ = μετὰ τὸ καλόν. — τὰ τ' ἄποινα = καὶ κτὰ τὰ λύτρα, τὰ ὅποια ἔφερον ὁ Χρῦσσης. — δέχεσθαι· ἀπαρέμφ. μετὰ σημασίαν προστακτικῆς. — ἄζομαι = φοβοῦμαι καὶ σέβομαι (ἄγ-ος = τιμή, ἄγ-ιος, ἄγιος).

22 - 32 : — ἔνθα· χρον. — ἐπευφήμησαν = μετὰ βοῆς προέτρεψαν. — αἰδεῖσθαι· αἰδομαι μβτ. — ἄγλαός = λαμπρός, μεγαλοπρεπής (ἀγάλλομαι). — ἀνδάνω θυμῷ = εὐχαριστῶ τὴν ψυχὴν (ῥίζ. σFad, ἄδος, ἠδός). — κακῶς = μετὰ ὑβριστικὸν τρόπον. — ἀφήμι = ἀποπέμπο. — κρατερὸς = ἄγριος, σκληρός. — ἐπί-ἔτελλε· ἐπιτέλλω = δίδω προσταγήν. — κιχάνω καὶ κίχημι = συναντῶ. — δηθύνω = βραδύνω, ἀργυποῦν (δηθά). — αὐτις = πάλιν. — μή... οὐ χραίσμη = μήπως δὲν σὲ ὠφελήσῃ· χραισμέω = ὠφελῶ, χρησιμεύω. — νύ(ν)· μβτ. ἐγκλ. μή νυ = μήπως δέ. — ἔπεισιν μιν καὶ γῆρας = ἐπέβη εἰς αὐτὴν καὶ τὸ γῆρας, πρὶν γηράσῃ. — τηλόθι = μακρὰν (τηλοῦ, τηλε). — ἡ πάτρη = ἡ πατρίς. — ἐποίχομαι ἰστόν = πηγαίνω-έρχομαι ἐμπρός εἰς τὸν ἀρχαλιόν, ὑφαίνω. — τὸ λέχος = ἡ κλίνη (λεχός, ἄλοχος). — ἀντιᾶν λέχος = κοιμῶμαι εἰς τὴν ἰδίαν κλίνην. — σαώτερος = ἀβλαβέστερος, ἀκεραϊότερος. Τὸ συγκριτικὸν ἀντὶ θετικοῦ σῶος - σῶος = σῶος. — νέομαι = ἐπιστρέφω (ῥίζ. νεσ-, νόστος).

β) Πατρωνομ. τοῦ Πηλεΐδης : Πηλεΐδης, Πηλεΐάδης, γεν. Πηλεΐαδεω.

— Ἀρχαιότερος τύπος τοῦ ἀριθ. δύο : **δύω**.

— Συγκοπτόμενος τύπος τοῦ ὀνόμ. *θηγάτηρ* καὶ εἰς τὴν αἰτιατ. **θύγατρα**.

— Ἐπικός ἀόρ. τοῦ *δέχομαι* : **ἐδέγμην** καὶ ἀπαρέμφ. **δέχθαι**.

— β' πρόσ. ὑποτακτ. τοῦ *νέομαι* : **νέηαι** (*νέη*).

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις** : **τεῦχε**, **βασιλῆι**, **νοῦσον**, **μιν**, **κύνεσσιν**.

γ) **Μῆνιν Ἀχιλλῆος** : Οἱ στίχοι 1-7 συνοψίζουν ὁλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος καὶ συγχρόνως προεξαγγέλλουν τὴν δραματικότητά τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια προῆλθον ἐκ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἡγεμόνων. — **θεά** : Ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται ἀορίστως τὴν θεότητα, ἣτις προστατεύει τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν, διὰ τὴν ἐμπνεύσει εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος. Ἡ θεότης αὐτὴ εἶναι ἡ Μοῦσα ἢ αἱ Μοῦσαι, κόρη τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, θεὰ τοῦ Ὀλύμπου καὶ αὐταί. (Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεΐας α 1). Εἰς ὠρισμένα σημεῖα τῆς Ἰλιάδος ἀναφέρονται ἡ ἐπὶ κλήσις αὐτῆ : *Ἔσπετε γῶν μοι, Μοῦσαι, Ὀλύμπια δόματ' ἔχουσαι*. — **Πηλεΐδης Ἀχιλλεύς** : Ὁ Ἀχιλλεύς ἦτο υἱὸς θνητοῦ ἀνδρός, τοῦ Πηλέως, ὅστις ἐβασιλεύει εἰς τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ Φθίαν. Λαὸς αὐτοῦ ἦσαν οἱ Μυρμιδόνες. Τόσον ἠγάπησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ θεοὶ τὸν Πηλέα, ὥστε συνέζευξαν αὐτὸν μετὰ τὴν Νηρηίδα Θέτιν καὶ παρεκάθισαν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. Μοναδικὸς γόνος ἐγεννήθη ἐκ τοῦ γάμου τούτου ὁ Ἀχιλλεύς, ὅστις ὑμεῖται ἀπὸ τὸν Ὀμηρον ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν ἦρωας τοῦ πολέμου. (Βλ. Εἰσαγ.). — **Ἀχαιοί** : Ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, μετὰ τὸ ὄνομα τοῦτο ὀρίζονται οἱ Ἕλληνας, οἵτινες μετέσχον τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Λέγονται καὶ Ἀργεῖοι, πιθανῶς διότι κατὰ τὴν μυθολογίαν αἱ Μυκῆναι μητρόπολις εἶχον τὸ Ἄργος, τοῦ ὁποίου κατόπιν καὶ ἐγένοντο ἰσχυρότεροι. Λέγονται ἐπίσης *Δαναοὶ* ἐκ τοῦ μυθολογικοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Δαναοῦ, ὅστις ἦλθεν ὡς ἄποικος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. — **τεῦχε ἑλώρια κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε** : κατὰ τὴν θρησκευτικὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων μερίστη δυστυχία δι' ἓνα θνητὸν εἶναι νὰ μὴ τύχη τῆς νομίμου ταφῆς, ἀλλὰ νὰ γίνῃ τὸ σῶμά του βορὰ τῶν θηρίων καὶ τῶν

* Ἐν σελ. 91 - 96 παρατίθεται ἐπαναληπτικὸς πίναξ τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γραμματικῶν Ὀμηρικῶν τύπων μετὰ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

ὀρνέων. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ ψυχὴ δὲν εὐρίσκει ἡσυχίαν ἐν τῷ
 "Αδῆ. — **Ἄτρεϊδης**: Ὁ Ἀγαμέμνων, βασιλεὺς ἐν Μυκῆναις, ὅπως καὶ
 ὁ Μενέλαος ἐν Σπάρτῃ, εἶναι υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, υἱοῦ τοῦ Πέλοπος,
 ὅστις ἰδρύσεν ἰσχυρότατον κράτος ἐν τῇ χώρᾳ, ἦτις ἀπ' αὐτοῦ ὠνο-
 μάσθη Πελοπόννησος. — **Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός**: Τέκνα δίδυμα τῆς Λη-
 τοῦς ἦσαν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, ἀλλάθηται καὶ οἱ δύο εἰς τὴν
 χρῆσιν τῶν τόξων (ἐκηβόλος - ἰοχέαιρα). — **ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν**: Οἱ
 ἐκστρατεύσαντες εἰς Τροίαν Ἕλληνες, προβλέποντες ὅτι ἡ πολιορκία
 τοῦ Ἰλίου θὰ ἦτο μακρά, εἶχον ἀνεγκύσει εἰς τὴν ξηρὰν τὰ πλοῦτὰ των
 καὶ ἐκεῖ πλησίον κατεσκευάσθη τὰς σκηνάς των. Ἐπειδὴ τὸ πλῆθος
 τῶν σκαφῶν καὶ τὰ ἐξαρτήματα ἐγέμιζον σχεδὸν πᾶσαν τὴν ἑκτασίαν,
 ὁ ποιητὴς πάντοτε ἀναφέρει τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον μὲ τὴν ἑκ-
 φρασίαν «παρὰ νηυσὶ Ἀχαιῶν», «ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν». — **στέμματα ἔχων
 χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ**: Διὰ τὴν ἐπισύρη περισσώτερον τὸν σεβασμὸν
 ὁ Χρῦσης, ἐκράτει μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ κάποιο σύμβολον ἰε-
 σίας, τὸ ὁποῖον ὑπεθύμιζε τὴν ιδιότητά του ὡς ἱερέως τοῦ Ἀπόλλω-
 νος. Συνήθως τὸ ἱερότερον σύμβολον ἦτο κλάδος ἐστεφανωμένος μὲ
 λευκὰ ἔρινα. — **εὐκνήμιδες**: Αἱ κνημίδες ἦσαν περιβλήματα τῶν κνη-
 μῶν ἀπὸ τῶν σφυρῶν μέχρι τοῦ γόνατος. Κατεσκευάζοντο ἀπὸ δέρμα
 ἢ ἀπὸ ἐλάσματα χαλκοῦ. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς πολεμιστοῦ φέροντες
 βραχὺν θώρακα καὶ τὴν μικρὰν ἀσπίδα ἐπροξένοι ἰδιαίτερον ἐντύπω-
 σιν ἢ ποιότητος καὶ ἡ τέχνη τῶν κνημίδων (βλ. εἰκ. 4). Διὰ τοῦτο
 συχνάκις συναντῶμεν παρ' Ὀμήρῳ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα *εὐκνήμιδες*,
χαλκοκνήμιδες. — **ἐν Ἀργεῖ**: Ἀργος ἐλέγετο ἡ Ἀργολικὴ πεδιάς,
 ὅπου ἐξετείνετο τὸ βασίλειον τοῦ Ἀγαμέμνονος μὲ πρωτεύουσαν τὰς
 Μυκῆνας. Ἐνίστη Ἀργος λέγεται ὀλόκληρος ἡ Πελοπόννησος. Ἡ πόλις
 Ἀργος εἶναι τὸ βασίλειον τοῦ Διομήδους.

33 - 52

α) 33-42: — **ἔδεισεν**· *δειδω* = φοβοῦμαι (ρίζ. *δει-*, *δέος*, *δειλός*, *δει-
 νός*). — **ἀκέων** = σιωπηλός (*ἀκήρ* = σιωπηλῶς). — **ὁ θῆς - ἰνός** = ἀμμου-
 διά. — **πολύφλοισβος** = πολυτάραχος. Τὸ ἐπίθ. ἀποδίδει τὸν ἦχον τῶν
 κυμάτων ἐκχονομένων ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. (Λέξις ἠχοποιήτης). — **ἀπά-
 νευθε** = μακρὰν, δηλ. πέραν τοῦ στρατοπέδου. — **κίω** = πορεύομαι. —
ἤρᾶτο πολλὰ = ἔκαμε ἐκτενῆ προσευχὴν. — **ἠῦκομος** = ἔχουσα ὠ-
 ραίαν κόμην. Ἐπίθ. ὠραίων γυναικῶν. — **κλύω** = ἀκούω, ἐπακούω. —

ἀργυρότοξος = ὁ ἔχων λαμπρὸν τόξον. Ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος. — **ἀμφιβαίνω** = προστατεύω. Κατὰ λέξιν: βηματίζω τριγύρω, διὰ νὰ προσφιλᾶς κάτι. Ἐδῶ ὁ πρτ. εἰς σήμ. ἐνστ. — **ζάθεος** = ὁ κατ' ἐξοχὴν ἱερός (ζα (ἐπιτατ.) + θεός). — **Ἴφι** = μὲ δύναμιν, κραταιῶς (Ἴς, ἰνός = δύναμις). — **τοι·** δοτ. χαριστ. εἰς τὸ ἔρεψα. — **χαρίεντα** = πρὸς εὐχαρίστησίν σου. Κτγρ. εἰς τὸ νηόν. — **ἐπι - ἔρεψα·** ἐπερέψω = θέτω ὄροφὴν, στεγάζω κἀν. — **ἦ εἰ δὴ** = ἦ ἂν πράγματι. — **κατά·** συναπτ. πρὸς τὸ ἔκμα (καίω). — **πίων, πείρω, πῖον** = παχύνω. — **μηρία** = τεμάχια μηρῶν — περικεκαλυμμένα μὲ λίπος. — **κρήνην**· κρηάω = ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ. — τὸ **ἐέλδωρ** = εὐχὴ, ἐπιθυμία. — **τίνω** = πληρώνω, τιμωροῦμαι.

43 - 52 : — **Φοῖβος** = λαμπρός, φωτοδότης (φάος). Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος. — **βῆ δὲ κατ(ὰ)** = κατέβη δέ. — τὰ **κάρηνα** = αἱ κορυφαί. — **χώομαι** = ὀργίζομαι. — τὸ **κῆρ** = καρδία. — **ἀμφηρεφής** = κλειστός ἀπὸ παντοῦ (ἀμφι + ἔρεψω). — **φαρέτρα** = θήκη τῶν βελῶν (φέρω). — **ἐκλαγξαν** = ἐβρόντησαν τὰ βέλη μὲ τὸν χαρακτηριστικὸν ἦχον τῶν συγκρουομένων ὕπλων. (Λέξις ἠχοποιήτος). — **δίστος** = τὸ βέλος. — **ἦιε**· πρτ. τοῦ εἶμι. — **εἰκίως** = ὁμοιάζων, φαινόμενος ὡς... — **ἔζομαι** = καθίζω. — **μετὰ** = μέσα, ἦτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. — **ἔηκε·** ἔημι = ῥίπτω. — ὁ **ἰός** = βέλος. — **δεινὴ** (κατηγ.) **κλαγγή (ἐ)γένετο** = φοβερός ὑπῆρξεν ὁ συριγμός. — ὁ **βιός** = τὸ τόξον. — ὁ **οὐρεὺς** = ὁ ἡμίονος. — **ἐποίχομαι** = εἰσορμῶ, εἰσβάλλω. — **ἀργός** = ταχὺς. — **αὐτοῖσι** = τοῖς ἀνδράσι. — **ἐχευεὺς** = αἰχμηρὸν (ἔχω + πεύκη) [διότι τὰ φύλλα τῆς πεύκης εἶναι αἰχμηρά]. — **ἐφίεις·** ἐφίημι = διευθύνω ἐναντίον. — **αιεὶ** = διαρκῶς. — ὁ **νέκυς** = νεκρός. — **θαμέες** (- ειαὶ) = πυκνοί, συνεχεῖς (θαμά, θαμίζω, θαμών).

β) *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: βῆ, Ἴφι, ὤμοισι, βιοῖο, κλυθι, νηός.*

γ) *βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοῖσβοιο θαλάσσης :* Ὁ ποιητὴς ἐξαιρεῖ τὴν λύπην τοῦ γέροντος Χρύσου μὲ μίαν μόνην λέξιν, ἀκέων. Ἄλλ' ἡ ὅλη σύνθεσις τοῦ στίχου προκαλεῖ βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὅστις νοερῶς βλέπει τὸν λυπημένον πατέρα νὰ ἐπιστρέφῃ πάλιν ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἐνῶ ὁ φλοῖσβος τῶν κυμάτων κάμνει ἀντίθεσιν μὲ τὴν σιωπηλὴν ἀπελπισίαν του. — **Χρῦ-**

σην: Ἡ Χρῦσα ἦτο παράλιος πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων Σμινθεύς (ἰδ. κατωτ.). — **Κίλλα:** Μικρὰ πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐπίσης ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων. — **Τένεδος:** Ἡ γνωστὴ νῆσος ἢ προσακιζομένη εἰς τὴν Τρωικὴν παραλίαν. — **Σμινθεύς:** Τὸ περιέργων τοῦτο ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος προῆλθεν ἀπὸ τὴν πίστιν ὅτι ὁ θεὸς καταστρέφων τοὺς μῦς (σμίνθους) συνετέλει εἰς τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἐξυγιάνσιν ὀρισμένων τόπων. Ἀνάλογος ἦτο καὶ ἡ λατρεία Ἀπόλλωνος τοῦ σαυροκτόνου. — **νηὸν ἐπέρεψα:** Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χρῦσου μαρτυροῦν ὅτι ἦτο κοινὴ ἡ χρῆσις τῶν ναῶν τοῦλάχιστον εἰς τὴν Μικρασιατικὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου. Ἀρχαιότερον οἱ θεοὶ ἐλατρεύοντο εἰς ὑπαιθρίους χώρους, εἰς κορυφὰς ὄρεων ἢ ἄλλω. Φαίνεται ὅμως ὅτι κατὰ τόπους ὑπῆρχεν ἡ συνήθεια νὰ στεγάζῃται εἰς ναὸν τὸ ἄγαλμα ἐνὸς θεοῦ. — **τόξα - βέλη** (βλ. εἰκ. 5). — **ἐκλαγξαν χωομένιοι κινήθεντος:** Αἱ ἀπότομοι κινήσεις τοῦ ἐξωργισμένου θεοῦ προκαλοῦν τὴν κλαγγὴν τῶν ἐντὸς τῆς φαρέτρας του βελῶν, ἐφ' ὅσον αὐτὸς κατέρχεται ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου. Ὡς πρὸς τὴν ὄψιν του ὁ ποιητὴς ἐπίσει τὴν θαυμασίαν ἔκφρασιν: ὁ δ' ἦμε νεκτὶ εὐκίως. Ὁχι φωτεινὸν πρόσωπον, οὔτε εὐεργετικὴ παρουσία, ἀλλὰ ὀργὴ καὶ ἀπειλὴ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν ἀργυρότοξον θεόν, ὅστις κατέρχεται ἀπὸ τὴν οὐράνιον κατοικίαν του ὡς τιμωρὸς καὶ ἐκδικητὴς. — **πυραὶ νεκρῶν:** Ὁ Ὀμηρὸς ὡς τρόπον ταφῆς ἀναφέρει πάντοτε καὸσιν τῶν νεκρῶν, ἐνῶ εἰς παλαιότεραν τοῦ Ὀμήρου ἐποχὴν οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο συνήθως, ὅπως φαίνεται καὶ εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τὸ ἔθιμον ταφῆς τῶν νεκρῶν ἐπανῆλθε κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

53 - 100

α) 53 - 58 : — **ἐννῆμαρ** = ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας (ἐννέα + ἡμαρ). — **ῶχετο** = ἐρρίπτοντο, ῥ.οἴχομαι. — τὸ **κῆλον** = ξηρὸν ξύλον, βέλος. — **ἀγορήνδε** = εἰς ἀγοράν, εἰς συνέλευσιν (ἀγείρω). — **καλέσσατο** = προσεκάλεσε διὰ τῶν κηρύκων, ῥ. μέσ. διαθ. — **τῷ ἐπὶ φρεσὶ· ἐπὶ φρεσὶ τοῦ.** — **λευκώλενος** = λευκὰς ὠλένας ἔχουσα. — **κῆδομαι** = ἐνδιαφέρωμαι, λυποῦμαι. — **ὅτι ῥα** = ἀφοῦ μάλιστα. Πάντοτε ἡ Ἡρα ἦτο προστάτις τῶν Ἀχαιῶν καὶ τώρα περισσότερον συγκινεῖται βλέπουσα τὸν ἀκραισμόν των. — **ὄρατο· ἑώρα.** — **ἐπεὶ οὖν·** τὸ οὖν ἐπαναφέρει τὴν συνέχειαν τῆς διηγήσεως περὶ συγκλήσεως τῆς ἀγορᾶς. — **ἤγερθεν· ἠγέρθησαν, ἀγείρομαι** = συνέρομαι εἰς συνέλευσιν. — **ὀμηγερέες τ' ἐγέ-**

νοντο = εύρέθησαν συγκεντρωμένοι και έτοιμοι να συζητήσουν. — τοῖσι μετέφη = ώμίλησε πρὸς αὐτούς. — ὤκως - εἶα - ὅ = ταχύς, γοργός.

59 - 67 : — ἄμμε· ἡμᾶς. — παλιμπλαχθέντας = ἀποπλανηθέντας, ἀποτυχόντας τοῦ σκοποῦ. Σειρὰ λέξεων : τὸν οἶο ἄμμε ἄφ ἀποροστήσειν παλιμπλαχθέντας = τώρα νομίζω ὅτι ἡμεῖς θὰ γυρίσωμεν ὀπίσω χωρὶς νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας. — ἄψ = ὀπίσω (ἀπό, Λατ. abs...). — εἶ γε = ἐάν βεβαίως. Ἡ ἀπόδοσις εἶναι τὸ ἄφ ἀποροστήσειν. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀμφίβολον καὶ ἂν θὰ διασωθοῦν κἂν (εἰ φρόνομεν), παρεντίθεται καὶ ἄλλη ὑποθετικὴ πρότασις με ἀιτιολογικὴν σημασίαν : εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾶ κλπ. Ὁ Ἀχιλλεὺς τονίζει ὅτι ὄχι μόνον ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας των θὰ ματαιωθῇ, ἀλλὰ εἶναι καὶ ζήτημα, ἂν θὰ γυρίσουν ὀπίσω. — δαμᾶ· μέλλον τοῦ δάμνημι = δαμάζω, ἀφανάζω (δημῶ, ἀδημῶ). — ἄγε· παρακλεισματοειδὲς = ἔλα, ἄς... — ἐρείομεν· ἐρέω = ἐρωτῶ. — ἱερῆα - ὄνειροπόλον· οἱ δύο ὄροι δηλώνουν δύο διαφόρους τύπους μαντικῆς. Ὁ ἱερεὺς μαντεύει διὰ τῆς σπλάγγισσοσκπίας, ὁ δὲ ὄνειροπόλος διὰ τῶν ὄνείρων. — ἡ καὶ ὄνειροπόλον = ἔστω καὶ ὄνειροπόλος = ἐξηγητὴν ὄνείρων. — τὸ ὄναρ· ἐλλειπτ., μόνον ὄνομαστ. καὶ αἰτιατ. — ὅς κ' εἶποι· τὸ κε = δυνητικόν. — ὅ τι = διὰ ποίαν αἰτίαν. — χῶμαι· Α 44. — εἴτ' ἄρα = μήπως τάχα. — εὐχῶλη = εὐχή, δέησις. — ἐπιμέμφομαι = κατηγορῶ, παραπονῶμαι. — ἐκατόμβη = θυσία με ἄφθονα θύματα. — αἶ κέν πως = εἴ πως ἂν. Πλγ. ἐρώτησις ἐκ νοουμένου ῥήμ. σκοπεῖν, δηλ. νὰ ἐξετάσῃ ὁ μάντις τί θὰ ἦθελεν ὁ Ἀπόλλων, διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸ κακόν. — κνίσσης ἀντιάσας = νὰ ἀντικρύσῃ, νὰ ἀίσθανθῇ κνίσαν. Τὸ ἀντιάω μετὰ γεν. ὡς συμμετοχῆς σημαντ. — τέλειος = ἄρτιος, χωρὶς ἐλάττωμα. — βούλεται· ὑποτακτ. — ἡμῖν· δοτικ. χαριστ. — ἀπὸ ἀμῦναι = νὰ ἀποτρέψῃ. — λοιγός = ἕλεθρος.

68 - 83 : — ἡ τοι ὁ γε· ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τοῖσι δέ. Δηλ. αὐτὸς μὲν... ἐνώπιον δὲ τοῦ λαοῦ... — οἰωνοπόλος = ἐρμηνευτὴς οἰωνῶν. — ὄχα = κατὰ πολὺ, ἐξαιρετικῶς. Ἐπίρρ. προσδιορίζον πάντοτε τὸ αἰριστος. — ἤδη· ἤθει. — τὰ ἐόντα = τὰ παρόντα. — ἡγήσατο νήεσσι = ὠδήγησε διὰ τῆς προφητικῆς του δυνάμεως τὰ πλοῖα. — Ἴλιον εἴσω = καθ' ἕλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς Αὐλίδος μέχρι τοῦ Ἴλιου. — ἦν· κτητικ. — πόρε· ἄρ. β' ἀχρήστου ἐνεστ. = παρέσχε, ἔδωκε. — σφιν ἀγο-

ρήσατο = ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς ἐπισήμως· ῥ. ἀγοράομαι. — **μετέειπε**· πρβλ. **μετέφη** Α 58. — **εὐφρονέων** = μὲ καλὴν διάθεσιν καὶ μὲ ὀρθὴν σκέψιν. — **κέλομαι** = προτρέπω, παρακινῶ. — **δίφιλος** = ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία. — **μυθήσασθαι** = νὰ ἐρμηνεύσω διὰ τοῦ λόγου. — **ἐκατηβελέτης**· συνών. τοῦ ἐκηβόλος· Α 14. — **τοιγάρ** = λοιπόν. — **συντίθημι**· ἐνν. φρεσὶ = προσέχω, ἐννοῶ. — **ἦ μὲν μοι ἀρήξειν** = ὅτι ἀληθῶς θὰ μὲ βοηθήσῃς. — **πρόφρων** - **πρόφρασσα** = πρόθυμος. — **ἦ γάρ** = διότι ἀληθῶς. — **χολῶ** = ἐξοργίζω. — **μέγα κρατέει** = ἀσκει μεγάλην ἐξουσίαν. — **κρείσσων (ἐστί)** = ὑπερισχύει. — **χώσεται**· ἄορ. ὑποτακτ. — **χέρηι**· **χερήων** = κατώτερος. — **εἴ περ γάρ** = διότι καὶ ἂν. — **χόλος** = ὀργή. — **αὐτῆμαρ** = τὴν αὐτὴν ἡμέραν. — **καταπέψη**· ῥ. **καταπέσσω** = καταστέλλω (ἢ πέψις). Πρβλ. **νεοελλ. καταπίνω τὸν θυμὸν μου**. — **μετόπισθεν** = εἰς τὸ μέλλον. — **ἔχω** = κρατῶ, διατηρῶ. — **κότος** = μνησικακία. — **ὄφρα τελέσῃ** = ἕως ὅτου ἐκτελέσῃ, ἐνν. τὴν ἐκδίκησιν. — **ἐν στήθεσσι ἐοῖσι**· συναπτ. πρὸς τὸ **ἔχει κότον**. — **φράζομαι** = σκέπτομαι.

84 - 91 : — **ἀπαμείβομαι** = ἀπαντῶ πρὸς. Ἡ ἀπὸ ἐκφράζει τὰς ἐκ περιτροπῆς ἀπαντήσεις. — **θαρσῆσας μάλα** = μὲ πολὺ θάρρος. — τὸ **θεοπρόπιον** ἢ ἡ **θεοπροπία** = προφητεία, χρησμός. — **οὐ**· ἡ ἄρνησις ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸν στίχ. 88 **οὐ τις**. — **ῶ**· συναπτ. πρὸς τὸ εὐχόμενος. — **ἀναφαίνω** = φανερώνω, ἀποκαλύπτω. — **ἐπὶ χθονί** = ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. — **δέркоμαι** = βλέπω, κοιτάζω (**δαράκων**, νεοελλ. **δραγάτης** = ὁ ἀγροφύλαξ). — **παρὰ νηυσί**· Α 12. — **οὐ βαρείας χεῖρας ἐποίσει σοι** = δὲν θὰ ἀσκήσῃ βίαν ἐναντίον σου. — **Ἄγαμέμνονα** = περὶ τοῦ Ἄγαμέμνονος. — **ἦν εἵπησ**· ἡ ὑπόθ. εἰς ὑποτακτ. ἐκφράζει τὸ πιθανὸν γενέσθαι, ἐνῶ ἡ ἀπόδοσις εἰς ὀριστικὴν οὐκ ἐποίσει ἐκφράζει τὸ βέβαιον. — **πολλόν**· ἐπίορ. = πολὺ. Πρβλ. **ὄχ' ἄριστος**. — **εὐχεται εἶναι** = διατείνεται, κυχᾶται ὅτι εἶναι. Ἡ περίφρασις **εὐχομαι εἶναι** καταντᾷ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ **εἶμι**.

92 - 100 : — **αὐδάω** = ὠμιλῶ. — **ἀμύμων** = ἀψυχος, ἄμεμπτος (στερ. **ἄ + μῶμος**). — **οὐτ' ἄρ** = λοιπὸν οὔτε... — **εὐχολῆς** κλπ.· Α 65. — **ἀρητήρ**· Α 11. — **ἀπολύω** = ἀπολυτρώνω. — **ἄποινα**· Α 13. — **τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον. — **ἀεικῆς** = ἐπονειδιστος, φρικτός. — **λοιγός**· Α 67. — **ἀπωθῶ** = σπρώχνω, ἀπομακρύνω. — **ἀπὸ δόμεναι**· ὑποκμ.

τοὺς Δαναοὺς ἢ τὸν Ἀγαμέμνονα. — ὁ **ἐλίκωψ** — ἡ **ἐλικῶπις** = ἔχων εὐκινήτους καὶ ἐκφραστικούς ὀφθαλμούς (**ἐλικ** - **ἐλίσσω** + **ὦψ**). — **ἀπριάτην** = ἄνευ ἀμοιβῆς, δωρεάν (**ἀ** (στ.) + **ἐπριάμην**). Ἐπίρρημα: πρβλ. **μάτην**, **ἄντην** κ.ἄ. — **ἀνάποινον** = ἄνευ λύτρων. Ἐπίρρ. — **τότε κέν μιν ἰλασσάμενοι πεπίθοιμεν** = τότε μόνον, ἀφ' οὗ τὸν ἐξιλεώσωμεν, θὰ τὸν ἐπέιθαμεν.

β) Μέσος τύπος τοῦ ὁρῶ με ἐνεργητ. σημασίαν : **ὁρᾶτο**.

— Ἐπικὸς τύπος **σφὶν** ἀντὶ **σφίσιν**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **ἤγερθεν**, **χολωσέμεν**, **ὄφρα**, **ἦν** **μαντοσύνην**, **πεπίθοιμεν**, **ἄμμε**.

γ) **ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς** : Καὶ πρὸ τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων ὑπῆρχεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις - κράτη ὁ θεσμὸς τοῦ νὰ συγκαλεῖται ὁ λαὸς εἰς δημόσιον τόπον, διὰ νὰ συσκεφθῇ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ ζητημάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Κατὰ τὸ πλεῖστον τότε τὰ ἑλληνικὰ κράτη ἐκυβερνῶντο ὑπὸ βασιλέων, οὗτοι δὲ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις συνεκάλουν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. Βεβαίως οἱ βασιλεῖς εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν καὶ αὐτοὶ ἐπεκύρωνον τελικῶς τὰς ἀποφάσεις, εἶχον ὅμως δικαίωμα λόγου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρισταμένων. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ὅπως συνέβαινε κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου, ἡ ἀγορὰ συνεκαλεῖτο συχνότερον καὶ ὄχι μόνον ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου ἀρχηγοῦ, τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων βασιλέων. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεύς, κατ' ἐμπνευσιν τῆς Ἥρας, συγκαλεῖ τὴν ἀναφερομένην ἐδῶ ἀγοράν, τὴν ὅποιαν καὶ διευθύνει. — **μάντις** : Τὸ ἔργον τῶν μάντεων ἦτο νὰ ἐξακριβώσουν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἐπὶ πραγμάτων, τὰ ὅποια εἶχον γίνεи. Σπανιώτερον ἐπροφήτευον οἱ μάντιες τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν ἢ ὑπεδείκνυσον τὸ πρακτέον. Οἱ μάντιες ἐφήρμοζον διαφόρους τρόπους μαντικῆς, ἦτοι ἐκ τῶν **σπλάγχχνων τῶν θυμάτων** (**ιερεῖς**), διὰ τῶν **ὀνειρώων** (**ὀνειροπόλοι**) καὶ διὰ τῶν **οἰωνῶν** (**οἰωνοπόλοι**). Πλὴν ὅμως τούτων ἐγίνετο μαντικὴ καὶ δι' ἐμπύρων, ἦτοι διὰ τῆς φλογὸς τῶν καιομένων θυμάτων, διὰ τοῦ **θοοῖσματος** τῶν φύλλων ἱερῶν δένδρων καὶ διὰ **διοσημιῶν**, δηλ. ἀστραπῶν, βροντῶν κ.τ.τ. — **κνίσης ἀντιάσας** : Κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων οἱ θεοὶ ἀπελάμβανον τὸν εὐώδη καπνὸν τῶν καιομένων κρεάτων. — **τελείων** : Τὰ θυσιαζόμενα ζῶα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπίψεως ἐκ-

λεκτά, δηλ. ἄρτια, εὐτραφῆ καὶ εἰς τὴν πλήρη των σωματικὴν ἀνάπτυξιν. — **Κάλχας**: Ὁ περίφημος μάντις ἦτο υἱὸς τοῦ Θέστορος καὶ διὰ τῆς προφητικῆς του ἰκανότητος ἤξευρε καὶ παρόντα καὶ μέλλοντα καὶ παρελθόντα. Πρὸ παντὸς ὅμως ἐξετιμῆθη ὁ μάντις οὗτος ἀπὸ τῆν σφῆν καθοδηγήσιν, τὴν ὑποίαν παρέσχεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, ὅταν ἐπλευσαν κατὰ τοῦ Ἰλίου. Ἀξιοσημείωτον ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς γενικῶς ἐπρότεινε νὰ ἐρωτηθῆ ἕνας μάντις διὰ τὴν αἰτίαν τοῦ λοιμοῦ, ὁ δὲ Κάλχας ἀθορυμῆτως ἐγείρεται καὶ θεωρεῖ ὅτι ἡ παράκλησις ἀπευθύνεται εἰς αὐτόν: «κέλευαί με, διήφιλε, μωθήσασθαι...». — **ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο**: Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς ἀντιλήψεως ὅτι κυνίζει πάντοτε τὸ φῶς πρὸς τὴν ζωὴν, τὸ δὲ σκότος πρὸς τὸν θάνατον. Τοιουτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς τονίζει τὴν ὑπόσχεσίν του πρὸς τὸν Κάλχαντα «ἐφ' ὅσον ζῶ καὶ ἐφ' ὅσον βλέπω». Ἐξ ἄλλου συγχὰ ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος τὸν θάνατον ἐνὸς ἥρωος μὲ τὴν φράσιν «τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν». — **ἐλικώπιδα κούρη**: Τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως ἐκφράζει καὶ τὴν τοξοειδῆ γραμμὴν καὶ τὴν γοργότητα τῆς κινήσεως τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὰ ἐκφραστικώτερα ἐπίθετα τοῦ ἀνθρωπίνου κάλλους. Συγχάκις ἀναφέρεται παρ' Ὅμηρου ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς: «ἐλικώπες Ἀχαιοί» (Α 389) καὶ ὡς ἐπίθετον ὀραίων γυναικῶν.

101 - 147

α) 101 - 105: — στ. 101 = στ. 68. — **κρείων** - **ουσα** = ἔρχων, κύριος· **εὐρὺ κρείων** = ὁ μέγα κράτος ἔχων. (Πρβλ. λατιν. late rex). — **ἄχθυμαι** = κατέχομαι ἀπὸ ἀγκυνάκτησιν. — (ἄχος) **τὸ μένος** = ἡ ὀρμή, τὸ πάθος. — **μέγα πίμπλαντο** = ἐγέμισαν πολὺ, ἐφούσκωσαν. — **φρένες**: κυρίως τὸ διάφραγμα καὶ γενικώτερον ἡ ψυχὴ. — **φρένες ἀμφιμέλαιnai** = ψυχὴ μαύρη τριγύρω, ὀλόμυρη. — **ὄσσε** = οἱ δύο ὀφθαλμοί. — **οἱ** = αὐτῶ. — **λαμπετάω** = λάμπω. — **εἶκτην**: δοῦκ. ὑπερσυντελ. τοῦ *FéF(o)ικα* = ὁμοιάζω. — **Κάλχαντα πρῶτιστα**: ἀσύνδετον διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως. — **κάκ' ὀσσόμενος** = προσβλέπων ἀγρίως (ὄσσε).

106 - 115: — **οὐ πῶ ποτε** = οὐδέποτε ἕως τώρα. — **τὸ κρήγυον** = κάτι ποὺ νὰ εἶναι καλόν. — **ἐστί τοι φίλα**: προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ ἀπροσώπ.: **ἐστί σοι φίλον** = ἀγαπᾷς, σοῦ ἀρέσει. — **ἐσθλός** = καλός. — **ἐτέλεσσας** = ἔκαμες νὰ ἐκπληρωθῆ. — **καὶ νῦν** = ἐπίσης τώρα. — **ἐν**

Δαναοῖσι = ἐν τῇ συνλεύσει τῶν Δαναῶν. — **θεοπροπέω** = λέγω θεοπροπίαις, ἐρμηνεύω τὰ θελήματα τῶν θεῶν· στ. 87. — **ἀγορεύεις** = λέγεις ἐπισήμως. — **ὥς δὴ** = ὅτι δὴθεν. — **σφιν** = τοῖς Δαναοῖς. — **τεύχω** = κάμνω, προξενῶ. — **κούρης Χρυσίδος** = τῆς νεαρᾶς θυγατρὸς τοῦ Χρύσου. — **καὶ γάρ ῥα** = διότι ἀληθῶς. — **προβέβουλα** = προτιμῶ (ἐν τῷ β' συνθετ. τὸ θέμα τοῦ βούλομαι). — **κουριδίη ἄλοχος** = νόμιμος σύζυγος. — **ἔθεν** = ἀπ' αὐτῆς. — **τὸ δέμας** = ἡ κορμοστασιά. — **ἡ φυῆ** = αἱ φυσικὰ γραμμὰ καὶ κινήσεις τοῦ σώματος, ἡ χάρις. — **οὔτ' ἄρ φρένας** = οὔτε ἀλήθεια εἰς τὸν νοῦν. — **ἔργα** = ἐργόχειρα.

116 - 120 : — **καὶ ὥς**· παρὰ τὰ χαρίσματα τῆς Χρυσίδος καὶ τὴν προτίμησίν μου εἰς αὐτήν. — **πάλιν δόμεναι** = ἀποδοῦναι. — **ἢ ἀπολέσθαι** = παρὰ νὰ χάνεται, καὶ ὅχι νὰ χάνεται. — **αὐτάρ· ἔναντ.** = ἀλλά. — **τὸ γέρας** = τὸ τιμητικὸν δῶρον. — **οἶος** = μόνος. — **ἔω· ὦ.** — **ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε** = διότι δὲν ἀρμόζει κἄν. — **λεύσσω** = βλέπω, κοιτάζω (λευκός, — lux). — **ἴ** = ὅτι. — **μοι· δοτα.** ἀντιχριστική. — **ἔρχεται ἄλλη** = πηγαίνει ἄλλοῦ, εἰς ἕλλον.

121 - 129 : — **ποδάρκης** = ταχύπους (ποδός + ἀρκέω). Πάντοτε εἰς τὴν φράσιν ποδάρκης διὸς Ἀχιλλεύς. — **κῦδιστε** = πανένδοξε (κῦδος = δόξα). — **φιλοκτέανος** = φιλοκερδής, πλεονέκτης (φιλ. + κτέανον = κτήμα). — **πῶς γάρ· ὁ γάρ** αἰτιολογεῖ τὴν λανθάνουσαν ἀντίρρησην τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς νὰ ἔλεγε : τοῦτο δὲν γίνεται, διότι πῶς... — **μεγάθυμος** = μεγάλουφυγος. Πρὸβλ. *μεγαλήτωρ*. — **οὐδέ τι** = καὶ οὐδὲν. — **ἴδμεν· ἴσμεν.** — **ξυνήγνια** = κοινὰ λάφυρα ἔθλου τοῦ στρατοῦ (ξυνός = κοινός). — **κείμενα** = βαλμένα κατὰ μέρος, προσωρισμένα πρὸς διανομήν. — **τὰ μὲν... τὰ** = ὅσα βεβαίως... ταῦτα. — **ἐξεπράθομεν** = ἀπεκτίσαμεν ἀπὸ κυριευθείσας πόλεις. Βραχυλογικῶς ἀντί : ἐκπέρασσαντες πόλεις ἐκ πόλιων ἐλάβομεν. — **δέδασται· δατέομαι** = μοιράζομαι. — **λαοῦς· ὑποκείμε.** τοῦ ἐπαγείρειν. — **παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν** = νὰ τὰ συγκεντρώσῃς πάλιν πρὸς νέαν διανομήν. — **θεῶ** = κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ. — **προΐημι** = ἀφίνω, στέλλω. — **ἀποτίνω** = πληρώνω, ἀμείβω. Πρὸβλ. *τίνω* Α 42. — **αἶ κέ ποθι** = ἐὰν ἴσως. — **δῶσι· δῶ.** — **πόλιν Τροίην** = τὴν Τρωικὴν πόλιν, ἐνν. τὸ Ἴλιον. — **εὐτείχεος** = κάλο-τειχισμένος, ὄχυρός. — **ἐξαλαπάζω** = κυριεύω καὶ διαρπάζω πόλιν.

130-147 : — **κρείων** · Α 102. — **μη δὴ οὕτως** = ὄχι δὰ ἔτσι. — **ἀγαθός περ ἑών** = παρὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σου ἀνδρείαν. — **θεοείκελος** = ὁμοιος μὲ θεὸν (θεός + εἵκελος). — **μη κλέπτε νόω** = μὴ σκέπτεσαι νὰ μὲ ἀπατήσης. — **οὐ με παρελεύσεται** · *παρέρομαι τινα* = προσπερνῶ κάποιον, ξεγελῶ. Εἰς λαϊκὴν ἔκφρασιν « δὲν θὰ μοῦ τὴν καταφέρης ». — **ἡ ἐθέλεις** = ἀλήθεια θέλεις. — **ὄφρα ἔχης** = ἕνα ἔχης, νὰ ἔχης. — **αὐτός** · τονίζει τὸ ὑποκείμεν. τοῦ ἔχης = σὺ διὰ τὸν ἑαυτὸν σου νὰ ἔχης. — **αὐτάρ** · ἀντιθετ. — **αὕτως** = ἔτσι. — **ἦμαι** = κάθηναι. — **δεύομαι** = στεροῦμαι (δέομαι). — **κέλει** · Α 74. — **εἰ μὲν δώσουσι** · θὰ νοηθῆ ὡς ἀπόδοσις : καλῶς ἔχει. — **ἄρσαντες κατὰ θυμὸν** = ἱκανοποιουντες τὴν ψυχὴν μου, ῥ. ἀρωσίσκω = προσαρμόζω. — **ὅπως ἔσται** · πλγ. ἐρώτησις. — **ἀντάξιον** · ἐνν. ἐκεῖνου τὸ ὅποιον χάνω. — **ἐγὼ δέ** = ἐγὼ πάντως. — **ἔλωμαι** · ῥ. αἰροῦμαι = λαμβάνω. Ὑποτακτ. μετὰ τοῦ κεν ἰσοδυναμεῖ μὲ μέλλοντα ὀριστικῆς. Σειρὰ λέξ. : ἐγὼ δὲ ἰὼν αὐτός κεν ἔλωμαι ἢ τεὸν γέρας ἢ Αἴαντος. — **τεός** = σός. — **ἄξω ἑλών** · ταυτολογία πρὸς τὸ ἔλωμαι ἰὼν. — **κέν κεχολώσεται** · τὸ κέν ἐκφράζει τὴν πιθανότητα τοῦ πράγματος. Ὁ τετελ. μέλλον ἀντὶ ἀπλοῦ χολώσεται — **ὄν κεν ἴκωμαι** = ἐκεῖνος εἰς τὸν ὅποιον θὰ ἔλθω. Ἐξακολουθεῖ διὰ τοῦ κεν νὰ δηλοῦται ἡ πιθανότης. Δηλ. ἂν συμβῆ νὰ μοῦ ἀρνηθῆτε ἄλλο γέρας, τότε θὰ γίνουσι ὅλα αὐτά. — **ἡ τοι** = βεβαίως, ὅπωςδὴποτε. — **μεταφράζομαι** = σκέπτομαι κατόπιν. — **αὔτις** = ἄλλην φοράν. — **ἄγε** · παρακλευσμ. = ἐμπρός. — **ἐρύσομεν** · ἀντὶ ἐρούσομεν. Τὸ ῥ. ἐρούω = καθελκύω. — **ἄλς - ἄλδς** = θάλασσα. — **ἐρέτης** = κωπηλάτης. — **ἐπιτηδές** = ἐπιμελῶς. Τὸ ἐπίρρ. δηλώνει ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῶν ναυτῶν πρέπει νὰ γίνῃ μὲ προσοχὴν. — **ἀγείρομεν... θείομεν... βήσομεν** · ὑποτακτ. ἀντὶ ἀγείρομεν = ἄς συλλέξωμεν, θῶμεν, ἀνὰ βήσομεν = ἄς ἐπιβιβάζωμεν. — **ἀρχός** = ἀρχηγός. (Κατγρμ.). — **βουληφόρος** = μέλος τῆς βουλῆς τῶν γερόντων, ἐπίσημος (βουλήν + φέρω). — **ἡέ** = ἡ. — **ἐκπαγλος** = φοβερὸς (ἐκπλαγος, ἐκπλαγῆναι). — **ἐκάεργος** = ὁ κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν. Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος. — **ιερά ῥέζω** = τελῶ θυσίας ῥέζω = πράττω (ῥέκτης).

β) — Συγκριτικὸν τοῦ κακός: **χερείων**.

— Ὁ σύνδεσμος ὅτι: **ὅ**.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: **δόμηναι, σῶν, ἔμμεναι, δώωσι, ἔθεν, ἔω, ἴδμεν, πολίων**.

γ) **εὐρὺ κρείων**: Ἡ ἐπικράτεια τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐξετείνετο εἰς μέγα μέρος τῆς Πελοποννήσου. Περιελάμβανε τὰς Μυκῆνας, τὴν Κόρινθον, τὴν Σικυῶνα, τὴν Πελλήνην, τὸ Αἴγιον καὶ ἐντὸς τῆς περιοχῆς αὐτῆς καὶ ἄλλας πόλεις (Β 569 - 575). Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκητῶν, ὡς ἡγεμὸν τοῦ μεγαλύτερου κράτους, ἤσκει μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, διὸ καὶ λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας. — **φρένες ἀμφιμέλαιαι**: Ἡ ἔκφρασις δηλώνει τὴν ἔντασιν τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἣ ὁποία συντελεῖ εἰς τὸ νὰ πλημμυρίσουν αἱ φρένες του ἀπὸ σκοτεινὸν κίμα. Ἐξωτερικῶς δὲ περιγράφει ὁ ποιητὴς θαυμάσια τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὀργῆς αὐτῆς μὲ τὴν παρομοίωσιν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ του ὠμοιάζον μὲ λάμπον πῦρ. — **μάντι κακῶν**: Καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Κάλχας ἐμάντευσε δεινὰ διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. "Ὅταν εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ στόλος τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Αὐλίδαν καὶ ἕνεκα νηνεμίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποπλεύσῃ, ὁ περιφημὸς μάντις ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν πρωτότοκον κόρην του Ἴφιγένειαν, διὰ νὰ ἐξιλεωθῇ ἡ θεὰ Ἄρτεμις, εἰς τὴν ὁποίαν κάποτε εἶχεν ἀσεβήσῃ ὁ Ἀγαμέμνων. — **οἴκοι ἔχειν**: Κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς ὁ οἰκοδοσπότης ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πλὴν τῆς νομίμου συζύγου του, τῆς κουριδῆς ἀλόχου, καὶ ἄλλας γυναῖκας. — **Κλυταιμῆστρα**: Ἦτο δίδυμος ἀδελφὴ τῆς Ἑλένης, θυγάτηρ τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Λήδας. — **οὐτ' ἄρ φρένας οὔτε ἔργα**: Ἡ ἀξία μιᾶς γυναικὸς ἐκτιμᾶται ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ σωματικὰ χαρίσματα (δέμας καὶ φωνή), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ἀρετὴν (φρένας) καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλαισθησίαν εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα. — **τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν**: Κατὰ τὴν μακροχρόνιον πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου οἱ Ἀχαιοὶ ἐπεχείρουν καὶ ἄλλας ἐπιδρομὰς εἰς παραλίους μάλιστα πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκυρίευσαν καὶ ἐληλάτουν. Ἀπὸ ταιούτας ἐπιχειρήσεις ἀπεκόμιζον λάφυρα, κοινὸν κτήμα ὅλου τοῦ στρατοῦ (ξυνήμα). Μεταξὺ τῶν λαφύρων κατελέγοντο καὶ εὐγενεῖς γυναῖκες, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν διανομὴν ἔδιδον εἰς τοὺς ἡγεμόνας ὡς ἐξαιρετὸν δῶρον (γέρας). — **εὐτείχεον πόλιν**: Τὸ τοῦχος τοῦ Ἰλίου ἦτο τόσον ὄχυρόν, ὥστε ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον οἰκοδομήσει τοῦτο οἱ θεοί. Τὸ γεγονός ἄλλως τε ὅτι τὸ Ἰλιον ἀντέσχεν ἐπὶ δέκα ἔτη εἰς τὰς ἐφόδους τῶν Ἀχαιῶν μαρτυρεῖ ὅτι πράγματι ἡ πόλις ἦτο ἰσχυρότατα ὠχυρωμένη (βλ. εἰκ. 3). — **Αἴας**: Υἱὸς τοῦ Τελαμώνος, βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος, ἦτο ὁ δεῦτερος κατὰ τὴν ἀνδρείαν

ἦρος μετὰ τὸν Ἀχιλλεύα, τοῦ ὁποίου ἦτο καὶ ἐξάδελφος, διότι ὁ Τελχιδόμων καὶ ὁ Πηλεὺς ἦσαν ἀδελφοί. — **νῆα μέλαιναν**: Λέγονται οὕτω τὰ πλοῖα, διότι συνήθως εἶχον βαθύ χροῶμα προσδιδόμενον εἴτε διὰ βαρῆς ἢ δι' ἐπαλείψεως πίσσης. Εἰς ἓνα ναυτικὸν λαόν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἕλληνες, ἔκχινεν ἐντύπωσιν πᾶσα λεπτομέρεια σχετικῆ μετὰ τὸ χροῶμα καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων. Ὁ Ὅμηρος μεταχειρίζεται ὡς κοσμητικὰ τῶν πλοίων ποικιλώτατα ἐπίθετα: *κωανόπρωροι, φοινικοπύργοι, μιλοπτόρητοι, εὐσελμοι, ὠκύποροι νῆες* κ. ἄ. — **εἰς ἄλλα δῖαν**: Ἡ θάλασσα χαρακτηρίζεται ὡς θεϊκὸν στοιχεῖον λόγῳ τῆς ἀπεραντοσύνης τῆς. Πᾶν μέγα καὶ ἀγνωστον θεωρεῖται συγγενὲς πρὸς τοὺς θεοὺς. — **βουληφόρος**: μετὰ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ὀρίζονται οἱ εὐγενεῖς, οἵτινες συσκέπτονται μετὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν κοινῶν καὶ ἐκφράζουν ἐπ' αὐτῶν γνώμην. — **Ἰδομενεύς**: Βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀπὸ τοῦς πρεσβυτέρους καὶ δικαιοκρινέτους ἀρχηγούς τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.

148 - 187

α) 148-160: — **ὑπόδρα** = μετὰ τοῦτον ἄγριον βλέμμα (ὑπό + δρίζω = δρίζω - δρίζομαι), ἐπίρρ. — **πόδας ὠκύς**: Α 48. — **ὦ μοι**: ἐπιφών. ἀγανακτήσεως. — **ἐπιειμένος** = ἐνδεδυμένος, ῥ. ἐπι + ἐννῆμαι, ἐφέννῆμαι. — **κερδαλέοφρων** = ὁ ἐπιζητῶν τὸ κέρδος (κερδαλέος + φρήν). — **πρόφρων**: Α 77. — **τοὶ ἔπαισι**: σοὶ τοῖς λόγοις = εἰς τοὺς λόγους σου. — **ὀδὸν ἐλθέμεναι** = νὰ μεταβῆ εἰς τινὰ ἀποστολήν, δηλ. πρεσβεΐαν, ἐνέδραν κ.τ.τ. — **Ἴφι**: Α 38. — **οὐ γὰρ ἐγὼ**: ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν ὑπονοουμένην σκέψιν τοῦ Ἀχιλλέως ὅτι πρῶτος αὐτὸς δὲν θὰ ὑπακούῃ εἰς τὸ ἐξῆς τὸν Ἀγαμέμνονα. — **ἔνεκα Τρώων μαχησόμενος** = μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ πολεμήσω τοὺς Τρῶας. — **αἰχμητῆς** = ὁ χειριζόμενος δεξιῶς τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος, πολεμιστῆς. — **οὐ τι** = οὐδὲν. — **αἰτιός εἰμί τινι** = βλάπτω, ἀδικῶ τινι. — **ἐλαύνω** = ἀπάγω. — **οὐδὲ μὲν ἵππους**: ὁ μὲν βεβαιωτικὸς. — **ἐριβῶλαξ** = γῆ ἔχουσα μεγάλους βῶλους χρώματος, εὐφρος (ἐρι(ἐπιτ.) + βῶλαξ). — **βωτιάνειρα** = γῆ τρέφουσα ἄνδρας, τροφὸς ἡρώων (βύσσω, βύτωρ + ἀνήρ). — **δηλέομαι** = βλάπτω (δηλητήριον). — **ἐπεὶ ἦ** = διότι ἀλήθεια. — **οὔρεα σκίοέντα** = σκιερά, ἄγρια βουνά. — **θάλασσα ἠχῆσσα** = ἠχοῦσα ἀκαταπαύτως, πολυτάραχος. — **σοί**: ἡ ἄντων. τίθεται μετὰ ἔμφασιν πρὸ τοῦ ἄμ' ἐσπόμεθα. — **μέγα ἀναιδές** = ἀναιδέστατε. — **τιμῆν**

ἀρνύμενοι = ἐπιδιώκοντες νὰ λάβωμεν ἐκδίκησιν. — **Μενελάω σοί τε**· δοτ. χαριστ. — **κυνῶπα**· μόνον εἰς κλητ. = ποῦ ἔχεις ὄμματα κυνός, ἀναιδέστατε. — **πρὸς Τρώων** = ἀπὸ τοῦς Τρώας. — **μετατρέπομαι** = στρέφω πρὸς τι, προσέχω κάτι. — **τῶν οὐ τι μετατρέπη** = αὐτὰ διόλου δὲν τὰ λαμβάνεις ὑπ' ὄψιν. — **ἀλεγιζῶ** = φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι.

161 - 171 : — **καὶ δὴ** = καὶ ἰδοῦ, καὶ ὄριστε. — **αὐτός**· προσδιορ. τὸ ὑποκείμεν. τοῦ ἀφαιρηθέντος. — **ᾧ ἔπι**· ἐπὶ ᾧ = πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ὁπίου. — **μογέω** = κοπιᾶζω, κουράζομαι. — **υἷες Ἀχαιῶν** = οἱ Ἀχαιοί. Πρβλ. νεοελλ. τὰ Ἑλληρόπουλα = οἱ Ἑλληνες στρατιῶται. — **οὐ μὲν ἔχω** = δὲν ἔχω ἄλλως τε. — **εὖ ναιόμενον** = κατοικουμένην ἀπὸ ἐκλεκτοῦς κατοίκους, εὐτυχῆ καὶ πλουσίαν εἰς λάφυρα. — **πτολίεθρον** = κάποιαν πόλιν. — **πολυαίξ** = προκλιῶν πολλὴν παραγῆν, ὀρμητικὸς. — **διέπω** = διευθετῶ, διεξάγω. — **ἀτάρ** = ἐν τούτοις. — **δασμός** = διανομὴ λαφύρων. — **τὸ γέρας** = τὸ καθιερωμένον τιμητικὸν δῶρον. — **ὀλίγον τε φίλον τε** = μικρόν, ἀλλὰ ἀρκετὸν δι' ἐμέ. — **ἐπεὶ κε** = ὅσκις. — **κάμνω** = κουράζομαι, μετὰ κατηγοριμ. μετοχῆς. — **νῦν δέ**· τὸ δὲ ἐναντιωμ. — **ἐπεὶ ἦ**· Α 156. — **φέρτερον** = καλύτερον. — **ἴμεν**· ἴεσθαι. — **κωρωνίς**· μόνον εἰς τὴν ἔκφρ. νηυσὶ κορωνίσι = πλοῖα μὲ τοξοειδῆ ἄκρα. — **σοι** = πρὸς χάριν σου. — **οἴω** = σκέπτομαι, εἶμαι διατεθειμένος. — **ἄτιμος** = περιφρονημένος. — **τὸ ἄφενος** = ἀγαθὰ, περιουσία (ἀφρεῖος = πλοῦσιος). — **ἀφύσσω** = σωρεύω.

172 - 187 : — **φευγε μάλα** = μάλιστα, νὰ φύγῃς. — **ἐπέσσυται**· ῥῆμ. ἐπισσεύομαι = σπεύδω, ἐπιθυμῶ. — **λίσσομαι**· Α 15. — **οἱ κε τιμήσουσι**· τὸ κε μετὰ μέλλοντος ἐκφράζει τὸ ὀριστικόν. — **μητίετα** = σύμβουλος, πάνσοφος (*μητις, μητιόμαι*)· ἐπίθετον τοῦ Διός. — **ἔχθιστος** = μισητότατος. — **διοτρεφῆς** = ὁ παρὰ τοῦ Διός τραφεὶς, εὐγενής· ἐπίθ. βασιλέων. — **καρτερός**· κρατερός = ἰσχυρός. — **θεός που** = κάποιος θεός, νομίζω. — **σῆς** = σαῖς. — **Μυρμιδόνεσσιν** = εἰς τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων. — **ἀλεγιζῶ**· Α 160. — **ᾄθομαι** = ἀνησυχοῦ. — **κοτέω** = εἶμαι θυωμένος (*κότος*· Α 82). — **δέ τοι** = μάλιστα. — **ὡς** = ἀφοῦ. — **τὴν μὲν πέμψω** = βεβαίως θὰ τὴν στείλω. — **κ(ἐ) ἄγω**· ἀντὶ ἄξω. — **ἡ κλισίη** = ἡ σκηνὴ (*κλίνω*). — **φέρτερος** = ἀνώτερος. — **στυγέω** = ἀποστρέφομαι, ἀποφεύγω. — **φάσθαι ἴσον ἐμοί** = νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ἴσος μου. — **ὁμοιωθῆμεναι (ἐμοί) ἄντην** = νὰ παραβάλλεται ἀναφρανδὸν μὲ ἐμένα.

β) Χρήσις τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου τοῦ οἶομαι : **οἶω**.

— Σχηματισμός τοῦ υἱός κατὰ τὰ τριτόκλ. **υἱές**.

— **Νά ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : μητίετα, σέθεν, φάσθαι, αἰχμητῶν, καρτερός.**

γ) **ἀναιδείην ἐπιειμένε** : Ἡ ὀργίλη αὐτῆ ἐκφρασίς τοῦ Ἀχιλλέως ἔχει ἀκριβεστάτην καὶ λεπτοτάτην ἔννοιαν. Ὁ ἐνδεδυμένος τὴν ἀναιδείην φανερώνει αὐτὴν εἰς ὅλας τοὺς πράξεις, ὅπως ὁ καθεὶς ἔχει φανερά τὰ ἐνδύματά του. — **οὐ γὰρ ἐμὰς βοῦς ἤλασαν...** : Συχνότατη αἰτία πολέμου κατὰ τοὺς ἥρωικούς χρόνους ἦτο ἡ διαρπαγὴ βοσκημάτων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν. Ἐὰν οἱ ὑφιστάμενοι τὴν ἐπιδρομὴν κατόρθωνον νὰ διασώσουν τὰς πόλεις των, ἐπεχείρουν κατόπιν πόλεμον ἐκδικήσεως. — **Φθία** : Λέγεται ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις τῶν Μυρμιδόνων ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ πατὴρ τοῦ Ἀχιλλέως Πηλεΐς. — **οὔρεα σκιδόντα** : Ὑψηλὰ καὶ δύσβατα τὰ ὄρη καὶ Μακεδονικὰ ὄρη χωρίζουν τὴν χώραν τῶν Τρώων ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ Ἀχιλλέως. Τὸ ἐπίθετον **σκιδόντα** ὀρίζει τὴν σκοτεινὴν ὄψιν τῶν βουνῶν, τὰ ὁποῖα καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση. — **τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάω σοί τε** : Ἡ Τρωικὴ ἐκστρατεία εἶχε τὸν χαρακτῆρα τιμωρίας ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς Τρώας, διότι προσέβαλον τὴν τιμὴν τῶν Ἀτρειδῶν διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἑλένης. — **ὀλίγον τε φίλον τε** : Ἡ ἐκφρασίς αὕτη, ὅπως καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσεΐ « *δόσις ὀλίγη τε φίλη τε* » (ζ 208), ἔχει καταστῆ παροιμιώδης. — **μητίετα Ζεύς** : Ὁ μέγιστος τῶν θεῶν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὄχι μόνον ὡς κύριος τῶν φυσικῶν δυνάμεων (*νεφεληγερέτα, ἐρίγδουπος, κελαινεφής*), ἀλλὰ καὶ ὡς θεὸς μὲ ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ιδιότητας. Ταύτας ἐκφράζουν τὸ συχνότατον τοῦ Διὸς ἐπίθετον **πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε** καὶ τὸ ἐδῶ ἀναφερόμενον **μητίετα**. — **Βρισηΐς** : Εἶναι ἡ κόρη τοῦ Βρισέως αἰχμαλωτισθεῖσα κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Λυρνησοῦ.

188 - 222

α) 188 - 201 : — τὸ **ἄχος** = λύπη, ἀγανάκτησις. — ἐν **στήθεσίν οἱ** = μέσα εἰς τὸ στήθος του. — τὸ **ἦτορ** = ἡ καρδιά. — **λάσιος** = μαλλιαρός. — **διάνδιχα** = κατὰ δύο τρόπους (*διὰ - ἀνὰ - δίχα*). — **μερμηρίζω** = διαλογίζομαι (*μερ - μέρος*) : **διάνδιχα μερμηρίζω** = εἶμαι μὲ δύο γνώμας, ἀμφιταλαντεύομαι. — **φάσγανον** = ξίφος (*ἀντὶ σφάγανον, σφά-*

ζω). — ἐρύομαι = σύρω, ἔλκω. — ἐρύω· Α 141. — ἀνίστημι = ἐγείρω
τινά ἀπὸ τῆν θέσιν του. Ἐδῶ : νὰ τοὺς σηκώσῃ καὶ νὰ τοὺς διαλύ-
σῃ. — ὁ δέ· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τοὺς μὲν. — ἐναρίζω = φρονεύω. —
ἐρητύω = ἀναχαιτίζω, συγκρατῶ. — ἦος = ἔως. — ὀρμαίνω = ἀνακινῶ
κατὰ νοῦν (ὀρμάω). — κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν = ἐνῶ ἐτάλαν-
τεύετο μεταξὺ σκέψεως καὶ πάθους. — ἔλκετο = ἤρχισε νὰ σύρῃ. — ὁ
κολεὸς = θήκη ξίφους. — ἦλθε δέ· τὸ δὲ ἐναντιωμ. = ἦλθεν ὁμοιας. —
πρὸ ἦκε· ῥ. προῆμι = ἐκπέμπω, ἀπαστέλλω. — ὁμῶς = ὁμοίως, ἐξ-
ίσου. — κήδομαι· Α 56. — ὄπιθεν = ὀπισθεν. — οἶος· Α 118. — θαμ-
βῶ = ἐκπλήττομαι. — μετὰ τρέπομαι = στρέφω ὀπίσω. — ἔγνω = ἀνε-
γνώρισε. — δεινῶ· κατηγ. τοῦ ὄσσε. — ὄσσε· Α 104. — φράανθεν· ἐφάν-
θησαν = ἤστραψαν. — μιν = αὐτήν. Συναπτ. τῶ προσηύδα.

202 - 214 : — τίπτε· τί ποτε = διατί λοιπόν. — αὔτε = πάλιν. — αἰ-
γίοχος = ὁ κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθ. τοῦ Διός. — εἰλήλουθας· εἰλή-
λουθας. — τὸ τέκος = τὸ τέκνον. — ἦ = μήπως. ὕβρις = ὑπεροψία, αὐ-
θαιρεσία. — ἐκ ἐρέε τοι = θὰ σοῦ βεβαιώσω. — τελέεσθαι = ὅτι θὰ
πραγματοποιηθῇ. — ἦς κητ. — ὑπεροπλίη = ὑπεροψία, θρασυτης (ὑπέρ-
οπλιος). — τάχα ποτέ = γρήγορα κάποτε. — θυμὸς = ψυχὴ, ζωὴ. —
γλαυκῶπις = ἔχουσα σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς (γλαυκός =
στιλπνός + ὤπ-). — τεόν· σόν. — ἄγε λῆγε = ἔλα παῦσε. — πίθηαι·
πίθομαι = πείθομαι. — ὡς ἔσεται περ = ὅπως βεβαίως θὰ γίνῃ. — ἐξε-
ρέω· Α 204. — τετελεσμένον ἔσται = θὰ ἐκπληρωθῇ. — καὶ τρίς
τόσα = ἀκόμη καὶ τριπλάσια. — παρέσσεταί τοι = θὰ ἔλθουν κοντά σου,
θὰ σοῦ δοθοῦν. — ἴσχομαι = συγκρατοῦμαι. — ἡμῖν = εἰς ἐμέ καὶ εἰς
τὴν Ἥραν.

215 - 222 : — μὲν = βεβαίως. — σφωίτερον ἔπος = τὴν ἐντολήν
ὁμῶν τῶν δύο (σφῶν· δυϊκ. τοῦ σύ). — εἰρύσασθαι· ἐρύομαι = σφάζω,
φυλάττω. — κεχολωμένον περ· ἐναντ. μετοχ. — ὡς = οὕτως. — ἐπι-
πίθομαι = ὑπακούω. — τ(ε) ἔκλυον· ἀόρ. γνωμ. Τὸ τὲ συνάπτει στε-
νότερον τὰς δύο ἐννοίας : ἡ ὑπακοὴ πρὸς τοὺς θεοὺς ἔχει βέβαιον
ἀποτέλεσμα νὰ εἰσακούσουν καὶ οἱ θεοὶ τὰς δεήσεις μας. — κλύω·
Α 37. — ἦ = εἶπε· ῥήμα ἡμί (Λατ. aio). — ἡ κώπη = ἡ λαβή. — σθέθε·
ἔσχε· ἔχω = κρατῶ. — ἄψ = ὀπίσω. — ὦσε· ὦθῶ. — οὐδ' ἀπίθησεν =
ὕπηκουσε. Σχῆμα λιτότητας. — βεβήκει· ὁ ὑπερσυντλ. δηλοῖ τὴν τα-

χειάν ἐξαφάνισιν τῆς Ἀθηνᾶς. — **μετὰ** = μεταξὺ. — **δαίμονες** = θεοί.

β) Πατρωνυμικὸν τοῦ Πηλεὺς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις: Πη-
λεΐωνος - ωνι - ωνα.

— Χρήσις παραλλήλων τύπων τοῦ ἔως: ἦρος, εἰως.

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ ὄπισθεν: ὄπιθε.

— Κτητική ἀντωνυμία ἐπὶ δύο κτητόρων δευτέρου προσώπου: σφωί-
τερον.

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ ἀρίστου τοῦ ἔχω: ἔσχεθον (ἔσχον).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: φάανθεν, πίθηαι,
ὕβριος, ὤς, τεόν, φάσγανον.

γ) ἔλακετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος: Ἀφοῦ ἀμφοταλαντεύθη ὁ Ἀχιλλεύς, κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ φονεῦσῃ τὸν Ἀγαμέμνο-
να καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμήν ἐπεμβαίνει ἡ Ἀθηνᾶ. —
ἦλθε δ' Ἀθήνη: Οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ συγχρότατα ἐμφανίζονται εἰς
τοὺς Ὀμηρικοὺς ἥρωας, ἀόρατοι διὰ τοὺς ἄλλους, ὅπως τώρα ἡ Ἀθηνᾶ
εἰς τὸν Ἀχιλλεῦ (οἶφ φαινομένη) καὶ καθοδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὰς
πράξεις των. — **ξανθῆς κόμης**: Χαρακτηριστικὸν καλλονῆς δι' ἄν-
δρας καὶ διὰ γυναικίας ἐθεωρεῖτο ἡ ξανθὴ κόμη καὶ γενικώτερον ἡ
κόμη, ὡς εἰκάζομεν ἀπὸ τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια χρησιμοποιοῖ ὁ ποιη-
τῆς: ἐϋπλόκαμος, εὐκόμος, κάθη κομόωντες κ. ἄ. — **δεινώ οἱ ὄσσε**
φάανθεν: Εὐστοχώτατα ὁ ποιητῆς ἐξαίρει ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ
τῆς Ἀθηνᾶς τὴν δεινὴν ἀνταύγειαν τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ἡ ὅποια προ-
πάντων παρέλυσεν τὴν κίνησιν τοῦ Ἀχιλλεύος καὶ τὸν ἔκαμε νὰ κρα-
τήσῃ τὸ χεῖρι του. — **αἰγίοχος**: Λέγεται οὕτως ὁ Ζεὺς, διότι ὡς ἀσπί-
δα κρατεῖ αἰγίδα. Ἦτο δὲ ἡ αἰγίς θεῖον καὶ τρομερὸν ὄπλον, συμβο-
λίζον τὴν θύελλαν καὶ τὴν ἐκρηξίν τοῦ κεραυνοῦ (*καταιγίς*). — **ἐπ'**
ἀργυρῆ κώπη: Αἱ λαβαὶ τῶν ξιφῶν ἦσαν ποικιλώταται κατὰ τὸ
σχῆμα καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ ξίφη, ἅτινα
εὐρέθησαν εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τοιοῦτοτρόπως ἐχρησιμοποιο-
ῦντο λαβαὶ ἐξ ἐλέφαντος, ἐκ χρυσοῦν ἐλασμάτων καὶ ἄλλων πολυτίμων
ὕλων. Τὸ κυρίως ξίφος ἦτο ἀπὸ χαλκῶν (βλ. εἰκ. 6), εἶχε μῆκος ἑνὸς
περίπου μέτρου, ἐφυλάσσετο ἐντὸς θήκης (τοῦ κολεοῦ) καὶ ἐκρέματο
ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ διὰ λωρίου (τοῦ τελα-
μῶνος).

α) 223 - 232 : — **ἐξαῦτις** = ἐκ νέου. — **ἀταρτηρὸς** = βίαιος, δριμύς. — **οινοβαρὴς** = βεβαρημένος ὑπὸ αἴνου, μέθυσος. — **κυνὸς ὄμματα ἔχων**· περιφραστικὸς τοῦ κινῶπα. — **θωρήσσομαι** = ἐτοιμάζομαι πρὸς μάχην (θώραξ). — **λόχος** = ἐνέδρα, ἐπικίνδυνος ἀποστολή. — **ἀριστεύς** = ἡγεμών, ἀρχηγός. — **τλῆναι** = τοῖμα. Ὁ ἀρ. εἰς σημασίαν ἐνεστώτος. — **τό· ἰέναι λόχονδε**. — ἡ **κῆρ-ηρὸς** = ἡ μάτρα τοῦ θανάτου, ὁ θάνατος. — **εἶδεται** = φαίνεται. — **ῆ· εἰρωνικῶς** = βεβαίως, ἀλήθεια. — **λώιον**· **λῶιον** = καλῦτερον, συμπερωτέρον. — **κατὰ στρατὸν** = εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ στρατοπέδου. — **δῶρα** = γέρα. — **ἀποαιρεῖσθαι**· ἀφαιρεῖσθαι. — **ὅς τις· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις** = εἰ τις... — **ἀντίον σέθεν** = ἐναντίον σου. — **δημοβόρος** = ὁ κατατρῶγων τὰ δημόσια, ἀρπακτικός (**δήμος** + **βορά**, βιβρώσκω). Ὁ κατ' ὄνομαστικὴν χαρακτηρισμὸς καὶ ἐν γένει ἢ ἀνακόλουθος κατασκευὴ τοῦ λόγου μαρτυρεῖ τὴν ἐξέφην τοῦ Ἀχιλλέως. — **ἐπεὶ**· αἰτιολογεῖ τὸ δημοβόρος ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἀνεκτικότητά καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὑπάρχων του. — **οὔτιδανός** = μηδαμινός, τιποτένιος. — **ἦ γάρ· ἐνν. ἄλλως**· τουτέστιν: ἂν δὲν εἶχες οὔτιδανὸς ὑπάρχους. — **ῦστατα** = διὰ τελευταίαν φοράν. — **λωβῆσαιο ἂν** = θὰ ἔκαμνες ἀτιμίαν β. **λωβάομαι** (**λώβη**).

233 - 244 : — **ἔκ τοι ἐρέω**· Α 204. — **ἐπὶ** = πρὸς τοῦτοις, προσθέτως εἰς τὸν λόγον μου. — **τὸ μὲν** = τὸ ὅποσον βεβαίως. — ὁ **ὄζος** = ὁ κλάδος. — **φύω** = φυτρῶνω. — **τομῆ** = ὁ κορμὸς ἀπὸ τὸν ὅποσον ἐκόπη (**τέμνω**). — **ἀναθηλέω** = θάλλω, βλαστάνω. — **περὶ** = περιγύρω. — **ἔ** = αὐτό, δηλ. τὸ σκῆπτρον. — **χαλκός** = τὸ ὄρειχαλκίον ἐργαλεῖον. — **λέπω** = ξεφλουδίζω (**λεπίς**). — **μῖν** = τοῦτο, τὸ σκῆπτρον. — **φορέω** = κρατῶ διαρκῶς (**θαμιστ. τοῦ φέρω**). — **δικασπόλος** = ὁ ἀπονέμων τὸ δίκαιον. — **αἱ θέμιστες** = οἱ νόμοι, ἡ γνώσις τοῦ δικαίου. — **ἐρύομαι** = σφίζω, διαφυλάττω. — **πρὸς Διὸς** = κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός. — ὁ **δέ** = οὗτος δέ. — **ἦ ποτε** = ἀναμφιβόλως κάποτε. — **ποθὴ Ἀχιλλῆος ἴξεται** = θὰ ποθήσουν τὸν Ἀχιλλέα, θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἀχιλλέως (ἡ **ποθή**· παράλληλος τύπος τοῦ πόθος). — **ἄχθυμαι**· Α 103. — **χραιομέω**· Α 28. — **εὐτ(ε) ἂν** = ὅταν. — **ὑφ' Ἑκτορος**· ποιητ. αἰτ. εἰς τὸ πλάττωσι. — **ἀνδροφόνος** = ὁ φονεὺν ἄνδρας, φονικός. — **ἐνδοθι** = μέσα σου. — **ἀμύσσω** = ξεσχίζω, σπαράττω (**ἀμυχή**). — **χωό-**

μενος: Α 44. — **ὄ τ(ε)**: ὅς τε: ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. Δηλ. θὰ θλίβουσαι σύ, διότι δὲν ἐτίμησας... — **τίω** = τιμῶ.

β) Παράλειψις τῆς ἐκθλίψεως κατὰ τὴν σύνθεσιν: **ἀπό - αἰρεῖσθαι**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: εἰρύαται, μιν.*

γ) **οἰνοβαρές**: Ἡ ὑπερβολικὴ οἰνοποσία ἐθεωρεῖτο κακὸν καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀχιλλεὺς ὀνειδίζει τὸν ἀντίπαλόν του μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτό. — **μέγαν ὄρκον**: Ἐπίσημον ὄρκον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς συνήθεις διαβεβαιώσεις. Τοιοῦτος ἐπίσημος ὄρκος διὰ τοὺς βασιλεῖς ἦτο νὰ ὀρκισθοῦν εἰς τὸ σκῆπτρόν των. — **σκῆπτρον**: Σύμβολον ἀρχόντων καὶ ἐν γένει ἐπισήμων προσώπων. Οἱ ἄρχοντες τὸ ἐκράτουν πάντοτε (φορέουσι) εἰς τὰς δημοσίας συγκεντρώσεις, ἐκτάκτως δὲ καὶ ὀμιλοῦντες εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκράτουν κατὰ τὴν ὄραν τῆς ἀγορεύσεως σκῆπτρον, τὸ ὅποῖον ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κήρυκος. Τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων ἦσαν πολλακίς χρυσοποικίλκτα (κατωτέρω: Α 246). — **χαλκός**: Τὸ μέταλλον, τὸ ὅποῖον ὁ Ὅμηρος λέγει χαλκὸν καὶ τὸ ὅποῖον χρησιμοποιεῖται εἰς ὅπλα καὶ σκεύη, ἦτο ὀρείχαλκος, ἐφ' ὅσον ὁ καθαρὸς χαλκὸς εἶναι ἀκατάλληλος διὰ κατασκευὴν στερεῶν ἀντικειμένων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὁμήρου ἦτο γνωστὸς καὶ ὁ σίδηρος. — **δικασπόλοι, οἱ θέμιστας πρὸς Διὸς εἰρύαται**: Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἥρωικῶν χρόνων ἐπίστευον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔχει λάβει ἀπὸ τὸν Δία τὴν ἐντολὴν νὰ ἀπονέμη τὸ δίκαιον καὶ συγχρόνως τοὺς ἀγράφους τότε νόμους (τὰς θέμιστας), ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐδίκασε τοὺς ὑπηκόους του. — **Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο**: Ὁ Ἐκτωρ ἦτο ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως Πριάμου, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Τρωικοῦ στρατοῦ. Ἀναφέρεται ἐδῶ διὰ πρώτην φοράν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐπεισοδίων τῆς Ἰλιάδος εἶναι ἀπὸ τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ ἔπους. Ὡς πολεμιστὴς καὶ ὡς ἄνθρωπος εἶναι ἡ συμπαθεστέρα μορφή τῆς Ἰλιάδος καὶ ὅλαι του αἱ πράξεις ἐμπνέονται ἀπὸ τὸν εὐγενῆ σκοπὸν νὰ σώσῃ τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ τὴν τιμὴν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Τροίας.

245 - 284

α) 245 - 253: — **ποτι** = πρὸς: συναπτ. γαίη. — **βάλλω** = ῥίπτω, θέτω. — **ἦλος** = καρφί (τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάνω πλατὺ μέρος κοσμεῖ τὸ σκῆ-

πυρον). — πεπαρμένος· ῥ. *πείρω* = διαπερῶ, καρφώνω (περόνη).
 ἡδυεπής = γλυκὺς εἰς τὴν ὁμιλίαν του· ἐπίθετον τοῦ Νέστορος. — ἀν(α)-
 ὀρούω = ἀναπηδῶ, ἐγείρομαι ταχέως. — λιγύς - εἶα - ὦ = ὅ ἔχων καθα-
 ρὰν φωνήν, εὐγλωττος. — ἀγορητής = ῥήτωρ (ἀγοράομαι). — τοῦ και
 ἀπὸ γλώσσης· και ἀπὸ γλώσσης τοῦ... — γλυκίων· κτηρ. εἰς τὸ
 αὐδῆ. — αὐδῆ = ἡ ὁμιλία. — τῶ = κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του. —
 μέροψ = θνητὸς (μόρος = θάνατος). — ἐφθίατο· φθίνω = παρέρχομαι,
 χάνομαι. — οἱ ἄμα· ἄμα οἱ = συγχρόνως μὲ αὐτόν. — τράφεν ἡδὲ
 ἐγένοντο = ἐτρέφθησαν καὶ ἐγεννήθησαν· σχῆμα προθύστερον. — ἡγά-
 θεος = ἱερώτατος (ἄγαν + θεός). — μετὰ τριτάτοισιν = ἐπὶ τῆς τρί-
 τῆς γενεᾶς. — στ. 253 ὡς στ. 73.

254 - 273 : — ὦ πόποι· ἐπιφών. θλίψεως = πῶ! πῶ! — ἦ = ἀλη-
 θῶς. — Ἀχαιοὺς γαίη· κυρ. ἡ χώρα τῶν Ἀχαιῶν· ἐδῶ = ὁ λαὸς τῶν
 Ἀχαιῶν. — ἰκάνω = φθάνω, ἐπέρχομαι. — γηθέω = χαίρω, εὐφραίνομαι
 (γαίω, γάβω, Λατ. gaudeo). — κεχαροίατο· ῥ. *χαίρω*. — σφῶιν = διὰ
 σᾶς τοὺς δύο. Πρβλ. Α 216. — μάρναμαι = πολεμῶ. Ἐδῶ ἀντιστοιχεῖ
 μὲ τὸ νεοελληνικὸν τσακῶνομαι. — περὶ ἐστὲ = ὑπερέχετε. — βουλήν =
 κατὰ τὴν σκέψιν, τὴν πολιτικὴν σύνεσιν· αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — ἀρείων =
 καλύτερος, ἀνδριέστερος. — ὀμιλῶ = συναναστρέφομαι, σχετίζομαι. —
 και οἱ γε = καὶ αὐτοὶ ἐν τούτοις. — ἀθερίζω = δίδω ὀλίγην σημα-
 σίαν, περιφρονῶ. — οὐ γάρ· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀρεῖοσιν. — ἴδωμαι·
 ἡ ὑπτι. μὲ σημασίαν μέλλοντος. — ποιμὴν λαῶν = ἀρχηγός, ἡγεμὼν
 λαοῦ. — ἀντίθεος = ἀντιπαραβαλλόμενος μὲ θεοὺς, ἰσόθεος. — ἐπιεί-
 κελος = ὄμοιος. Πρβλ. θεοῖκελος Α 131. — δῆ = πράγματι. — κάρτι-
 στος· κράτιστος = γενναϊότατος· καρτίστοις = πρὸς γενναιοτάτους ἀν-
 τιπάλους. — ἐπιχθόνιος = ὁ ἐπὶ τῆς χθονός, ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρω-
 πος. — ὁ φῆρ-ρός· θῆρ = θηρίον. — ὄρεσκιῶι = κάτοικοι τῶν ὄρεων
 (ὄρος + κείμαι). — ἐκπάγλως· Α 146. — ἀπόλλυμι = ἀφανίζω. — τοῖσι
 μεθομίλειον = μετὰ τοῖσιν ὀμίλειον. — τηλόθεν = μακρόθεν. — ἀπὶ
 γαῖα = μακρυνὴ χώρα. — κατ' ἔμ' αὐτόν = ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμὼν,
 μὲ τὸ ἰδικόν μου στράτευμα. — κείνοισι· συναπτ. μαχέοιτο, ῥημ. μα-
 χέομαι - μάχομαι. — βροτὸς = θνητὸς (μόρος, Λατ. mors - tis). —
 και μὲν = καὶ ἐπὶ πλέον. Δηλ. ὅχι μόνον μὲ ἐκάλεσαν ὡς συμπολεμιστὴν,
 ἀλλὰ ἤκουον καὶ τὰς συμβουλὰς μου. — βουλέων· βουλῶν. — ξύνιεν·
 ξυνίεσαν = ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν.

274 - 284 : — ὕμμες· ὑμεῖς. — ἀποαίρεο· ἀφαιροῦδ' Α 230. Μετὰ δύο αἰτίαι. : κόουην τόνδε. — ἀγαθός περ ἑών· Α 131. — ὡς πρῶτα = ἀφοῦ κατ' ἀρχήν. — γέρας· κτηρ. — ἀντιβίην = ὡς ἐχθρός, με πεισμα. — ἔμμορε· προκμ. τοῦ μείρομαι = λαμβάνω μέρος, ἔχω. — κῦδος· Α 122. — (ἐ)γείνατο = ἐγέννησε· γείνομαι = γεννώμι. — φέρτερος· Α 186. — πλεόνεσσιν· πλείοσιν. — λίσσομαι· Α 15. — 'Αχιλλῆι· συναπτ. τῷ χόλον = τὴν ἐναντίον τοῦ 'Αχιλλέως ὀργήν σου. — μεθίημι = ἀφίνω, καταπαύω. — ὄς μέγα... Ἡ σειρά τῶν λέξ.: ὄς πέλεται μέγα ἔρκος πολέμοιο κακοῦ πᾶσιν 'Αχαιοῖς. — τὸ ἔρκος = περίφραγμα, προπύργιον (εἶργω). Μετρ. ἐπὶ ἐξόχων ἡρώων = ὑπερασπιστής. — πέλομαι = εἶμι.

β) Ἰδιάζοντες τύποι συγκριτικῶν : γλυκίων (γλυκός), ἀρείων (ἀγαθός), πλέονες (πολλοί).

— φ ἀντὶ θ εἰς τὴν αἰολικὴν διάλεκτον : φῆρ ἀντὶ θῆρ.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ποτί, τρίτατος, κεχαροῖατο.

γ) **Νέστωρ** : Ἦτο υἱὸς τοῦ Νηλέως, βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ γηραιότερος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Τροίας. Ἄν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τοὺς στίχ. 250 - 252, θὰ ἴητο περίπου 75 ἐτῶν. Οἱ ὠραῖοι ὁμηρικὸι στίχοι 248 - 249 τὸν ἐξυμνοῦν ὡς ὑπέροχον ὁμιλητὴν. Μὲ τρεῖς φραστικὰς τρόπους ἐκφράζει ὁ ποιητὴς τὴν θαυμαστὴν εὐφράδειαν τοῦ Νέστορος : ἠδευατῆ τὸν χαρακτηρίζει διὰ τὴν ἐν γένει κλυκίτητα τοῦ λόγου του, λιγὴν διὰ τὸ κανονικὸν ὄψος τῆς φωνῆς καὶ διὰ τὴν καθαρὰν ἄρθρωσιν. Ἐπὶ πλέον δὲ με τὸν βέοντα καὶ ἠχηρὸν στίχον 249 περιγράφει τὴν γοητείαν, ἣτις κατεῖχε τοὺς ἀκροατάς, ἐφ' ὅσον ὁ Νέστωρ ὁμιλεῖ. — ἐν Πύλῳ : Τὸ βασίλειον τοῦ Νέστορος περιελάμβανε τὴν μέσην καὶ μεσημβρινὴν Ἡλειαν καὶ μέρος τῆς Μεσσηνίας. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Νέστορος Πύλος δὲν ἔκειτο ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς Πύλου τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τριφυλίας πρὸς νότον τοῦ Ἀλφειοῦ. — **Τρῶες μέγα κεν κεχαροῖατο θυμῷ** : Συνετώτατα ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου ὑποδεικνύει εἰς τοὺς δύο ἐρίζοντας ἀρχηγούς, ὅτι διαφωνοῖαι καὶ ἐριδες μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ γίνονται πρὸς ὄφελος καὶ πρὸς χαρὰν τῶν ἀντιπάλων. — **Πειρίθοον, Δρύαντα... Πολύφημον** : Οἱ ἥρωες οὗτοι ἀνήκον εἰς τὸν Θεσσαλικὸν λαὸν τῶν Λαπιθῶν,

οἵτινες ἔγιναν περίφημοι διὰ τὸν πόλεμόν των ἐναντίον τῶν Κενταύρων. Ἰδιαιτέρως εἶναι γνωστός ὁ Πειρίθους, ὅστις ὑπῆρξε καὶ φίλος τοῦ Θησέως καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν θήραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου. Ἐπίσης ὁ Πολύφημος ἀναφέρεται ὡς εἰς ἓκ τῶν Ἀργοναυτῶν. — **Θησέα τ' Αἰγείδην**: Οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν ὑποίων, ὡς γνωστόν, ἦρωες ἦτο ὁ Θησεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Αἰγέως, εἶχον παράδοσιν ὅτι ὁ Θησεύς ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην τῶν Λαπιθῶν κατὰ τῶν Κενταύρων. — **φηρσὶν ὄρεσκάωσι**: Πιθανώτατα ὑπονοοῦνται οἱ Κένταυροι, αἱ περίεργοι αὐταὶ διφυεῖς μορφαὶ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας κατὰ τὸ ἥμισυ ἄνδρες καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἵπποι. Οὗτοι διέμενον εἰς τὰ Θεσσαλικά ὄρη (ὄρεσκάωσι). Ὁ μῦθος ἀνέφερεν ὅτι οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν Κενταύρων προσκληθέντες εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πειρίθου μετὰ τῆς Ἴπποδαμείας ἠθέλησαν νὰ ἀρπάσουν τὴν νύμφην καὶ ἄλλας γυναῖκας. Συνήφθη τότε μάχη μεταξὺ Λαπιθῶν καὶ Κενταύρων. Τὸ θέμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ποίησιν καὶ ἐπίσης εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην. Πλεῖστοι ἀρχαῖοι ναοὶ ἐκοσμοῦντο μὲ γλυπτὰς παραστάσεις τῆς κενταυρομαχίας (ἀέτωμα ναοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ, μετόπισι Παρθενῶνος, ζωφόρος Θεσείου κ.ἄ.). — **ῶ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν**: Μεταξὺ τῶν σάκπτουχων βασιλέων ὁ Ἄγαμέμνων εἶχε τὸ κῦδος νὰ εἶναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας. Καὶ ἐφ' ὅσον ὁ Ζεὺς τοῦ ἔδωσε τὸ ἔνδοξον τοῦτον ἀξίωμα, οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ὀφείλουσαν νὰ σέβωνται τὰς θελήσεις του.

— Κρίνατε ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ Νέστορος, ἐὰν ὀρθῶς τὸν χαρακτηρίζει ὁ Ὅμηρος ἡ δ υ ε π ἦ .

285 - 305

α) 285 - 291 : — στ. 285 ὡς Α 129. — **ναὶ δὴ γε** = ναὶ βεβαίως. — **κατὰ μοῖραν** = ὀρθῶς. **περὶ ἔμμεναι**· Α 258. — **κρατέειν** = νὰ ἔχῃ ἰσχύον. — **ἀνάσσειν** = νὰ ἐξασκῆ βασιλικὴν ἐξουσίαν. — **σημαίνειν** = νὰ δίδῃ διαταγὰς. — **ἄτινα οὐ πείσεσθαι** = ὅτι κανεὶς δὲν θὰ τὸν ὑπακούῃ εἰς αὐτά, ἦτοι εἰς τὰς ἐγωιστικὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις. — **δίω· οἴομαι**. — **αἰχμητῆς**· Α 152. — **τίθημι** = καθιστῶ, κάμνω. — **τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον. — **προθέουσι** = ἐπιτρέπουσι. Πιθανῶς ἀντὶ προτιθέασιν. — **ὄνειδος** = ὕβρις.

292 - 303 : — **ὑποβλήδην** = διακόπτων αὐτὸν (ὑποβάλλω). — **οὔτιδανός**· Α 231. — **πᾶν ἔργον** = εἰς πᾶν ἔργον, εἰς ὅλα. — **ὑπέικω** = ὑποχωρῶ. — **ἄλλοισιν δὴ** = εἰς ἄλλους οἰουσδήποτε. — **ἐπιτέλλομαι** = προστάζω. — **μὴ γὰρ** = πάντως ὄχι. — **οἶτω**· Α 170. — **ἐνὶ φρεσὶ βάλλεοσῆσι** = βάλε εἰς τὸν νοῦν σου. Συνήθης ἔκφρασις παρ' Ὀμήρω. — **ἐγὼ γε οὐ μαχήσομαι χερσὶ** = ἐγώ, ὡς Ἀχιλλεύς, δὲν θά καταδεχθῶ νὰ ἔλθω εἰς χεῖρας. — **μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες** = μοῦ ἐπήρατε ὅ,τι μοῦ ἐδώσατε. — **τῶν δὲ ἄλλων** = ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως, δηλ. λαφύρων. — **ἀνελὼν οὐκ ἂν φέροις** = δὲν θά σηκώσης τίποτε, διὰ νὰ τὸ ἀποκομίσης. — **εἰ δ' ἄγε**· συμπληρ. : εἰ δὲ βούλει, ἄγε. — **πειρῶμαι** = κάμνω ἀπόπειραν, δοκιμάζω. — **αἶψα** = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμὴν. — **κελαινὸν** = μαῦρον. — **ἐρωέω** = ἐκρέω μὲ ὄρηγν.

304 - 305 : — **τῷ γε** = αὐτοὶ οἱ δύο. — **ἀντίβιος**· Α 278. — **ἀνστήτην**· δυϊκ. ἀόρ. τοῦ ἀνίσταμαι. — **λῦσαν** = διέλυσαν.

β) Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου εἶπον ἐκ θέμ. Γεῖπ: ἔφειπες-ἔειπες.

— Ὁ ἀόρ. τοῦ γιγνώσκω εἰς τὴν ὑποτακτ. κατ' ἐπέκτασιν : γνῶω, γνῶωσι.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ὅττι, ἀέκοντος, ἐμεῖο.*

γ) **ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες**: Ὁ Ἀχιλλεύς γενικεύει τῶρα τὴν ὀργὴν του ἐναντίον ὅλων τῶν παρισταμένων, διότι δὲν τὸν ὑπεστήριζαν ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγιναν σχεδὸν συν-ἔνοχοι τῆς ἀδικίας τοῦ Ἀτρείδου. Διὰ τοῦτο καὶ κατωτέρω ἢ ἀπειλὴ ἀποβλέπει εἰς ὅλους τοὺς παρόντας (ἴνα γνῶωσι καὶ οἶδε). — **τῶν δ' ἄλλων**: Τὰ λάφυρα, τὰ ὅποια ἐπήρην ὁ ἴδιος ὁ Ἀχιλλεύς ἀπὸ διαφόρων πόλεις, τὰς ὅποιας ἐκυρίευσεν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅσα εἰς αὐτὸν ἔδωσαν ὡς γέρα οἱ Ἀχαιοί.

— *Ἀναγνωρίσατε τὰς βασικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀνθρωπίνας ἀδυναμίας τῶν δύο ἀοχηγῶν.*

α) 121 - 129 : — **αὔτε**· αὖ = πάλιν, ἐξ ἄλλου. — **λευκώλενος** = ἔχουσα λευκὰς ὠλένας, γενικῶς λευκὰς χεῖρας. Ἐπίθ. ὠραίων γυναικῶν. — **ἄγγελος**· κτηγμ. — **εἶδομαι** = παρουσιάζομαι ὑπὸ ἄλλην μορφήν, φαίνομαι ὡς... — **ἡ γαλόως** = ἀνδραδέλφη. — **ἡ δάμαρ-τος** = οἰκοδέσποινα, σύζυγος (ρίζ. δεμ-δόμος + ἀρτ-ἀρτώ) : Κυρίως = ἡ κοσμοῦσα τὸν οἶκον. — **τήν**· ἀναφορ. — **κρείων**· Α 102 — **Λαιοδίκην**· παράθεσις εἰς τὸ γαλόφ, ἀλλὰ καθ' ἕξιν πρὸς τὸ ἀναφ. τὴν ἐτέθη εἰς αἰτιατικὴν. — **τὸ εἶδος** = τὸ πρόσωπον, ἡ μορφή. Αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — **ἡ δίπλαξ** = διπλῆ, γλαῖνα μὲ δύο ἐπιφανείας (δις + πλάξ = ἐπιφάνεια). — **ἐνέπασσεν**· β. ἐμπάσσω = σκορπίζω, κεντῶ ἐδῶ κι' ἐκεῖ (πάσσω). — **ἄεθλος** = ἀγών. — **ἰππόδαμος** = ὁ δαμάζων ἵππους, γενναῖος πολεμιστής. — **χαλκοχίτων** = ὁ ἔχων χάλκινον θώρακα. — **ἔθεν**· Α 114. — **ὑπὸ παλαμάων** = κάτω ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν χειρῶν. — **ἀγγου**· ἄγγι = πλησίον. — **ὠκέα**· ὠκεῖα, Α 58.

130 - 138 : — **δεῦρο** = ἐδῶ. — **ἴθι**· εἶμι. — **θέσκελος** = θεόπνευστος, θαυμάσιος (θεός — κέλομαι = ὠθῶ). — **οἶ** = αὐτοὶ πού... — **φέρω** = ἐπάγω, κινῶ. — **ὄλοος** = ὀλέθριος (ὄλε - ὄλλομι). — **λιλαίομαι** = ἐπιθυμῶ σφοδρά. — **οἶ δῆ** = αὐτοὶ λοιπόν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οἶ πρῖν. — **ἔαται**· ἤμαι = κάθημαι. — **παρά**· ὡς ἐπίρρ. = πλησίον. — **πέπηγεν** = ἔχουν ἐμπηχθῆ. — **ἡ ἐγχείη** = τὸ δῦρον (παράλλ. τύπος τοῦ ἔγχος). — **τῶ κε νικήσαντι**· δοτικ. κτηγμ. Τὸ κέ ἄοριστολ. = εἰς ὅποιον τύχη νὰ νικήσῃ. — **κεκλήση**· καλοῦμαι = ὀνομάζομαι, εἶμαι. — **ἄκοιτις** = ἡ σύζυγος (ἄθρ. α + κοίτη. Πρβ. καὶ ἄλοχος).

139 - 145 : — **ὁ ἴμερος** = πόθος (ἰμεῖρομαι). — **τοκεὺς** = γονεὺς (τέκ-τίκτω). — **ἀργεννός** = λευκός, λαμπρός (πρβλ. ἐναργής). — **ἡ δθόνη** = λινὸν ὕφασμα, ἀπὸ τὸ ὅποιον γίνεται ὁ γυναικεῖος χιτῶν καὶ ἡ κα-

λύπτρα τῆς κεφαλῆς. — **τέρην** - ρεῖνα - ρεν = λεπτός, τρυφερός· τέρεν δάκρυ = δάκρυ ἀπὸ τρυφερᾶν ψυχῆν, δάκρυ πόνου. — **βοῶπις** = ἡ μεγαλόφθαλμος (βοῶς + ὀπί-, ὀπ-). Ἐπίθετον γυναικῶν καὶ μάλιστα τῆς θεᾶς Ἥρας. — **αἶψα** = εὐθύς, γρήγορα. — **ᾄθι**· οὔ = ἐκεῖ ὕπου.

146 - 160 : — **ἀμφὶ Πρίαμον** = μαζὶ μὲ τὸν Πρίαμον καὶ τὴν ἀκολουθίαν του, δηλ. τὸν Πάνθοον, τὸν Θυμοίτην κλπ. — **ᾄζος** = κλωνάρι, βλαστός. — **πεπνυμένος** = φρόνιμος (πέπνυμαι = ἔχω πνεῦμα, νοῦν). — **ἦατο**· ἦντο· ἦμαι· Γ 134. — **δημογέροντες** = μέλη τῆς βουλῆς τῶν γερόντων. — **γῆραί**· δοτικ. τῆς αἰτίας. — **πολέμοιο δὴ πεπαυμένοι** = μὴ λαμβάνοντες πλέον μέρος εἰς τὰς μάχας. — **ἀγορητής**· Α 248. — **ἔσθλός** = καλός, σπουδαῖος. — **ἡ ὕλη** = τὸ δάσος. — **δενδρέω ἐφεζόμενοι**· ἐξόμενοι ἐπὶ δένδρῳ. — **ἡ ᾄψ** - ᾄπος = ἡ φωνή. — **λειριόεις** = λεπτός, γλυκύς· (λείριον = τὸ κρίνον· κυρίως λειριόεις = λεπτός καὶ τερπνός ὡς κρίνον). — **ἰεῖσι**· ἦμι = ἀφίνω, βγάζω. — **τοιοῖ** = αὐτοῖ· αἱ ἐπίσημοι, αἱ σοβαροί. — **ἡγήτωρ** = ἡγεμών, πρῶτος. — **ἦχα** = χαμηλοφώνως. — **οὐ νέμεσις**· οὐ γεμιστήν ἐστί = δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον. Ἐποικ. τοῦ ἐστί : πάσχειν. — **ἀμφὶ τοιῆδε γυναικί** = διὰ μίαν τοιαύτην γυναῖκα. — **αἰνῶς** = καταπληκτικά. — **εἰς ᾄπα** = εἰς τὸ πρόσωπον· κατὰ συνεκδοχὴν = εἰς τὴν ἐμφάνισιν. — **καὶ ὡς** = παρὰ τὴν θαυμαστήν καλλονὴν τῆς. — **νέομαι** = ἐπιστρέφω εἰς τὸν τόπον μου. — **τὸ τέκος** (τίκτω, τοκεὺς) = τὸ τέκνον. — **ὀπίσσω** = κατόπισ, ὕστερα. — **πῆμα λείπομαι** = ἀφίνω συμφοράς.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **πολλέες, ἔαται, ἦατο.**

γ) Ἴρις : Ἡ ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Θούμαντος καὶ τῆς Ἥλέκτρας. Ὅταν μεταφέρει μηνύματα τῶν θεῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐμφανίζεται συνήθως ὑπὸ ἄλλην μορφήν. Ἐξαίρεται πάντοτε ἡ ταχύτης αὐτῆς : πάδας ᾄκεία Ἴρις, ἀελλόπους, ποδῆρημος, χροσόπτερος. — **Λαοδίχη** : Καὶ ἀλλοῦ ἀναφέρεται ὡς ἡ ὠραιότερα ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Πρίαμου. — **μέγαρον** : Τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου, ὅπου συνήθως γίνονται αἱ συγκεντρώσεις τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ βασίλισσα μὲ τὰς ἀμφιπόλους τῆς δύναται νὰ παρκαμένη εἰς αὐτὸ ἐργαζομένη, ὅπως ἡ Ἀρήτη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ

Ἰλκινίου (ζ' Ὀδύσειας). Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἐδῶ νὰ ἐννοῆται συνεκδοχικῶς ὅλη ἡ οἰκία τοῦ Πάριδος, ὅποτε πιθκνώτατα ἡ Ἑλένη εἰργάζετο εἰς τὸν θάλαμον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ ἐξῆλθεν (ὄρμητο ἐκ θαλάμου). Τὸν τύπον τοῦ Ὀμηρικοῦ ἀνακτόρου ἰδὲ εἰς Ὀδύσειαν, ἐκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 74 καὶ αὐτόθι εἰκ. ἀρ. 3. — **δίπλαξ χλαῖνα**: Ἡ χλαῖνα εἶναι τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα τῶν ἀνδρῶν, τὸ ὁποῖον ἐπιρρίπτεται ἐπὶ τοῦ χιτῶνος, στερεώνεται μὲ πόρπην καὶ τυλίγεται κατὰ βούλησιν εἰς τὸ σῶμα. — **πολέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους**: Ἡ ἱκανὴ ὑφάντρια ἠδύνατο νὰ ποικίλῃ τὸ ὕφασμα μὲ διάφορα σχέδια, παρμένα ἀπὸ τὴν φύσιν ἢ τὴν καθημερινὴν ζωὴν. Ἡ Ἑλένη ἐπροτίμησε νὰ κεντήσῃ εἰς τὸ ἐργόχειρόν της εἰκόνας ἀπὸ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, ὁ ὁποῖος ἀμέσως τὴν ἐνδιέφερε (ἔθεν εἴνεκα). — **χαλκοχίτων**: Βλ. Ὀδύσειαν, ἐκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 87. — **ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν**: Κατὰ τὴν διακοπὴν τῆς μάχης ὁ πολεμιστὴς ἐνεπύρηνεν εἰς τὴν γῆν τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπίτηδες εἰς τὸ κάτω ἄκρον αἰχμηρὰν προεξοχῆν, τὸν σαυρωτήρα. Τοιοῦτοτρόπως ἦτο προχειρότερον νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ ὁ πολεμιστὴς εἰς περιπτώσιν αἰφνιδιασμοῦ. Ἐν τῷ μεταξῶν ὁ στρατιώτης ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἀναπαυτικὴν στάσιν κεκλιμένος ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. — **αὐτίκα... ὄρμητο**: Ἡ συγκίνησις τῆς Ἑλένης εἰς τὸ ἄκουσμα ὅτι θὰ μονομαχήσουν οἱ δύο τῆς σύζυγοι ἐκδηλώνεται εἰς τὴν ταχύτητα, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐνδύεται καὶ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ θαλάμου. — **οὐκ οἶη**: Ποτὲ βασιλίσσαι ἢ ἄλλαι εὐγενεῖς γυναῖκες δὲν ἐξέρχονται μόναι, ἀλλ' ἀκολουθοῦμεναι ἀπὸ ἀμφιπόλους, μίαν ἢ περισσοτέρας. Περὶ ἀμφιπόλων καὶ δμωῶν βλ. Ὀδύσειαν, ἐκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 77. Αἱ δύο ἀμφιπόλοι, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν τὴν Ἑλένην, εἶχον ἀκολουθήσει τὴν κυρίαν τῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔμενον πάντοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της. **Σκαιαὶ πύλαι**: Ἦτο ἡ κυρία εἰσόδος τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου ἀριστερὰ (σκαιῶς = ἀριστερὰς) τῆς πόλεως, ὅπθεν ἐφαίνετο ἡ θάλασσα καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. — **τεττίγεσσι ἐοικότες**: Ἡ φωνὴ τῶν τεττίγων πολλάκις ἐξυμνεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητάς. Ἀλλὰ εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοήσωμεν τί ἀκριβῶς τοὺς ἔθελγεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἐντόμου τούτου, ἢ ὁποῖα εἰς ἡμᾶς φαίνεται μονότονος καὶ ἐκνευριστικὴ. Τὸ ἐπίθετον **λειριόεσσα** λαμβάνεται ἐδῶ ἐπὶ ἀκουστικῆς ἐντυπώσεως, ἐνῶ ἡ πρώτη αὐτοῦ σημασία ἐκφράζει αἴσθημα ὀράσεως. — **ἐπὶ πύργον ἰοῦσαν**: Ἐνωθεν τῶν Σκαιῶν πυλῶν ὑπῆρχε πύργος, διότι ἐκεῖ τὸ μέρος τῆς πόλεως ἦτο εὐπρόσβλητον. Ἐν γένει τὰ τείχη τῶν ἀρχαίων πόλεων ἐνισχύονται κατὰ διαστήματα μὲ πύργους.

— Νὰ ἐκτιμηθῆ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον παρουσιάζει καὶ ἐγκοιμάζει ὁ ποιητὴς τὴν καλλονὴν τῆς Ἑλένης.

161 - 190

α) 161 - 170 : — **ἔφαν**· ἔφασαν, ἔφησαν. — **φωνῆ** = μεγαλοφώνως, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ἦκα (στ. 155) συνομιλίαν τῶν ἄλλων γερόντων. — **πάροιθε** = ἐμπρός. Συναπτ. πρὸς τὸ ἐμεῖο. — **ἴζευ**· ἴζομαι. — ὁ **πόσις -ιος** = ὁ σύζυγος, ὁ ἄνδρας (ῥίζ. ποτ - πότνια, λατ. pot - possum). — **οἱ πηοὶ** = οἱ συγγενεῖς. — **οὔτι** = καθόλου. — **μοι**· δοτ. κρίσι. = κατὰ τὴν γνώμην μου. — **έφορμῶ**· μτβτ. = κινῶ ἐναντίον τινός. — **ὥς μοι καὶ ἔξονομήνης**· τὸ καὶ συνδ. : ὄφρα ἴδη... καὶ ἔξονομήνης. Ἐν τῷ μετὰ τὸ παρενεβλήθη ἢ παρένθ. : οὔτι... Ἀχαιοῶν. — **ἔξονομαίνω** = ὀνομάζω, λέγω τὸ ὄνομα. — **πελώριος** = τεράστιος, πανύψηλος (πέλωρ = τέρας). — **ὄς τίς ἐστι**· πλάγ. ἐρώτ. — **ὄδε**· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἀπὸ τὸν πύργον τὸν ἄνδρα. — **ἠϋς**· ἠεὺς = καλός, ὑπέροχος. — **ἦ τοι** = ἀλήθεια, τῷ ὄντι. — **κεφαλῆ** = κατὰ τὸ ἀνάστημα. Δοτ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ μείζονες. Ἀπὸ τὴν κεφαλὴν συνήθως φαίνεται ἡ διαφορά τοῦ ὕψους. — **ἔασι**· εἰσί. — **γεραρός** = ἐπιβλητικός, μεγαλοπρεπής. — **γάρ** = πράγματι.

171 - 180 : — **διος** = θεϊκός, ὑπέροχος. — **αἰδοῖος ἐσσι** = προκαλεῖς σεβασμόν. — **έκυρός - ἠ** = πενθερός (socer). — **δεινός** = ὁ ἐμπνέων φόβον, εὐλάβειαν. Τὸ δεινός ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ αἰδοῖος. Ὁ σεβασμός τῆς Ἑλένης πρὸς τὸν πενθερόν της ἐγγίζει τὰ ὄρια τοῦ φόβου. — **ὥς ὄφρην** = εἶθε, ἄμποτε. — **ἀδεῖν μοι** = νὰ μοῦ ἤρесе, νὰ προτιμοῦσα· ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. — **θάλαμον**· συνεκδχ. = τὸ σπῆτι μου. — **γνωτοὶ** = οἱ συγγενεῖς (ῥίζ. γνε - γήνομαι). — **τηλύγετος** = νεαρός, ἀγαπητός. — **ἠ ὀμηλικῆ** = αἱ συνομηλικοί. — **ερατεινός** = ἀγαπητός. — **τά γε** = αὐτὰ βέβαια, δηλ. νὰ προτιμήσω τὸν θάνατον. — **τὸ** = διὰ τοῦτο. — **τέτηκα κλαίουσα** = ἔχω λυώσει στὸ κλάμα· ῥ. τήκομαι. — **ἀνείρομαι** = ἐρωτῶ. — **μεταλλάω** = ἐνδιαφέρομαι νὰ μάθω. — **εὐρὺ κρείων**· Α 102. — ὁ **δαῆρ - δαέρος** = ὁ ἀνδράδελφος. — **αὔτε** = ἐξ ἄλλου, καὶ μάλιστα. — **ἔσκε**· ἦν. — **κυνῶπις** = ἡ ἔχουσα βλέμμα κυνός, ἀδιάντροπη. Κατὰ γεν. κυνώπιδος, ὡς ἂν ἔλεγεν : δαῆρ ἔσκειν ἐμοῦ κυνώπιδος.

181 - 190 : — **ἡγάσσατο τόν· ἄγαμαί τινα** = ἐκφράζω τόν θαυμασμόν μου διὰ κάποιον. — **μοιρηγενῆς** = ὁ γεννηθεὶς με μοῖραν, καλύπτωχος (μοῖρα + γήνομαι). — **ὄλβιοδαίμων** = εὐλογημένος ἀπὸ τὸν θεόν (ὄλβιος + δαίμων = ἡ τύχη). — **ἦ ῥά νυ** = ἀλήθεια λοιπόν. — **δεδμηάτο** = εἶχον ὑποταχθῆ· ῥ. δάμνημι - δαμάω. Ὁ ὑπερσυντέλ. δηλώνει ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ πρὸ πολλοῦ ὑποταταγμένοι εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ἠκολούθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκστρατείαν. — **κοῦροι Ἀχαιῶν**· ὡς καὶ *υἱες Ἀχαιῶν* = ἡ Ἀχαιϊκὴ νεότης. — **αἰολόπωλος** = ὁ ἔχων ταχεῖς πόλους, πολεμιστὴς με γοργὸν ἔλογον (αἰόλλω = κινῶ ταχέως, αἰόλος + πῶλος). — **λαοὶ** = ὑπῆκοσι. — **ἐστρατόωντο**· στρατάομαι = στρατοπεδεύω. — **ἐπίκουρος** = βοηθός, σύμμαχος. — **ἐλέχθην**· λέγομαι = συγκαταλέγομαι. — **ἤμαρ-ατος** = ἡμέρα. — **ἀντιάνειραι** = ἴσαι πρὸς ἀνδρας, γυναικες με ἀνδρικὴν ψυχὴν καὶ δύναμιν. — **ἐλίκωπες**· Α 98.

β) Ποίους ἄλλους τύπους τοῦ **φημί** μεταχειρίζεται ὁ Ὅμηρος ;

— Πῶς σχηματίζονται τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ **εἰμί** ;

— Ποῖον γραμματικὸν φαινόμενον ἀναγνωρίζετε εἰς τὸν τύπον **ἐστρατόωντο** ;

γ) **Θεοὶ νύ μοι αἰτιοὶ εἰσιν** : Συχνὰ εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ὀμήρου εὐρίσκωμεν τὴν ἠθικὴν αὐτὴν ἀντίληψιν, ὅτι δηλ. κύριος ὑπεύθυνος μιᾶς κακῆς πράξεως δὲν εἶναι ἐκεῖνος ποὺ τὴν κάμνει, ἀλλ' ὁ θεός, ὅστις τὸν ὤθησεν εἰς αὐτήν. — **εὐρὺ κρείων** : ὁ Ἀγαμέμνων χαρακτηρίζεται *εὐρὺ κρείων* ὄχι μόνον διὰ τὴν ἐδαφικὴν ἔκτασιν τοῦ κράτους του (Α 102), ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιβολὴν, τὴν ὁποῖαν ἔσκει εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. — **ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής** : Ὁ ἰδεώδης τύπος βασιλέως ἰτῆς ἡρωικῆς ἐποχῆς ἦτο νὰ ἔχη εὐγενικὴν ψυχὴν (ἀγαθός) καὶ νὰ διακρίνεται εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν (αἰχμητής). Τὸν στίχον τοῦτον ἐθαύμαζε κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Φιλίππου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἀνεγίνωσκε πολὺ τὴν Ἰλιάδα καὶ εἶχε τὴν φιλοδοξίαν νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τοὺς Ὀμηρικοὺς ἥρωας. — **Φρυγία** : Μικρὰ Φρυγία εἶναι ἡ χώρα ἡ ἐκτεινομένη εἰς τὰ ΒΔ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας (Βιθυνία), εἰς τὴν ὁποῖαν ἀνήκει καὶ ἡ Τροία. Ἐδῶ ἐνοεῖται ἡ Μεγάλῃ Φρυγία, ἡ πρὸς Α ἐνδοχώρα διαρροσμένη ὑπὸ τοῦ Σαργαρίου. — **Μυγδων καὶ Ὀτρεὺς** : Εἶναι οἱ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου τοῦ Πριάμου Ἐκάβης. — **Ἀμαζόνες** : Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν

ἦσαν αὐταὶ ἔθνος πολεμικῶν γυναικῶν, αἵτινες εἶχον ἴδιον κράτος παρὰ τὸν Θερωδῶντα ποταμὸν πρὸς τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον. Ἡ παράδοσις ἀνέφερε πολέμους τῶν Ἀμαζόνων πρὸς τοὺς πλησίον λαοὺς καὶ ἐπίσης ἐκστρατεῖαν αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἀθηναίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἠττήθησαν ὑπὸ τοῦ Θησέως. Ἡ ἀρχαία τέχνη ἀπεικόνισε τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς γυναῖκας εἰς περίοπτα ἀγάλματα (Ἀμαζὼν τοῦ Φειδίου, Ἀμαζὼν τοῦ Πολυκλείτου κ.ἄ.), εἰς ἀγγειογραφίας (ὁ Ἀχιλλεὺς φρονεῖων τὴν βασιλίτισσαν τῶν Ἀμαζόνων Πενθεσίλειαν), ἢ παρέστησεν Ἀμαζονομαχίας εἰς τὰ γλυπτὰ τῶν ναῶν (ζωφόρος ναοῦ Φιγαλείας, ἀέτωμα ναοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἐπιδαύρου κ.ἄ.).

191 - 244

α) 191 - 198 : — δεύτερον· ἐπίρρ. συναπτ. πρὸς τὸ ἐρέεινε. — εἶπ' ἄγε μοι = ἔλα πές μου. — τόνδε... ὄδε· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἐπαινελημμένως τὸν Ὀδυσσεά, διὰ τὴν καθορίσῃ εἰς τὴν Ἑλένην διὰ παῖον ἐρωτᾷ. — μείων κεφαλῇ· πρβλ. Γ 168 : μείζονες κεφαλῇ. — ιδε = καί. ιδέσθαι· συναπτ. πρὸς τὸ εὐδύτερος ὁμοίωσις = κάμνει ἐντύπωσιν μέ... — τὰ τεύχεα = τὰ ὄπλα (τεύχω = ἐτοιμάζω). — οἱ· δοτ. κτητ. — πουλυβότεира χθῶν = γῆ τρέφουσα πολλοὺς, εὐφορος (πολλὸς + βοτὸν - βόσχω). — αὐτὸς δέ· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὰ τεύχεα. — ὁ κτίλος = τὸ κριάρι. — ἐπιπωλέομαι· περιέρχομαι, πηγαινῶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· θαμιστ. τοῦ πέλεσθαι. — κί ἤστιχες = αἱ σειραὶ, αἱ τάξεις. — εἶσκω = παρομοιάζω. Ἡ ἐπανάληψις τῆς παρομοιώσεως κτίλος ὧς, ἀρνεῖται εἶσκω γίνεται πρὸς μεγαλυτέραν ἔμφρασιν. — πηγασίμαλλος = ἔχων πυκνὸν τρίχωμα (πήγγωμι + μαλλός). — οἷς = πρόβατον. — τὸ πῶν - πῶεος = τὸ καπάδι. — ἀργεννός· Γ 141.

199 - 202 : — ἐκγεγαυῖα· ἐκγεγονυῖα = γεννηθεῖσα ἀπό... — πολύμητις = πολυμήχανος, ἔξυπνος (πολλὸς + μῆτις = σκέψις)· πρβλ. μητιέτα Ζεὺς. — ἐν δήμῳ Ἰθάκης = εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης. — κранаός = βραχέωδης (κέρα, κράνος, κρανίον). — κранаῆς περ εἰούσης· ἡ ἀντίθ.: ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸςέρχεται ἀπὸ χώραν βραχέωδη καὶ πτωχὴν, εἶναι εὐφρέστατος καὶ σοφὸς ἄνθρωπος. — τὰ μῆδεα = αἱ σκέψεις. — πυκνός = σοφός, φρόνιμος.

203 - 215 : — πεπνυμένος· Γ 148. — ἀντίον ηῦδα = ἀπῆντησε· ῥ. αὐδάω = ὀμιλῶ. — ἦ μάλα = καὶ ἀλλεθέστατα. — νημερτής = ἀλλήθης, ἀληθής.

ἀκριβῆς (στερ. νῆ + ἀμαρτάνω), κατηγορμ. εἰς τὸ ἔπος. — σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης· ἔνεκα ἀγγελίης σεῦ = διὰ τὴν φέρη μῆνυμα διὰ σέ. Τὸ σεῦ γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἀγγελίης. — ξεινίζω = φιλοξενῶ. — φιλέω = κάμνω φιλικὰς περιποιήσεις πρὸς ἕνα ξένον, φιλεῖω. — φυῆ = ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις. Ταύτην περιγράφει εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 210 - 211. — ἐδάην = ἔμαθα, ἐγνώρισα· ἀόρ. ἀγρ. ἐνεσπ. (ρίζ. δα —, δαίμων, ἀδαίης). — μῆδεα πυκνά· Γ 202. Ἡ σύνεσις τοῦ Ὀδυσσέως περιγράφεται εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 212 - 224. — Τρώεσιν ἐν ἀγρομένοισιν = ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Τρώων (μέσ. ἀόρ. β' μτχ. ῥ. ἀγείρομαι, ἀγρόμενοι). — ἐμιχθεν· ἐμίχθησαν = ἤλθον εἰς ἐπαφήν, παρουσιάσθησαν. — στάντων = ὁσάκις ἐστέκοντο ὄρθοι. Ἡ μτχ. γεν. ἀπόλυτος εἶναι καὶ γεν. διαιρετ., διότι οἱ δύο ἄνδρες παρουσιάζονται μαζί : ἐξ αὐτῶν ὁσάκις. — ὑπείρεχεν = ὑπερέχεν. — ὦμους· κίτ. τοῦ κατὰ τι. — ἄμφω ἐζομένω· ὄνομαστ. ἀπόλυτος ἀντὶ ἀμφοῖν ἐζομένοιω. — γεραρός· Γ 170. — ὕφαινον μύθους καὶ μῆδεα = ὠμίλουν καὶ ἐξέφραζον τὰς σκέψεις των. Εἰς τὸ ὕφαινον περιέχεται ἡ ἔννοια τῆς πλοκῆς τῶν σκέψεων. — πᾶσι = παρουσία ὄλων. — ἦ τοι = πράγματι, ἀλήθεια. — ἐπιτροχάδην = γρήγορα, σύντομα. — παῦρος = ὀλίγος (λατ. paulus). — λιγέως = μὲ σαφῆναι, καθαρὰ (πρβλ. καὶ Α 248 «λιγὸς Πολίων ἀγορητής», ὅπου ἰδὲ καὶ σημ.). — πολύμυθος = φλύαρος, πολυλογᾶς. — ἀφαμαρτοεπῆς = ὁ ὀμιλῶν ἀνοήτως. — γένει = κατὰ τὴν ἡλικίαν. — ὕστερος = νεώτερος.

216 - 224 : — ἀναίσσω = σηκώνομαι. Τὸ ῥ. πάντοτε ἐπὶ ὀρητικῆς κινήσεως. Ν' ἀποδοθῆ κατὰ τὴν μετάφρασιν ἢ χρῆσις τῆς εὐκτικῆς. — στάσκε = ἴστατο ἐπ' ἀρκετόν· θαμιστ. ἀόρ. τοῦ ἴσταμαι. — ὑπαί· ἐπὶ = κάτω. — ἴδεσκε· θαμιστ. ἀόρ. τοῦ ἴδω. — προπρηγῆς = πρὸς τὰ ἐμπρός. — νωμάω = κινῶ (νέμω). — ἀστεμφῆς = ἀκίνητος (στερ. α + στέμφω = σείω). — ἔχεσκε = ἐκράτει συνεχῶς. — αἰδρις = ἀμαθής, ἄπειρος, ἀδέξιος (στερ. α + ἴδρις, οἶδα). — ὁ φῶς - τὸς = ὁ ἄνθρωπος. — ζάκοτος = ὀργίλος, ἀπότομος. — αὐτως = ἀκριβῶς ἔτσι, οὔτε περισσώτερον οὔτε ὀλιγώτερον. — ὄψ-ὀπός· Γ 152. — μεγάλη = ἡχηρά. — εἶη· ἔημι = βγάζω. — χειμέριος = χειμερινός. — ἐρίζω = παραβγαίνω. — οὐ τότε... ἰδόντες· ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : οὐ γὰρ τότε ὄδ' ἀγασσάμεθ' ἰδόντες εἶδος Ὀδυσσῆος. — ἄγαμαι = θαυμάζω. Τὸ νόημα : ἀφοῦ τὸν ἠκούσαμεν τὰ ὀμιλῆ, μᾶς συνήρπασε τόσον ὁ λόγος του, ὥστε δὲν μᾶς ἔκαμε πλέον ἐντύπωσιν ἢ γεραρὰ ἐμφάνισίς του.

225 - 244 : — **ἦϋς**· Γ 167. — **ἔξοχος** = ἐξέχων, διακρινόμενος. — **τανύπεπλος** = ἔχουσα μακρὸν πέπλον (*τανο-*, *τανύω* + *πέπλος*). Κυρ. : ἡ ἔχουσα τεταμένον τὸν πέπλον, ἦται τὸ φόρεμα. Ἐπίθ. ἐκφράζον τὴν γυναικεῖαν χάριν καὶ κομψότητα. — **ἔρκος**· Α 284. — **ἐτέρωθεν**· εἰς ἄλλο μέρος τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν. — οἱ **ἀγοῖ** = οἱ ἡγεμόνες (*ἄγω*). — **ἠγερέθομαι** = συναθροίζομαι (*ἄγω* — *ἀγείρω*). — **γνοίην κεν** = θὰ ἠδυνάμην νὰ τοὺς ἀναγνωρίσω. — **καὶ τ' οὔνομα** = καὶ ὄν τὸ ὄνομα. — **μυθοῦμαι** = λέγω. — **δοιῶ** = δύο. — **κοσμήτωρ**· Α 16. — **πύξ** = εἰς τὴν πυγμὴν· ἐπίρρ. (λατ. *pugna*). — **αὐτοκασίγνητος** = ὁ ἀυτῶδέλφος. — **τώ**· δυϊκ. ἀναφ. ἀντων. — **μοι**· συναπτ. πρὸς *μία*, δηλ. ἐγέννησεν αὐτοὺς ἡ ἰδίᾳ μητέρα ποὺ ἐγέννησε καὶ ἐμέ. — **γείνατο· γείνομαι** = γενῶμαι, **γείναμι** = ἐγέννησα. — **ἐσπέσθην· ἐσπόμην· ἐπομαι**. — **ἐρατεινός**· Γ 175. — **δεύρω**· *δεῦρο*. — **ἔποντο**· πληθ. μετὰ τὸν δυϊκὸν *ἐσπέσθην*. — **νέεσσ' ἐνι**· ἐν ναυσί. — **αὔτε**· ἀντιστοιχ. πρὸς τὸ *μέν*. — **καταδύομαι μάχην** = κατέρχομαι εἰς τὴν μάχην. — **τὰ ὄνειδα** = αἱ κατηγορίαι, αἱ ὕβρεις. — **ἄμοί ἐστιν**· τὸ μοι δοκεῖ. ἀντιχαρ. = τὰ ὅποια εἶναι εἰς βῆρος μου, τὰ ὅποια ἔχω ἐπάνω μου. — **κάτεχε**· κατεῖχεν = ἐκάλυπτε. — **φυσίζοος** = φύουσα σπόρους, γεννήτρια (*φύω* + *ζεῖαι*). — **αἶα** = γαῖα. — **αὔθι** = ἐκεῖ.

β) Τύποι παρακμ. τοῦ *γίνομαι* : **γεγάως, γεγάσι**.

— Ἐπικὸς τύπος τῆς προθέσ. ὑπέρ : **ὑπεῖρ** καὶ ἐν συνθέσει : **ὑπείρεχε**.

— Ἄλλοι τύποι τῆς προθέσ. ὑπό : **ὑπαί, ὑπο**.

— Συνήθης χρήσις τοῦ ἐπίρρ. **πολλάκι** (*πολλάκις*).

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ διαιτός, δύο : **δοιοὶ** (πληθ.) καὶ **δοιῶ** (δυϊκ.).

— Ἀνώμαλος ἀναδιπλασιασμὸς εἰς τὸ **δειδία** (*δέδεια*).

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἤλυθε, σεῦ, τώ*.

γ) **Διὸς ἐκγεγαυῖα** : Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Ἑλένη εἶχε γεννηθῆ ἀπὸ τὸν Δία καὶ τὴν Λήδαν, σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω. — **Ἰθάκης κρानαῆς περ εὐούσης** : Συχνὰ ὁ Ὅμηρος τονίζει ὅτι ὁ πολυμήχανος ἥρωας τοῦ Τρωικοῦ πολέμου Ὀδυσσεύς, ὁ καταπλήξας τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς μὲ τὴν εὐφυΐαν του καὶ τὴν πολιτικὴν του σύνεσιν, προήρχετο ἀπὸ τόπον πτωχὸν καὶ ἀσήμαντον. — **σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης** : Ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Μενέλαος ἤλθον εἰς Τροίαν, διὰ νὰ ἀπαιτήσουν τὴν Ἑλένην

καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς κλαπέοντας ὑπὸ τοῦ Πάριδος. Ἄλλὰ μὲ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ἀντιμάχου, τὸν ὅποιον ὁ Πάρις ἐδωροδόκησεν, ἀπέτυχεν ἡ ἀπόπειρα νὰ λυθῇ εἰρηνικῶς ἡ διαφορά καὶ διὰ τοῦτο ἐξεστράτευσαν οἱ Ἀχαιοὶ κατὰ τῆς Τροίας. — **ἐπιτροχάδην ἀγόρευεν**: Δὲν ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς τὴν ταχύτητα τοῦ λόγου, ἡ ὅποια εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν εἶναι ἐπαινετὴ, ἀλλὰ τὴν ἰκανότητα τοῦ Μενελάου νὰ διατυπώῃ γρήγορα τὰς σκέψεις του μὲ τρόπον περιληπτικὸν καὶ σαφῆ. — **ἀλλ' ὅτε δὴ ἀναΐξειεν Ὀδυσσεύς**: Οἱ στ. 216 - 224 ἀποτελοῦν ἀριστουργηματικὴν περιγραφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης. Ἐπὶ πλέον ἡ παρομοίωσις τῶν λόγων τοῦ Ὀδυσσεύος πρὸς νηφάδας χειμεριῶς προκαλεῖ τὸν ἀναγνώστην νὰ φαντασθῇ τὴν πυκνότητα καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἥρωος τούτου. — **Αἴαντα**: Ἰδὲ Α 138. — **Ἰδομενεύς... θεὸς ὤς**: Καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Κρητῶν δὲν ὑστερεῖ εἰς μεγαλοπρέπειαν. Τὰ ταξίδια τοῦ Ἰδομενεύος εἰς τὴν Λακεδαίμονα (ὅποτε Κρήτηθεν ἴκοντο) ὑπενθυμίζουσι τὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἡ ὅποια καὶ ἐν τῇ παραδόσει ἀναφέρεται καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας ἀποδεικνύεται. Θεσμοὶ καὶ ἔθιμα κοινὰ ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν δύο λαῶν καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους. — **Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης**: Εἶναι οἱ δύο δίδυμοι ἀδελφοὶ τῆς Ἑλένης ὀνομαζόμενοι καὶ **Διόσκουροι**, διότι ἐγεννήθησαν, ὅπως καὶ ἡ Ἑλένη, ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας. Ἐδῶ παρίστανται καὶ οἱ δύο ὡς θνητοὶ (τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν φρεσίδος αἴα). Ἄλλὰ κατ' ἄλλον μῦθον μεταγενεστέρων χρόνων ὁ Πολυδεύκης εἶχε γεννηθῆ ἀθάνατος καὶ ἐμοίρασε τὴν ἀθανασίαν του μὲ τὸν ἀδελφόν του κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διὸς, ὥστε διαδοχικῶς ἕμενον ὁ καθεὶς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Ἄδην καὶ μίαν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζοήν.

— Ποίας βασιλικὰς ἀρετὰς ἀποδίδει ὁ Ὅμηρος εἰς τοὺς διαφόρους Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας ;

— Ποῖον συναίσθημα κυριαρχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλένης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς συνομιλίας της μὲ τὸν Πρίαμον ;

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως ἡ σκηνή, ἣτις λαμβάνει χώραν ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σκαιοῶν Πολῶν.

α) 1 - 8 : — **ένθα**· χρον. = τότε. — **αὔ** = πάλιν, δέ. Τὸ αὔ ὡς μεταβτκ., ὅταν ἡ ἄλλη διήγησις ὑποδικαιρῆται εἰς μέρη. — **ἐκδηλος** = περιφανής. — **μετὰπᾶσιν** = μεταξύ πάντων. — **δαίε**· μτβτκ. = ἔκαμε νά λάμπη· ὑποκμ. ἡ ἸΑθηνᾶ. — ἡ **κόρυς-θος** = ἡ περικεφαλαία. — **οί**· συναπτ. πρὸς τὸ κόρυθος ὡς δοτικ. κτητ. — **ἀκάματον** = ἀκούραστον, ἄσβεστον. — **ὄπωρινός** = ἐμφανιζόμενος κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους. — **ἐναλίγκιος** = ὅμοιος. — **λαμπρόν**· ἐπίρρ. = λαμπρό. — **παμφαίνω** = λάμπω, φαντάζω. — **λελουμένος Ὠκεανοῖο** = ἀνατέλλων ἀπὸ τὸν Ὠκεανόν. Ἡ γενικ. τοπ. καὶ διαivr. Κατὰ λέξιν: πού ἐλοῦσθη εἰς τὸν Ὠκεανόν, ἀπὸ τὰ νερά τοῦ Ὠκεανοῦ. — τὸ **κάρ-κρατός** = ἡ κεφαλή. — **ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων**· ἐπανάληψις τῆς ἐννοίας: κόρυθος τε καὶ ἀσπίδος. — **ὄρνυμι**· μεταβτκ. = κινῶ, ὠθῶ. — **κλονέομαι** = καταδιώκομαι, ὠθοῦμαι (κλόνος = κίνησις, θόρυβος).

9 - 13 : — **ἀφνειός** = πλούσιος. — **ἀμύμων** = ἄψυγος, εὐγενής (στερ. α + μῶμος). — **ἦστην**· ἦτην δυϊκ. παρατατ. τοῦ εἰμί. — **πᾶσα μάχη** = κάθε εἶδος μάχης. — **τῶ** = αὐτοὶ οἱ δύο. — **οί**· τῶ Διομήδει. — **ἀποκρινθέντε** = ἀποσπασθέντες ἀπὸ τὴν παράταξιν των. — **ἄφ' ἵπποιιν** = ἀπὸ τῶν ἄρμάτων. — **ἀπὸ χθονός**· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἀφ' ἵπποιιν. — **ὄρνυτο**· ὄρνυμαι = κινῶμαι ὀρμητικᾶ, ὀρμῶ.

14 - 24 : — **σχεδόν** = πλησίον. — **προΐημι** = ἐξαπολύω, ῥίπτω πρὸς τὰ ἐμπρός. — **δολιχόσκιον** = ἔχον μακρὸν ξύλον, μακρὸν (δολιχός = μακρός: τὸ β' συνθ. ἄγνωστον). — **ἀκωκή** = αἰχμὴ (ἀκίς - ἀκή. Κατ' ἀναδίπλ.: ἀκωκή). — **χαλκῶ**· συνεκδχ. ἀντι χαλκῆφ ἔργει. — **τοῦ**· συναπτ. πρὸς τὸ χειρός. — **ἄλιον** = μάταιον, χωρὶς ἀποτελέσμη. — **βέλος** = τὸ μακρόθεν ῥιπτόμενον ἔπλον (βάλλω). — **μεταμάζιον** = μεταξύ τῶν μαστῶν. — **ῶσε** = τὸν ἔσπρωξε καὶ τὸν ἔρριψε· ῥ. ὠθῶ. — **ἀπόρουσε**· ῥ. ἀποροῦω = πηδῶ μακράν. — ὁ **δίφρος** = τὸ μέρος τοῦ ἄρματος, ὅπου ἴσταται ὁ πολεμιστῆς καὶ ὁ ἡνίοχος, τὸ ἄρμα. — **οὐδ'**

ἔτλη = καὶ δὲν εἶχε τὴν τόλμην. — περιβαίνω = κινουμαι περίξ τινός, διὰ νὰ τὸν ὑπερασπίσω, προστατεύω. — κταμένιοι· μτχ. παθητ. ἀορ. β' τοῦ κτείνω. — οὐδὲ γὰρ οὐδέ· ἢ ἐπανάλ. οὐδὲ - οὐδὲ ἐντείνει τὴν ἄρνησιν. — ἢ κήρ - ρός = ἡ μοῖρα, ὁ θάνατος. — ἔρυτο· ῥῥομαι = προφυλάττω· ἄλλος τύπος τοῦ ῥῥομαι. — ὥς· τελικ. — οἶ = τῷ 'Ηφαιστῷ' δοτκ. ἡθ. συναπτ. πρὸς τὸ γέρον = ὁ γέροντος, ὁ γέροντος, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσεν ὁ "Ηφαιστος. — πάγχυ = ἐντελῶς, ὅλως διόλου. — ἀκαχήμενος· ἀχέω καὶ ἀχεύω = λυπημένος, πικραμένος (ἄχος Α 188, ἄχομαι, ἀχνυμαι).

25 - 34 : — ἵππους· τοῦ ἄρματος τοῦ φονευθέντος Φηγέως. — ἐξελάσας = ἀφοῦ τοὺς ἔλυσε καὶ τοὺς ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ ἄρμα. — κατάγειν = νὰ φέρουν κάτω πρὸς τὴν παραλίαν. — ἀλευάμενον = τραπέντα εἰς φυγὴν β. ἀλέομαι = ἀποφεύγω. — ὄχεσφι· τὰ ὄχεα = τὸ ἄρμα. — ὀρίνθη· ὀρίνω = διεγείρω, κινῶ. — θούρος = ὀρμητικός, σφοδρός. — βροτολογιγός = ἀνθρωποφθόρος (βροτός + λογός). — μαιιφόνος = μολυσμένος μὲ φονικὸν αἷμα, φονικός. — τειχισιπλήτης = καταστρέφων τείχη. — μάρναμαι = μάχομαι, ἀγωνίζομαι. — ὀρέξῃ· ὀρέγω = προσφέρω, παρέχω. — νῶι = ἡμεῖς οἱ δύο. — χάζομαι = ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι. — μῆνις· Α 1.

β) Παρατακτικὸς τοῦ εἰμί εἰς τὸν δυϊκὸν ἀπὸ τοῦ θέμ. ἐσ- : ἦστην.

— Διατήρησις τοῦ ν πρὸ ὀδοντοφώνου. : ἀποκρινθέντε.

— Ἐκτεταμένιοι τύποι τοῦ ἀδελφός : ἀδελφεός, ἀδελφειός.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : παμφαίνησι, ὄχεσφι, νῶι.

γ) Διομήδης : Υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλέως τῆς πόλεως τοῦ Ἄργους, διαδεχθεὶς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Ἄδραστον. Μετέσχεν εἰς διαφόρους ἥρωϊκὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἦδη ἀριστεύει εἰς σπουδαίαν τινα μάχην πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἐκ τῆς Τροίας ἐπανῆλθε σῶος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. — ἀστέρι ὀπωρινῶ : Πιθανότατα ὁ ποιητὴς ἔχει ὑπ' ὄψιν τὸν Σείριον, τὸν λαμπρότατον τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κυβός. Τούτου ἡ ἐπιτολὴ συμπίπτει ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀπώρης, ἦτοι μεταξὺ θέρους καὶ φθινοπώρου. Ἄνατέλλων ὁ ἀστὴρ αὐτὸς ἀπὸ θαλάσσιον ὀρίζοντα παρέχει εἰς τὸν ποιητὴν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐξέρχεται καθαρὸς καὶ φωτοβόλος, ἀφοῦ ἐλού-

σθη εἰς τὰ μυστηριώδη βάθη τῶν ὑδάτων, ποῦ περιβάλλουν τὴν γῆν. — **ἵππους ἐξελάσας** : Οἱ ἵπποι ἦσαν ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα λάφυρα τοῦ πολέμου. Συχνὰ οἱ Ἄλχαιοὶ ἥρωες καυχῶνται διὰ τὴν κατοχὴν ἐλλεκτῶν ἵππων, τοὺς ὁποίους ἀπεκόμισαν ἀπὸ τὴν μάχην.

35 - 83

α) 35 - 42 : — **θοῦρον**· Ε 30. — **καθεῖσεν** = ἔβαλε νὰ καθίσῃ, ἐνεργ. ἀόρ. τοῦ καθίζομαι. — **ἠιόεντι**· ἠιώεις = ὁ ἔχων ὄχθας ὑψηλάς, ἐπομένως βαθεῖαν κοίτην· ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου. — **κλίνω** = κάμνω κάποιον νὰ κλίνῃ, τρέπω εἰς φυγὴν. — **ἔλεν**· αἰοῶ. — **ἀρχὸς** = ἀρχηγός. — **ἔκβαλε** = ἐξεπέταξε. — **στρεφθέντι** = ἐνῶ εἶχε τραπῆ εἰς φυγὴν. — τὸ **μετάφρενον** = τὸ μεταξὺ τῶν ὤμων μέρος τῶν νώτων, ἢ ῥάχις. — **ἐν... πῆξε**· ἐπέπηξε. — **μεσσηγὺς** = εἰς τὸ μέσον, μεταξὺ. — **διά... ἔλασσε** = διεπέρασε. — **δουπέω** = κάμνω κρότον (δοῦπος = ὁ κρότος πεσόντος σώματος, λέξ. ἡχοποιήτος). — **ἀραβέω** = βροντῶ (ὁ ἀραβος = ὁ κτύπος).

43 - 58 : — **ἐνήρατο** = ἐφόνευσεν ἐν τῇ μάχῃ· ῥ. ἐναίρω. — **ἐριβῶλαξ**· Α 155. — **εἰληλούθει** - ἐληλούθει. — **δουρικλυτός** = περίφημος εἰς τὸ δόρυ, πολεμιστὴς ξακουσμένος (δόρυ + κλύω = ἀκούω). — **νύξε**· νύσσω = κτυπῶ. — **ἐπιβησόμενον** = τὴν στιγμὴν ποῦ ἐπρόκειτο νὰ ἀναβῆ. — **ἤριπε**· ἐρείτω ἀμετβ. = πίπτω. — τὰ **ὄχεα**· Ε 28. — ὁ **σκότος** = τὸ σκότος. — **ἐσύλευον**· συλεύω = ἀφαιρῶ τὸν ὄπλισμὸν νεκροῦ πολεμιστοῦ (παράλλ. τύπος τοῦ συλάω). — **αἴμων** = ἐμπειρος. — **ὄξυ-όεις** = σουβλερός, κοπτερός· (παράλλ. τύπος τοῦ ὄξυς). — **ἄγρια πάντα** = κάθε ἀγρίμι. — **τά τε τρέφει**· ἐνν. τὰ ἡμερώτερα ζῶα τοῦ δάσους ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἀγρια πάντα. — **χραῖσμε**· Α 28. — **ιοχέραια** = τοξεύτρια (ἰός = βέλος + χέω). — **ἐκηβολίαι** = αἱ ἐπιτυχίαι εἰς τὴν βολὴν, ἢ τέχνη τοῦ τοξεύειν· πρβλ. ἐκηβόλος Α 21. — **ῆσιν**· δοτικ. τοῦ κατὰ τι. — **ἐκέκαστο**· καίνυμαι = διακρίνομαι, ἐξέχω. — **δουρικλειτός** = ἐνδοξος διὰ τὸ δόρυ, ἐνδοξος πολεμιστὴς (δόρυ + κλέω, κλειώ, κλέος). — **ἔθεν**· Α 114. — **οὔτασσε**· οὔτάω ἢ οὔτάζω = πληγώνω, κτυπῶ. — **μεσσηγὺς... ἔλασεν**· Ε 41. — **ἤριπε**· Ε 47. — **ἀράβησε**· Ε 42.

59 - 68 : — **ἐνήρατο**· Ε 43. — **τέκτων** = ὁ τεχνίτης. — **ὄς**· δύναται νὰ ἐνν. καὶ ὁ Ἀρμονίδης καὶ ὁ Φέρεκλος, διότι καὶ περὶ τῶν δύο ἀνα-

φέρεται ὅτι ἦσαν τέκτονες. — **χερσίν**· συναπτ. πρὸς τὸ τεύχεον. — **δαίδαλα** = κάθε τεχνικὸν ἔργον, τεχνούργημα. — **ἔξοχα** = ἐξαιρετικά· ἐπίρρ. — **ἐφίλατο**· ἐφίλησε. Ἐλεξάνδρῳ· δοτικ. χαριστική. — **τεκτῆνατο**· τεκταίνομαι = κατασκευάζω. — **εἶσαι νῆες** = πλοῖα ναυπηγημένα σύμφωνα καὶ κανονικά. — **ἀρχεκάκους** = ποῦ ἔγιναν ἡ πρώτη αἰτία τοῦ κακοῦ. — **οἱ τ' αὐτῶ** = καὶ ἑαυτῶ. — **οὔτι** = οὐδόλως. — **θέσφατα** = προφητεῖαι, χρησμοί. Κυρίως τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰρημένα (θεὸς + φατός, φημί). — **καταμάρπτω** = καταφθάνω τινὰ φεύγοντα. — **διαπρὸ ἀντικρύ**· ἡ αἰχμὴ διεπέρασε διὰ τοῦ γλουτοῦ καὶ ἐβγήκεν ἐμπρὸς κατὰ τὴν κύστιν. — ἡ **κύστις-εως** = ἡ οὐροδόχος κύστις (κύω = φουσκώνω). — **ἤλυθε** = διήλθε. — **ἀκωκῆ**· Ε 16. — **γνύξ** = εἰς τὰ γόνατα, γονατιστὰ (γόνο — γνῆξ). — **οιμῶζω** = βγάζω θρηνώδη φωνήν.

69 - 75 : — **ἔπεφνε** = ἐφόνευσε (ρίζ. φεν-φόνος). — **ῥα** = πράγματι, στ' ἀλήθεια. — **πύκα** = με φροντίδα, με στοργήν. — **ἴσα** = ἐξ ἴσου. — **χαριζομένη** = διὰ τὴν εὐχαριστήσιν. — **κατὰ ἰνίον** = εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ κρανίου. — **ἀν' ὀδόντας** = μέσα ἀπὸ τὰ δόντια. — **ὑπὸ γλώσσαν** = εἰς τὸ κάτω, εἰς τὴν ρίζαν τῆς γλώσσης. — ἡ **κονίη** = ἡ σκόνη. — **ἔλεν ὀδοῦσιν** = ἐδάγκασε.

76 - 83 : — **ἀρητήρ**· Α 11. — **ἐτέτυκτο** = εἶχε γίνει, ἦτο· ῥ. τεύχομαι. — **τίετο**· τίω = τιμῶ. — **ἀγλαός** = μεγαλοπρεπής, ὄρατος. — **μεταδρομάδην** = ἐνῶ ἔτρεχε κατόπιν του. — τὸ **φάσγανον**· Α 190. — **αἰξας**· Γ 216. — **ἀπὸ δ' ἔξεσε** = ἀπέκαψεν εὐκόλως. — **ᾔσσε**· Α 104. — **πορφύρεος** = αἵματωμένος, σκοτεινός.

β) Μέσος ἀρ. τοῦ φιλοῦ με ἐνεργητικ. σημασ. : **ἐφίλατο**.

— *Νὰ αναγνωρισθῶν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **στήθεσφι, ἦσιν, ᾔσσε**.

γ) **ἐπὶ ἠιόνεντι Σκαμάνδρῳ** : Τὸ μέρος τοῦτο ἦτο σχεδὸν κάτω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ Ἰλίου. Ὁ ποταμὸς Σκαμάνδρος λέγεται καὶ Ξάνθος. — **Ἀλιζῶνες** : Λαοὶ οἰκῶν παρὰ τὸν Πόντον, πιθανῶς οἱ Χάλυβες τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Οὗτοι, ὡς καὶ οἱ κατωτέρω ἀναφερόμενοι Λυδοί, Λύκιοι κ. ἄ., ἤλθον ὡς ἐπίκουροι (**σύμμαχοι**) τῶν πολυμήσων μετὰ τῶν Τρώων. Εἰς τὸ Β στ. 816 - 877 ἀναφέρονται λιπτομερῶς ὅλοι οἱ σύμμαχοι τοῦ Πριάμου. — **Μήονες** : λαὸς τῆς Λυδίας κατοι-

κόν ανατολικῶς τοῦ Τρωάου παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἑρμοῦ ποταμοῦ. — **Τάρνη**: Πόλις τῆς Λυδίας διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Πακτωλοῦ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τρωάου, αἱ κατοίπιν Σάρδεις. — **Μηριόνης**: Ἐξοχος πολεμιστής, ὅστις συνέπλευσε μὲ τὸν Ἴδομενέα ἀπὸ τῆν Κρήτην ὡς ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν. — **Μέγης**: Ἡγεμὼν τοῦ Δουλιχίου καὶ ὄλων τῶν Ἑγναίων δυτικῶς τῆς Ἀκαρνανίας (Β 627). — **Θεανώ**: Ἰέρεια τῆς Ἀθηνᾶς ἐν Τροίᾳ, κόρη τοῦ Κισσέως καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος. — **Εὐρύπυλος**: Βασιλεὺς τοῦ Ὀρμενίου τῆς Θεσσαλίας (Β 736). — **ἀρητήρ Σκαμάνδρου**: Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος θεοποιεῖται καὶ συγχὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἢ τὸ τοῦ Ἐάνθου λαμβάνει μέρος εἰς τῆν μάχην ὑπὲρ τῶν Τρώων. Αὐτρεύεται καὶ ὡς γενάρχης τῶν Τρώων, διότι ἡ θυγάτηρ τούτου Καλλιρρόη εἶχε σύζυγον τὸν Τρῶα.

— *Μὲ ποίους φραστικὸς τρόπους παρουσιάζει ὁ Ὅμηρος τὸν θάνατον καὶ τὴν τελευταίαν στιγμήν τῶν θνησόντων ;*

84 - 132

α) 84 - 94 : — **πονέομαι** = εἶμι εἰς τὸ ἔργον, ἀσχολοῦμαι. — **ὕμινη** = μάχη, συμπλοκή. — **Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης...** Κατὰ σχμ. προλήψεως ἀντί : οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι Τυδεΐδης μετείη. — **ποτέροισι μετείη**· μετὰ ποτέρων εἶη. — **ἦέ - ἦ**· εἶτε - εἶτε. — **ὀμιλέω** = συναναστρέφομαι, εἶμι μὲ κάποιους. — **θῦνε**· θύνω = ὀρμῶ. — **ἄμ πεδίον**· ἀνὰ πεδίον. — **πλήθων** = γεμᾶτος, φουσκωμένος. — **χείμαρρος** = ὀρμητικὸς (χεῖμα, χειμῶν + ροή, ῥέω). — **ῶκα** = γρήγορα (πρβλ. ῶκός). — **ἐκέδασσε**· κεδάντημι = διαλύω, διασκορπίζω (παρὰλλ. τύπος τοῦ σκεδάντημι). — **γέφυρα** = πρὸχωμα. — **ἄρα** = φυσικά. — **ἐερμέναι γέφυραι** = συνδεδεμένα στερεὰ προχώματα· ῥ. εἶπω. — **ἰσχανάω** = κρατῶ, συγκρατῶ. — **ἡ ἄλωη** = καλλιεργημένος τόπος, κῆπος. — **ἐριθηλής** = καταπράσινος (ἐπιτ. ἔρι + θηλ. -θάλλω). — **ἐλθόντα**· τὸν ποταμὸν. — **ἐξαπίνης** = αἰφνιδίως. — **ἐπιβρίση**· ἐπιβρίθω = ἐπέρχομαι βαρῶς. — **ὁ ὄμβρος** = ἡ βροχή. — **ἔργα** = καλλιεργημέναι ἐκτάσεις. — **αἰζήσος** = θαλερός, ἀκμαῖος ἄνδρας. — **ὑπὸ Τυδεΐδην** = ὑπὸ τῆν ὀρμὴν τοῦ Τυδεΐδου. — **κλονέοντο**· Ε 8. — **μῖνον**· μίμνω = ὑπομένω.

95 - 105 : — **τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε**· τὸ δ' οὖν ἐναντ. : = ἀλλ' ὅταν... — **ἐνόησε**· νοῶ = ἀντικαταβαίνει διὰ μιᾶς τῶν αἰσθήσεων, βλέπω. — **αἰψα** = ταχέως, ἀμέσως. — **ἐτιταίνετο**· τιταίνω = τεντώνω (τύπος

τοῦ τεῖνω με ἀναδιπλ.)· — **ἐπαῖσσοντα** = ἐφορμῶντα, καθ' ἣν σπιγμὴν ὠρμῶσθε πρὸς τὰ ἐμπρός· (ῥ. αἴσσω Γ 216). — τὸ **γύαλον** = τὸ ἔλασμα τὸ καλύπτον τὸν θώρακα. — **διὰ ἔπτατο** = διὰ μέσου τοῦ γυάλου ἐπέρασε. Τὸ ἔπτατο διὰ τὴν ταχύτητα τοῦ βέλους (ῥ. πετάνομι). — **πικρὸς** = ὀξύς, ποῦ προκαλεῖ δριμύν πόνον. — ὁ **οἰστός** = τὸ βέλος. — **παλάσσετε**· ῥ. παλάσσω = μολύνω, λερώνω. — **τῷ δ' ἐπὶ** = καὶ ἐπὶ τούτῳ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῆν. — **αὖω** = φωνάζω. — **ὄρνυμαι** = κινῶμαι, σπεύδω. — **κέντορες ἵππων** = ἵππεῖς ἔξοχοι. Κυρίως οἱ κεντρίζοντες τοὺς ἵππους (κεντέω). — **δηθὰ** = ἐπὶ πολὺ. — **ἀνσχῆσσαι**· ἀνέχομαι. — **ἐτέον** = ἀληθῶς, χωρὶς νὰ με ἀπατήσῃ. — **ῶρσε**· ὄρνημι. — **ἄναξ Διὸς υἱός**· ἔνν. ὁ Ἄπολλων. — **ἀπορνύμενον**· ἀπόρνομαι.

106-120 : — τὸν δὲ = αὐτὸν ὅμως. — **ἀναχωρέω** = ἀποσύρομαι, γυρίζω ὀπίσω. — **Καπαρήνιον**· ἐπίθ. ἀντὶ τῆς γενικ. τοῦ πατρικοῦ ὀνόματος : Καταρήιος. — **πέπων** = ὄριμος, γλυκὺς, ἀγαπητὸς (ῥ. πέσσω)· κυρ. ὁ ψημένος ἀπὸ τὸν ἥλιον. — **ὄφρα μοι ἐρύσσης** = διὰ νὰ μοῦ βγάλῃς (ἐρύω = ἔλκω, τραβῶ). Ἡ δοκτ.; — **καθ' ἵππων**· ἀφ' ἵππων. — **ἄλτο**· ἀλλομαι = πηδῶ (ῥίζα σαλ- Λατ. salio). — **διαμπερές** = πέρα καὶ πέρα· ἐπίρρ. (διὰ + ἀνά + πέρας). — **ἀνηκόντιζε** = ἀνέβλυζεν ὀρμητικὰ. — **στρεπτὸς** = πλεκτὸς (στρέφω). — **χιτών** = θώραξ. — **δὴ τότε** = ἐκείνην τὴν ὥραν. — **ἡῤατο**· ἀοῶμαι = προσεύχομαι. — **βοὴν ἀγαθὸς** = ὁ διακρινόμενος διὰ τὴν φωνὴν του κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, βροντόφωνος. — **κλυθῆ**· Α 37. — **αἰγίοχος** = κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθ. τοῦ Διός. — Ἄτρωτώνη = ἀκαταμάχητος, ἀνίκητος· ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς (στερ. α + τρώω = δαμάζω). — **μοι καὶ πατρί**· καὶ τῷ ἐμῷ πατρί. — **φίλα φρονέω** = ἔχω καλὴν γνώμην, θέλω τὸ καλὸν κάποιου. — **δῆιος** = ἐθρικός. — **φίλαι**· φίλῳ· πρβλ. ἐφίλατο· Ε 61. — **ἐς ὄρμην ἔγχεος** = εἰς τὴν βολὴν τοῦ δόρατος. — **ἐλθεῖν**· ὑποκμ. : ἄνδρα. — **μ' ἔβαλε φθάμενος** = ἐπρόφθασε νὰ με κτυπήσῃ. — **ἐπεύχεται** = κευχᾶται δι' αὐτό.

121-132 : — τὰ **γυῖα** = μέλη. — **ἔθηκε**· τίθημι = κάμνω. — **μάχεσθαι**· τὸ ἀπαρμφ. ὡς προστακτ. — **ἦκα**· ἴημι = ρίπτω, βάλλω. — **ἄτρομον** = ἀτρόμητον. — **ἔχεσθε** = εἶχε πάντοτε· θαμιστ. τοῦ ἔχω. — **σακέσπαλος** = ὁ πάλλων· τὴν ἀσπίδα, γενναῖος (τὸ σάκος = ἡ ἀσπίς + πάλλω). — ὁ **ἱππότα** = ὁ ἵππεύς. — ἡ **ἀχλὺς** = τὸ σκότος. — **ἐπῆεν**· ἦν ἐπὶ, δηλ.

τῶν ὀρθαλμῶν. — αἶ κε· εἰ ἄν = εἰάν. — πειρώμενος· ἡ μτχ. δηλώνει τὸν σκοπὸν τοῦ ἵκηται. — τὴν γε = αὐτὴν βέβαια. — οὐτάμεν· οὐτάω, οὐτάζω = πληγῶνω· Ε 56.

β) Μικτὸς ἄορ. τοῦ βαίρω : ἐβήσετε, προσκτ. κατα-βήσεο.
— Τύποι μέσ. ἄορ. β' κατὰ τὰ εἰς -μι ἄλλομαι : ἄλσο, ἄλτο.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : κλυθι, ἰππότα, ἐπῆεν, οὐτάμεν.

γ) Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός : Οὗτος ἦτο ὁ περίφημος τοξότης Πάνδαρος, ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων, οἱ ὅποιοι περιελαμβάνοντο εἰς τὸ κράτος τῆς Τροίας. Τὴν τοξευτικὴν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ ὅποιος καὶ παρότρυνεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Λυκίαν. Αὐτὸς ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ διαλυθοῦν οἱ ὄρκοι καὶ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ μάχη, διότι κατὰ παρότρυνσιν τῆς Ἀθηνᾶς ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον (Δ 88. Ἴδὲ καὶ περίληψιν). — **θώρακος γύαλον** : Ὁ θώραξ τῶν Ὀμηρικῶν ἡρώων ἦτο χιτῶν πλεκτὸς (ἰδὲ κατωτέρω στρεπτιῶ χιτῶνος) ἢ δερμάτινος, ὁ ὅποιος ἐφορεῖτο περὶ τὸν κορμὸν ἄνευ χειρίδων. Καθίστατο ἰσχυρότερος ὁ θώραξ μὲ κοῦλα μετάλλινα ἐλάσματα, τὰ γύαλα. — **οἰστός** ἢ **βέλος** : Εἶχε τρία κυρίως μέρη, τὴν **αἰχμὴν**, τὸ **ξόλον** καὶ τὸ **περὸν** (βλ. εἰκ. 5). Ἐπειδὴ ἡ **αἰχμὴ** τοῦ βέλους ἦτο ἀκιδωτὴ, ἔπρεπε νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὴν πληγὴν μὲ πολλὴν προσοχὴν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σθένελος ἀφῆρεσεν ἀπὸ τὴν πληγὴν τοῦ Διομήδους τὸ βέλος διαμπερές, δηλ. ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος κατὰ τὴν κατεύθυνσιν πού εἶχεν, ὅταν ἐτύπησε τὸν ὄμω τῶν Διομήδους. — **Σθένελος** : Ὁ Σθένελος καὶ ὁ Εὐρύαλος εἶχον πλεύσει μαζί μὲ τὸν Διομήδη, ἄγοντα στόλον ὀγδοήκοντα πλοίων ἀπὸ τὰ ΒΑ παράλια τῆς Πελοποννήσου (Ἄργος, Τροιζῆνα, Ἐρμιόνην, Αἴγινα κ.ἄ. Βλ. Β 564. — ... **ἀχλὺν δ' αὖ ἔλον** : Ἡ θεὰ δίδει εἰς τὸν Διομήδη τὴν ὑπεράνθρωπον δύναμιν νὰ διακρίνη τοὺς θεοὺς, οἱ ὅποιοι μεταμορφωμένοι εἰς ἀνθρώπους λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν μάχην.

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ παραστατικότητα τῆς εἰκόνας (στ. 87 - 94).

α) 133 - 143 : — **ἐξαυτίς** = ἐκ νέου, πάλιν. — **πρόμαχοι** = οἱ πολεμισταὶ τῆς πρώτης γραμμῆς. — **ἐμίχθη** = ἐπλησίασε, ἔσμιξε μέ... ῥ. **μῆνυμα**. — **καὶ πρὶν περ** = μολονότι καὶ πρὶν. — **μεμαῶς** = ἐπιθυμῶν, με τὴν πρόθεσιν νά...· **μέμονα**· παρακμ. με σημ. ἐνεστ. — **δὴ τότε** = τότε πλέον, τ.ἔ. μετὰ τὴν πληγὴν, τὴν ὅποιαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Πάνδαρον. — **τρὶς τόσσον** = τριπλάσιον. — **ὄν ῥα** = τὸν ὅποιον βέβαια, ὅπως εἶναι σύνηθεσ νά συμβῆ. — **εἰροπόκος** = πυκνόμαλλος (εἶρος = μαλλί + πόκος = τολύπη). Κυρίως ὁ ἔχων πόκους μαλλιῶ. — **ἐπ' οἷεσσι**· συναπτ. πρὸς τὸ ποιμήν. — **οἷες**· Γ 198. — **χραύση**· **χραύω** = γκρατσουρίζω, ἐλαφρῶς πληγῶν. — **αὐλῆς**· τοῦ ἔρκους τῆς αὐλῆς. — **αὐλή** = στάνη, τὸ μαντρί. — **ὑπεράλμενον** = τὴν στιγμὴν ποῦ ὑπερπηδᾷ. — **οὐδὲ δαμάσση**· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ **χραύση μὲν** = τὸν ἐπλήγωσε μόνον χωρὶς νά τὸν ἀποτελειώσῃ. — **τοῦ**· τοῦ λέοντος. — **ῶρσεν**· ὄρονμι. — **προσαμύνω** = δίδω βοήθειαν. — **κατὰ σταθμούς** = εἰς τὰ κλειστά παραπήγματα. — **δύεται**· **δύομαι** = χώνομαι. — **τὰ δέ**· ἐνν. **μῆλι** = πρόβατα. — **ἐρῆμα** = ἀπροστάτευτα. — **φοβεῖται** = τρέχουν ἐδῶ κι' ἐκεῖ. — **αἱ μὲν**· οἷες = προβατίνες. — **ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλησι** = μαζὶ ἢ μία ἐπάνω στὴν ἄλλη (ἀγχι). — **κέχυνται** = εἶναι σκορπισμέναι. Τὸ ῥ. παριστᾷ τὸ θέαμα τῶν νεκρῶν προβάτων. — **ἐμμεμαῶς** = με πολλὴν ὀρμὴν. — **βαθεῖα αὐλή**· λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ τοίχου ἢ αὐλὴ λέγεται βαθεῖα. — **ὡς μεμαῶς** = με τόσον μένος.

144 - 151 : — **ὁ μαζός**· πρβλ. **μεταμάζιον**· Ε 19. — **χαλκήρης** = χάλκινος (**χαλκός** + **ἀραρίσκω**). — **κληῖδα** = κατὰ τὴν κλειδα. — **ἔεργαθεν**· παρατατ. τοῦ **εἴργω** = χωρίζω. — **μετοίχομαι** = πηγαίνω πρὸς. — **ὄνειροπόλος** = ἐρμηνευτὴς ὀνείρων, ὄνειροκρίτης (πρβλ. οἰωνοπόλος Α 69). — **τοῖς οὐκ.. ὄνειρους**· ἢ σειρά τῶν λέξ. : ὁ γέρων οὐκ ἐκρίνατο ὄνειρους τοῖς (οὐκ) ἐρχομένοις, δηλ. ὁ γέρων δὲν τοὺς ἐξήγγισε πλέον τὰ ὄνειρα, ἀφοῦ δὲν ἐπανῆλθον. — **ἐξεναρίζω** = ἀφαιρῶ τὰ ἔναρα, ἥτοι τὰ ὄπλα, φονευθέντος πολεμιστοῦ καὶ γενικῶς = φονεύω.

152 - 158 : — **τηλυγέτω**· Γ 175. — **τείρετο** = ἐταλαιπωρεῖτο· **τείρω** = κατατρώω, ἐξαντλῶ. — **λιπέσθαι ἐπὶ κτεάτεσσι** = νά τὸν ἀφήσῃ εἰς τὴν περιουσίαν του κληρονόμον. — **ἐξαίνυτο**· **ἐξαίνυμαι** = ἀφαιρῶ, βγά-

ζω. — ὁ γόσος = ὁ θρῆνος. — τὸ κῆδος = τὸ πένθος, ἡ λύπη. — λυγρὸς = θλιβερός. — οἱ χηρωσταί = οἱ πλάγκτοι συγγενεῖς, κληρονόμοι (λατ. hers - edis). — διὰ δατέοντο = διεμοιράζοντο.

159 - 165 : — λάβε = ἔλαβε· ὅπως εἰς τὴν νεσελλ. : τὸν παρῆλαβε. — ἐν βουσί = μέσα εἰς ἀγέλην βοῶν : Ἡ ἐν δηλοῖ ὅτι ὁ λέων παραμένει μέσα εἰς τὴν ἀγέλην κατατρώγων βοῦς. — θορών· θρώσκει = πηδῶ. — ἄξη· ἄγνωμι = σπάζω, συντρίβω. — ἡ πόρτις-ιος = τὸ δαμάλι. — ἡ ξύλοχος = ἡ λόγχη (ξύλον + ἔχω). — ἐξ ἵππων βῆσε = τοὺς ἠνάγκασε νὰ πέσουν ἀπὸ τὸ ἄρμα. — κακῶς = βιαιῶς· συναπτ. πρὸς τὸ βῆσε. — ἀέκοντας· ἄκοντας, ἦτοι ἀφοῦ προηγήθη πάλι.

β) Αἰολικός τύπος χραύω ἀντὶ χράω.

— Κατάληξις παρατατικοῦ -θεν : ἐέργαθεν.

γ) δὴ τότε μιν τρίς τόσσον ἔλεν μένος : Ἡ ὁρμή τοῦ Διομήδους μετὰ τὴν πληγὴν καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς Ἀθηνᾶς αὐξάνεται συνεχῶς. Ἀμέσως κατωτέρω περιγράφει ὁ ποιητὴς καὶ ἄλλους καταπληκτικούς ἄθλους τοῦ Ἀργείου ἥρωος, ὅστις ἐπέφερε μεγίστην φθορὰν εἰς τοὺς Τρῶας. — ξίφος : Ἐκ τοῦ πλησίον ὁ Διομήδης μεταχειρίζεται τὸ ὄπλον τοῦτο. Περὶ τούτου ἴδὲ A 194, πραγμ.

— Νὰ κριθῆ ἀισθητικῶς ἡ παρομοίωσις τοῦ Διομήδους πρὸς λέοντα, στ. 136 - 142 καὶ 161 - 162.

166 - 238

α) 166 - 178 : — ἀλαπάζω = καταβάλλω, ἐξολοθρεύω. — αἱ στίχες· Γ 196. — ὁ κλόνος· Ε 8. — ἐγχειάων· ἡ ἐργχείη· Γ 137. — διζήμενος· δίζημαι = ζητῶ. — ποῦ τοι· τὸ τοι δοτ. κτητ. εἰς τὸ τόξον. — τὸ κλέος· τὸ ὅποιον ὁ Πάνδ. εἶχεν ὡς τοξότης. — ᾧ κλεί· δοτκ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ἐρίζεται. — ἐρίζομαι = συναγωνίζομαι, παραβγαίνω. — ἐνθάδε· εἰς τὴν Τροίαν. — ἔφες· ἐφήμι = ῥίπτω ἐναντίον. — ἀνέχω χεῖρας = προσεύχομαι. — ὅστις ὄδε = ὅποιος καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς τού... — καὶ δὴ = καὶ ἤδη. — ἔοργα· παρκα. τοῦ ἔρθω = κάμνω. — ἐσθλός = ἐξοχος, γενναῖος. — λύω γούνατα = φονεύω. — εἰ μὴ = ἐκτὸς ἐάν. —

κοτεσσάμενος· κοτέω· Α 181. — **ἱερῶν**· ἱερά = αἱ θυσίαι· διότι δὲν ἐτελέσθησαν ὠρισμένοι θυσίαι. Γεν. αἰτίας. — **χαλεπή δέ**· τὸ δέ = γάρ. — **ἔπι**· ἔπεισι = γίνεται, πίπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.

179-191 : — **βουληφόρος**· Α 144. — **δαΐφρων** = ἔμπειρος μηχανῆς (δα-, δαήμαι, δαήμων + φρήν). — **πάντα** = κατὰ πάντα. — **εἶσκω** = παρομοιάζω. — **ἀσπίδι**· ἀπὸ τῆν ἀσπίδα. — **γιγνώσκων** = ἀναγνωρίζων. — **αὐλῶπις τρυφάλεια** = περικεφαλαία μὲ προεξοχὰς ὡς κέρατα (Βλ. εἰκ. 4). — **σάφα**· σαφῶς = ἀκριβῶς, ἀσφαλῶς. — **ἀνευθε** = μακράν, χωρὶς ἀνευθε θεοῦ = χωρὶς τῆν προστασίαν κάποιου θεοῦ. — **μαίνεται τάδε** = ἔχει τόσην ὁρμήν, μάχεται μὲ τόσην μανίαν. — **νεφέλη**· δοτκ. ; — **εἰλυμένος**· εἰλώω = τυλίγω, σκεπάζω. — **τούτου**· ἀπὸ τούτου, δηλ. τοῦ Διομήδους. — **κιχήμενον** = τῆν στικμὴν ποῦ τὸν εὔρισκε· ῥ. **κιχάνω - κίχημι**· Α 26. — **ἔτραπεν**· ἔτρεπεν. — **ἄλλη** = εἰς ἄλλην κατεῦθονσιν. — **ἦδη** = πρὸ ὀλίγου. — **γάρ**· αἰτιολογεῖ τῆν γνώμην τοῦ Πανδάρου, ὅτι ὁ Διομήδης προστατεύεται ἀπὸ θεῶν. — **ἐφάμην** = εἶπα, ἐπίστευσα. — **Ἄιδωνῆι**· σπᾶν. τύπος τοῦ Ἄιδι· Α 3. — **προιάφειν**· Α 3. — **ἔμπης δέ** = καὶ μ' ὅλα τὰῦτα. — **κοτήεις** = θυμωμένους· συμπλ. ἐμοί.

192-205 : — **οὐ παρέασι**· οὐ πάρεσι (μοι) = δὲν ἔχω ἐδῶ. — **κ' ἐπιβαίην**· τὸ κε δυνατ. Ἡ εὐκτ. ἔχει ἐνωσίαν δυνατότητος καὶ εὐχῆς. — **ἀλλά που** = ἀλλὰ βέβαια. — **πρωτοπαγῆς**· μόλις κατεσκευασμένος, καινούργιος (πρωτόν + πήγνυμι). — **νεοτευχῆς** = μὲ καινούργια ἐξαρτήματα (νέον + τεύχος). Τὰ δύο ἐπιθ. δηλώνουν ὅτι καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ ἡ διακόσμησις τῶν ἀρμάτων ἦσαν καινουργῆ. — **οἱ πέπλοι** = ὑφάσματα, καλύμματα. — **πέπτανται**· πετάννυμαι = ἀπλώνομαι. — **πᾶρ δέ σφιν ἐκάστω** = παρ' ἐκάστω δὲ τούτων. — **δίζυγες** = συνεζευγμένοι. — **τὸ χρῖ** = ἡ κριθῆ. — **ἐρέπτομαι** = βόσκω, τρέφομαι. — **αἱ ὄλυραι**· εἶδος δημητριακῶν. — **ἦ μὲν** = καὶ ὁμοως. Ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : ἦ μὲν γέρον αἰχημητὰ Λυκάων ἐπέτελλε μάλα πολλὰ μοι ἐρχομένῳ. — **ποιητὸς** = καλοκαμωμένος. — **ἐμβεβαῶτα**· ῥ. ἐμβαίνω. — **ἀρχεύω** = εἶμαι ἀρχηγός. — **ὕσμήνη**· Ε 84. — **ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν** = καὶ θὰ ἦτο πολὺ καλύτερον, ἐν. : εἰ ἐπιθόμην. — **φείδομαι** = προσέχω, φοβοῦμαι. — **δεύομαι** = χρειάζομαι, μοῦ λείπει κάτι. — **εἰλομένων**· εἶλω = συμπιέζω, περικλείω, πολιορκῶ. — **ἔδμεναι**· ἔδω = τρώγω. — **ἄδην** = ἀφθονα. —

τόξοισι· τόξω. Ὁ πλῆθ., διότι τὸ τόξον ἔχει πολλὰ μέρη. — **πίσυνος**· πεποιωθὸς = διότι εἶχα ἐμπιστοσύνην. — **ὄνησειν**· ὀνήνημι = ὠφελῶ, ἐξυπηρετῶ.

206 - 216. ἤδη = πρὸ ὀλίγου. — **δοιοῖσιν** = ἐναντίον δύο. — **ἀτρεκὲς** = ἀληθινόν, πραγματικόν. — **ἔσσεια**· σέσω = κάμνω νὰ τρέξῃ. — **ἡγειρα μᾶλλον** = τοὺς ἠδύξῃσα τὴν μανίαν μετὰ τὸ κτύπημα τοῦ βέλους. — **τῷ ῥά** = ὥστε λοιπόν. — **ἡ αἶσα** = ἡ μοῖρα, ἡ τύχη. — **πάσσαλος** = παλοῦχι, κρεμαστάρι. — **ἀγκύλος** = καμπυλωτός, κυρτός. — **τῷ** = ἐκεῖνο. — **φέρω χάριν** = χαρίζομαι. — **ὑψηρεφές**· ὑψηρεφής = μετὰ ὑψηλὴν στέγην. — **ἀλλότριος φῶς** = ὁ ἐκ ξένης γῶρας, πολέμιος. — **διακλάσας**· κλάω = σπάζω, κομματιάζω. — **ἀνεμῶλιος** = ἀνωφελής· κατηγρμ. — **ὀπηδεῖ**· ὀπηδέω = ἀκολουθῶ. **ὀπηδεῖ μοι** (τὰ τόξα) = τὰ φέρνω μαζί μου.

217 - 228 : — **ἀγὸς** = ἡγεμών. — **οὔτως** = μετὰ τὴν ἀπογοήτευσιν, μετὰ τὸσον παράπονον. — **πάρος** = πρὶν. — **οὐκ ἄλλως ἔσσειται** = δὲν θὰ γίνη ἄλλοιῶς, δὲν θὰ ἀλλάξῃ ἡ τύχη τῆς μάχης. — **νώ** = ἡμεῖς οἱ δύο ὑποκ. τοῦ πειρηθῆναι. — **ἐπὶ τῷδε ἀνδρὶ**· συναπτ. πρὸς τὸ ἐλθόντε. — **σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι**· ὀρίζει τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον θὰ πλησιάσουν τὸν ἐχθρόν, ἐνῶ τὸ σὺν ἔντεσι δηλώνει, ὅτι ὁ ἀγὼν θὰ γίνη σῶμα πρὸς σῶμα. — **ἀντιβίην** = μετὰ ἄλλην μας τὴν δύναμιν. — **τὰ ἔντεα** = τὰ ὄπλα. — **πειρηθῆναι** = νὰ κάμωμεν μίαν ἀπόπειραν. — **οἶοι** = τί εἶδους εἶναι. — **Τρώιοι ἵπποι** = οἱ ἵπποι τοῦ Τρώος. — **πεδίοιο**· συναπτ. πρὸς τὸ ἐνθα καὶ ἐνθα. — **κραιπνὰ** = πολὺ γρήγορα· ἐπίρρ. — **φέβομαι** = φεύγω. — **τῷ** = αὐτοὶ οἱ δύο ἵπποι. — **σαώσεται**, μέλλ. τοῦ **σαώω** (παράλλ. τύπος τοῦ σώω καὶ σώζω Α 32). — **εἶ περ ἂν αὔτε** = ἂν τυχόν πάλιν ὡς καὶ πρότερον. — **ὀρέγω**· Ε 33. — **σιγαλόεις** = λαμπρός. — **δέδεξο**· δέχομαι = περιμένω νὰ ἀναμετρηθῶ με κάποιον. — **μέλει μοί τι** = ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω διὰ κάτι.

229 - 238 : — **μᾶλλον** = καλύτερα. — **ὑφ' ἡνιόχῳ** = ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἡνιόχου. — **οἶσεται**· δυϊκός. — **φέβομαι**· Ε 223. — **ματάω** = διαστάζω, ἀπὸ φόβου δὲν κινεῖσθαι. — **ἐκφερέμεν**· ὑποκμ. οἱ ἵπποι καὶ ἀντικμ. ἡ μᾶς. — **φθόγγος** = φωνή. — **ποθέοντε** αἰτιολ. μτχ. — **ἐπαίξας νῶι αὐτῷ** = ὀρμήσας ἐναντίον ἡμῶν τῶν ἰδίων. — **κτείνῃ καὶ ἐλάσσει**· συνε-

χίζεται ή ένδοιαστ. πρότ. από τὸ μὴ ματήσεται. — **ἐλάσσω**· ἐλάω = κινῶ, φέρω, παίρνω μαζί μου. — **μώνυχας** = ἔχοντας μίαν ὀπλήν, δυνατοῦς (ρίζ. *σμ - τοῦ εἶς + ὄνυξ*). — **ἐλαύνω** = σύρω, ὀδηγῶ.

β) Τὸ ἐπίθ. ἱερός εἰς τύπους : **ἱρόν, ἱρά, ἱρή** κτλ.

— Ἐνεργητ. ἀόρ. β' τοῦ τρέπω ἐκ τοῦ θέμ. τραπ. : **ἔτραπον**.

— Παρακμ. μετοχ. τοῦ βαίνω κατὰ τὰ εἰς - μι : **βεβαῶς** (πρβλ. *μεμαῶς*).

— Ἐπικὸς ἀόριστος καὶ μέλλον τοῦ δέχομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ : **δέδεξο, δεδέξομαι**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : Ἴμεν, ἐνι, δευοίατο, παρέασι.*

γ) **Αἰνεΐας** : Υἱὸς τοῦ Ἀγχιῶου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, συγγενῆς τοῦ Πριάμου. Μετὰ τὸν Ἔκτορα ὁ ἀνδρείοτατος ἥρωας τῶν Τρώων, μολοῦντι δὲν ἦτο ὑπὲρ τοῦ πολέμου οὔτε καὶ ἐξ ἀρχῆς μετέσχευε εἰς αὐτόν. Προστατεύεται καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς του Ἀφροδίτης καὶ ὑπὸ ἄλλων θεῶν, οἱ ὅποιοι τὸν σφῆζον κατὰ τὰς διαφόρους μάχας. Κατὰ μεταγενεστέραν παράδοσιν, ὅταν ἔφυγε μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐγένε γενάρχης τοῦ λατινικοῦ γένους. Τὰ ταξίδια καὶ τὰς περιπετεΐας αὐτοῦ ἀφηγεῖται τὸ λατινικὸν ἔπος τοῦ Βεργιλίου *Αἰνεΐας*. — **ἱερῶν μηνίσας** : Πολλάκις ἡ ὀργὴ τῶν θεῶν ἀποδίδεται εἰς παράλειψιν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἐκ μέρους τῶν θνητῶν. Ἰδίως ἐξώργιζε τοὺς θεοὺς ἡ παράλειψις θυσίας, τὴν ὁποίαν ἔταξαν (πρβλ. καὶ Α 65). — **ἀσπίδι γινώσκων αὐλώπιδι τε τρυφαλείῃ** : Αἱ πανοπλῖαι τῶν Ὀμηρικῶν βασιλέων διαφέρουν εἰς τὸ σχῆμα καὶ εἰς τὴν διακόσμησιν, ὥστε ἀπὸ αὐτὴν νὰ ἀναγνωρίζεται ἕκαστος ἥρωας. Μάλιστα εἰς τὴν ἀσπίδα εἶχεν ἕκαστος ἰδιαιτερον σύμβολον, π.χ. θηρία, ὄφεις, κεφαλὴν δαίμονος κ.τ.τ. — **ἀμφὶ δὲ πέπλοι πέπτανται** : Ὑφάσματα πολυτελῆ ἐκάλυπτον πολλάκις τὸν δίφρον πρὸς προφύλαξιν. — **ἵππων φριδόμενος** : Ἡ πρόνοια τοῦ Πανδάρου διὰ τοὺς ἵππους του μήπως πεινάσουν εἰς τὸ πολιορκημένον Ἴλιον, δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὑπερβολικόν. Ἡ ἀγάπη τῶν ἥρῶων πρὸς τὰ θανμάσια αὐτὰ ζῆα ἀναφέρεται καὶ ἀλλαγῶ εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν. — **ἐμεῖο κάρη τάμοι** : Ὅπως καὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἔκφρασιν ἐπὶ μεγάλης ἀποφάσεως λέγεται « *νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι ἂν δέν...* ». Ὁ Πάνδα-

ρος εύρίσκειται εἰς τὴν φρικτὴν θέσιν ἐκείνου, ὁ ὁποῖος βλέπει ὅτι κάτι, διὰ τὸ ὅποιον καυχᾶται καὶ ἐπαινείται, δὲν ἀξίζει τίποτε. — **Τρώϊοι ἵπποι:** Εἶναι οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἵππων τοῦ Τρώος. Τούτους εἶχε δώσει ὁ Ζεὺς εἰς τὸν Τρῶα ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Γανυμήδην, τὸν ὅποιον ἤρπασε καὶ τὸν εἶχεν εἰς τὸν Ὀλύμπου ὡς οἰνοχόου. — **ἐγὼ δὲ ἵππων ἐπιβήσομαι:** Ὁ Αἰνεΐας ἕως τῶρα ὀμίλει εἰς τὸν Πάνδαρον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Θὰ ἐπήγαιναν καὶ οἱ δύο ἐναντίον τοῦ Διομήδους ἐπὶ τοῦ ἄρματος. Ὁ Αἰνεΐας ἀφίνει εἰς τὸν σύντροφόν του νὰ ἐκλέξῃ, ἂν θὰ ἠγνοῖ αὐτός, ἐνῶ ὁ ἴδιος (ὁ Αἰνεΐας) θὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν Διομήδη, ἢ ἂν θὰ μονομαχήσῃ ὁ Πάνδαρος, ἐνῶ αὐτός θὰ ἐπρόσεχε τὸ ἄρμα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, ἔπου δύο πολεμιστὰὶ θὰ ἐπιβοῦν ἄρματος, ὁ ἓνας θὰ ἐκτελέσῃ χρέη ἠγνόου. Συνήθως ὅμως ὁ διευθύνων τὸ πολεμικὸν ἄρμα δὲν ἦτο πολεμιστὴς, ἀλλ' εἰδικὸς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

239 - 273

α) 239 - 250 : — **ποικίλος** = στολισμένος. — **ἐμμεαῶτε** · E 142. — **ἔχον** = διηύθυναν. — **κεχαρισμένος** = ἀγαπημένος. — **ἐμῶ κεχαρισμένε θυμῶ** = φίλε τῆς καρδιάς μου. — **ἄνδρ(ε)** · δυϊκ. — **ἴνα** · ἴς - ἰνός = νεῦρον, δύναμις· πρβλ. καὶ Ἰφι ἀνάσσεις· A 38. — **ἀπέλευθρος** = ἀμέτρητος. — **ὁ μὲν...** **Αἰνεΐας δέ**· ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ ἄνδρ. — **εὐχομαι** = καυχῶμαι. Ἡ συνήθης περίφρ. ὅταν λέγῃ κάποιος τὸ ὄνομά του : **εὐχομαι ἔμμεναι** = εἶμαι. — **ἐκεγγάμεν υἱὸς Ἀγχίσαιο**· ποιητικὸς πλεονασμ. ἀντὶ **ἐκεγγάμεν Ἀγχίσαιο**· ῥ. **ἐκρίνωμαι**. — **χάζομαι**· E 34. — **μηδέ μοι**· τὸ μοι δοτκ. ἠθικὴ εἰς τὸ θῆνε. — **οὕτω**· ὅπως κάμνεις ὡς τῶρα. — **θῦνε**· E 87. — τὸ **ἦτορ** = ἡ καρδιά, ἡ ζωὴ.

251 - 259 : — **ὑπόδρα**· A 148. — **μὴ τι ἀγόρευε** = μὴ κάνης κανένα λόγον. — **φόβος** = φυγὴ. — **σὲ πεισέμεν**· ἀντικμ. ἐμέ. — **γενναῖον** = πρέπον εἰς τὸ γένος μου, τὴν καταγωγὴν μου. — **άλυσκάζω** = ἀποφεύγω, ξεφεύγω (ἐκτενέστ. τύπος τοῦ ἀλύσκω). — **καταπτώσσω** = μαζεύομαι, ζαρώνω. — **ἔμπεδος** = σταθερὸς (πέδον = ἔδαφος). — **ὀκνεῖω** = διστάζω. — **καὶ αὐτως** = ἔστω καὶ ἔτσι, ἦτοι πεζῆ. — **τρεῖν**· τρέω = τρέπομαι εἰς φυγὴν (ὁ τρέσας = ὁ λιποτάκτης). — **τούτῳ**· ἀντικμ. τοῦ ἀποίσειτον. — **πάλιν** = ὀπίσω. — **ἀποίσειτον**· ῥ. ἀποφέρω = φέρω ὀπίσω. — **ἀφ' ἡμείων** = ἀπὸ τὰ χέρια μας. — **εἴ γ' οὖν** = ἐὰν βεβαίως. — **ἔτερος** = ὁ ἕτερος ἀπὸ τούς δύο.

260 - 273 : **πολύβουλος** = ὁ ἔχων πολλές βουλές, ἐφευρετικός. — **ἐρυκακέω** = συγκρατῶ, κρατῶ (παράλλ. τύπος τοῦ *εἰούκω*). — ἡ **ἀντυξ** = στεφάνη ἀπὸ μαλακῶν ξύλων ἐπάνω ἀπὸ τὰ τοιχώματα τοῦ δίφρου (ιδεὲ πραχμ.). — **τείνας ἡνία** = ἀφοῦ προσδέση τὰ ἡνία. — **Αἰνείαιο**· συναπτ. πρὸς τὸ *ἴππων*. — **ἐπαίξαι ἴππων** = νὰ ὀρμήσῃς εἰς τοὺς ἵππους. — **μεμνημένος** = χωρὶς νὰ ξεχάσῃς. — **μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς** = πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν εὐκνήμι. Ἀχαιῶν. — **τοι'** βεβαιωτ. = ἀλήθεια. — **εὐρύοπα** = ὁ βλέπων εὐρέως, παντεπόπτῃς (*εὐρὸν + ῥίζ. ὄκ - ὄσσε - ὄπ -*). — **ποινή** = ἀνταμοιβή, ἀποζημίωσις. — **οὐνεκα** = διὰ τὸν λόγον ὅτι. — **ὑπ' ἡῶ...** = κάτω ἀπὸ τὴν ἀνατολήν καὶ τὸν ἥλιον, εἰς ὅλην τὴν ὑψηλίαν. — **τῆς γενεῆς**· γενικ. διααιρετ. — **ὑποσχῶν** = ἀφοῦ ἐξευγάρωσε μὲ ἄρρενας ἵππους. — ἡ **γενέθλη** = τὸ γένος, ἡ ράτσα. — **αὐτός**· ὁ Ἀγχίσης. — **ἀτιτάλλω** = περιποιῶμαι, ἀνατρέφω (*ἀτάλλω, ἀταλός = παιδικός*). — **μήστωρ φόβοιο** = ὁ ἐπινοῶν τρόπον νὰ προκαλέσῃ φυγὴν, ὁ προκαλὼν φόβον. Τὸ ἐπίθ. ἐδῶ ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἵππους. Συνήθως λέγεται ἐπὶ προσώπων.

β) Παρακείμε. β' τοῦ ἐκγόνομα : **ἐκγέγασα**· (πρβλ. καὶ *ἐκγεγαῖα* Γ 199).

— Ποιητικὸς τύπος γενικῆς τοῦ **υἱός** : **υἱός**.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **μεμαῶτε, Αἰνείαιο, εὐρύοπα, ἔασι**.

γ) **ποικίλα** : Τὴν διακόσμησιν τῶν ἄρμάτων θὰ φαντασθῶμεν ἢ μὲ ξυλογλυφὰς ἢ μὲ χρώματα. "Ὅστε τὰ ἄρματα τῶν εὐγενῶν δὲν ἦσαν μόνον θαύματα πλοῦτου καὶ πολυτελείας, ἀλλὰ καὶ ἔργα τέχνης. — **οὐ γὰρ μοι γενναῖον** : Ὁ Ὅμηρος διακρίνει καὶ ἐξαίρει τὴν ἀνδρείαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι καὶ προσωπικὸν θάρρος ἔχουν καὶ τὴν οἰκογενειακὴν τῶν παρὰδосιν τιμοῦν. Γενικώτερον γνωρίζει ὁ ποιητὴς πόσῃ δυνάμει ἀσκεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀποκτηθεῖσα ἀγαθὴ ἔξις. Παράβαλε καὶ Ζ 444 τὸν λόγον τοῦ Ἐκτορος : « μάθον ἔμμεναι ἐσθλός ». — ἡ **ἀντυξ** : Στεφάνη ξυλίνη, ἡ ὁποία περιέκλειε τὸ ἄρμα ἐκ τῶν τριῶν μερῶν. Εἰς αὐτὴν προσεδέοντο τὰ ἡνία, ὡσάκως τὸ ἄρμα ἔπρεπε νὰ μείνῃ χωρὶς ἡνίοχον, καὶ ἐξ ἄλλου ἐχρησίμευεν ὡς λαβὴ διὰ τὸν πολεμιστὴν.

α) 274 - 285 : — τῷ δέ· ὁ Πάνδαρος καὶ ὁ Αἰνεΐας. — δαΐφρων· A 184. — ἀγαυός = λαμπρός, ἐνδοξός. — ἦ μάλα οὐ = ὠρισμένως δέν. — βέλος ὠκὺ = τὸ ταχὺ βλήμα. — πικρὸς δίστός· ἐπέξ. τὸ βέλος· E 110 καὶ A 51 : βέλος ἐχευενκές. — αἶ κε τύχωμι = ἴσως ἐπιτύχω. — ἦ ῥα = μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους. — ἀμπεπαλὼν· ἀναπάλλω = σείω πρὸς τὰ ἄνω. — δολιχόσκιον· E 15. — Τυδεΐδαο· γεν. κτητ. εἰς τὸ ἀσπῆδα. — διαπρὸ πταμένη = ἀφροῦ ἐτρύπησεν ὡς πέρα. — πελάσθη θώρηκι = ἤγγισε τὸν θώρακα. — τῷ ἐπί· ἐπὶ τούτῳ = δι' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, δι' αὐτὴν τὴν εὐστοχίαν του. — ἄϋσε· E 101. — ὁ κενεῶν = ἡ κοιλότης μεταξὺ τοῦ ἰσχίου καὶ τῶν πλευρῶν (κενεός = ὁ κούφιος). — ἀνσχήσεται· E 104. — τὸ εὖχος = ἡ καθήχσις, ἡ δόξα.

286 - 296 : — ταρβέω = φοβοῦμαι. — ἡμβροτες· ἀορ. τοῦ ἡμιατόνω = ἀπέτυχες εἰς τὴν βολήν. — οὐδ' ἔτυχες· ἐπανάλ. τῆς ἐννοίας τοῦ ἡμβροτες. — σφῶι· ὑποκαίμ. τοῦ ἀποπαύεσθαι = σεῖς οἱ δύο. — μέν... γέ· οἱ δύο σύνδεσμοι βεβαιώνουν τὸ ἀντίθετον, ἦτοι : σὺ ἐνόμισες ὅτι μὲ ἐπληξες, τοῦναντίον ἡμῶς σεῖς οἱ δύο... — ἄσαι· ῥ. ἄω = κάμνω κάποιον νὰ χορητάσῃ, εὐχαριστῶ. — ταλαύρινος = ἀπτύχτος, ἀτρόμητος· ἐπίθ. τοῦ Ἄρεως. — ἴθυνε = κατηύθυνε. — ῥίνα = πρὸς τὴν ῥίνα. — ἐπέρησεν = διεπέρασε. — πρυμνός = ἔσχατος, κατὰ τὴν ῥίζαν. — ἀτειρής = ἀκατάβλητος, σκληρός. — ἐξελύθη = ἐθραύσθη. — νειάτος = τελευταῖος, εἰς τὴν βᾶσιν. — ὁ ἀνθερεῶν = τὸ πηγροῦνι. — στ. 294 ὡς E 58. — παμφανόνων = στιλπνός, ποὺ λαμποκοπᾷ. — παρατρέω = παραμερίζω φοβισμένος. — αὔθι = ἐκεῖ, ἐπὶ τόπου.

297 - 310 : — ἀπόρουσε· ἐνν. τοῦ ἄρματος· ῥ. ἀπορούω· E 20. — ἐρυσίατο· ἐρύω = σύρω, τραβῶ. — ἀμφὶ βαΐνε· πρβλ. E 21 : περιβῆναι. — ἀλκί· ἀλκῆ· ἢ ἀλκή = ἡ δύναμις, ἡ ῥώμη. — πρόσθε· συναπτ. τῷ οἱ. — πάντος' εἴσην = ἐντελῶς κυκλοτερῆ. Κυρίως ἔχουσιν ἴσην ἀπόστασιν ὅλων τῶν σημείων τῆς περιφέρειας ἀπὸ τοῦ κέντρου. — ὅστις ἀντίος ἔλθοι = ὅποιος τυχὸν ἐπλησίαζε τὸν νεκρὸν τοῦ Πανδάρου. — σμερδαλέα· ἐπίρρ. = φοβερά. — ἰάχω = ἐκβάλλω φωνάς, κραυγάζω. — τὸ χερμάδιον = ἡ πέτρα. — μέγα ἔργον = κάτι πολὺ δύσκολον, μιὰ δύσκολη δουλειά. — ῥέα· ῥεῖα - ῥαδίως. — ἰσχίον = ἡ κοτύλη

τῶν ὀστέων τῆς λεκάνης. — ἐνστρέφεται = κινεῖται ἐντός. — μιν· τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἰσχίου. — θλάσσε· θλάω = σπάζω. — πρὸς = προσέτι. — ῥήξε· ῥήγνυμι = σπάζω, κόπτω. — τένοντε· ὁ τένων = τὸ νεῦρον, ὁ μῦς. — ὣσε ἀπό = ἐτράβηξε, ἀπέσπασε· ῥ. ὠθῶ. — ἡ ῥίνος = τὸ δέρμα τοῦ σώματος. — αὐτὰρ = ἀλλά. — ἔστη· δὲν ἔπεσεν ἐντελῶς. — γνύξ· E 68. — ἐρείδομαι = στηρίζομαι· μετὰ γεν. γαίης. — ἀμφί... ἐκάλυψε = ἐσκέπασε τριγύρω του. — κελαινός = μαῦρος, σκοτεινός.

311 - 317 : — ἀπόλοιτό κεν· ἀπόδοσις εἰς εὐκτ. τῆς ὑποθέσεως : εἰ μὴ ὀξὺ νόησε. — ὀξὺ = ταχέως. — μιν· τὸν Αἰνεΐαν. — ὑπ' Ἀγχιση τέκε = τὸν ἐγέννησε μετὰ τὸν Ἀγχισην. — βουκολέω = βόσκω κοπάδια. βουκολέοντι : μετγ. χρον. — χεῦατο· χέω = χύνω, σκορπίζω. — πήχες· ὁ πήχης, τὸ μέρος τῆς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρπού· συνεκδ. : τὸ χέρι. — πτύγμα πέπλοιο ἐκάλυψε = ἔθεσεν ὡς κάλυμμα τὸν πέπλον τῆς. — ἔμεν· εἶναι ἀπαρέμφ. εἰς δήλωσιν σκοποῦ. — ταχύ-πωλος = ὁ ταχεῖς ἵππος ἔχων.

β) Ἐπικός τύπος τοῦ β' προσ. παρακειμ. ἄνευ τοῦ σ : βέβληται.
— Δοτικ. ἐνικ. τοῦ ὀνόματος ἀλκή κατὰ μεταπλασμόν : ἀλκί.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : τύχωμι, ἐρυσάιοτο, κτάμεναι, ῥέα, ἔμεν.

γ) ἐπὶ μακρὸν αὔσε : Ἦτο σύνηθος εἰς τοὺς Τρῶας πολεμιστὰς νὰ ἐκβάλλουν φωνὰς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἀγῶνος. Καὶ κατὰ τὴν πρώτην φοράν, ὅταν ἐπληξεν ὁ Πάνδαρος τὸν Διομήδη, ἐπὶ μακρὸν αὔσε (E 101), καὶ κατωτέρω ὁ Αἰνεΐας ζητεῖ νὰ προφυλάξῃ τὸ σῶμα τοῦ φίλου του σμεροδαλέα ἰάχων (E 303). Πρὸς τὰς θριαμβευτικὰς φωνὰς τοῦ Πανδάρου ἀντιτίθεται ἡ ψυχοαιμία τοῦ Διομήδους (οὐ ταυρήσας) καὶ ἡ ἀπλή φράσις του ἡμῖνοιτες οὐδ' ἔτυχες, ἡ ὁποία ἔχει καταστῆ παροιμιώδης. — αἰχμη δ' ἐξελύθη παρὰ νεΐατον ἀνthereῶνα : Κατὰ τὴν περιγραφὴν τοῦ ποιητοῦ τὸ δόρυ ἐπληξε τὸν Πάνδαρον ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω παρὰ τὸν ὀφθαλμὸν πρὸς τὴν ῥίνα καὶ ἀφ' οὗ διεπέρασε τοὺς ὀδόντας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν βᾶσιν τῆς σιαγόνας. Ἐν τούτοις ὁ Διομήδης ἦτο πεζὸς καὶ ὁ Πάνδαρος ὑψηλότερα ἐπὶ τοῦ ἄρματος, ὅποτε

τοιαύτη βολή δὲν ἐξηγεῖται εὐκόλα, ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἔδαφος ἦτο ἀνώμαλον καὶ ὁ Διομήδης ἴστατο ὑψηλότερα. — **χερμάδιον λάβε χειρί:** Συχνὰ εἰς τὰς Ὀμηρικὰς μάχας ῥίπτονται λίθοι, διότι, ἀφοῦ ῥίψη ὁ πολεμιστὴς τὸ δόρυ, δὲν ἔχει πλέον ἄλλο ὄπλον, διὰ τὴν κτυπήσῃ ἀπὸ κάποιαν ἀπόστασιν. Ὅταν πλησιάσουν σῶμα πρὸς σῶμα, μονομαχοῦν μὲ ξίφος. — **οἶοι νῦν βροτοὶ εἶσι:** Μὲ τὸ νῦν ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὴν ἰδικὴν του ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὑποίαν ὁ Τρωικὸς πόλεμος εἶναι παρελθόν. Αἱ ἥρωικαὶ διηγήσεις κάμνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἦσαν τελειότεροι. — **ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νύξ ἐκάλυψεν:** Ὁ Αἰνείας ἔχασε τὰς αἰσθήσεις του καὶ φυσικὰ πολὺ εὐκόλα θὰ τὸν ἐφάνευεν ὁ Διομήδης, ἂν δὲν ἐπενέβαινεν ἡ θεὰ μήτηρ του. — **ἐχεύατο πήχες λευκῶ...:** Ἡ ἐμφάνισις τῆς ὠραίας θεᾶς μὲ τὰ λευκὰ χέρια καὶ τὸν φαεινὸν πέπλον ἀποτελεῖ θαυμασίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φρίκην καὶ τὴν ἀγριότητα τῆς αἵματοχυσίας.

α) 237 - 241 : — φηγός = δρυς. — Ικάνω = έρχομαι, φθάνω. — άμ-
φι μιν = γύρω του. — θέω = τρέχω. — άλοχος· Α 114. — εϊρομαι
= έρωτώ. — παϊδας = περι τών παιδών. — κασίγνητος = άδελφός. — ό
έτης = συγγενής, φίλος. — ό πόσις = ό σύζυγος. — έπειτα = ακολου-
θως. — άνωγα = προστάζω· προκμ. με σημασίαν ένεστ. — έξειής =
κατά σειράν, δηλ. εις όλας έδιδε την ιδίαν προτροπήν να προσεύχων-
ται εις τούς θεούς. — δέ = έν τούτοις. — τό κηδος = ή λύπη, τό πέν-
θος. — έφῆπτο = έπέκειτο, έπεκρέματο, β. έφάπτο.

242 - 253 : — ό δόμος = ή κατοικία, άνάκτορα (δέμο). — ξεστός
= λειός, γυαλιστός. — ξεστῆς αιθούσησι = με στοάς σχηματιζομένες
με κίονας από πελεκημένον, άρα και στίλβον μάρμαρον. — τετυγμένον·
β. τεύχω = κατασκευάζω. — αύτάρ· ως συμπλεκτ. σύνδ. = και. — δε-
δημημένος· β. δέμο = οικοδομῶ. — μνηστή άλοχος = ή ζητηθεῖσα εις
γάμον γυνή, ή νόμιμος σύζυγος. — κούρη = νεαρά γυνή, θυγάτηρ. —
τέγεος = έστεγασμένος (τέγω, στέγω = στεγάζω· λατ. tego). —
αϊδοῖος = ό άξιος σεβασμοῦ, σεμνός. — ένθα = εκεί, δηλ. καθός εισήρ-
χέτο τις εις τό περικαλλές άνάκτορον του Πριάμου (στίχ 242). —
ήπιόδωρος μήτηρ = γλυκειά, στοργική μητέρα (ήπιος + δῶρα). —
εισάγουσα = οδηγούσα έντός. — είδος = μορφή· αίτ. του κατά τι. —
έν φϋ· ένεφν = προσεκολληθή, έσφιξε. — έκτ' όνόμαζεν = τόν προσ-
εφώνει· ό στ. 253 έπαναλαμβάνεται συγχότατα παρ' Όμηρῳ.

254 - 262 : — τίπτε· τίποτε ; — θρασύς = άγριος.
— ή μάλα δη = ώρισμένως, άσφαλῶς. — τείρω = κατατρίβω, κατα-
πονῶ. — δυσώνυμος = εκείνος, του όποιου τό όνομα προκαλεῖ κακόν,
κατηραμένος (δυσ + όνομα, όνομα). — ένθάδε· συναπτ. με τό έλ-
θόντα. — άνῆχεν = παρώρησε. — άκρη πόλις = τό ύψηλόν μέρος της
πόλεως, ή άκρόπολις. — χείρας άνέχω = ύψώνω τά χέρια, προσεύ-
χομαι. — μελιηδύς = γλυκός ως μέλι. — ενείκω· ύποτακτ. άόρ. β. φέρω,
ήνικα. — σπείσης· β. σπένδω. — καυτός· έν αντιθ. πρός τό άθανάτοισι

δηλ. ὄχι μόνον τοὺς θεοὺς νὰ τιμῆσης, ἀλλὰ καὶ σὺ νὰ αἰσθανθῆς ἀνακούφισιν. — **ὀνήσασαι**· ὀνήσασαι = ἀπολαμβάνω, εὐχαριστοῦμαι. — **ἀνδρὶ δέ**· τὸ δὲ εἰς τὴν στιγμ. τοῦ γάρ. — **κεκμηῶτι**· κεκμηῶς ἀντὶ κεκμηκῶς = περὶ. τοῦ κάμνω = κουράζομαι. — **ἄξει**· ἄξει = αὐξάνω. — **τύνῃ**· σύ.

263 - 278 : — **μέγας** = ὑψηλός. — **κορυθαίολος** = ποὺ ἀνεμίζεται ὁ λόφος τῆς περικεφαλαίας του· ἐπομένως = εὐκίνητος, ὀρμητικός. — **μοι** = χάριν ἐμοῦ, γιὰ μένα. — **αἰείρω** = σηκώνω, προσφέρω. — **μελίφρων** = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχὴν. — **ἀπογυιώ** = παραλύω τὰ μέλη· γυῖα = μέλη. — **λάθωμαι**· λαθάνω, λήθω εἰς τοὺς μέσ. τύπους = ξεχνῶ· μὴ λάθωμαι μένεος = μήπως χάσω τὴν ὀρμὴν μου. Λέγεται καὶ ἡ ἀντίθ. ἔκφρ. : μνήσασθε θεοῖδος ἀλκῆς. — **χερσὶ δέ**... = ἄλλως τε μὲ χέρια... — **λείβω** = χύνω κρασί διὰ σπονδῆν. — **αἶθοψ** = λαμπρός, σπινθηροβόλος (αἶθω = λάμπω). — **ἄζομαι** = φοβοῦμαι, ἀπὸ εὐσέβειαν ἀποφεύγω κάτι. — **οὐδέ πη** = κατ' οὐδένα τρόπον. — **ἔστι**· ἔξεστι. — **κελαινεφῆς** = ὁ συνάγων μέλανα νέφη (κελαινός)· ἐπίθ. τοῦ Δίος. — ὁ **λύθρος** = λάσπη ἀπὸ αἷμα καὶ χῶμα. — **πεπαλαγμένος** = λερωμένος, πιτσιλισμένος (ῥ. παλάσσομαι, πηλός, λατ. palus). — **νηός** = ναός. — **ἀγγελίη**· ἄγνοσα τὴν *λείαν* ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι αὐτὴν ἐπεκαλοῦντο κατὰ τὰς ληστρικὰς ἐπιδρομάς. — τὰ **θύεα** = αἰθυσία. αἰ προσφορά. — **ἀολλίζω** = συγκεντρώνω. — **πέπλος** = γυναικεῖον φόρεμα. — **τοι**· συναπτ. πρὸς τὸ ἐστὶ = εἶναι γιὰ σένα, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην σου. — **χαριέστατος** = ωραιότατος. — **ἠύκομος** = ἔχουσα ὠραίαν κόμην. — **θῆς καὶ ὑποσχέσθαι**· τὸ ἀπαρέμφ. ὡς προσκτικ. Ἀντικτμ. τοῦ ὑποσχέσθαι εἶναι τὸ ἱερουσέμεν. — **ἦνις** = ἐνὸς ἔτους, χρονιάτικος. — **ἠκέστας**· ἠκεστος = ἀδάμαστος (στερ. α - κεστός, κεντός, κεντέω), κυρίως ἀκέντητος. — **αἶ κε** = ἐάν. — **ἐλεῶ** = εὐσπλαγγίζομαι. — **ἀπόσχῃ**· ἀπέχω μετβ. = κρατῶ μακράν, ἀπομακρύνω. — **μήστωρ**· Ε 272.

279 - 285 : — **μετελεύσομαι**· μετέροχομαι = πηγαίνω πρὸς κάποιον. — **εἰπόντος (ἐμοῦ)** = εἰς ὅ,τι τοῦ εἶπω. — **αὔθι** = ἐκεῖ, στὸν τόπο, ὅπου βρίσκεται. — **χάνοι γαῖά οἱ** = νὰ ἀνοίξῃ δι' αὐτὸν ἡ γῆ, νὰ τὸν καταπιῇ ἡ γῆ· ῥ. χάσκω. — **πῆμα**· κατηγρ. εἰς τὸ μιν. — **τοῖο**· τοῦ. — **εἶσω Ἄϊδος**· δόμον Ἄϊδος = εἰς τὸν Ἄδην. — **ἄτερπος**· ἀντὶ ἀτεροπῆς = δυσάρεστος, πικρός. — **ἡ δῖζυς** = ἡ λύπη, ἡ δυστυχία. — **ἐκλελαθέσθαι** = ὅτι ἐντελῶς ἐλησμένησε.

β) *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἔνεσαν, εἰλήλουθας, ἀνῆκε, πῆσθα, τύνη.*

γ) **Σκαιαὶ πύλαι :** Ἴδε Γ 145. — **φηγός :** Τὸ δένδρον τοῦτο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ τείχους ἦτο διὰ τοὺς Τρῶας ἱερὸν δένδρον ἀφιερωμένον εἰς τὸν Δία. — **δόμον περικαλλέα Πριάμοιο :** Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου ἦσαν συγκρότημα πολλῶν κτιρίων, ὅπως συνέβαινε καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἑλλάδος (Μυκηνῶν, Τίρυνθος, Κρήτης κ. ἄ.). Τὸ κύριον μέρος τοῦ ἀνακτόρου ἦτο πάντοτε τὸ μέγαρον (δῶμα) καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ αἴθουσα. Ἐντὸς ὅμως τῆς αὐτῆς ὑπῆρχον καὶ ἄλλα κτίρια χρησιμεύοντα ὡς ἰδιαιτεραὶ κατοικίαι τῶν βασιλοπαίδων, ὡς γυναικωνῆται, ὡς ἀποθήκαι, λουτρῶνες κλπ. Εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου θὰ φαντασθῶμεν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐτῆς σειρᾶν τοιούτων κτιρίων, τὰ ὅποια ἔκαμνον ἐντύπωσιν μὲ τοὺς ὠραίους κίονας, οἱ ὅποιοι ἐκόσμουσαν τὴν εἴσοδον ἐκάστου (ἔσπηθς αἰθούσῃσι). — **χερσὶν ἀνίπτουσιν :** Κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους ἦτο θρησκευτικὸν ἔθιμον νὰ πλύνουν τὰ χέρια, πρὶν κάμουν θυσίαν ἢ σπονδῆν.

286 - 341

α) 286 - 296 : — **μολοῦσα** = ἐλθοῦσα, ῥ. βλώσω - ἔμολον. — **κέλομαι** = παρακαλῶ, διατάσσω. — **κατὰ ἄστν** = περιελθοῦσα εἰς τὴν πόλιν. — **θάλαμος** = ἰδιαιτερον δωματίον, ὅπου φυλάσσονται τὰ πολυτιμα πράγματα. — **κηώεις** = εὐώδης. — **οἱ· τῇ Ἐκάβῃ**. — **παμποικίλα** = ὀλοκέντητα. — **ἔργα** = ἐργόχειρα. — **θεοειδῆς** = θεόμορφος. — **ἐπιπλῶς** = ὅταν ἐπλευσε· ῥ. ἐπιπλέω. — **τὴν ὁδὸν ἦν** = κατὰ τὸ ταξίδι πού. — **ἀνήγαγε** = ἔφερε ἐπάνω. Ἡ ἀνά, διότι τὸ ταξίδι ἔγινε πρὸς Β. — **εὐπατέρεια** = ἀρχοντική. Κυρίως ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας. — **ἀειραμένη·** ἀείρω· Ζ 264. — **δῶρον·** κατήγγμ. — **νειάτος** = τελευταῖος. — **βῆ ἰέναι** = ἐξεκίνησε. — **μετασσεύομαι** = πηγαίνω γρήγορα.

297 - 304 : — **τῆσι·** εἰς τὴν Ἐκάβην καὶ τὰς ἄλλας γραιάς. — **ᾧξι·** οἶγω = ἀνοίγω. — **Κισσηίς** = ἡ κόρη τοῦ Κισσέως. — **ἔθηκαν·** τίθημι εἰς τὴν σημ. τοῦ ποιῶ. — **ὄλολυγῆ** = μὲ φωνάς. — **εὐχομαι** = κάμνω δέησιν, παρακαλῶ. — **ἀράομαι** = προσεύχομαι.

305 - 311 : — **ῥυσίπτολις** = ἡ προστατεύουσα, ἡ σφύζουσα τὴν πόλιν (ῥέομαι + πτόλις). — **ἄξον·** ἄγνωμι = θραύω. — **δῆ** = πλέον. — στ.

308 - 310 = 274 - 276. — **ἀνανεύω** = σείω ἀρνητικά τὸ κεφάλι, ἀρ-
νοῦμαι.

312 - 325 : — **δῶμα** = κατοικία, ἀνάκτορον. — **τεύχω** = κατασκευά-
ζω, κτίζω. — **ἐριβῶλαξ**· Α 155. — **τέκτων**· Ε 59. — **ἔνθα** = ἐκεῖ. —
πάροιθε· συναπτ. πρὸς τὸ δουρὸς = ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ
δόρατος. — **περὶ δέ** = καὶ γύρω εἰς τὴν βᾶσιν τῆς αἰχμῆς. — **περὶ θεέ**
= τὴν περιέβαλλε· ῥ. **θεώ** = τρέχω. — ὁ **πόρκης** = κρίκος. — **τὸν δέ**·
Ἀλέξανδρον. — τὰ **τεύχεα**· Γ 195. — **ἔπω** = ἀσχολοῦμαι μὲ κάτι. —
ἀγκύλος· Ε 209. — **ἀφράω** = ψηλαφῶ, μεταπιάνω. — **μετὰ** = μεταξὺ.
— **ἦστο**· ἦμαι. — **νεικέω** = ἐπιπλήττω. — **αἰσχροῦ ἔπη** = βαρεῖς, πρὸς-
βλητικοὶ λόγοι.

326 - 331 : — **δαιμόνιος** = ἀλλόκοτος. — **οὐ καλὰ** = οὐ καλῶς. —
μέν· βεβαιωτ. — ὁ **χόλος** = ὁ θυμὸς. — **φθινύθω** = φθείρομαι, χάνο-
μαι. — **αἰπὺς** = ὑψηλός. — **μάρναμαι** = μάχομαι. — ἡ **αὐτή** = κραυγὴ
τῆς μάχης, ἡ μάχη. — **ἀμφιδέδη** = ἀναψε γύρω· ῥ. **δαίω** = καίω. —
μαχέσαιο ἄν = θὰ ἐπέπληττες, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήττης. — **ὄν τινά**
που· ἡ πρότ. εἶναι ἀναφ. ὑπόθ. = ὅποιον ἴσως... — **μεθιέντα**· μεθί-
ημι = ἀφίνω, παραμελῶ. — **στυγερός** = φρικαλέος. — **ἄνα**· ἐπίρρ. μὲ
ἔννοιαν προσταγῆς = (σήκω) ἐπάνω. — **δήσιος** = καυστικός, καταστρε-
πτικός (**δαίω**). — **θέρηται**· θέρομαι = καίομαι.

332 - 341 : — ἡ **αἶσα** = τὸ πρέπον, τὸ ὀρθόν· κατ' αἶσαν = ὀρθά,
δίκαια, ὅπως μοῦ ἤξιζε. — **οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν** = ὄχι πέραν τοῦ ὀρθοῦ,
ὄχι ἄδικα. — **τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον. — **σύνθεο**· συντίθεμαι =
βάζω μαζί εἰς τὸν νοῦν μου, προσέχω τὸν λόγον κάποιου. — **οὐ τοι...**
= ἀλήθεια ὄχι... — **νέμεσις - ιος** = ἀγανάκτησις. — τὸ **ἄχος** = ἡ λύ-
πη. — **προτρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς κάτι, παραδίδομαι. — **παρει-
πούσα**· παρεῖπον = παρεκίνησα, ἔπεισα. — **ὄρμησε**· ὀρμάω· μετβτ. =
κάμνω κάποιον νὰ κινηθῇ. — **μοι καὶ αὐτῶ** = ὅπως καὶ εἰς ἐμὲ τὸν
ἴδιον. — **λῶιον**· λῶον· συγκρ. τοῦ ἀγαθός. — **ἐπαμείβομαι** = πηγαίνω
ἐκ περιτροπῆς. — **ἐπιμένω** = περιμένω. — **ἀρῆια** = πολεμικά. — **δύω**
= νὰ ἐνδυσθῶ, νὰ φορέσω. — **μέτειμι** = ἔρχομαι κατόπιν. — **κιχῆσε-
σθαι**· κιχάνω, κίχημι· Ε 187.

β) Ἴων. τύπος τοῦ β. ἐπιπλέω : ἐπιπλώω καὶ μεταχ. ἀνρ. β' ἐπιπλώως.

— Δοτική τοῦ ὀνόματος νέμεις : νεμέσι, ἀντί νεμέσει.

— Νά ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ποτί, κατεβήσето, τῆσι, ἦστο.

γ) ἐς θάλαμον κηώνετα : Τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ ἐνδύματα, εὐωδίαζεν ἀπὸ τὰ ἀρώματα, τὰ ὅποια ἐτίθεντο μεταξύ τῶν ἐνδυμάτων, διὰ νὰ προφυλάσσωνται αὐτὰ ἀπὸ τὸν σκῶρον καὶ διὰ νὰ ἀποκοτῶν ὄσμαιν καὶ μόνιμον ὄσμήν. — ἔργα γυναικῶν Σιδονίων : Τὰ λεπτά καὶ περίτεχνα κεντήματα τῶν πέπλων ἦσαν προϊόντα ἀνατολικῆς χειροτεχνίας, ὅπως συνέβαινε καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν καὶ σήμερον ἀκόμη. Ἰδίως αἱ πόλεις τῆς Φοινίκης ἦσαν κέντρα βιομηχανίας πολυτελῶν εἰδῶν, ὡς πολυτίμων βαφῶν, ἀρωμάτων κ.ά. Ἰδιαιτέρως ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ἡ Σιδὼν ὡς κέντρον τέχνης (πολυδαίδαλοι Σιδόνες). — Θεανώ : Ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, βασιλέως τῶν Θρακῶν, καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος. — τὰς Ἀλέξανδρος ἦγαγε : Ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὁ Πάρις ἐσυνέχισε τὰς ληστρικός του ἐπιθέσεις εἰς παραλίαις πόλεις τῆς Φοινίκης. Τὰ πειρατικά αὐτὰ ταξίδια, ὅπως λέγει ὁ Θουκυδίδης, ὄχι μόνον δὲν ἔφερον ὄνειδος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐδόξαζον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτά. — ὄλολυγῆ : Πιθανῶς ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς θρησκευτικὰ ἐπιφωνήματα, τὰ ὅποια ἐπρόφερον ὅλα μαζί μὲ ῥυθμόν, ὅπως ἐγένετο καὶ εἰς ἄλλας ἐπισήμους στιγμὰς. — θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν : Ἐπαναλαμβάνεται ἐδῶ ὁ συνήθης τύπος τῶν Ὀμηρικῶν ἀνακτόρων μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ κύριον μέρος λέγεται δῶμα καὶ ἡ αἴθουσα αὐλή. — ἔγχος ἐνδεκάπηχου : Δὲν γνωρίζομεν μὲ τί μέτρον ὑπολογίζει ὁ ποιητὴς τὸ μῆκος τοῦ δόρατος τοῦ Ἐκτορος. Ὅπωςδήποτε θέλει νὰ παραστήσῃ ὅτι τὸ δόρυ τοῦ ἥρωος τούτου ἦτο ἐξαιρετικὰ μακρόν. — πόρκης : Ὁ κρῖκος αὐτὸς ἐσπερέωνε τὴν αἰχμὴν εἰς τὸν ξύλον τοῦ δόρατος καὶ ἐπὶ πλεόν ἐκόσμει τὸ δόρυ. — χόλον τόνδε : Ὁ χόλος τοῦ Πάριδος προήρχετο ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἀπέτυχεν εἰς τὴν μονομαχίαν του μὲ τὸν Μενέλαον καὶ διὰ τοῦτο οἱ Τρῶες τὸν ὄνειδιζον.

— Ποῖον τύπον ἀνδρὸς ἐμφανίζει ἐδῶ ὁ Πάρις; Διακρίνατε τὴν ἀντίθεσιν μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἐκτορος.

α) 342-358 : — **μειλίχιος** = γλυκός, μαλακός. — **ό δαήρ** · Γ 180. — **κύων** = ἀναιδής. — **κακομήχανος** = κακοῦργος. — **όκρυόεσσα** = φρικτή (κυρίως : κρυόεις, τὸ κρύος). — **ώς όφελε** = εἶθε. Ἡ σειρά τῶν λέξ. : **ώς κακή θύελλα ἀνέμοιο όφελε οἴχεσθαι...** — **ότε πρώτον** = εὐθὺς **ώς**. — **οἴχεσθαι προφέρουσα** = νά μὲ ἤρπαζεν ἀμέσως. — **προφέρω** = ἀρπάζω, παρασύρω. — **θύελλα ἀνέμοιο** = ὀρμητικὸς ἄνεμος. — **πολύφλοισβος** · Α 34. — **κῦμα ἀπόερσε** = νά μὲ παρέσυρε τὸ κῦμα. (Ἡ πρότ. ἔχει δυνατικὴν σημασίαν. Παραλείφθη τὸ *κεν*) · β. ἀπαντῶ. — **πάρος** = πρὶν, παρά νά... — **ώδε** = ἔτσι ὅπως ἔγιναν. — **τεκμήραντο** = ὥρισαν, ἀπεφάσισαν · β. τεκμηῖομαι (τέκμαρ = τέλος). — **ἔπειτα** = μετὰ τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμα. — **ἤδη** = νά ἤξευρε, νά ἐννοῦσε. Ἐξακολουθεῖ ἡ ἀνεκπλήρωτος εὐχή τῆς Ἑλένης. — **νέμεσις** = ἡ κατάκρισις. — **αἴσχα** = ὀνειδισμοί, αἱ ὕβρεις. — **ἔμπεδοι φρένες** = σταθερός, ὑγιής νους. — **όπίσσω** = εἰς τὸ μέλλον. — **τῶ** = διὰ τοῦτο. — **ἐπαυρήσασθαι** = ὅτι θά ἀπολαύσῃ, θά πληρωθῇ. — **δίφρος** = κάθισμα χαμηλόν. — **πόνος** = κόπος, ἀγών. — **σε φρένας** · σοῦ φρένας = τὴν ψυχὴν σου. — **ἀμφιβέβηκε** = περικυκλώνει, πιέζει. — **ἡ ἄτη** = ἡ ἀμαρτία, τὸ κακόν. — **ἐπὶ θῆκε** = ἐπέβαλε, προώρισε. — **όπίσσω** · Ζ 352. — **πέλομαι** · εἰμί. — **πελώμεθα αἰοίδιοι** = νά γίνωμεν θέμα διὰ τραγοῦδι. — **ἔσσόμενοι** = οἱ μεταγενέστεροι.

359 - 368 : — **καθίζω** = βάζω κάποιον νά καθίσῃ. — **φιλέουσα περ** = ὅσον στοργικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ περιποίησίς σου. — **ἐπέσσυται** = σπεύδει, θέλει παρῆμ. τοῦ ἐπισσεῖομαι εἰς σημ. ἐνεστ. — **μέγα** · ἐπίρρ. — **ἔμεϊο** · γενικ. ἀντικμ. εἰς τὸ ποθῆν. — **ποθῆν ἔχουσι** = ποθῶν, περιμένουν. — **όρνυθι** · ὀρνυμι. — **ἐπείγομαι** = βιάζομαι, κάμνω γρήγορα. — **καταμάρπτω** = προφθάνω. — **οἱ οἰκῆες** = οἱ οἰκεῖοι. — **ἡ ἴξομαι αὔτις** = ἡ νά ἔλθω πάλιν. — **ὑπότροπος** = ἐπιστρέφων. — **με** · συναπτ. πρὸς τὸ δαμόωσιν. — **ὑπὸ χερσὶ** = κάτω ἀπὸ τὰ χέρια. Ὡς δοτ. ὄργαν. ἡ κατὰ κυριολεξίαν, διότι ὁ φονευόμενος πίπτων εὐρίσκειται ὑπὸ τὰς χεῖρας τοῦ φονεύοντος. — **δαμόωσιν** = δαμάσουσι.

β) οὐ τι προσέφη : Ἴσως ἀπὸ ἀγανάκτησιν πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἢ διότι ἡ Ἑλένη ἐπρόλαβε νά τοῦ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον. Πάντως ἡ σιωπὴ αὐτῆ τοῦ Ἔκτορος εἶναι χαρακτηριστικὴ. — **ὅς ἤδη νέμεσιν** :

Ἡ Ἑλένη παραπονεῖται ὅτι ὁ Πάρις δὲν ἤξεύρει τί προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὸν ψόγον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἄγνοια αὐτῆ τὸν κάμνει τόσον φραῦλον, διότι κατὰ τὰς ἠθικὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μία πρᾶξις εἶναι ἠθικὴ ἢ ἀνῆθικος, καθόσον ἐπιδοκιμάζεται ἢ κατακρίνεται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. — **πελώμεθα αἰδίμοι**: Ἡ ἀφορμὴ καὶ τὰ ἐπεισόδια τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἐψάλλοντο εἰς ἐπικὰ ἄσματα, ἐνῶ ἦδη διήρκει ὁ πόλεμος. Ἡ ποιητικὴ παράδοσις διετήρησε τοιαῦτα ἄσματα μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ὀμήρου καὶ ταῦτα ὁ ποιητὴς ἔχων ὑπ' ὄψει κάμνει τὸν ὑπαινιγμὸν τοῦτον.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν τὰ συναίσθηματα ποὺ κατέχουν τὴν Ἑλένην καὶ τὸ συναίσθημα τοῦ Ἐκτορος.

369 - 406

α) 369 - 380 : — **δόμοι εὖ ναιετάοντες** = ὠραία κατοικία. Κυρίως : σπίτι, ὅπου κατοικεῖ κανεὶς καλά. Τὸ ἐπίθ. λέγεται καὶ περὶ πόλεων. — **εὐπεπλος** = φέρουσα ὠραῖον φόρεμα, καλοντυμένη. — **γοῶω** = θρηγῶ. — **μύρομαι** = δακρύζω, κλαίω. — **ἀμύμων**· Ε 9. — **τέτμεν** = εὐρεν· ἔτετμον (πότμος). — **ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών· ἰὼν ἐπ' οὐδὸν ἔστη**. — ὁ **οὐδός** = τὸ κατώφλι. — **εἰ δ' ἄγε·** παρακλειυτ. Συμπλήρωσιν εἰ δὲ βοῦλει, ἄγε... — **νημερτής** = ἀλάνθαστος, ἀληθινός (νη + ἀμαρτάνω). — **ἡ γαλόως**· Γ 122. — **ἡ εἰνάτηρ - ἔρος** = συννυφάδα. — **ἔς Ἀθηναίης· ἔς νηὸν Ἀθηναίης**. — **ἰλάσκονται** = ζητοῦν νὰ ἐξιλεώσουν. Ἔνεστ. ἀποπειρ.

381 - 389 : — **ὄτρηρός** = εὐκίνητος, πρόθυμος. Ἐπίθ. τῶν θεραπόντων. — **ἡ ταμίη** = ἡ οἰκονόμος. — **μάλ' ἄνωγας**· τὸ μάλα εἰς τὴν σημ. τοῦ ἐντόνω, ῥητῶς. — **οὐνεκα** = διότι. — **τείρομαι** = καταβάλλομαι. — **κράτος** = ἡ νίκη, ἡ ὑπεροχή. — **ἀφικάνει**· ἔνεστ. μὲ σημ. παρκμ. — **μαινομένη** = ταραγμένη, ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ τῆς. — **ἡ τιθήνη** = ἡ τροφὴς (ἀναδιπλ. θέμ. θη-θῆλος).

390 - 406 : — **ἦ· Ε 280**. — **ἀπέσουτο** = ἔφυγε βιαστικὰ (σεύω = θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν). — **εὐκτιμένας** = καλὰ κτισμένας, καλοστρωμένας. — **ἡ ἀγυιὰ** = ἡ ὁδός. — **εὐτε** = ὅταν, τὴν στιγμὴν ποῦ... — **τῆ** = ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν. — **διεξίμεναι** = νὰ περάσῃ ἔξω. — **ἔνθα** = ἐκεῖ. — **πολύδωρος** = προικισμένη μὲ πολλὰ χαρίσματα. — **ὑπὸ Πλάκω** = εἰς τὰς ὑπωρεῖας τοῦ ὄρους Πλάκου. — **ὑλήεις** = δασώδης (ἡ ἔλη). — **Κι**

λίκεσσιν ἀνδρεσσιν = εἰς λαὸν Κιλικίων. — ἔχετο Ἑκτορι = εἶχετο ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος, ἦτο γυναικίᾳ τοῦ Ἑκτορος. — χαλκοκορυστῆς = ὀπλισμένος μετὰ χάλκον (κορύσσω = ὀπλίζω). — ἔπειτα = τότε. — ἀταλάφρων = ἀθῶος, ἄκακος (ἀταλά = τρυφερά + φρήν). — αὐτως = ἔτσι. — ἀλίγκιος = ὅμοιος. — καλέεσκε = ἐκάλει συνήθως. — ἐρύετο· ἔβομαι = σφάζω· Ε 23. — μείδησεν· ῥ. μειδάω, μειδιάω. — ἄγχι οἱ = πλησίον του. — παρίστατο = ἐστέκετο πλάι του. — στ. 406 = Ζ 253.

β) Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: διεξιμέναι, Κιλικέσσι, καλέεσκε, ἔφατο.

γ) σὺν ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ: Δεῖγμα ἀρχοντικῆς καὶ ἀνέτου ζωῆς εἶναι ἡ εὐπρεπὴς ἐμφάνισις τῶν ὑψηρῶν καὶ τῶν ἀμφιπόλων. — ταμίη: Εἶναι ἡ οἰκονόμος καὶ ἐν γένει ἡ ἰθύνουσα τὰς ὁμοῦς εἰς τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐπροτιμᾶτο συνήθως ἡ μᾶλλον πιστὴ καὶ κάπως ἡλικιωμένη καὶ διὰ τοῦτο συχνὰ προσφωνεῖται αἰδιότῃ ταμίῃ. — εὐκτιμένας κατ' ἀγυιάς: Αἱ ὁδοὶ τῆς Ὀμηρικῆς πόλεως ἦσαν στρωμένοι μετὰ λίθους καὶ ἄσβεστον. Εἰδικῶς περὶ τοῦ Ἰλίου ἐπιστοποιήθη τοῦτο ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σπλήμαν καὶ Δαϊρπελεδ. — Ἄνδρομάχη θυγάτηρ Ἡετίωνος: Ἀλησιμόνητος γυναικεία μορφή ζωγραφεῖται εἰς τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἢ σύζυγος τοῦ Ἑκτορος, ἢ ὁποῖα κατωτέρω ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς τὴν θλιβεράν ἱστορίαν τῆς ζωῆς τῆς. Εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτην τῆς αὐτὴν ἐμφάνισιν ἐμπνεῖ συμπαθεῖαν καὶ θαυμασμὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην. — Κιλικέσσι ἀνδρεσσι ἀνάσσων: Οἱ Κιλικεῖς τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων κατὰ κράτος εἰς τὴν Μεγάλην Φρυγίαν διηρημένοι εἰς δύο. Καὶ οἱ μὲν εἶχον πρωτεύουσαν τὰς Θήβας, οἱ δὲ τὴν Λαρνησσόν. Εἰς χρόνους μεταγενεστέρους μετηνάστευσαν εἰς τὴν χώραν, ἥτις ἀπ' αὐτῶν ὠνομάσθη Κιλικία. — οἶος γὰρ ἐρύετο Ἰλιον Ἑκτωρ: Ὁ Ἑκτωρ ὄχι μόνον διήθουνε τὴν ἔμψυκον τοῦ Ἰλίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν μάχην ἔδιδε λαμπρὸν παράδειγμα φιλοτιμίας καὶ ἥρωισμοῦ (πρὸβλ. καὶ τοὺς λόγους τῆς Ἑλένης 355). — μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῆ: Ἀριστοτέλης πάντοτε ὁ Ὀμηρος, ὅταν ζωγραφῆ τὰ ἀνθρώπινα πάθη, μεταχειρίζεται καὶ ἐδῶ ἀπλούστατον καὶ ἐκφραστικώτατον τρόπον, διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν στοργὴν καὶ συγχρόνως καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἑκτορος διὰ τὴν τύχην τοῦ παιδιοῦ του.

α.) 407 - 428 : **δαιμόνιε**· ἐδῶ ὡς προσφών. ἀγάπης = εὐλογη-
 μένε, καημένε. — **φθίσει**· μετβ. φθίω = αφανίζω. — **νηπίαχος** =
 μικρός (παράλλ. τύπος τοῦ νήπιος). — **ἄμμορος** = ἄτυχος, δυστυχής
 (στερ. α + μόρος). — **κέρδιον** = ὠφελιμότερον, καλύτερον. — **ἀφα-**
μαρτάνω τινός· = χάνω, στεροῦμαι κάτι. — **δύομαι χθόνα** = θάπτο-
 μαι, πεθαίνω. — ἡ **θαλπωρή** = ἡ παρηγορία. — **πότμον ἐπίσπης**·
 πότμον ἐφέπω = ἀκολουθῶ τὴν κοινήν μοῖραν, πεθαίνω· **ἐπίσπης**·
 ἀόρ. ὑποτακτ.· ἐδῶ ὡς τετελ. μέλλον. — **ἄχρα** = θλίψεις, ἐν ἀντιθ. πρὸς
 τὸ **θαλπωρή**. — **ἄμος** = ἡμέτερος. — **ἐκ... πέρσεν**· **πέρθω** = λη-
 λατῶ κυριευθεῖσαν πόλιν, πορθῶ. — **εὖ ναιετάουσαν**· Z 370. — **ἐξε-**
νάριξε· E 151. — **σεβάσσατο**· **σεβάζομαι** = ἡ συνειδήσις μου δὲν μὲ
 ἀφίνει. — **κατέκχη**· ἀόρ. τοῦ κατακαίω. — **ἐντεα**· E 220. — **δαίδαλος**·
 E 60. — **χέω σῆμα** = χύνω χῶμα, διὰ τὰ σχηματισθῆ τύμβος· γενικῶς
 = κάνω τάφον. — **νύμφαι ὀρεστιάδες** = νύμφαι τῶν ὀρέων. — **αιγίο-**
χος· E 115. — ὁ **κασίγνητος** = ὁ ἀδελφός. — **ἰῶ**· ἴος - ἴα - ἴον = ἕνας
 - μία - ἕν. — **κατέπεψε** = ἐφόνευσε. — **ποδάρκης**· A 121. — **ἐπὶ βουσί**
 = ἀνάμεσα εἰς τὰς βούς, ἐνῶ ἐπέβλεπον τὰ βόδια. — **εἰλίποδες** = ποῦ
 στρέφουν πρὸς τὰ μέσα τὰ πόδια. Ἐπίθ. τῶν βεῶν (βλ. καὶ Ὀδυσσ. α
 92). — **ἀργεννός**· Γ 141. — **βασίλευεν** = ἦτο βασίλισσα. — **δεῦρο** = εἰς
 τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. — **ἄμα** = μαζί μὲ. — τὸ **κτέαρ - ατος**
 = κτῆμα. — **ἄψ** = ὀπίσω, εἰς τὴν χώραν τῆς. — **ἀπερείσια ἄποινα**·
 A 13. — **ιοχέαιρα**· E 53.

429 - 439 : — **ἀτάρ** = ὅμως, λοιπόν. — **θαλερός** = ἰσχυρός, ἀκμαῖος
 — **μίνω** = μένω. — **ὄρφανικός** = ὄρφανός. — **στήσον**· ἴστημι μετβ.
 = κάμνω νὰ σταθῆ, τοποθετῶ. — ὁ **ἐρινεός** = ἡ ἀγριοσυκῆ (νεοελλ. ὀρ-
 νός). — **ἀμβατός** = ἔπου δύναται κανεὶς νὰ ἀναβῆ, εὐπρόσβλητος. — **ἐπί-**
δρομος = ἔπου δύναται κανεὶς νὰ πλησιάσῃ. — **ἐπλετο**· **πέλομαι**· ὁ ἀόρ.,
 διότι ἡ ἀπόπειρα ἐγένετο ἤδη. — **τῆ γε** = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖον. —
ἐπειρήσαντο = ἔκαμαν ἀπόπειραν. — **ἀγακλυτός** = θαυμασιῶς ἔνδο-
 ξος, τρανός (ἄγα —, ἄγαμαι + κλυτός). — **ἡ που** = ἡ, ὡς φαντάζο-
 μαι. — **ἐνισπε**· ἐνέπω. — **θεοπρόπιον**· A 85. — **ἡ νυ** = ἡ ἴσως. — **θυμός**
ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει = ἡ ψυχὴ των τοὺς παρορμᾷ καὶ τοὺς προτρέπει.

440 - 465 : — **ἦ καὶ** = βεβαίως καί. — **μέλει μοι** = σκέπτομαι, λαμβάνω ὑπ' ὄψει. — **τάδε πάντα**· ὅσα εἶπεν ἡ Ἄνδρομ. — **αἰνῶς** = πολύ. — **αἰδέομαι** = ἐντρέπομαι. — **ἐλκεσίπεπλος** = ἡ σύρουσα τὸν πέπλον. Τὸ ἐπίθ. ἐκφράζει τὴν χάριν τῶν εὐγενῶν γυναικῶν τοῦ Ἰλίου. — **κακὸς ὤς** = ὡς δειλός. — **νόσφιν** = μακρὰν. — **πολέμοιο**· συναπτ. πρὸς τὸ νόσφιν. — **άλυσκάζω**· Ε 253. — **μάθον** = ἐμάθα, ἐσυνήθισα. — **πρώτοισι**· κτηγορμ. εἰς τὸ Τρώεσσι = μὲ τοὺς Τρῶας, τοῦ εἶναι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν. — **ἀρνύμενος**· ἀποπειρατ. ἐνεστ. τοῦ ἄρνημαι = διασφάζω. — **κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν** = μὲ τὴν καρδιά μου καὶ μὲ τὴν ψυχὴν μου. Δηλ. καὶ τὸ προαισθάνομαι καὶ τὸ καταλαμβάνω. — **ὄτ' ἂν ποτε** = ὅταν κάποτε θά... — **δλώλη** = θά εἶναι κατεστραμμένη. — **Ἴλιος ἱρή** = ἡ ἱερά, ἡ θεοφιλέτος πόλις τοῦ Ἰλίου. — **εὐμμελής** = ὁ καλὸς ἀκοντιστής, πολεμικὸς (εὐ + μελή = τὸ ξύλον ἀπὸ τοῦ ὁποῖον κατασκευάζεται τὸ δόρυ). — **ἄλγος Τρώων** = ἡ λύπη τὴν ὁποῖαν θά αἰσθανθῶ διὰ τοὺς Τρῶας. — **οὐτ' αὐτῆς Ἐκάβης**· οὐτ' ἄλγος αὐτῆς Ἐκάβης. — **οἷ κεν πέσοιεν** = οἱ ὅποιοι πιθανὸν νὰ πέσουν. — **ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν**· πρβλ. Ζ 368 ὑπὸ χερσὶν Ἀχιωῶν. — **σεῦ**· ἐνν. ἄλγος. — **ἄγεται**· ἄγομαι = παίρνω μαζί μου. — **ἐλεύθερον ἦμαρ** = τὴν ἐλευθερίαν σου. — **ἀπούρας**· ἀπανρώω = ἀρπάζω, ἀρπαρῶ. — **καὶ κεν ὑφαινοίς** = καὶ ἴσως νὰ ὑφαινεῖς. — **πρὸς ἄλλης** = ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης. — **φορέω**· θαμιστ. τοῦ φέρω. — **ἀεκαζομένη** = χωρὶς νὰ θέλῃς, ἐξαναγκαζομένη (ἀέκων). — **κρατερὴ ἀνάγκη** = σκληρὰ ἀνάγκη. — **ἐπικείσεται**· ἐνν. σοι = θά σέ πιέζῃ. — **εἶπησι**· ἄβρ. ὑποστ. ἀντὶ μέλλ. — **ἀριστεύεσκε** = πάντοτε ἤριστευε· θαμιστ. τοῦ ἀριστεύω. — **μάχεσθαι**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ἀριστεύεσκε. — **νέον ἄλγος** = νέα ἀφορμὴ νὰ αἰσθάνεσαι λύπην. — **χῆτεϊ** = ἀπὸ στέρησιν, διότι ἐστερήθης (τὸ χῆτος). — **ἀμύνειν**· συναπτ. πρὸς τὸ τοιοῦδε = τοιοῦτου, τόσον ἀνδρείου, ὁ ὁποῖος ἐν τοῦτοις δὲν σέ ἔσωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν. — **δούλιον ἦμαρ**· ἀντίθ. πρὸς τὸ ἐλεύθερον ἦμαρ. — **χυτὴ γαῖα** = χυμένον χῶμα· πρβλ. σῆμα χέειν. — ὁ **ἐλκηθμός** = τὸ τράβηγμα. — **πυθέσθαι**· τὸ πνθάνομαι εἰς γεν. σημασ. αἰσθήσεως. — **πρὶν πυθέσθαι βοῆς** = πρὶν ἀκούσω τίς φωνές σου. — **πρὶν πυθέσθαι ἐλκηθμοῖο** = πρὶν ἰδῶ νὰ σέ τραβοῦν.

β) Δωρ. τύπος τοῦ πρώτου προσώπου τῆς κτητικ. ἀντων. ἐπὶ πολλῶν κτητόρων : **ἄμός** (πρβλ. ἄμμες = ἡμεῖς καὶ ἄμμε = ἡμᾶς).

— Ἐπικός τύπος τοῦ εἰς - μία - ἐν = ἴος - ἴα - ἴον. Εἰς τὴν γεν. καὶ δοτ. ὁ τόνος καταβιβάζεται.

— Συγκεκομμένος τύπος τοῦ παρατατικῆς τοῦ β. πέλομαι : ἔπλετο.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἐυμμελίω, ἰρή, δυσμενέεσσι.

γ) πάντες ἐφορμηθέντες : Ἡ Ἄνδρομάχη γνωρίζει τὴν ἀνδρείαν τοῦ συζύγου της, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ ἐπιτεθοῦν ἄθροοι οἱ ἐχθροί. — ἐκπέρσεν Θήβην ὑψίπυλον : Τὸ γεγονός τοῦτο ἐγίνε κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου, ὅπως ἱστορεῖται εἰς τὸ I 185. — οὐδέ μιν ἐξενάριξε... Οἱ ὁμηρικοὶ πολεμισταὶ τόσον ἠγάπων καὶ ἐτίμων τὰ ὄπλα των, ὥστε τὸ νὰ γυμνωθῇ ὁ νεκρὸς ἀπὸ τὰ ὄπλα του ἐθεωρεῖτο δυστυχία μεγαλυτέρα καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο ἡ πρᾶξις τοῦ Ἀχιλλέως νὰ ἀφήσῃ ὀπλισμένον τὸν νεκρὸν Ἡετίωνα θεωρεῖται ἀπὸ τὴν Ἄνδρομάχην μεγαλοφυχία. — κατέχη: Ὡς μόνον τρόπον ταφῆς ὁ Ὀμήρου ἀναφέρει τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν. Εἰς προγενεστέρως ὅμως τοῦ Ὀμήρου ἐποχάς, ὅπως ἐξάγεται ἐκ τῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους συνθέστερον ἦτο νὰ θάπτονται οἱ νεκροί. Ἡ τέφρα τοῦ καιομένου νεκροῦ ἐναπετίθετο εἰς τάφον καὶ ὑπεράνω ἐχύνετο χῶμα (σῆμα χέειν), ὥστε νὰ σχηματισθῇ λοφειδὲς ὕψωμα (τύμβος). Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ μνημεῖον, τὸ σῆμα τοῦ νεκροῦ. Τοιοῦτοι τύμβοι σφίζονται πολλοί, ὡς ὁ λεγόμενος σῆμερον ἐν Τροίᾳ τάφος τοῦ Πατρόκλου, ὁ τύμβος τῶν Μαραθωνομάχων κ.λ. — ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος : Κατὰ τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου εἶχε κατασκευασθῆ ἀπὸ θεοῦ. Συνειργάσθη ὅμως κατὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὁ Αἰακός, καὶ ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θνητὰ χεῖρες κατεσκευάσαν, δὲν ἦτο τόσον ἰσχυρόν. Ἰχνη τῆς τειχοδομίας τοῦ Ἰλίου ἔχουν ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλήμαν. (Βλ. εἰκ. 3). — ἐλκεσίπεπλος : ὅπως καὶ τὰ ἐπίθετα τανύσειπλος, βαθύσειπλος, βαθύζωνος, εὐσειπλος, ἐκφράζει τὴν γυναικείαν χάριν καὶ κομψότητα, ἡ ὁποία ἀξίζει νὰ ἐξαίρηται, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψει ἡ ἀπλότης τοῦ ἀρχαίου γυναικείου ἐνδύματος. Κατὰ τὴν καλαισθησίαν ἐκάστης ὁ πέπλος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀπλοῦν ὀρθογώνιον ὕφασμα, ἐλάμβανε διάφορον πτύχωσιν καὶ γραμμὴν. — μάθον ἔμμεναι ἐσθλός : Πρβλ. καὶ τὸ τοῦ Διομήδους ἐν E 253 : οἷ μοι γενναίων ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι οὐδὲ καταπίπτωσ-

σειν. — εὖ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν... Ὁ φόβος τοῦ Ἔκτορος ὅτι θὰ κυριευθῆ τὸ Ἴλιον δὲν ἦτο μόνον προαίσθημα ἀόριστον, ἀλλὰ καὶ λογικὴ πρόβλεψις. Ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν, αἱ ἀνδραγαθίαι των εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐπειθον τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Πριάμου, ὅτι ἡ Τροία ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας των. Ἄλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς μεγαλυτέραν αἰγλήν ἀποκτᾷ ὁ θαυμάσιος ἥρωας, διότι ἀγωνίζεται μόνον διὰ τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὸ καθῆκον. — ἐν Ἄργει: Ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὸ Θεσσαλικὸν Ἄργος. Ἐπίσης καὶ αἱ δύο ἀναφερόμεναι κρῆναι, ἡ Μεσσηνίς καὶ ἡ Ὑπερείη, εὐρίσκονται ἐν Θεσσαλίᾳ. Ὁ Ἔκτωρ φοβεῖται μήπως ἡ Ἀνδρομάχη, ὡς σύζυγος τοῦ λαμπροτέρου ἥρωος τῶν Τρώων, δοθῆ ὡς ἐξαιρετον λάφυρον εἰς τὸν Ἀχιλλέα.

466 - 502

α) 466 - 475 : — **ὀρέξατο**· *ὀρέγομαι* = ἀπλώνω τὰ χεῖρια. — **φαίδιμος** = λαμπρός, θαυμάσιος (παράλλ. τύπος τοῦ φαιδρός). — **εὐζωνος** = ζωσμένη ὠραῖα, λυγερή· πρβλ. καὶ 372 σὺν ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ. — **ιάχω** = φωνάζω (*Fax, FiFáxw, ἦχος*). — **ἀτυχθεῖς**· *ἀτύχομαι* = φοβοῦμαι, τρομάζω. — **ταρβήσας**· *ταρβέω* = φοβοῦμαι (τὸ *τάρος* = ὁ φόβος). — **ὁ λόφος** = ἡ φούντα. Πρβλ. τὸ *λοφίον* τῶν στρατιωτικῶν πηληγίων σήμερον. — **ἵπποχαίτης** = ἀπὸ χαίτην ἵππου. — **νεύω** = κλίνω, γέρνω. — **νοῶ** = προσέχω, βλέπω. — **ἐκ δὲ γέλασε**· *ἐγέλασε*. Ἡ πρῶτ. σημαίνει τὸν αὐθόρμητον γέλωτα, τὸν ὅποιον ἐπροκάλεσεν ὁ τρόμος τοῦ παιδιοῦ. — **παμφανόωσαν** = ἀπαστρέπτουσαν *παμφαίνω* ἔκτεν. τύπος τοῦ *φαίνω*. — **κύσε**· *κυνέω* = φιλῶ (προσκυνῶ). — **πῆλε**· *πάλλω* = κινῶ, σείω. Ἐδῶ ἐκφράζει τὴν κίνησιν, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ μεγάλοι χερεῦουν εἰς τὰ χεῖρια των τὰ μικρά.

476 - 481 : — **τόνδε παῖδ' ἐμόν** = τοῦτο τὸ παιδί μου. — **ὥσπερ ἐγώ**· ἐνν. *ἐγενόμην*. — **ἀριπρεπῆς** = ἐξέχων, ἐπιφανής. Ἐπεξ. τοῦ ὡς *ἐγώ περ*. — **Τρώεσσι** *δοτ. τοπ.* = μεταξὺ τῶν Τρώων. — **βίην**· αἰτ. τοῦ *κατὰ τι* ἢ *βίη* = ἡ ἰσχὺς, ἡ δύναμις. — **ἀγαθόν** = ἀνδρεῖον. — **Ἴφι**· Α 38. — **εἶποι**· καθαρὰ εὐκτική ὡς καὶ τὸ κατωτέρω *φέροι*. — **ὅδε γε** = αὐτὸς δά, αὐτὸς βέβαια. — **ἀνιόντα** = ὅταν ἐπιστρέφῃ. Ἡ μετχ. προσδιαρρίζει τὸ ἐννοούμενον ἀντικμ. τοῦ *εἶποι* : αὐτόν. — **τὰ ἔναρα** = ἡ πανοπλία τοῦ φονευθέντος ἀντιπάλου. Τὰ ὄπλα γενικῶς (*ἐναρίζω*· Ε 151). —

βροτόεις· = χίματωμένος (ὁ βρότος = τὸ χυμένον αἷμα). — **δήιος**· E 117.

482 - 493 : — **κῆώδης**· κηώεις· Z 288. — **δακρυόεν γελάσασα** = ἐνῶ ἐγελοῦσε δακρυσμένη. — **καταρρέζω χειρὶ** = θωπεύω μὲ τὸ χέρι. — **μοι = δι' ἐμέ.** — **ἀκαχίζεο**· ἀκαχίζομαι = λυποῦμαι, πικραίνομαι. — **ὑπὲρ αἴσαν** = παρὰ τὴν μοῖραν, ἂν δὲν εἶναι τῆς μοῖρας μου. — **προϊάπτω**· A 3. — **μοῖραν... ἀνδρῶν**· ἡ σειρά· *φημί δὲ οὐ τινα ἀνδρῶν πεφνυμένον ἔμμεναι μοῖραν.* — **οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν** = οὔτε ὁ δειλός, οὔτε ἀκόμη καὶ ὁ γενναῖος. — **ἐπὴν**· ἐπὶάν, ἐπειδὴν = εὐθὺς μόλις. — **κομίζω** = φροντίζω, καταγίνομαι. — **ἐποίχομαι ἔργον** = ἀσχολοῦμαι εἰς τὸ ἔργον μου. — **ἐγγεγάασι**· ἐγγεγόνασι.

494 - 502 : — **ἵππουρις** = ἔχουσα λόφον ἀπὸ τρίχας ἵππου. — **ἐντροπαλιζομένη** = στρέφουσα ὀπίσω τὸ κεφάλι. — **θαλερόν δάκρυ** = μεγάλα, πικρὰ δάκρυα. — **κιχήσατο**· κιχάνω, κίχημι. — **ἐνδοθι** = μέσα εἰς τὸ ἀνάκτορόν της. — **ἐνῶρσε**· ἐνόνημι. Τοὺς θρήνους τῶν ἀμφιπόλων ἐπροκάλεσεν ἡ ἐμφάνισις τῆς δακρυσμένης Ἀνδρομάχης. — **γόον**· θρήνον. — **γόον**· ἐγόον = ἐθρήνησαν. Ἀόρ. β' τοῦ γοῶω. — **μιν**· ὑποκμ. τοῦ ἴζεσθαι. — **προφυγόντα**· **προφεύγω** = φεύγω ἐμπρὸς ἀπό..., σφύζομαι ἀπό...

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* ἐκλίνθη, ἴφι, ἐγγεγάασιν.

γ) **δεινὸν νεύοντα** : Ἡ κλίσις τοῦ Ἑκτορος πρὸς τὴν τιθήνην, διὰ τὰ νὰ πάρῃ τὸν Ἀστυάνακτα, ἔκαμε νὰ κινηθῇ τρομακτικὰ ἡ χαίτη τῆς περικεφαλαίας του. — **κηώδει κόλπῳ** : Τὰ ἀρώματα τῶν θαλάμων (πρβλ. Z 288) καὶ ὅσα μετεχειρίζοντο διὰ τὸ σῶμα συνετέλουν ὥστε νὰ εὐωδιάξῃ ὁ κόλπος τῆς Ἀνδρομάχης. Ἡ ἔκφρασις προσθέτει μίαν ἀκόμη λεπτομέρειαν, διὰ τὰ συμπληρωθῆ ἡ ἀρχοντικὴ ἐμφάνισις τῆς γυναικὸς τοῦ Ἑκτορος. — **δακρυόεν γελάσασα** : Ἐνας ἀρχαῖος ἐρμηνευτὴς τοῦ Ὀμήρου παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι τόσοσιν δυνατὴ καὶ σοφὴ, ὥστε δὲν χρειάζεται νὰ ἐρμηνευθῇ. Θαυμάζεται ὡς ἔκφρασις μικτοῦ συναισθήματος : τῆς λύπης, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἡ Ἀνδρομάχη διὰ τὸν ἄνδρα της, καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως, τὴν ὁποῖαν ἔχει ὡς μητέρα, ὅταν αἰσθάνεται εἰς τὸν κόλπον της τὸ παιδί της. — **ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε** : Τοῦτο ὁ Ἑκτωρ δὲν λέγει ὡς ἐπίπληξιν εἰς τὴν Ἀνδρομάχην, ἀλλὰ τῆς τὸ προτρέπει ὡς μέσον, διὰ τὰ διασκεδάσῃ τοὺς φόβους καὶ τὰς ἀνησυχίας της.

392 - 502 : — Τὸ τεμάχιον τοῦτο τῆς Ἰλιάδος θεωρεῖται ἀριστοῦργημα ποιητικῆς τέχνης, παρόμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει ποτὲ γραφῆ εἰς καμμίαν ἄλλην γλῶσσαν. Εἶναι τεχνικῶς καὶ ψυχολογικῶς τόσον τέλειον, ὥστε ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν οὔτε νὰ προστεθῆ οὔτε νὰ ἀφαιρεθῆ τίποτε ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῆς σκηνῆς.

— **Νὰ ἐξάρητε τὰ οἰκογενειακὰ συναισθήματα καὶ ἐν γένει τὸ ἦθος καὶ τῶν δύο προσώπων.**

— **Νὰ ἐκτιμηθῆ ἡ τέχνη τοῦ ποιητοῦ, ὅταν παρεμβάλλῃ εἰς τὴν ὀλιβερὰν συνομιλίαν τῶν δύο συζύγων τὸ ἐπεισόδιον τοῦ μικροῦ Ἀστυράκτος.**

— **Νὰ παρατηρηθῆ ἰδιαιτέως ἡ τρυφερὰ θλίψις, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει ἡ μετοχὴ ἐντροπαλιζομένη.**

503 - 529

α) 503 - 517 : οὐδὲ = ἐξ ἄλλου δέν... — **δηθύνω** = βραδύνω (δῆν, δηθά). — **κατέδου τεύχεα** = ἐφόρεσεν ὅλα τὰ ὅπλα του. — **ποικίλα** = πεποικιλμένα. — **σεύατο** = ἐπήγγινε βιαστικῶς. — **κραιπνὸς** = ταχύς (τῆς αὐτῆς ρίζ. μὲ τὸ καθάλλιμος). — **πεποιθὼς** = ἐμπιστευόμενος. — **στατὸς** = κλεισμένος εἰς στάβλον. — **ἀκοστήσας** = ἀφοῦ ἔφαγεν ἀφθονον κριθάρι (ἀκοστή = κριθή). — **θείη**· ὑπότακτ. τοῦ θεῖου - θεῶ. — **κροαίνων** = κροτῶν τοὺς πόδας, καλπάζων. — **ποταμοῖο** = εἰς τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ. — **εὐρρεῖος**· εὐρρεῆς = εὐρυτος, ὀρηκτικός. — **κυδιόων** = καμαρωτός· κυδιάω = ὑπερηφανεύομαι (κύδος). — **ἔχει** = κρατεῖ. — **ἀμφὶ ὤμοις** = ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῶν ὤμων του. — **ἀΐσσονται** = τινάσσονται. — **ἡ ἀγλαΐη** = ἡ ὀμορφιά. — **ρίμφα** = ταχέως. — **ἔ**· αὐτὸν ἀναχόλουθον πρὸς τὸ πεποικιλώς. — τὰ **ἦθεα** = οἱ συνήθειαι τρόποι. — ὁ **νομὸς** = ἡ βασκίη. — **κατὰ ἄκρης** = κατηφορικὰ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν. — **ἠλέκτωρ** = ὁ λαμπρὸς ἥλιος. — **καγχαλόων** = γελῶν, λάμπων ἀπὸ ἀγαλλίασιν. — **έτετμεν**· Ζ 374. — **εὔτε** = τὴν στιγμὴν πού... — **ἡ χώρα** = ἡ θέσις. — **ἦ**· ἐῆ· κτητ. — **δαριζῶ** = γλυκαμιλῶ [(ἡ ὄω = ἡ σύζυγος. Κυρίως ὀμιλῶ τρυφερὰ πᾶν γυναῖκα).

518 - 529 : — **ἦθεῖε** = ἀγαπητέ. — **ἦ μάλα δὴ** = μήπως ἀλήθεια. — **καὶ ἐσσύμενον**· μετγ. τοῦ σέδομαι = βιάζομαι. Το καὶ ἐναντιομ. — **ἐναίσιμον** = εἰς τὴν σωστὴν ὥραν. — **οὐκ ἄν... μάχης**· ἡ σειρά λέξ.:

οὐ τις ἀνήρ, ὃς ἐναΐσιμος εἶη, ἀτιμῆσειεν ἂν τοι ἔργον μάχης. — ἐναΐσιμος = δίκαιος. — ἀτιμᾶω = προσβάλλω, περιφρονῶ. — ἔργον τοι μάχης = τὸ μαχητικὸν σου ἔργον, τὸ τί κάμνεις εἰς τὴν μάχην. — ἄλκιμος = γενναῖος. — μεθιεῖς· μεθήμι = παραμελῶ. — τὸ δ' ἐμόν κῆρ = ἀλλὰ ἡ δική μου καρδιά. — ἄχυνμαι = θλίβομαι. — ἐν θυμῷ = μέσα μου. — ὑπὲρ σέθεν = περὶ σοῦ, διὰ σέ. — πρὸς Τρώων = ἀπὸ τοῦς Τρῶας. — τὰ δὲ = αὐτὰ τὰ πράγματα, ἤτοι τὴν τιμὴν σου ὡς μαχητοῦ. — ἀρессόμεθα· ἀρέσσω = ἐπανορθῶ, διορθῶνω. — αἱ κέ ποθι... ἐν μεγάροισι· σειρὰ λέξ.: αἱ κε δῶη ποθι Ζεὺς στήσασθαι κρητῆρα ἐλεύθερον θεοῖς αἰειγενέτησι ἐν μεγάροισι. — ποθι = ἴσως. — στήσασθαι· ὑποκμ. ἡμᾶς. — κρητῆρα ἐλεύθερον = κρατῆρα ἐλευθερίας, κρατῆρα πρὸς ἑορτασμὸν τῆς ἐλευθερίας μας. Πρβλ. καὶ τὸ ἐκκλησ. « ποτήριον σωτηρίου ». — αἰειγενέτης = αἰώνιος. — ἐλάσαντας· χρον.

β) Γεν. τοῦ ἐπιθέτου ἑυρρεΐης: ἑυρρεΐως.

— Γ' ἐνικ. β' ἄορ. ὑποτακτ. τοῦ δίδωμι: δῶη.

γ) Κατὰ Περγᾶμου ἄκρης: Ἡ ἀκρόπολις τοῦ Ἰλίου ἐλέγετο Πέργαμος. Ἐπ' αὐτῆς ἐξετείνετο τὸ ἄστυ ὅστις δὲ ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῶν πυλῶν, ἐπροχώρει ἀπὸ κατηφορικούς λιθοστρωμένους δρόμους. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω Z 391. — τὸ δ' ἐμόν κῆρ ἄχυνται: Τὸ αἶσθημα τῆς τιμῆς εἶναι τόσον ἰσχυρὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἔκτορος, ὥστε λυπεῖται βαθιά, ὅταν οἱ Τρῶες ἐξευτελίζουν τὸν ἀδελφόν του, τὸν ὁποῖον ἐν τούτοις γνωρίζει ὅτι εἶναι ἕνοχος καὶ δειλός. — κρητῆρα ἐλεύθερον: Ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς πόλεως ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀχαιῶν θὰ ἐωρτάζετο μὲ συμπόσια. Κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν εἰς τοὺς κρατῆρας θὰ παρεσκευάζετο ποτὸν διὰ σπονδὰς εὐχαριστηρίους πρὸς τοὺς θεούς, οἱ ὅποιοι ἠλευθέρωσαν τὴν πόλιν.

α) 182 - 198 : — **τώ**· εἰς δύν., διότι τὰ κύρια πρόσωπα τῆς πρεσβείας εἶναι δύο, ὁ Αἴας καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. — **παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης**· Α 34. — **γαιήοχος** = ὁ κρατῶν, ὁ συνέχων τὴν γῆν ἀπὸ τῶν ὑδάτων (*γαῖα + ἔχω*). — **ἐννοσίγαιος** = ὁ σείων ἐνδοθεν τὴν γῆν (*ἐν-ᾠθῶ + γαῖα*, πρβλ. καὶ ἐνοσίχθων). — **πεπιθεῖν** = πείσαι. — **μεγάλας φρένας** = τὴν ὑπερήφανον ψυχὴν. — **ἡ κλισίη**· Α 185. — **λίγεια φόρμιγξ** = φόρμιγξ, πού ἀπαδίδει ὠραῖον ἦχον. — **τὸ ζυγόν** = ἡ ὀριζοντία ῥάβδος, πού συνέχει τοὺς βραχίονας τῆς φόρμιγγος. — **ἄρετο αἶρομαι** = παίρνω κάτι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. — **οἶ**· συναπτ. πρὸς τὸ ἐναντίος. — **δέγμενος** = περιμένων· μετχ. τοῦ *δέχομαι* (ῥίζ. δεκ-). — **βάτην προτέρω** = ἐπροχώρησαν. — **ταφῶν**· ἄρ. τοῦ *τέθηπα* = κατέχομαι ἀπὸ ἐκπληξίν (τὸ *τάφος* = ὁ θυμασμός). — **ἀνόρουσεν**· ἀνοροῦω = σηκῶνομαι γρήγορα, ἀναπηδῶ. — **τὸ ἔδος** = τὸ κάθισμα. — **θάασσε** = ἐκάθητο, ῥ. *θαάσσω*. — **φίλοι ἄνδρες**· κατηγορμ. — **δεικνύμενος** = τείνων πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας, δεξιούμενος. — **ἦ** = ὀρισμένως. — **χρεῷ τί** (*ἔστι*) = κάποια ἀνάγκη. — **σκύζομαι** = εἶμαι ὀργισμένος.

199 - 204 : — **ἄγε προτέρω** = τοὺς ὠδήγησε παρέκει πρὸς τὴν σκηνήν. — **εἶσεν** = τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν. (Ἑλλειπτ. ἄρ. *εἶσον, εἶσα*). — ὁ **κλισμός** = ἡ πολυθρόνα. — **καθίστα**· *καθίστη* προστακτ. τοῦ *καθίστημι* = τοποθετῶ, βάζω. Πρβλ. καὶ *στήσασθαι κρητῆρα* (Z 528). — **ζωρότερον κέραιε** = κάμε τὸ κρᾶμα δυνατώτερον, δηλ. νὰ ἔχη ὀλιγώτερο νερὸ μέσα (*κεράϊω - κερᾶω - κερᾶνθημι*). — **τὸ δέπας** = τὸ ποτῆρι. — **ἐντύνω** = ἐτοιμάζω. — **φίλιτατοι ἄνδρες**· κατηγορμ. εἰς τὸ **οἶ**. — **ὑπέασι** = εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν στέγην. — **τὸ μέλαθρον** = ἡ στέγη, τὸ σπίτι, ἡ κατοικία.

205 - 224 : τὸ **κρεῖον** = τὸ σανίδι, ὅπου κόβουν τὸ κρέας. — **κάββαλεν** = κατέβασε. — **ἡ αὐγὴ** = ἡ λάμψις. — **οἷς**· Γ 198. — **πίων**· *-ειρα - ἰωρ* = παχύς. — **σῦς** = χοῖρος (λατ. *sus*). — **σίαλος** = σιτευτός,

θρεφτάρι. — **τεθαλυῖαν ἀλοιφή** = πού εἶχε ἀφθονόν λίπος (θάλλω).
ἔχε τῶ = τοῦ ἐκρατοῦσε τὸ κρέας, διὰ νὰ τὸ κόψῃ. — **μιστύλλω** =
κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ κρέας. — **πέιρω** = τρυπῶ, περνῶ. — **δαίω** ·
Z 329. — **φλόξ ἐμαράνθη** · ἐπέξ. τὴν προηγουμένην φράσιν κατὰ πῦρ
ἐκάη. — **στορέσας** = ἀφοῦ ἀπλωσε, ἔστρωσε (στορέννυμι). — **τάνυσσεν** ·
τανώ = ἀπλώνω, ἀραδιάζω. — **πάσσω** = πασπαλλίζω. — ὁ **ἄλς** - **ἄλός**
= ἄλατι (λατ. sal). — Λέγεται **διὸς ἄλς**, διότι προέρχεται ἀπὸ τὴν θά-
λασσαν, ἣτις ἐπίσης λέγεται «ἄλς διᾶ». — **αἱ κρατευταί** = οἱ λίθοι, εἰς
τοὺς ὁποίους στηρίζονται οἱ ὄβελοι. — **ἐπαείρω** = ἀνασηκώνω. — **ὀπτᾶω**
= ψήνω. — ὁ **ἐλεὸς** = τὸ τραπέζι, ὅπου κόπτεται τὸ ψηγμένο κρέας. —
χεύω = βάζω. — **αὐτός** · ὁ Ἀχιλλεύς. — **τοίχου τοῦ ἑτέριοιο** · γεν.
τόπου. — **θυηλαί** = τεμάχια ἐκλεκτὰ ἀπὸ τὰ θύματα. — τὸ **ὄνειαρ-ατος**
= ὠφέλιμον, ὠραῖον πρᾶγμα (ὄνινημι = ὠφελῶ). — **ιάλλω** = ἀπλώνω.
— ἡ **πόσις - ιος** = τὸ ποτόν. — **ἔδητύς** = φαγητόν (ρίξ. ἐδ - ἐσθίω). —
ἐξ ἔντο = ἀπέβαλον β. ἱεμαί. — **ἔρος** = ἐπιθυμία, ὄρεξις. — **δείδεκτο** ·
δεδίσκομαι = χαιρετίζω, πίνω εἰς ὑγείαν.

β) *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: πεπιθεῖν, ὑπέασι, κάββαλεν, ἔρος.*

γ) **τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη** : Ἡ μουσική, ὅπως καὶ ἡ
ποίησις, ἐγόητευε τοὺς Ἕλληνας καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἱστορικοῦ
των βίου. Οἱ Ὀμηρικοὶ ἦρωες τὴν αἰσθάνονται καὶ τὴν ἐκτελοῦν οἱ
ἴδιοι ἄδοντες ἐπικάς συνθέσεις (κλέα ἀνδρῶν). — **φόρμιγγξ ἢ κίθαρις** :
Ἦτο τετράχορδον μουσικὸν ὄργανον, τοῦ ὁποίου αἱ δύο πῆχεις συνεδέ-
οντο διὰ τοῦ ζυγοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ ἦσαν προσηρμοσμένοι οἱ κόλλαβοι (τὰ
κλειδιά), διὰ τῶν ὁποίων ἐνετείνοντο αἱ χορδαί. Ἐκοσμεῖτο πολλάκις μὲ
γλυφὰς καὶ κατεσκευάζετο ἀπὸ πολυτίμον ὑλικόν, ἐλαφαντοστοῦν, ἄργυ-
ρον κ.ἄ. (*κίθαρην περικαλλέα, φόρμιγγξ γλαφυρή, δαιδαλέη*). (Βλ. εἰκ.
8). — **δεικνύμενος** : Εἰδικώτερον τὸ ῥῆμα σημαίνει τὴν ἔκτασιν τῶν
χειρῶν τοῦ οἰκοδεσπότη πρὸς ἐκεῖνον πού ἔρχεται. Ἡ χειρονομία
αὕτη ἐκφράζει καὶ δεῖξιν καὶ εὐχάριστον ἐκπληξιν. — **θυηλαί** : Κατὰ
τὰς ἐπισήμους θυσίας ἐκαίοντο μεγάλα τεμάχια κρέατος ἢ καὶ ὀλό-
κληροὶ μηροί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σύνθετες γεῦμα δὲν ἐλησημονεῖτο τὸ
θρησκευτικὸν καθήκον νὰ καύσουν εἰς τὴν πυρὰν μερικὰ τεμάχια κρέα-
τος πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν.

α) 225 - 239 : — ἡ δαῖς-τὸς = γεῦμα, φαγητόν. Κυρίως μερίδιον φαγητοῦ (δαίωμα-δαίνυμαι). — εἶση· θηλ. τοῦ ἴσος· εἶση δαῖς = τέλειον δεῖπνον. — οὐκ ἐπιδευεῖς (ἔσμεν) = δὲν στερούμεθα. — πάρα· πάροεστι· ἔνν. ἡμῖν. — μενοεικῆς = ὁ ἰκανοποιῶν τὴν ἐπιθυμίαν, ἄφθονος (μέιος + εἶκω). — δαίνυσθαι· δαίνυμαι = τρώω εἰς συμπόσιον· τὸ ἀπαρέμφ. ἀπολύτ. εἰς δῆλωσην σκοποῦ = διὰ νά... — ἐπήρατος = ἐπιθυμητὸς (ἐπί + ἐράω). — μέμηλεν· ἔνν ἡμῖν, μέλει μοί τινος. — δείδιμεν· δέδιμεν. — ἐν δοιῇ· ἔνν. ἐστὶ = εἶναι ἀμφίβολον. Ἡ σειρά: ἐν δοιῇ (ἐστι) ἢ σωσέμεν νῆας εὐσέλμους ἢ ἀπολέσθαι (ἡμᾶς). — δύομαι ἀλκῆν = ἐνδύομαι δύναμιν, λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην. — ἡ αὐλῖς = τὸ κατὰλυμα· αὐλῖν ἔθεντο = ἠύλισαντο, ἐστρατοπέδευσαν. — ὑπέρθυμος = ἔχων ὑπέροχον ψυχὴν. — τηλεκλειτὸς = ξακουστός, ὀνομαστός. Πρβλ. καὶ δορυκλειτὸς E 55. — κηάμενοι· μέσ. ἄορ. τοῦ καίω. — φασί = βεβαιώνουν. — οὐ σχήσεσθαι· (ὑποκμ. οἱ Τρῶες) = ὅτι δὲν θά κρατηθοῦν. — ἐνδέξια σήματα = αἴσια σημεῖα. — φαίνω = φανερώω. — βλεμεινῶ = ὑπερφανεύομαι. — μαίνομαι = κυριεύομαι ἀπὸ μαγίαν. — ἐκπάγλως· A 268. — πίσυνος· E 205. — τίω = τιμῶ, λογαριάζω (βίζ. τι-τιμή). — λύσσα = πολεμικὴ μαγία. — δέδυκέν ἐ = τὸν ἔχει κυριεύσει.

240 - 261 : — ἀρῶμαι = εὐχομαι. — στεῦται = διατεινεται, κάνει πῶς... ῥ. στεῦμαι. — τὰ κόρυμβα = τὰ ἀκροπρόμνια (κόρυς, κορυφή). — μαλερός = καταστρεπτικός. — πυρός· γενικ. τῆς ὕλης. — δηώσιν· δηῶω = κατακόπτω, φονεύω. — ὀρινομένους· ὀρίνομαι = ταράσσομαι, περιέρχομαι εἰς σύγχυσιν. — αἰνῶς = καταπληκτικά, πολύ. — οἶ· δοτικ. χαριστ. — αἴσιμον = πεπρωμένον. — φθίσθαι = νὰ χηθῶμεν· μέσ. ἄορ. β' τοῦ φθίω. — ἰππόβοτον = ὅπου τρέφονται ἵπποι (ἵππος + βοτός, βόσκω). — ἄνα· Z 331. — μέμονας· μέμονα = ἐπιθυμῶ, θέλω. Παρκακμ. με σημασ. ἐνεστώτος. — εἰ μέμονας... ὀρυμαγδοῦ· ἡ σειρά: εἰ μέμονας ἐρέεσθαι νῆας Ἀχαιῶν τειρομένους ὑπὸ ὀρυμαγδοῦ Τρῶων. — καὶ ὄψε περ = ἔστω καὶ ἀργά. — τείρομαι· Z 387. — ὀρυμαγδός = θόρυβος. — αὐτῷ τοι· σεαυτῷ. — τὸ μῆχος = τὸ μέσον, ὁ τρόπος. — ρεχθέντος· ῥέζομαι = πράττομαι. — τὸ ἄκος = ἡ θεραπεία. — ἀλέξω = ὑπερασπίζω, βοηθῶ. (Πρβλ. τὰ συνήθη ἀλεξιζέραντον κ.ἄ.). — κακὸν ἦμαρ = τὸ κακόν, ἡ συμφορά. (Πρβλ. ἐλεύθερον ἦμαρ, δούλιον ἦμαρ κ.ἄ.).

— ὦ πέπον· Ε 109. — ἦ μὲν = καὶ ὅμως. — τὸ κάρτος· κράτος. — ἴσχειν· ἀπαρέμφατ. ὡς προστ. τοῦ ἴσχω = συγκρατῶ. — φιλοφροσύνη = ὑποχωρητικότης, μαλακοὶ τρόποι. — κακομήχανος = προξενῶν κακόν· πρβλ. καὶ Ζ 344. — θυμαλγῆς = λυπηρός. — μεταλλήξαντι· μεταλήγω = παύω. Ἡ μετχ. ὑποθετ.

262 - 282 : — εἰ δέ... Δύναται νὰ συμπληρωθῆ : εἰ δὲ βούλει, ἢ νὰ ἐξηγηθῆ ὡς παρακείμεσις : ἀλλὰ ἔλα... — τρίποδες ἄπυροι = μὴ χρησιμοποιούμενοι ἐπὶ τῆς πυρᾶς, διακοσμητικοί. — αἶθων = ἀπαστρέπτων, στιλπνός· ἐπιθ. μετάλλων καὶ μεταλλίνων ἀντικειμένων. — πηγός = εὐρωστός (πήγημι). — ἀθλοφόρος = ὁ λαμβάνων βραβεῖον, ἵππος τοῦ στίβου. — ἄροντο· αἴρωμαι = σηκώνω, κερδίζω. — ἀλήιος = ἀκτῆμων (στερ. α + λῆιον = χωράφι). — ἐρίτιμος = πολύτιμος. — ἀμύμων = ἄψογος. — εὐκτίμενος = καλῶς οἰκοδομημένος (εὐ - κτίω, κτίζω). — ἐξέλετο· ἐξαιροῦμαι = ξεχωρίζω καὶ παίρνω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου. — ἀπηύρα· ἀπαυρῶ, ἀπούρας Ζ 455. — παρέσσεται = θὰ σοῦ ἔλθουν, θὰ σοῦ δοθοῦν. — ἀλαπάζω = λεηλατῶ. — ἄλις· ἐπίρρ. = ἀρκετά, ἄφθονα. — νῆσασθαι· νηέω = σωρεύω, φορτώνω. — दाτέομαι = μοιράζομαι μὲ ἄλλους. — ἡ ληῖς - ἴδος = τὰ λάφυρα τοῦ πολέμου.

283 - 306 : — τὸ οὔθαρ = ὁ μαστός. οὔθαρ ἀρούρης = εὐφορος γῆ. — τηλύγετος· Γ 175. — ἡ θαλίη = ἡ ἀφθονία, τὰ ἀγαθά. — εὐπηκτος = στερεός (πηκτός, πήγημι). — τάων· τῶν = τούτων, γεν. διαρ. — ἀνάεδνος = ἄνευ ἔδνων, χωρὶς νὰ δώσης δι' αὐτὴν τίμημα. ἴδε πραγμ. — ἄγομαι = παίρνω μαζί μου. — ἐπὶ = ἐπὶ πλέον. — τὰ μείλια = χαροποιὰ δῶρα (μείλιχος, μείλισσω). — εὐ νατόμενα· πρβλ. εὐ ναιετάουσαν πόλιν· Ζ 415. — ποιήεις = γεμάτος χλόην, χλοερὸς (ποία, πόα). — ζάθεος· Α 38. — βαθύλειμος = ὁ ἔχων βαθεῖς λειμῶνας. — νέαται· ὑπερθετ. τοῦ νέος = ἀκρόταται, εἰς τὰ ἀκρότατα ὄρια. — ἡμαθῆεις = ἀμώδης (ἄμαθος). — πολύρρηγες = ἔχοντες πολλὰ πρόβατα (πολὺν + ἄρην = πρόβατον). — πολυβούτης = ὁ ἔχων πολλοὺς βοῦς, πλούσιος. — ἡ δωτήνη = δῶρον προαιρετικὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς θέμιστας. — τοὶ ὑπὸ σκήπτρῳ = ὑπὸ τὸ σκήπτρόν σου, ὡς ὑπῆκοαί σου. — λιπαρός = λαμπρός, πλούσιος. — θέμιστες = ὑποχρεωτικὰ εἰσφορὰ διὰ τὸν βασιλέα. — ἀπήχθετο = ὑπῆρξε μισθός. — κηρόθι

= κατάκαρδα. — σφι = δι' αὐτούς, εἰς τὰ μάτια των. — χ' (ε)· κε· δυνητ. — ἔνεικαν· ἀόρ. τοῦ φέρω.

β) Μετοχή τοῦ οἶδα ἐκ θέμ. ἰδ- : ἰδυίας.

— Ὑποτακτ. τοῦ εἶμι : ἔω (ἔωσιν) καὶ εὐκτική : ἔοιμι (ἔοις).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δείδιμεν, φθίσθαι, φράζευ, ἐθέλησθα.

γ) δύσαι ἀλήην : Ἡ χρῆσις τοῦ ῥήματος δύομαι ἢ ἄλλων συνωνύμων μὲ ἀντικείμενον λέξιν, ἣτις σημαίνει ἀρετὴν ἢ κακίαν, εἶναι συνήθης παρ' Ὀμήρῳ. Λέγεται καὶ ἐπιειμένος ἀλήην. Πρβλ. καὶ ἀναυδείην ἐπιειμένε' Α 149. — κόρυμβα : Ἐκαστον πλοῖον ἔφερε διακοσμητικὰ ἐξαρτήματα καὶ εἰς τὴν πρῶραν καὶ εἰς τὴν πρύμνην. Ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἀναφέρει τὰ τῆς πρύμνης, τὰ ὅποια θὰ ἀφήρει ὁ Ἐκτωρ, διὰ νὰ τὰ ἀναθέσῃ ὡς τρόπαια εἰς τοὺς θεοὺς. — ἐκάς Ἄργεος : Ἐδῶ Ἄργος ὀνομαζέει τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρον, ἦτοι καὶ τὸ Πελασγικὸν καὶ τὸ Ἀχαικὸν Ἄργος. — ἴσχειν μεγαλήτορα θυμόν : Ὁ Ὀδυσσεὺς θέλει νὰ ὑπευθυμίσῃ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι ἔχει ἐκ φύσεως τὸ ἐλάττωμα νὰ ἐξάπτηται καὶ νὰ εἶναι ἄκαμπτος εἰς τὴν ὀργὴν του. Ὅσον διὰ τὴν συμβουλήν τοῦ Πηλέως πρὸς τὸν υἱόν του « φιλοφροσύνη ἀμείνων », ἔχει τόσῃ ἀλήθειαν καὶ τόσῃ σοφίαν, ὥστε ἀξίζει νὰ ἐπαναλαμβάνεται ὡς διδάγμα πρὸς τὴν νεότητα. — ἀπύρους τρίποδας : Οἱ τρίποδες (λέβητες) ἦσαν ἐν χρῆσει εἰς τὴν ὀμηρικὴν, ὅπως καὶ εἰς μεταγενεστέρας ἐποχάς. Συνήθως προσωρίζοντο δι' οἰκιακὴν χρῆσιν (μαγειρικὴν, θέρμανσιν ὕδατος κ.ἄ.). Ἄλλὰ ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς ἐπιπλα διακοσμητικὰ. Ἐνίστε δὲ ἐδίδοντο καὶ ὡς ἔπαθλα. — τάλαντα : Δέν γνωρίζομεν ποῖον ἀκριβῶς βάρος ἔχει τὸ τάλαντον εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν. Πάντως ἀντιπροσωπεύει ποσότητα χρυσοῦ. — ἵππους ἀθλοφόρους : Τὸ ἐπίθετον τοῦτο μᾶς ἀφίνει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ ἵπποδρομιαὶ ἦσαν σύνθητες ἀγώνισμα κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν. — Λαοδίκη : Ὑποτίθεται ὅτι ἡ κόρη αὐτῆ τοῦ Ἀγαμέμνονος εἶναι ἡ Ἡλέκτρα, τὴν ὁποίαν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν τραγικὴν ποίησιν. — ἀνάεδνος : Εἰς τὰς παλαιότερας ἐποχάς ὁ μνηστὴρ ἔδιδεν ἔδνα (ἔεδνα) εἰς τὸν πατέρα τῆς νέμφης ὡς ἀντίτιμον τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν οὕτως ἠγόραζεν. Ὁ Ἀγαμέμνων δίδει τὴν κόρην του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆ οὐδὲν τίμημα. — ἑπτὰ πτολιέθρα : Πόλεις μεσσηνιακαί, αἱ ὅποια ἀνήκον εἰς τὴν προσωπικὴν περιουσίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος. —

Θέμιστες: Ἡ λέξις σημαίνει γενικῶς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἣ ὅποια ἦτο πολλαπλῆ κατὰ τοὺς ὀμηρικὸς χρόνους. Ὁ βασιλεὺς ἦτο ἀνώτατος ἄρχων ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ἀνώτατος δικαστὴς κ.ἄ. Αἱ θέμιστες ἐδίδοντο εἰς αὐτὸν κατὰ θέλησιν τοῦ Διὸς μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρον. Ἐδῶ ἡ λέξις σημαίνει εἰδικῶς τὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια εἶχεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν ὑπηρεσιῶν του.

Ὁ λόγος τοῦ Ὀδυσσεὺς θεωρεῖται ὑπὸδειγμα τέχνης πειστικῆς, ὅπως ἀσκεῖται αὐτὴ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου, δηλ. μὲ σύνεσιν, μὲ ἀφέλειαν καὶ χωρὶς βεβιασμένα ἐπιχειρήματα. Νὰ διακρίνετε: 1) εἰς ποῖα σημεῖα τοῦ λόγου ἐντείνεται ἡ πιθὴ, 2) πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς βαθμηδὸν προσπαθεῖ νὰ κάμῃ τὸν Ἀχιλλεὺς καὶ 3) ποῖον τρόπον ἐπινοεῖ κατὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του, διὰ νὰ κινήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἥρωος.

307 - 363

α) 307 - 327: — τὸν μῦθον = τὴν ἀπόφασίν μου. — ἀπληγεῖως = ἀπεριφράστως, ὀρθά - κοφτά (ἀπό + ἄλεγος = φροντίς). — ἀποειπεῖν = νὰ ἐκφράσω. — ἦ περ δὴ = ὅπως ἀκριβῶς. — τετελεσμένον ἔσται· ἐνν. μοι = καὶ ὅπως θὰ τὸ ἐκτελέσω. — ὡς μὴ τρύζητε = διὰ νὰ μὴ μοῦ παίρνετε τὰ αὐτιά. Ἡ λέξις ἠχοποιήτος· τρύζω = κάμνω τρὺ - τρὺ. — παρήμενοι = καθήμενοι πλησίον μου, δηλ. ὅπως τώρα. — γάρ· αἰτιολογεῖ τὴν ὠμὴν ἐιλικρίνειαν, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ὀμιλήσῃ. — ὁμῶς· (ἐπίρρ.) = ὁμοίως, ἐξ ἴσου. — κεύθω = κρύπτω. — χάρις = ἀναγνώρισις, εὐγνωμοσύνη. — ἦεν· ἐνν. ἐμοί. — δήσιος· E 117. — νωλεμές· (ἐπίρρ.) = διαρκῶς. — μένοντι· ἐνν. παρὰ ἡησί. Ἡ μτχ. ὑποθετ.: εἰ μένει καὶ εἰ μάλα πολεμίζοι. — ἴος· Z 422. — κάτθανε· ῥ. καταθνήσκω: γνωμικὸς ἄρ. — ἀεργός = φυγόπονος, ἀδρανὴς (στερ. α + Φεργος). — ἑοργῶς· ἑοργα, παρακμ. τοῦ ἔρδω. — περιέκειται = εὐρίσκειται περίξ μου, μοῦ μένει περισσύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. — παραβάλλω = βάζω ἐμπρός, ἐκθέτω εἰς κινδύνους. — ἀπτὴν - ἦνος = ποῦ δὲν δύναται νὰ πετάξῃ. — ὁ μάσταξ = μασημένη τροφή (μαστάζω = μασῶ). — κακῶς πέλει οἱ αὐτῇ = δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν εἶναι κακόν, αὐτὴ ὑποφέρει. — ἰαύω = περνῶ τὴν νύκτα. — διαπρήσσω ἡματα = περνῶ ἡμέρας. — ἦ ὄαρ = ἡ σύζυγος.

328 - 347 : — **ἀλαπάζω** · I 278. — **πεζός** = εἰς ἐπίδρομάς κατὰ ξηρῶν. — **κατὰ Τροίην** = ἐν τῇ Τροίᾳ. — **κειμήλια** = ὀθησαυροί. Κυρίως : πᾶν ὅ,τι κεῖται, πᾶν ὅ,τι εἶναι περιουσία. — **δόσκον** · ὀθμιστ. ἄρ. β' τοῦ δίδωμι. — **θοός** · A 12. — **διὰ δασάσκετο** = ἐμοίραζεν εἰς τοὺς ἄλλους · δασάσσομαι ὀθμιστ. τοῦ δαίομαι - δατέομαι. — **γέρα** · κατηγρημ. εἰς τὸ ἄλλα. — **ἔμπεδα** = εἰς τὸν τόπον τους, ἄθικτα. — **εἴλετο** · ἀντικμ. ἄλογον θυμωθεῖ. — **θυμαρῆς** = προσφύλης (θυμός + ἄρ-, ἀρέσσω). — **παριαύων** = κοιμώμενος πλησίον τῆς. — **μέροψ** · A 250. — **ἐπεὶ** · δικαιολογεῖ τὸ ἀντίθετον τῆς ἐρωτήσεως : ὄχι βέβαια, δὲν ἀγαποῦν μόνον οἱ Ἄτρεΐδαι τὰς γυναῖκας των, διότι... — **ἐχέφρων** = συνετός. — **δουρικτητός** = αἰχμάλωτος πολέμου (δόρυ + κτητός). — **πειρῶμαι** (τιως) = δοκιμάζω, προσπαθῶ νὰ πείσω κάποιον. — **ἀλεξέμεναι** · ἀλέξω I 251.

348 - 363 : — **πονέομαι** = κάμνω τι. — **νόσφιν** = μακράν, χωρὶς. — **καὶ δὴ** = καὶ μάλιστα. — **δέμω** = κτίζω, ἐγείρω. — **ἐλάω** = τραβῶ, ἐκτείνω. — **ὁ σκόλοψ** = πάσσαλος. — **οὐδ' ὥς** = παρ' ὅλα αὐτά. — **ἀπὸ τείχεος** = μακράν, εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τείχεος (τοῦ Ἰλίου). — **ὄρνυμι μάχην** = κινῶ, συνάπτω μάχην. — στ. 354 = Z 237. — **οἶον** · προσδιορίζει τὸ νοούμενον ἐμέ. — **μίμνω** = ἀναμένω. — **νηέω** · I 279. — **ἄλαδε** · εἰς ἄλα = εἰς τὴν θάλασσαν. — **αἶ κέν τοι τὰ μεμήγη** = ἦν σ' ἐνδιαφέρει αὐτό. — **ἦρι** · ἐπίρρ. = προί. — **ἐρέσσω** = κωπηλατῶ. — **μεμαῶτας** = ἐπιθυμοῦντας, προθύμους. — **ἤματι τριτάτῳ** = μετὰ τρεῖς ἡμέρας. — **ἐρίβωλος** · ἐριβῶλαξ · A 155.

β) Ἄσυναίρετοι τύποι γεν. πληθ. : **σφρατεράων, τάων, πασέων**.
— Τὸ τακτικὸν τοῦ τρεῖς : **τρίτατος** ὡς καὶ **τέτρατος, ἕνατος, δέκατος**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἦεν, δῶη, ἰῆ, ἐθέλεσκε.*

γ) **ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος...** Οἱ δύο αὐτοὶ στίχοι εἶχαν γίνεαι παροιμία εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Πράγματι γίνεται ἀπεχθὴς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις συγκρούπει τὴν ἀληθῆ σκέψιν του καὶ ὑποκρίνεται. — **κάτθανε ὁμῶς...** Ὁ Ἀχιλλεὺς λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του περίπτωσιν γενικεύει τὴν σκέψιν του καὶ ἐκφράζεται μετὰ τὴν ἀπαισιοδοξίαν διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀνδρείας. Με

τὴν διαγωγὴν τοῦ ὅμως κατόπιν ἀπέδειξεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπί-
 στευε καὶ ἤθελε νὰ ἐπιτελέσῃ γενναῖα ἔργα ἀδιαφορῶν διὰ τὸν θάνατον.—
δάρων ἔνεκα σφετεράων : Προφανῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐννοεῖ τὴν Ἑλένην.
 Χρησιμοποιεῖ ὅμως πληθυντικόν, διὰ νὰ ἐκφράσῃ ὅλην τὴν περιφρόνησιν
 τοῦ πρὸς τοὺς δύο Ἀτρεΐδας.— **Ὀδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν**
βασιλεῦσιν φραζέσθω : Ὁ λόγος τοῦ Ἀχιλλεῦς εἰς τὸ μέρος τοῦτο
 γίνεται σαρκαστικὸς καὶ ἰδιαιτέρως ἡ παρακίνησις αὐτῆ ἐνθυμίζει τὴν καύ-
 χησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι δὲν χρειάζεται καὶ τόσον τὴν βοήθειαν τοῦ
 Ἀχιλλεῦς (A 173-175). — **Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα :** Ἐννοεῖ
 ἐδῶ ὅχι ἀκριβῶς τὰ στενὰ τοῦ Ἑλλήσποντου, ἐφ' ὅσον ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ
 ἐπλεε πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλὰ τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνοίγεται ὁ
 Ἑλλήσποντος. — **ἤματί κε τριτάτῳ...** Τὸν στίχον αὐτὸν παρεμβάλλει
 ὁ Πλάτων εἰς τὸν διάλογον « Κρίτων », ἐνθα συμβολικῶς « *Φθίην εἰ-
 βωλον* » ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου θὰ μετέβαινε μετὰ θάνατον ἢ ψυχῇ τοῦ
 φιλοσόφου.

α) 143 - 158 : — **βάσκ'** ἴθι = φεύγω, πήγαινε· πρβλ. βῆ ἴναι Ζ 296. — **ταχεῖα** = ταχέως, με ἄλην σου τὴν ταχύτητα. Κατηγορμ. — τὸ **ἔδος** = ἡ ἔδρα, ἡ κατοικία (ῥίζ. σεδ - ἔζομαι). — **λύομαι** = ἀπολυτρώνω, ἐξαγοράζω. — **ιαίνω** = εὐχαριστῶ, καταπραΰνω. — **ἄμα** = μαζί. — **γεραίτερος** = μᾶλλον γέρον, ἡλικιωμένος. — **ὄς ἰθύνουι· ἀναφ.** τελ. πρότ. — **προτὶ** = πρὸς. — **μηδὲ μελέτω οἱ** = καὶ καθόλου νὰ μὴ σκεφθῆ. — τὸ **τάρβος** = ὁ φόβος. — ὁ **πομπὸς** = ὁ συνοδός. — **ὀπάζω** = δίδω. — **ἀργεῖφόντης** = ὁ αἰφνιδίως ἐμφανιζόμενος (ἀργός = ταχὺς + φαίνο). Μυθολ. ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ. — **ἦρος· Α 193.** — **πελάζω** = φέρω πλησίον· μτβτ. — **ἀπὸ ἐρύξει** = θὰ ἐμποδίσῃ· ῥ. ἐρύκω. — **ἄσκοπος** = ἀπερίσκεπτος. — **ἀλιτήμων** = ἀμαρτωλός, ἀσεβής. — **ἐνδυκέως** = ἐπιμελῶς, με σεβασμὸν (ἐν - ῥίζ. δευκ-, ἡ ὁποία σημαίνει φροντίζειν). — **περιδιήσεται** = θὰ λυπηθῆ, ῥ. φείδομαι.

159 - 170 : — **ἀελλόπος** = ταχεῖα ὡς θύελλα (ἄελλα + πούς). — **κίχεν· κίχων, κίχημι· Ε 187.** — ἡ **ἐνοπή** = φωνὴ λύπης. — τὸ **εἶμα** = τὸ ἐνδύμα. — **φύρω** = βρέχω. — **ἐντυπᾶς** = σφικτὰ εἰς τὸ σῶμα, ὥστε νὰ διαγράφεται τὸ σῶμά του. — **κόπρος** = σάβη καὶ ἀκαθαρσία. — **τοιοῦ· τοιούτου,** ἦται εἰς τὸ κεφάλι τοῦ γέροντος, ὅστις ἦτο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. — **κυλίνδομαι** = κυλιόμαι. — **καταμήσατο· καταμάσομαι** = μαζεύω. — ἡ **νυὸς** = ἡ νύμφη. — **οἱ δὴ... ὀλέσαντες·** ἡ σειρὰ τῶν λ. : **οἱ δὴ κέατο** πολλὰς τε καὶ ἐσθλοὶ ὀλέσαντες ψυχὰς ὑπὸ χειρὸν Ἀργείων. — **κέατο·** ἔκειντο. — **τυτθὸν** = σιγὰ, ψιθυριστά. — **γυῖα· Ε 122.**

171 - 187 : — **ὀσσομένη· ὀσσομαι** = ἀντικρύζω, βλέπω κατὰ νοῦν, σκέπτομαι. — **τότε** = ἐδῶ. — **ἄνευθεν** = μακρὰν. — **ἑών·** ἐναντ. μετοχ. — **ἐκέλευσεν·** ὁ ἄφρ. ἀναφέρεται εἰς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἔδωσεν ὁ Ζεὺς τὴν διαταγὴν εἰς τὴν Ἴριν. — **στ. 176 - 187** εἰς εὐθὺν λόγον τὸ περιεχόμενον τῶν **στ. 147 - 158.**

188 - 199 : — υἷας· συναπτ. πρὸς τὸ ἠγνώγει. — ὀπλίζω = ἄρμα-
τώνω, ἐτοιμάζω. — ἡ πείρινος - νθος = ψάθινον κιβώτιον. — κηώεις· Z
288. — τὰ γλῆνεα = κοσμήματα, πολύτιμα πράγματα. — κεχάνδει·
χανδάνω = περ.έχω, περικλείω. — δαιμονίη· Z 486. — τί τοι φρεσὶν
εἶδεται εἶναι ; = τί σοῦ φαίνεται πὼς εἶναι αὐτό :

200 - 215 : — κώκυσεν = ἔβγαλε φωνήν. — πῆ οἴχονται = πῶς
ἐπῆγγαν. — ἦς· αἷς δοτκ. τῆς αἰτίας. — ἔκλεο· κλέομαι = εἶμαι ξακου-
στός. — ἦδ' (ἐπὶ τούτοις) οἷσιν ἀνάσσεις = καὶ εἰς τοὺς ὑπερκόους σου. —
πῶς ἐθέλεις = πῶς ἔχεις διάθεσιν. — ἐξενάριξε· E 151. — αἰρήσει
καὶ ἐσόψεται· σχ. πρωθώτερον. — εἰ ἐσόψεται = ἂν σὲ ἀναγνωρίσῃ. —
ὠμηστής = ἄγριος. — ὄδε = αὐτός, περὶ τοῦ ὁποίου ὀμιλοῦμεν. — γει-
νομένω (χρον.) = ὅταν ἐγεννήθη. — ἐπένησε λίνω = ἐκλώσε μετὰ τὸ νῆ-
μά της· β. εἰπνέω. — ἀργίποδες = γοργόποδες (ἀργός = ταχύς). — ἄσαι
= νὰ χορτάσῃ. Ἐπεξ. τοῦ ὄς· β. ἄω. — κρατερός = βίαιος, σκληρός. —
ἔχοιμι· καθαρὰ εὐκτική = μακάρι νὰ εἶχα. — ἐσθέμεναι· ἔσθω, ἐσθίω.
'Ο ἐνεστώσ ἐξακολουθητικὸς δηλώνει τὸ πάθος τῆς Ἐκάβης = νὰ τὸ
κατατρώω ἀδιάκοπα. — προσφῦσα = προσκολληθεῖσα. — ἄντιτα γέ-
νοιτό (μοι). = θὰ τὸν ἐξεδιούμην. — ἄντιτα· ἀντὶ ἀντίτιτα (τίνομαι). —
ἔργα· ἐνν. τοῦ Ἀχιλλέως = δι' ὅ,τι ἔκαμην. — κακιζόμενον = ὡς
ἀνανδρον. — ἐσταότα = ἰστάμενον ὡς ὑπερασπιστήν, ὑπερασπίζοντα. —
ἄλεωρῆ = ἄμυνα, τρόπος νὰ σωθῆ.

216 - 227 : — ὄρνις = πουλί, οἰωνός. — πέλευ = πέλομαι. — ἦ οἶ =
ἦ αὐτοὶ πού... — θυοσκόος = ὁ μαντεύων ἀπὸ τὰς θυσίας. — νοσφί-
ζομαι = ἀπορρίπτω, ἀποφεύγω. — ἐσέδραχον· ἐσδέρομαι = βλέπω. —
ἄντην = ἐμπρὸς μου. — ἄλιος = μάταιος, ἀνεκτέλεστος. — ἔπος = ὁ
λόγος μου. — ἀγκάς· ἐπίρρ. = εἰς τὰς ἀγκάλας. — ἐξ ἔρον εἶην· πρβλ.
ἐξ ἔρον ἔντο· I 222.

β) Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: ἰκέτω, τοῖο, ἔην,
κέατο, υἷας.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ φράσεις :

- 1) ἦός κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσση.
- 2) αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν.
- 3) οὐ ἔ κακιζόμενόν γε κατέκτα.

γ) ἀμφὶ δὲ πολλῇ κόπρος ἔην κεφαλῇ: Ἡ ἐκδήλωσις αὐτῆ τοῦ πένθους ἦτο συνήθης. Καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου, ἔχυνε κόπριν αἰθαλόεσσαν εἰς τὴν κεφαλὴν του καὶ κατήσχευε τὸ χεῖρην του πρόσωπον. Ὁ ποιητὴς προσθέτων τὴν λεπτομέρειαν, ὅτι ὁ γέρον βασιλεὺς ἦτο σφιγτὰ τυλιγμένος εἰς τὴν γλαϊνάν του, καθιστᾷ περισσώτερον δραματικὴν τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἀντίκρουσεν ἡ Ἔρις εἰς τὴν ἀλλήν τοῦ Πριάμου.— **Δαρδανίδης**: ὀνομάζεται ὁ Πρίαμος ὡς ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, παλαιοῦ βασιλέως τῶν Τρώων.— **ἐς θάλαμον κηῶντα** κτλ. Πρβλ. Ζ 288.— **ἐσταότα πρὸ Τρώων**: Ἡ Ἐκάβη ἐνθυμεῖται καλῶς τὴν τελευταίαν φορὰν ποῦ εἶδε τὸν υἱὸν της. "Ὅταν ὁ Ἀχιλλεύς κατεδίωξε τοὺς Τρῶας καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ κλεισθοῦν εἰς τὴν πόλιν, μόνος ὁ Ἔκτωρ ἔμεινεν ἔξω τοῦ τεύχους, διὰ νὰ μονομαχήσῃ μετὰ τὸν φοβερὸν ἀντίπαλον. Ἰστατο ὡς μόνος πρόμαχος τῆς πόλεως, ἐνῶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι του εἰς μάτην τὸν ἰκέτευσαν νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τεῖχος (X 25 κ.έ.).

228 - 280

α) 228-246 : — ἡ **φωριαμὸς** = τὸ κιβώτιον. — τὸ **ἐπίθημα** = κάλυμμα. — **ἀπλοῖδες γλαῖναι** = μοναὶ γλαῖναι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διπλοῖς, *δίπλαξ*: Γ 126. — **τάπητες** = σκεπάσματα καθισμάτων καὶ κλινοῶν. — τὸ **φᾶρος** = τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα, τὸ ἱμάτιον. — **ἴστημι** = ζυγίζω. — **πίσυρες** = τέσσαρες. — **ἐξεσίην** = εἰς πρεσβείαν, ὡς ἀπεσταλμένος (*ἐξήμι*). — **μέγα** = σπουδαῖον. — τὸ **κτέρας** = κτῆμα. — **περὶ** = σφρόδρα, ὑπερβολικὰ. — **ἀπέεργε** · ἐναρκτ. = ἤρχισε νὰ ἀποδιώκῃ· ῥ. ἀποέργω. — **ἐνίσσω** = ἐπιπλήττω. — **ἔρρετε** = φύγετ' ἀπ' ἐδῶ, πηγαίνετε στὴν ὄργη. — **λωβητῆρες** = ἐλσεινοί. — **ἐλεγχείες** = ἐπιδεικνύσασθε. — **κηδήσοντες** = διὰ νὰ μὴ λυπήσετε (*κῆδω*). — **ὀνόσασθαι** · ὀνομαι = περιφρονῶ, δὲν λογαριάζω τίποτε. — **ῥηίτερον ἔσσεσθαι ἐναιρέμεν** · προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. : *ῥηίτερον ἔσσεσθαι Ἀχιυοῖσιν ἐναυρέμεν ὑμᾶς*. — **ἐναίρω** = φονεύω. — **ἀλαπάζω** · Ε 166. — **κεραίζομαι** = ἐρημώνομαι.

247 - 264 : — **σκηπάνιον** = βιάβδος, σκῆπτρον. — **δίεπε** = τοὺς διεχώριζε καὶ περνοῦσε· ῥ. *διέπω*. — **σπέρχομαι** = βιάζομαι. — **ὀμόκλα** · ὀμοκλάω = φωνάζω, διατάσσω. — **νεικεῖω** = ἐπιπλήττω. — **βοὴν ἀγαθός** · Ε 114. — ἡ **κατηφών** · ὕβρις πρὸς τοὺς ἔχοντας κακὴν διαγωγὴν = αἰσχροί. — **αἶθ' ὠφέλετε πεφάσθαι** = εἴθε νὰ εἶχατε φονευθῆ

σεῖς... (παρακμ. ἐκ ῥίζ. φερ-, φόρος). — **πανάποτμος** = δύσμοιρος. — **τὰ ἐλέγχεα** = τὰ κορόιδα. — **χοροϊτυπή** = χοροπηδήματα. — **ἐπιδήμιοι** = εἰς τὴν χώραν σας, εἰς βᾶρος τῶν συμπολιτῶν σας. — **πρήσσω ὀδοῖο** = κάμνω τὸν δρόμον. Ἡ γεν. διαίρετ.

265 - 280 : — **ὑποδείσαντες** = τρομαγμένοι ὑπήκουσαν ῥ. ὑποδείδω. — **ἄειραν** = ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν. — **πρωτοπαγῆς** · E 194. — **πείριθα** · Ω 190. — **ἀπήνη** = ἄμαξα τετράτροχος συρομένη ἀπὸ ἡμιόνους. — **νήεον** · ηῖσῶ · I 279. — **οἱ κρατερώνυχες** = οἱ ἔχοντες ἰσχυράς ὀπλάς, ῥωμαλέοι. — **έντεσιεργοί** = οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ σύροντες τὰ ἔντεα, ἦτοι τὸ συγκρότημα τῆς ἀμάξης. — **ἀτιτάλλω** · E 271.

β) **Νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ τόποι** : ὕμνες, πίσυρες, ἔσκε.

— **Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον αἱ προτάσεις** :

1) οὐδέ νυ τοῦ περ φείσατο ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων.

2) ῥήτεροι μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν ἔσσεθε, κείνου τεθνηῶτος, ἐναιρέμεν.

γ) **τάλαντον** · I 264. — **Θρηῆκες ἄνδρες** : Θρηῆκες ἦσαν φυλετικῶς συγγενεῖς μετὰ τοὺς Τρῶας καὶ σύμμαχοι αὐτῶν. Τὸ δέσπας ἐδόθη εἰς τὸν Πρίαμον, πρὶν γίνῃ βασιλεὺς, ὅτε ἐστάλη πρέσβυς ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ Λαομέδοντος. — **ἀπήνη** : Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄμαξαν, ἡ ὁποία σύρεται ἀπὸ ἵππους, ἡ ἀπήνη σύρεται ἀπὸ ἡμιόνους, εἶναι δὲ τετράτροχος καὶ προορίζεται μᾶλλον διὰ φορτία. — **Μυσοί** : Κάτοικοι τῆς Μυσίας εἰς τὰ ΒΔ τῆς Μ. Ἀσίας.

281 - 338

α) 281 - 298 : — **ζευγνύσθην** = διέταζαν νὰ ζευχθοῦν δι' αὐτοὺς τὰ ζῶα. Τὸ ῥ. μέσ. διάμεσ. — **πυκινὰ μῆδεα** = σοβαρὰ σκέψεις. — **ἀγχιμόλον** · ἐπίρρ. = πλησίον. — **τετιηώς** = λυπημένος ῥ. τετήημι. — **μελίφρων** = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχὴν. — **λείψαντε** · λείβω = χύνω. — **τῆ** · δεικτ. = ὄριστε. — **ἄψ** = ὀπίσω. — **ἐπεὶ ἄρ(α)γε** = ἀφοῦ τέλος πάντων. — **μέν** · βεβαιωτ. — **ἔπειτα** = τώρα, ἦτοι ἀφοῦ ἀπεφάσισης ὀπωδῆποτε νὰ ὑπάγῃς. — **κελαινεφής** · Z 267. — **Ἰδαῖος** = ὁ λατρευόμενος ἐπὶ τῆς Ἰδῆς. — **κατὰ ὄραται** = κοιτάζει, βλέπει κάτω. — **εὔ**, οὐ προσ. ἄντων. — **δεξιὸν** = νὰ πετάξῃ δεξιὰ σου. — **πίσυνος** · E 205. — **εἰ δέ** = ἂν ὅμως. — **εὐρύοπα** · E 265. — **οὐκ ἂν κελοίμην**

= δὲν θὰ σὲ προέτρεπα, ἄρα : θὰ σὲ ἀπέτρεπα. — ἐποτρύνουσα = μετὰ τὰς συμβουλὰς μου. — μάλα περ μεμαῶτα = παρ' ὄλην σου τὴν ἐπιθυμίαν.

299 - 321 : — τοι ἐφιεμένη τόδε = εἰς αὐτὴν σου τὴν ἐπιθυμίαν. — χεῖρας ἀνασχέμεν... = Z 257. — ἦ· (ἦμι = λέγω). — ἀκήρατος = καθάρος, διαυγής. — παρέστη = ἐστάθη κοντά του. — τὸ χέρνιβον = ἡ λεκάνη, ὅπου χύνεται ἀπὸ τὴν πρόχουον τὸ ὕδωρ πρὸς νίψιν τῶν χειρῶν. — τὸ ἔρκος = ὁ φραγμὸς τῆς αὐλῆς καὶ συνεκδοχ. ἡ αὐλή. — εἰσανιδῶν = ἀπενίσας πρὸς τὰ ἄνω. — μηδέων = βασιλεύων. — φρίλον ἠδ' ἐλεινὸν = νὰ κινήσω τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν οἶκτον. — μητιέτα· A 175. — ἦκε· ἦμι. — τελειότατον = ἀληθέστατον. — μόρφνος· εἶδος ἀστοῦ μελανοῦ χρώματος. Τὸ ἴδιον σημαίνει καὶ περικνός. — ὄσση θύρη τέτυκται = ὄσση ἔχει κατασκευασθῆ ἡ θύρα. — ἀφρνεῖος = πλούσιος. — εὔ κληῖσ' ἀραρυῖα = καλῶς διὰ κληρίδων (σύρτης) ἡρμισμένη. — εἴσατο· εἶδομαι = φαίνομαι. — αἶξας· αἶσω = πετῶ (διάπτωτες). — γηθέω = χαίρω. — ἰάνθη· ἰαίνω Ω 147.

322 - 338 : — σπέρχομαι· Ω 248. — ξεστός = καλὰ πελεκημένος, στιλπνός· πρβλ. Z 244 : ξεστοῖο λίθοιο. — ἐκ ἔλασε = ἐτράβηξεν ἔξω, ἐνν. τοὺς ἵππους του. — ἐρίδουπος = ὅπου ἀντηχεῖ πολὺ κάθε κρότος, ἡχηρός. — ἐφέπω = διευθύνω. — καρπαλίμως = ταχέως. — κατὰ ἄστυ = κατερχόμενος τὴν πόλιν. — ἄψορρος = ὑπίσω (ἄψ + ὄρω). — ἀπονόμαι = φεύγω. — προφανέντε = μόλις ἐνεφανίσθησαν. — ἐταιρίζω = γίνομαι σύντροφος, συνοδεύω. — βάσκ' ἴθι· Ω 144. — Πηλεΐωνάδε = εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεΐωνος, τ.ἔ. τοῦ Ἀχιλλέως.

β) Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σφί, ἐθέλησθα.

γ) Κρονίῳνι Ἰδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὁρᾶται : Ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τῆς Ἰδης, τὸ Γάργαρον, φαίνεται ὁλόκληρος ἡ Τρωικὴ χώρα καὶ ἀκόμη μεγαλύτερα ἔκτασις. Ἐξ ἄλλου τὸ ῥῆμα ὁρᾶται ἐδῶ ἐκφράζει τὴν προστατευτικὴν διάθεσιν τοῦ Διὸς διὰ τὴν χώραν τοῦ Πριάμου. — χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦναι ἀκήρατον : Πρὸ πάσης ἱεροπραξίας ἔπρεπεν αἱ χεῖρες νὰ νίπτωνται. — μέσω ἔρκει : Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς αὐλῆς ἔκειτο ὁ βωμὸς τοῦ Ἐρκειῶν Διὸς, ὅπου προσεφέροντο αἱ ἐπίσημοι βασιλικαὶ θυσίαι. — καὶ αἰθού-

σης ἐριδούπου: Ἐννοεῖται ἡ στοά, ἡ ὁποία ἀπετέλει τὸ ἐξωτερικὸν πρόθυρον τῆς αὐλῆς. Εἰσερχόμενος κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτὴν αἴθουσαν εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν (ἔρκος) καὶ ἀντίκρουζε ἄλλην στοάν, ἣτις ἦτο ἡ εἴσοδος τοῦ μεγάρου (αἴθουσα δόματος). Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ηριάμου ἐβλεπε κανεὶς στοάς (ξεστάς αἰθούσας) καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς· Ζ 243.

339 - 404

α) 339-348: — ἀπίθησε = παρήκουσε· οὐδ' ἀπίθησε = ὑπήκουσε. — διάκτορος = ὁ κομίζων καὶ ἐκτελῶν τελείως τὰς διαταγὰς τῶν θεῶν. — ἀργεῖφόντης· Ω 153. — αὐτίκα ἔπειτα = εὐθὺς ἀμέσως. — ἀμβρόσιος = ἀθάνατος, θεϊκὸς (α + (μ) βροτός). — ἡμὲν - ἡδὲ = καὶ - καὶ. — ὕγρή· ὡς οὐσιαστ. (πρβλ. ἡ ξηρὰ ἐνν. γῆ). — ἅμα πνοιῆς = μαζὶ μὲ τὰς πνοάς, καθὼς ἔπνεεν ὁ ἄνεμος. — τῆ· ἀναφορ. δοτκ. ὄργ. — θέλω = μαγεύω. — τοὺς δ' αὐτε = ἐνῶ ἀντιθέτως ἄλλους. — ὑπνάω = κατέχομαι ἀπὸ ὕπνου. — κρατύς = κραταῖός. — βῆ ἰέναι· Ζ 229. — αἰσυμνητῆρ = ὁ κρίνων τὰ δίκαια, ὁ ἄρχων (αἶσα + μέμνημαι). — κοῦρος αἰσυμνητῆρ = νεαρὸς ἄρχων, ἀρχοντόπουλο. — πρῶτον ὑπηνήτη = πού μόλις φυτρῶνουν τὰ γένεια του (ὑπήμη = τὸ γένειον).

349 - 357: — ἔλασαν παρέξ σῆμα Ἴλοιο = ἐπροσπέρασαν τὸ μνημα τοῦ Ἴλου. — δὴ γὰρ = διότι ἤδη. — τὸ κνέφας = τὸ σκότος. — τὸν δέ· συναπτ. πρὸς τὸ Ἑρμείαν = καὶ τοῦτον, δηλ. τὸν Ἑρμῆν. — ἐξ ἀγχιμόλοιο· Ω 283. — φράζομαι = ἀντιλαμβάνομαι. — φράζω, Δαρδανίδη = πρέσχε ἐκεῖ, Δαρδανίδη. — φραδῆς = φρόνιμος. — τέτυκται ἔργα = ἔχουν γίνει ἔργα· εἰς τὴν νεοελλ.: ἔγινε δουλειὰ πού χρειάζεται νῦν φρόνιμον. — διαρραίομαι = καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι. — μιν· συναπτ. πρὸς τὸ λιτανεύσομεν.

358 - 371: — σὺν χύτο = ἐταράχθη. — δεΐδια· δέδια. — γναμπτός = εὐλόγιστος. — ταφών· τέθηπα = κυριεύομαι ἀπὸ ἐκπληξίν. — αὐτός = ἀθρομήτως, μόνος του. — ἐριούνιος = εὐεργετικὸς (ἐπιτατ. ἐρι + ὀνήμη = ὠφελῶ) ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ. — ἐξείρετο = τοῦ ἀπηύθυνεν ἐρώτησιν. — πάτερ· προσφών. νεωτέρων πρὸς γέροντας. — ἰθύνω = διευθύνω. — ἀμβροσίη νύξ = θεϊκὴ νύξ. — εὔδω = κοιμῶμαι, ἡσυχάζω. — μένεα πνείνοντες = ὄρμητικοί, γενναῖοι. — ἀνάρσιος = ἐχθρικός (στερ. α + ἄρσιος, ἀραρίσκω). — θοός· Α 12. Ἡ νύξ λέγεται θοή,

διότι μεσολαβούντος τοῦ ὕπνου φαίνεται ὅτι παρέρχεται γρήγορα. — τὸ **ὄνειαρ-ατος** = πολῦτιμον πράγμα. — **τίς ἂν νόος τοι εἶη;** = ποία σκέψις θὰ σοῦ ἐγένετο; τί θὰ ἐβαζες εἰς τὸν νοῦν σου; — **ὀπηδέω** = ἀκολουθῶ. — **ἀπαμύνασθαι**· (συναπτ. πρὸς τό: οὐτ' αὐτὸς νέος ἐσσί) = ὥστε νὰ ἀποκρούσης. — **χαλεπαίνω** = φέρομαι ἐγθρικῶς, κάμνω κακόν. — **ῥέξω**· ῥέξω. — **καὶ δέ** = καὶ μάλιστα. — **ἀπαλεξήσαιμι**· ἀπαλέξω· I 251. — **δέ**· αἰτιολ. — **εἶσκω** = παρομοιάζω.

372 - 377 : — **οὕτω πη** = ἔτσι κάπως. — **ὑπερέσχεθε χεῖρα** = ἄπλωσε τὸ χέρι ἀπὸ πάνω μου, μὲ ἐπροστάτευσεν. — **ἦκεν** = ἔστειλεν· ῥ. ἴημι. — **ὀδοιπόρον** = διαβάτην. — **ἀντιβολέω** = συναντῶ. — **αἴσιος** = ποὺ φέρνει καλόν, τυχερός. — **ἀγητὸς** = θαυμάσιος. — **πέπνυμαι νόω** = ἔχω πολὺν νοῦν.

378 - 388 : — **ναὶ δὴ** = ναὶ πράγματι. — **κατὰ μοῖραν** = ὀρθά. — **ἀτρεκέως** = χωρὶς περιστροφάς, εὐκρινῶς. — **πη** = κάπου. — **κειμήλια** = θησαυροί. — **ἴνα**· ἀναφ. τόπου = ὅπου. — **ὠριστος**· ὁ ὠριστος. — **οὐ τι** = οὐδὲν. — **ἐπιδεδύομαι** = εἶμαι κατώτερος. — **μάχης** = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μάχην. — **φέριστος** = ἐξάριτος, θαυμάσιος. — **τέων**· τίτων. — **ὁ οἶτος** = ἡ μάττα. — **ἄποτμος** = ἄμοιρος. — **ἐνίπες**· ἐνέπαι.

389 - 404 : — **πειράομαι τινος** = δοκιμάζω κάποιον. — **εἶραι Ἑκτορα** = ἐρωτᾷς περὶ τοῦ Ἑκτορος. — **κυδιάνειρα** = δοξάζουσα ἄνδρας (κῦδος + ἀνήρ). Λέγεται περὶ τῆς μάχης καὶ περὶ τῆς ἀγορᾶς. — **δαΐζω** = κατακόπτω. — **μία** = ἡ αὐτή. — **εὐεργής** = καλὰ καμωμένη. — **ἔξειμι** = βγαίνω, πρέρχομαι. — **πάλλω κλήρω** = τινάσσω κλήρω εἰς μίαν περικεφαλαίαν, ἕως ὅτου ἐκπηδῆσῃ ἕνας· **παλλόμενος κλήρω** = κατὰ τὴν κλήρωσιν. — **ἐλίκωψ**· A 98. — **ἀσχαλάω** = δυσκασχετῶ. — **ἔσσυμαι τινος** = σπεύδω πρὸς τι, θέλω κάτι.

β) Ἄορ. β' τοῦ ὑπερέχω κατ' ἐπέκτασιν : **ὑπερέσχεθε**.
— Γεν. πληθ. τῆς ἐρωτημ. ἀντωνυμ. **τίς : τέων**.

— *Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :*

1) οὐτ' αὐτὸς νέος ἐσσί.

2) καὶ δέ κεν ἄλλον σεῦ ἀπαλεξήσαιμι.

γ) **σῆμα Ἴλοιο** : Ὁ Ἴλος κατὰ τὴν παράδοσιν ἦτο οἰκιστὴς τοῦ Ἰλίου. Προχωροῦντες πρὸς τὸν Σκάμανδρον ὁ Πρίαμος καὶ ὁ κῆρυξ ἄφησαν ἀριστερὰ τὸ μῆμα τοῦ Ἴλου, τὸ ὁποῖον ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Σκαιῶν Πυλῶν μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀχαιῶν. — **φεύγωμεν ἐφ' ἵππων** : Ὁ Ἰδαῖος προτείνει νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἄμαξαν, πὺν περιεῖχε τοὺς θησαυρούς, καὶ νὰ σωθοῦν φεύγοντες ἐπὶ τοῦ ἄρματος τοῦ συρομένου ὑπὸ τῶν ἵππων. — **Πολύκτωρ** : Εἶναι φανταστικὸν ὄνομα, ὅπως εἶναι καὶ ὁλόκληρος ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν διηγεῖται ὁ Ἑρμῆς διὰ τὸν ἐρχομὸν του εἰς τὴν Τροίαν. Ἐνῶ τώρα εἶναι πρῶτον ὑπήγητης, πρὸ δέκα ἐτῶν εἶχε κληρωθῆ, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον!

405 - 467

α) 405 - 423 : — **μελειστί** = εἰς τεμάχια (μελεῖζω). — **προύθηκεν· προτίθημι** = βάλλω ἐμπρός, ρίχνω. — **αὕτως** = ἔτσι, δηλ. ὅπως πρῖν, ὅπως ὅταν ἐφονεύθη. — **ἐν κλισίῃσι**· ἀντὶ ἐν κλισίῃ. — **δωδεκάτη οἱ ἡώς** (ἐστὶ) = εἶναι δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ δι' αὐτόν, ἐπέρασαν δώδεκα ἡμέραι πὺν αὐτός... — ὁ **χρῶς - χρῶς** = τὸ δέρμα. — **αἱ εὐλαί** = σκώληκες σηπομένου κρέατος. — **ἀρηίφατος** = φονευθεὶς εἰς τὸν πόλεμον (ἄρηι + φατός). — **κατέδω** = κατατρώγω. — **ἦ μὲν** = καὶ ὅμως. — **ἀκηδέστως** = χωρὶς οἴκτου. — **αἰσχύνω** = παραμορφῶ. — **θηοτό κεν** = θὰ θαυμάσῃς βλέπων· ῥ. **θηέομαι** = βλέπω μὲ θαυμασμόν. — **ἐερσῆεις** = δροσερὸς (ἡ ἐέρση = πρῶνῃ δρόσος). — **περὶ νένιπται** = ἔχει ἐντελῶς ξεπλυθῆ. — **μιαρὸς** = λερωμένος. — **σὺν μέμυκε** = ἔχουν κλείσει· ῥ. **μύω** = κλείω κυρίως τοὺς ὀφθαλμούς (*μύωψ, μωστήριον*). — **ὄσσα· σύστοιχ.** ἀντικμ. εἰς τὸ ἐτύπη = ὅσας πληγὰς ἔλαβεν. — **υἱὸς ἐῆος** = τοῦ σοῦ υἱοῦ. — **νέκυς· Α 52.** — **περὶ** = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον. — **φίλος κῆρι** = ἐγκάρδια ἀγαπητός.

424 - 431 : — **γῆθησεν· Ω 321.** — **ἦ ῥα** = ἀλήθεια λοιπόν. — **ἀγαθόν· ἐνν. ἐστὶ.** — **δῶρα ἐναίσιμα** = τὰ πρέποντα δῶρα. — **οὐ λήθετο θεῶν** = δὲν παρέλειπε τὸ καθήκον του πρὸς τοὺς θεοὺς. — **τῷ** = διὰ τοῦτο. — **οἱ ἀπεμνήσαντο** = τοῦ ἀπέδωσαν τὴν ἀνάμνησιν, τὸν ἐνεθυμήθησαν καὶ αὐτοί. — **τὸ ἄλεισον** = τὸ ποτήριον. — **αὐτόν τε** = καὶ ἐμὲ αὐτόν. — **ῥύω** = σφίζω. — **πέμπω** = συνοδεύω.

432-439: — **νεωτέρου**· ἐπειδὴ εἶμαι νεώτερος. Κατηγ. — ὅς κέ-
λαι· ἀναρ. αἰτιολ. πρότ. = ἀφοῦ μὲ προτρέπεις. — **παρέξ Ἀχιλλῆα** =
χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρη ὁ Ἀχιλ. — **τὸν μὲν** = ἐν τούτοις αὐτόν. — **συλεύω** =
ἀφαιρῶ. — **μετόπισθε** = κατόπιν. — **πομπός**· κατηγορμ. = ὡς συνοδός
σου. — **Ἄργος**· τὸ Πελασγικὸν εἰς Θεσσαλίαν, τὴν χώραν τῶν Μυρ-
μιδόνων. — **ἐνδυκέως** = ἐπιμελῶς, μὲ προσοχὴν. — **ὀμαρτέω** = πηγαίνω
μαζί, ἀκολουθῶ. — **ὄνοσσάμενος**· ὄνομαι Ω 241.

440 - 467: — **ἀναίξας** = πηδήσας ἐπάνω. — **λάζετο** = ἔπιασε (*λά-
ζομαι* ἀρχ. τύπος τοῦ λαμβάνω). — **ἡῦς - ἡεῖα - ἡῦ**· Γ 167. — **οἱ δὲ
φυλακτῆρες** = ἐνῶ οἱ φύλακες. — **νέον** = μόλις. — **τὸ δόρπον** = τὸ βρα-
δυνὸν φαγητόν. — **πονέομαι** = ἀσχολοῦμαι. — **ἄφαρ** = εὐθὺς κατόπιν. —
ὠίξε· οἶρω. — **ὁ ὄχευς** = ὁ σύρτης. — **ἐπ' ἀπήνης** = τὰ εὕρισκόμενα
ἐπὶ τῆς ἀπήνης. — **ποίησαν**· ὡς ὑπερσυντέλ. = εἶχον κάμει. — **κέρσαν-
τες**· κείρω = κουρεύω, κόβω. — **ἐρέφω** = θέτω ὄροφῆν, στεγάζω. — **λα-
χνῆεις** = μαλλιαρός, πυκνός. — **λειμωνόθεν** = ἀπὸ τοῦς λειμῶνας. —
ἀμάω· Ω 165. — **ὁ σταυρός** = ὁ πάσσαλος. — **ἔχω** = κρατῶ, συγκρα-
τῶ. — **ὁ ἐπιβλήης** = ὁ μάνδαλος, σύρτης (*ὄχευς, κληῖς*). — **ἐπιρρήσ-
σεσκον** = συνήθως ἔσυχον· θαμ. τοῦ ἐπιρρήσω. — **ἦ τοι** = ἀληθῶς. —
σοι· συναπτ. πρὸς τὸ ὅπασεν ὀπάζω· Ω 153. — **πάλιν εἴσομαι** = θὰ
ἐπανέλθω μέλλ. τοῦ εἶμι. — **νεμεσσητόν** = ἀξιοκατάκριτον. — **ὦδε** =
ὅπως ἔχω ἤδη κάμει. — **ἀγαπάζω** = χαιρετίζω, φέρομαι φιλικὰ (πα-
ράλλ. τύπος τοῦ ἀγαπᾶω). — **τύνη**· Ζ 262. — **ὑπὲρ πατρός** = ἐν ὀνό-
ματι τοῦ πατρός. — **λίσσομαι** = ἱκετεύω. — **σὺν ὀρίνης** = συγκινήσης.

β) Τὸ ῥ. θεόμαι εἰς ἰωνικ. τύπον **θηέομαι**. "Ὄθεν εὐκτ. β' προσ.
θηοῖο. — Τὸ ῥ. εἶμι εἰς μέσ. μέλλοντα χρόνον: **εἴσομαι**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις: εἴς, τύνη.*

— *Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον:*

1) **εοῦ ἐτάριοι φίλοιο.**

2) **ὄφρα κεν ἀφίκωμαι.**

3) **καί μιν ὑπὲρ πατρός καὶ τέκεος λίσσεο.**

γ) **ὄσσα ἐτύπη**: "Ὅταν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐφόρευσε τὸν Ἔκτορα καὶ τὸν
ἐγύμνωσεν ἀπὸ τὰ ὄπλα του, ἔσπευσαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ ἰδοῦν ἀπὸ
κοντὰ νεκρὸν τὸν ἀνδροφόνον ἥρωα, ἐκεῖνον ὅστις ἠπέλιψε νὰ ἐμπρήση

τὰ πλοῦά των. Ὁ ποιητὴς διηγεῖται (X 369 - 375), ὅτι δὲν ἔμεινε κανεὶς ποῦ νὰ μὴ τὸν τρυπήσῃ μὲ τὴν αἰχμὴν του. — **εἶ ποτ' ἔην γε :** Ἡ ἔκφρασις αὐτὴ φανερώνει τὴν μεγάλην λύπην τοῦ Πριάμου διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ υἱοῦ του. Ὁ ἄριστος, ὁ μεγάλθυμος ὑπερασπιστὴς τοῦ Ἰλίου εἶναι πλέον μόνον ἀνάμνησις διὰ τὸν ἀπαρηγόρητον πατέρα. — **πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον :** Ἐφ' ὅσον ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπῆχε τῆς μάχης, οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλεῖς ἀπὸ τὰς ἐφόδους τοῦ Ἑκτορος, περιέβαλον τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ τεῖχος, τὸ ὅποιον ὅμως δὲν ἀντέσχεν εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν Τρώων. — **καὶ τέκεος :** Πρὸκειται περὶ τοῦ Νεοπτολέμου, ὁ ὅποιος διεκρίνετο καὶ εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὰς βουλάς, ὡς καὶ ὁ πατήρ του. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου αὐτὸς ὠδήγησε τοὺς Μυρμιδόνας ὀπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα.

468 - 551

α) 468 - 485 : — **μακρὸς = ὑψηλός.** — **ἐξ ἵππων ἄλτο χαμαῖζε·** E 111. — **αὖθι·** Γ 244. — **ἰθὺς οἴκου = κατ' εὐθεΐαν** εἰς τὴν κατοικίαν. — **ἴζεσκε = ἐκάθητο** συνήθως. — **ἀπάνευθε = χωριστά.** — **καθείατο = ἦσαν καθισμένοι.** — **ὄζος·** A 234. — **ποιπνυον = ἦσαν ἀπησχολημένοι,** κατεγίνοντο. — **ἔτι καὶ παρέκειτο = ἀκόμη μάλιστα ἦτο** πλησίον του. — **ἔλαθεν εἰσελθῶν = ἀπαρατήρητος εἰσῆλθε.** — **κῦσε·** Z 474. — **πυκινὴ ἄτη = μεγάλη** συμφορά. — **ἄλλον δῆμον = εἰς** ξένην χώραν. — **ἀφνειός·** E 9. — **εἰσορόωντας·** ὑποκ. : τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ.

486 - 506 : — **ἐπιείκελος·** A 131. — **ὄλοδς οὐδὸς γῆρατος = τὸ** θλιβερόν κατώφλιον τοῦ γῆρατος, τὸ ἔσχατον γῆρας. — **καὶ μὲν κείνον = ὀρισμένως** ἐκεῖνον. — **περιναίεται - περιναιέτοντες = κατοικοῦντες** γύρω. — **ἀμφὶ ἔοντες·** πλεονασμ. εἰς τὸ περιναίεται. — **τείρω·** Z 255. — **ἡ ἀρῆ = τὸ** κακόν. — **λοιγός·** A 67. — **ἐπὶ τ' ἔλπεται = καὶ ἐπὶ** πλέον ἐλπίζει. — **ἡματα πάντα = ἀπὸ** ἡμέρας εἰς ἡμέραν. — **ἀπὸ ἰόντα = ἐρχόμενον** ὀπίσω. — **αὐτάρ·** ἐναντ. — **στ. 493 - 494** ὡς Ω 255 - 256. — **ἶος - ἶα - ἶον·** Z 422. — **ἡ νηδὺς = ἡ** κοιλία. — **τῶν πολλῶν = πολλῶν** ἐκ τούτων. — **οἶος = μοναδικός,** ἐξαιρετικός. — **εἴρυτο ἄστῳ καὶ αὐτοὺς =** ἔσωζε τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας. — **πρώην =** πρὸ ὀλίγου. — **ἔτλην·** τλήναι = ὑπομένειν. — **ἄνδρὸς παιδοφόνοιο... ὀρέγεσθαι·** ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : **ὀρέγεσθαι** στόμα **ποτὶ** χεῖρα **ἄνδρὸς παιδοφόνοιο.** — **ὀρέγομαι =** τείνω, φέρω πρὸς.

507 - 517 : — **ὑπὸ ὤρσε** = ἐξήγειρεν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του. — **ἴμερον γόοιο** = ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ. — **πατρός· γεν. αἰτίας**. — **ἦκα** = ἤσυχ. **μαλακά**. — **ἀδινά** = ἀφθόνως, πολὺ. — **ἐλυσθείς· ἐλέομαι** = στρέφομαι, σωριάζομαι. — **στοναχὴ ὀρώρει** = ὑφώνετο, ἀντηχοῦσεν ὁ στεναγμός. — **πολλὸς** = φαίς.

518 - 551 : — **ἄ** = ἄχ. — **δειλὸς** = δυστυχής. — **ἦ δὴ** = πράγματι λοιπόν. — **ἄνσχεο· ἀνέχομαι**. — **ἔμπης** = ἐν τούτοις. — **ἐάσομεν κατακεῖσθαι** = ἄς ἀφῆσωμεν νὰ ἡσυχάσουν. — **ἄχθυμαι** = θλίβομαι. — **οὐ τις πρῆξις πέλεται** = δὲν γίνεται τίποτε, δὲν βγαίνει τίποτε. — **ὡς ἐπεκλώσαντο** = ἔτσι προώρισαν οἱ θεοί· ἐνν. μὲ τὸ νῆμα τῶν Μοιρῶν. — **αὐτοὶ δὲ** = ἐνῶ αὐτοί. — **ἀκηδέες** = χωρὶς βάσανα. — **δοιοί· Γ 236**. — **τὸ οὔδας** = ἔδαφος, πάτωμα. Συνειδ. = ὁ οἶκος, τὸ παλάτι. — **ἐάων** = ἀγαθῶν. — **κύρομαί τι** = συναντῶ κάτι, μού τυχαίνει κάτι. — **τῶν λυγρῶν** = ἀπ' αὐτὰ τὰ δεινά, ἀπὸ τὰ δεινὰ ποὺ περιέχονται εἰς τὸν δεῦτερον πίθον. — **λωβητὸς** = στιγματισμένος. — **ἔθηνεν· τίθησι γνομ. ἀόρ.** — **ἡ βούβρωστις** = ἡ ἀθλιότης. — **φοιτῶ** = περιπλανῶμαι. — **θεοῖσι** = εἰς τὰ μάτια τῶν θεῶν. — **τετιμένος· τίομαι, τίω** = τιμῶ. — **ἐκ γενετῆς** = ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἐγεννήθη. — **ἐκέκαστο· καίνωμαι** = ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ. — **ἀλλ' ἐπὶ και τῶ... :** ἡ σειρά τῶν λέξε. : ἀλλὰ θεὸς θῆκε κακὸν και ἐπὶ τῶ. — **γονὴ παιδῶν** = πολλὰ παιδιὰ. — **κρείοντες** = οἱ ὅποιοι θὰ ἐβασίλευον. — **παναώριος** = μέλλον νὰ ἀποθάνῃ ἐντελῶς πρόωρα, ὀλιγόζωος. — **κομίζω** = περιποιῶμαι. — **ἦμαι** = εὐρίσκομαι. — **κῆδω** = προξενῶ θλίψεις. — **ὄσσον· ὄσον ἔδαφος, ὄσους λαούς**. — **ἄνω** = πρὸς βορρᾶν. — **ἔδος** = ἡ ἔδρα. — **ἐντὸς ἐέργει** = περικλείει. — **τῶν** = τῶν κατοικούντων εἰς τὰς χώρας ταύτας. — **πῆμα** = συμφορά. — **ἄνσχεο** = κάμε ὑπομονήν. — **ἀλίαστον** = ἀδιαλείπτως· ἐπίρρ. (**α + λιάζομαι** = παρεκκλίνω). — **ἀκαχήμενος· ἀκαχίζω, ἀκάχημαι** = πικραίνομαι.

β) *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **καθείατο, κτεῖνας, τετάρπετο, ἄνσχεο.**

γ) *τοὺς δ' ἔλαθεν εἰσελθῶν :* Μόνον κατὰ ὑπερφυσικὸν τρόπον ὁ Πρίαμος ἠδῶνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διότι βεβαίως ἡ σκηνὴ ἦτο ἐν μόνον δωμάτιον. —

γυναῖκες : Αἱ γυναῖκες αὐταὶ δὲν ἦσαν παλλακίδες αἰχμάλωτοι, ἀλλὰ κόραι βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Οἱ υἱοὶ τῶν ἐθεωροῦντο βασιλόπαιδες, ὅπως καὶ οἱ υἱοὶ τῆς Ἐκάβης. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου ἴσχυον τὰ ἔθιμα τῶν μοναρχῶν τῆς Ἀνατολῆς. — **δοιοὶ γὰρ πίθοι :** Ὁ μῦθος αὐτὸς παριστᾷ τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἄδικον καὶ ἀνόητον. Θεωρεῖ ἐξ ἄλλου τὸν ἄνθρωπον ἐντελῶς ἀνεύθυνον διὰ τὰς πράξεις του. — **Μάκαρος ἔδος :** Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Μάκαρος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἴλου καὶ ἐξορισθεὶς ἀπὸ τὴν Τρωάδα δι' ἀδελφοκτονίαν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Λέσβον.

552 - 620

α) 552 - 570 : — **ἀκηδῆς** = ἀπεριποίητος, ἄταφος (στερ. α + κῆδος = φροντίς). — **ἀπόναιο**· ἀπονίναμαι = χαίρομαι, ἀπολαμβάνω κάτι. — **ὑπόδρα**· Α 148. — **νοέω** = ἔχω κατὰ νοῦν. — **ἄλιος** = θαλάσσιος (ἄλις)· **ἄλιος γέρων** λέγεται ὁ Νηρέυς. — **καὶ δέ· καὶ δὴ** = καὶ μάλιστα. — **σέ γινώσκω** (τὸ σέ ἀντικμ. τοῦ γινώσκω κατὰ πρόληψιν) = καταλαβαίνω ὅτι καὶ σύ... — **ἡβῶν** = νέος καὶ δυνατός. — **φυλακούς**· φύλακας. — **ὄχηα**· Ω 446. — **μετοχλίσσειε**· μετοχλίτω = μετακινῶ. — **ἀλίτωμαι**· μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ἀλιταίνω = ἀμαρτάνω.

571 - 595 : — **οἰκοιο**· ἐξ οἴκου, ἦτοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς του. — **καλήτωρ** = ὁ καλῶν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. — **δίφρος**· Ζ 354. — **εὖσσωτρος ἀπήνη** = ἔχουσα ὠραῖα τὰ σῶτρα, ἦτοι τὰς περιφερείας τῶν τροχῶν, συνών. τοῦ εὐκκυκλος — **ἦρεον**· αἰῶν. Ὁ παρατ. δηλώνει τὸ πλῆθος τῶν δώρων, τὰ ὅποια συνεχῶς ἐβγαζαν ἀπὸ τὴν ἄμαξαν. — **φάρεα**· Ω 231. — **εὐννητος** = καμωμένος με ὠραῖον νῆμα, πολυτελής. — **πυκάσας** = σκεπάσας, τυλιξας (πύκα = σφικτά). — **ἐκκαλέσας** = καλέσας ἐκ τοῦ θαλάμου. — **μὴ οὐκ ἐρύσαιτο** = μήπως δὲν συγκρατήσῃ. — **λεχέων** = ἐπάνω εἰς στρῶμα. — **σὺν ἥειραν** = ἐβροθήθησαν νὰ τὸν σηκώσῃ καὶ νὰ τὸν τοποθετήσῃ. — **σκυδμαινέμεν**· σκυδμαίνω = εἶμαι θυμωμένος. — **εἰν Ἄιδος** = μέσα εἰς τὸ παλάτι τοῦ Ἄιδος, δηλ. τοῦ Ἅδου. — **οὐκ ἀεικέα** = πλοῦσια. Σχῆμα λιτότητας. — **ἀποδάσσομαι**· ἀποδατέομαι = ξεχωρίζω μερίδιον.

596 - 620 : — **κλισμός**· Ι 200. — **τοίχου τοῦ ἐτέρου**· Ι 219. — **καὶ γὰρ** = ἄλλως τε καὶ ἡ... — **τῇ περ**· ἡ δοτ. κτητ. — **ἀπὸ βιοῖο** = με

τὴν βολὴν τοῦ τόξου του· ὁ βίος Α 49. — **χωόμενος**· Α 46. — **ιοχέαιρα**· Ε 53. — **ισάσκετο** = συχνά συνέκρινε τὸν ἑαυτὸν τῆς (ἴσος). — **φῆδοιώ...** ἐπεξήγ. τοῦ **ισάσκετο**. — **τεκέειν**· ὑποκμ. τὴν **Λητώ**. — **ἡ δ' αὐτὴ** = ἐνῶ αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ. — **ἐννῆμαρ**· Α 53. — **κάμε** = ἀπέκαμεν, ἐξήντηλῆθη. — **οιοπόλος** = ἐρημικὸς (οἶος + πέλω). — **εὐνῆ** = ὁ τόπος ὅπου διατρίβει τις, τὸ λημέρι. — **πέσσει κήδεα** = χωνεύει θλίψεις, καταπίνει τοὺς καημοὺς τῆς. — **μέδομαι** = σκέπτομαι.

β) **Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : καὶ δὲ εἶσαν, πύθαι, ἦιε, ποτί.**

— **Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :**

1) **ἄμα ἡοῖ φαινομένηφιν.**

2) **ὄθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνάς νυμφάων.**

γ) **ὑπόδρα ἰδῶν** : Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐκδηλώνεται πάλιν ὁ ὀργίλος χαρακτὴρ τοῦ Ἀχιλλέως. Δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ περισσοτέρους λόγους διὰ τὴν λύσιν τοῦ Ἑκτορος, οἱ ὅποιοι θὰ τὸν ἠρέθιζον καὶ θὰ τοῦ ὑπενθύμιζον τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἐπαινετὸς ὁ ἦρωας, ὅτι ἀναγνωρίζων τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους του, προλαμβάνει τὸ κακόν. — **αὐτὸς Ἀχιλλεὺς λεχέων ἐπέθηκε** : Ἐπανορθῶν ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν ἀγρίαν σκληρότητα, τὴν ὁποίαν ἔδειξε πρὸς τὸν Ἑκτορα, ἀπονέμει εἰς τὸν νεκρὸν τὴν τελευταίαν αὐτὴν τιμὴν. — **Νιόβη** : Κατὰ τὴν ποιητικὴν παράδοσιν ἡ Νιόβη ἦτο κόρη τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Λυδίας, καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, ὅπως περίπου ἱστορεῖται ἐδῶ, ἀνεφέρετο ἀπὸ μεταγενεστέρους ποιητὰς, ἢ διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἠθικὸν δίδαγμα, ὅτι ἡ μεγαλαυχία τιμωρεῖται, ἢ διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν δεινοτέραν θλίψιν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ὑποστῇ ἓνας θνητός. — **ἐν Σιπύλῳ** : Σίπυλον εἶναι προέκτασις τοῦ Τρωῶλου, ὁ ὅποιος εἶναι ἕρος τῆς Λυδίας. — **Ἀχελώιον** : Ἀχέλης ἢ Ἀχελῷος ὀνομάζετο ποταμός, ὅστις ἐπήγαγεν ἀπὸ τὸ Σίπυλον καὶ ἐχύνετο εἰς τὸν Σμυρναϊκὸν κόλπον. — **λίθος περ ἐοῦσα** : Ἐνας βράχος τοῦ Σιπύλου φαίνεται ἀπὸ ὀρισμένον σημεῖον ὡς μορφή γυναικὸς δακρυρροούσης. Διὰ τοῦτο ἡ τοπικὴ παράδοσις ἔλεγεν, ὅτι αὐτὴ ἡ μορφή ἦτο ἡ Νιόβη, ἡ ὁποία, καὶ ἀφοῦ ἀπελιθώθη, ἐξηκολούθει νὰ θρηγῇ διὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων τῆς.

α) 621 - 642 : — ἄργυφος = λευκός (ῥίζ. ἀργυ-, arguo = φω-
τίζω). — ἔδερν· δέρω = γδέρνω. — ἄμφεπον· ἀμφέπω καὶ ἀμφιπέω
= ἐτοιμάζω. — στ. 623 ὡς I 210. — περιφραδέως = με προσοχήν. —
ἐρύσαντο· ἐρύω = ἀποσύρω, τραβῶ. — στ. 625 - 626 ὡς I 216 - 217. —
στ. 627 - 628 ὡς I 221 - 222. — ὄσσοσ = πόσον μεγάλοςσος. — οἶος
= πόσον ὠραῖος. — ἄντα = κατὰ πρόσωπον, ὅταν τὸν ἐκοίταζε κατὰ
πρόσωπον. — ὄψιν ἀγαθὴν = τὴν εὐγενικὴν μορφήν. — λέξον = βάλει με
νὰ πλαγιάσω· ῥ. λέγω. — ὑπὸ ὕπνω (συναπτ. πρὸς τὸ τερωτόμεθα με
σημ. δοτ. ὄργ.) = με ὕπνον ἢ κατὰ κυριαλ. = κάτω ἀπὸ ὕπνον, διότι
ὁ ὕπνος σὰν νὰ σκεπάζῃ τὸν κοιμώμενον. — μύσαν· Ω 420. — κήδεια
πέσσω· Ω 617. — ὁ χόρτος = ὁ περίβολος. — πασάμην· πατέομαι =
τρώγω, γεύομαι. — ἡ λαυκανίη = ὁ λαιμός, ὁ φάρυγξ. — λαυκανίης
καθέηκα = ἔρριψα κάτω εἰς τὸν λαιμὸν μου, ἦπια.

643 - 658 : — τὰ δέμνια = ἐλαφρὰ κινήτῃ κλίνη. — ὑπ' αἰθούση
= ὑπὸ τὸ πρόπυλον, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ προπύλου. — τὰ ῥήγεα =
σκεπάσματα κλίνης χρωματιστὰ (ῥέζω = βάζω). — ἔσασθαι· ὥστε
ἔσασθαι = διὰ νὰ σκεπασθῇ· ἔννυμι (ῥίζ. ἐσ-, ἔσσυμι, ἐσθίης). — τὸ
δάος = ὁ πυρσός, ἡ δάξ. — ἐγκονέουσαι· ἐγκονέω = κάμνω κάτι γρή-
γορα καὶ πρόθυμα (ῥίζ. κον-, διάκονος). — ἐπικερτομέω = πειράζω,
ἀστειεύομαι. — λέξο = πλάγιασε, προστακτ. μέσου ἄορ. τοῦ λέγω. —
βουληφόρος· Α 144. — βουλεύω βουλάς = παρακλήθηναι εἰς συμ-
βούλιον, συσκέπτομαι. — ἡ θέμις ἐστί = ὅπως γίνεται κατὰ τὸν θε-
σμόν. — στ. 653 ὡς Ω 366. — ἀνάβλησις = ἀναβολή, ἀργιστορία. —
ποσσημαρ = ἐπὶ πόσας ἡμέρας. — μέμονα = ἐπιθυμῶ. — κτερείζω =
ἀπονέμω τὰς τελευταίας τιμὰς εἰς νεκρὸν (κτέρεια). — τέως = κατὰ
τὸ διάστημα τοῦτο, εἰς αὐτὸ τὸ μεταξύ. — μένω = νὰ μένω εἰς τὴν
σκηνὴν μου, νὰ ἀπέχω τῆς μάχης.

659 - 676 : — τάφον = ἐνταφιασμόν. — μοί· συναπτ. πρὸς τὸ κεχα-
ρισμένα. — κεχαρισμένα θείης· ἀντὶ χαρίζοιο = θὰ μοῦ ἔκαμνες χάριν. —
ἐέλεμεθα = εἰλομαι· E 203. — ἡ ὕλη = τὰ ξύλα. — ἀξέμεν· ὥστε ἄσαι. —
δαινῦτο· εὐκτ. τοῦ δαίνουμι = παρακλήθηναι εἰς δεῖπνον. — μῆ
πως δείσειε = διὰ νὰ μὴ ἔχη κανένα φῶβον. — πυκινὰ φρεσί...·
Ω 282.

β) *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σῆς, ἐνθέμεναι, στόρεσαν, λύσιος, ἀξέμεν.*

γ) *δέμνια θέμεναι ὑπ' αἰθούση :* Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ οἴκου ἐστρώνετο συνήθως ἡ κλίνη διὰ τοὺς ξένους. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ αἴθουσα εἶναι στοὰ μόνον ἐστεγασμένη, ὁ ξένος ἐκοιμᾶτο σχεδὸν εἰς τὸ ὑπαίθρον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ οἰκοδεσπότης διατάσσει « *χλαίνας ἐνθέμεναι οὐλας καθόπερθεν ἔσασθαι* ». — *ἐννήμαρ γοάοιμεν αὐτόν :* Τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ πένθους φαίνεται ὑπερβολικόν. Ἴσως κατ' ἀνατολικὴν συνήθειαν παρετείετο τόσον πολὺ ὁ θρῆνος, ἢ, καὶ πιθανώτερον, μὲ τὴν πρόφασιν τῆς κηδείας ζητεῖ ὁ Πρίαμος νὰ ἐξασφαλίσῃ ὀλίγων ἡμερῶν ἡσυχίαν διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἰλίου. — *σχίσω πόλεμον :* Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν Ἑκτορα καὶ ἔσωσε τοὺς Ἀχαιοὺς, ἔχει ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει τοῦ ἄλλου ἀρχηγοῦ ὑπόσχεται εἰς τὸν Πρίαμον ἀνακωχὴν ὀλίγων ἡμερῶν.

— *Ποῖα συναισθήματα μᾶς προκαλεῖ ὁ ποιητής, ὅταν περιγράψῃ τὸν σιωπηλὸν θαυμασμὸν τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς ἀλλήλους ;*

— *Εἰς ποῖον σημεῖον ἐκδηλώνεται περισσότερον ἡ συμπάθεια τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Πρίαμον ;*

677 - 804

α) 677 - 691 : — *ἵπποκορυστής* = ὁ τακτοποιῶν πρὸς μάχην τὰ ἄρματα, πολεμιστής (*ἵππος* + *κορύσσω* = ὀπλίζω). — *ἐριούνιος* · Ω 360. — *ἔμαρπτε* · *μάραττω* · E 65. — *ὄρμαινοντα* · *ὄρμαινω* = διαλογίζομαι. Ἡ *μτχ.* αἰτιολ. — *ἐκπέμψειε* = ὀδηγήσῃ ἔξω. — *ἱερός* = ἰσχυρός, ῥωμαλέος. — *πυλαωρός* = φρουρός τῶν πυλῶν. — *οἶον ἔθ' εὐδεις* = ἔτσι ποὺ κοιμᾶσαι ἀκόμα. — *εἶασε* = ἐφείσθη. — *τοὶ λελειμμένοι* = ὅσοι ἔχουν μείνει. — *αἶ κε γνῶῃ σε* = ἂν μάθῃ τὴν ἐδῶ παρουσίαν σου. — *ρίμφα* · Z 511.

692 - 706 : — *ἑϋρρεῖος* · Z 508. — *δινῆεις* = ποὺ κάμνει δίνας, ὀρηκτικός. — *κροκόπεπλος* = ἔχουσα πέπλον χρώματος κρόκου, χρυσιζουσα (*κρόκος* = τὸ φυτὸν ζαφορά). — *ἐκίδνατο* = ἐσκαρπίζεται· *κίδα* -

μαι παράλλ. τύπος τοῦ σκεδάνομαι. — ἔλων· ἐλάω, ἐλαίνω. — ἀστυ-
βούωτην· ὡς ἐν Ω 577 καλήτοσα. — κώκυσε· Ω 200. — γέγωνε =
ἐφώναξε δυνατά. — ὄψεσθε ἰόντες = ἐλάτε νὰ ἰδῆτε. — χαίρετε· ἐχαί-
ρετε· παρατ.

707 - 717 : — ἀάσχετον = ἀσυγκράτητον (στερ. α + ἄ(ν)σχετος, ἀνασχεῖν). — ξύμβληντο· θὰ νοηθῆ ὡς ἀντικμ. Προάμω. — τίλλομαι = ἀποσπῶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου. — πρόπαν = ὀλόκληρον. — "Ἐκτο-
ρα. συναπτ. πρὸς τὸ ὁδύροτο. — εἴξατε = κάμετε τόπον. — οὐρεῦσι·
οὐρήεις· Α 50. — ἄσεσθε· ἄω = χορταίνω.

718 - 745 : — τρητός = τρυπητός (τείρω). — παρὰ εἶσαν = ἔφε-
ραν κοντὰ εἰς τὸν νεκρόν. — αἰιδός· ἐνταῦθα εἰδικός εἰς θρηνώδη ἄσμα-
τα. — ἐξάρχους θρήνων = διὰ νὰ ἀρχίσουν τὸν θρήνον. — οἱ τε στο-
νόεσσαν αἰοιδήν· θὰ νοηθῆ τὸ ῥῆμα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄδειν καὶ ἡ ὅλη
φράσις θὰ ἐξηγηθῆ : καὶ οἱ ὅποιοι θὰ ἐψάλλον τὸ πολυστένακτο τρα-
γοῦδι. — ἐπὶ στενάχοντο = συνώδευον μὲ στεναγμὸν τὸ θρηνητικὸν
ἄσμα. — τῆσι = μεταξὺ αὐτῶν. — αἰών = τὸ διάστημα τοῦ βίου, ἡ
ζωή. — δυσάμμορος = δυστυχής (δυσ + ἄμμορος, ἄσμορος). — πέρσε-
ται· ὁ μέσ. μέλλ. ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ περθήσεται. — ἐπίσκοπος· κατηγ.
εἰς τὸ ὑποκμ. τοῦ ὀλωλις = ἐχάθηρ σὺ ὁ προστάτης. — ῥύσκει· ἐρύσκει·
θαμιστ. τύπ. τοῦ ῥύομαι. — ἔχες = ὑπερήσπιζες. — κεδνός = σεβαστός.
— αἰεικῆς = ἀνάρμοστος, ἐξευτελιστικός. — ἀθλεύων = ἐργαζόμενος ὡς
δοῦλος. — πρὸ ἀνακτος = χάριν ἐνός κυρίου. — ᾧ δήπου = τοῦ ὁ-
ποίου πολὺ πιθανόν... — ἐν παλάμησιν· ὡς ἀπλή δοτικ. ὄργαν. —
ὀδάξ = μὲ τὰ δόντια. — ἄσπετος = ἀνέκφραστος, ἀπέραντος (α + σπ,
ρίζης τοῦ εἰπεῖν). — οὔδας· Ω 527. — ἐν δαί = ἐν τῇ μάχῃ (τοπ.
δοτ. ὄνομ. συγγεν. πρὸς τὸ δήμος = καταστρεπτικός). — ἀρητός = κα-
τηραμένος, φοβερός (ἀρή, ἀράομαι).

746 - 759 : — ἀδινός γόος = θρήνος μὲ πολλὰ δάκρυα. — πέρασκει·
θαμιστ. τοῦ πέρηνμι = πωλῶ. — ἀμιχθαλόεις = ὀμιχλώδης. — ψυχῆ =
ζωή. — ταναηκῆς = κοφτερός (ταναός + ἄκος, ἀκή). — πολλά = πολ-
λάκις. — ῥυστάζεσκεν = ἔσυρε κάθε τόσον, θαμιστ. (ῥυστάζω, ἐρύω). —
ἐρσήεις· Ω 419. — ἀγανός = εὐμενής, φιλόφρων. — ἀγανά βέλη = βέ-
λη ποῦ δίδουν ἀνώδυνον θάνατον.

760 - 776 : — **άλιαστον** = ἀδιάλειπτον (ἀ + λιάζομαι = ἀπομακρύνομαι). — **δαήρ** · Γ 180. — **ὡς ὤφελλον ὀλέσθαι** · Γ 173, Z 345. — **ἀσύφηλος** = προσβλητικός. — **ἐνίπτω** = ἐπιπλήττω. — στ. **769** ὡς Z 378. — **ἐκυρὸς-ή** · Γ 172. — **παραϊφάμενος**· παρᾶφημι = συμβουλεύω. — **ἀγανοφροσύνη** = καλωσύνη, μαλακοὶ τρόποι. — **ἀχθυμένη κῆρ** = κατὰκαρδα λυπημένη. — **πεφρίκασί με** = αἰσθάνονται φρίκην δι' ἐμέ. — **δῆμος** = τὸ πλῆθος, ὁ λαός.

777 - 787 : — **ἄξετε**· ὁ μέλλ. ἀντὶ προστακτ. — **πυκινὸν λόχον** = καμμίαν δολερὰν ἐνέδραν. — **πημανέειν**· σημαίνω = βλάπτω, προξενῶ κακόν. — **ἀγίνεον**· ἀγινέω = φέρω· παράλλ. τύπος τοῦ ἄγω. — **ἄσπετον**· Ω 738. — **φραεσίμβροτος** = ἡ φέρουσα τὸ φῶς εἰς τοὺς θνητούς. — **θρασύς** = τολμηρὸς, γενναῖος. — **ἐν πυρῇ ὑπάτη** = ἐπάνω - ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς.

788 - 804 : — **ἦμος** = ὅταν. — **ἠριγένεια** = πρωινή (ἦρι = πρῶτὴ + ῥίζ. γεν.)· ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς. — **ροδοδάκτυλος** = ἔχουσα ῥόδινα δάκτυλα, ἐπίθ. τῆς Ἡοῦς. — **τῆμος**· (τὸ δεικτ. τοῦ ἦμος) = τότε. — **ἤγρετο**· ἀγείρομαι. — **ἐπέσχε** (τόπον) = κατέσχε, ἐξετάθη. — **λέγομαι** = περιμαζεύω. — **μύρομαι**· Z 373. — **κατείβομαι** = χύνομαι κάτω. — **ἡ κάπετος** = τάφος, λάκκος. — ὁ **λᾶας** = ὁ λίθος. — **σῆμα χέω**· Z 419. — **εἶατο** = ἐτοποθέτησαν (ῥ. ἤμαι). — **πάλιν κίον** = ἐπέστρεψαν· ἐνν. εἰς τὴν πόλιν. — **ἐρικυδῆς** = μεγαλυπρεπής. — **ἀμφιέπω** = φροντίζω, ἐπιμαζεύω. — **τάφος**· Ω 660.

β) Σχηματισμὸς τοῦ ἀορ. β' τοῦ γιγνώσκω κατὰ τὰ βαρύτερα : γνώη - γνώωσι.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **σεῖο, τοι, λελειμμένοι, ἴξον, πτόλει, ἀγάγωμι, ἤγρετο.**

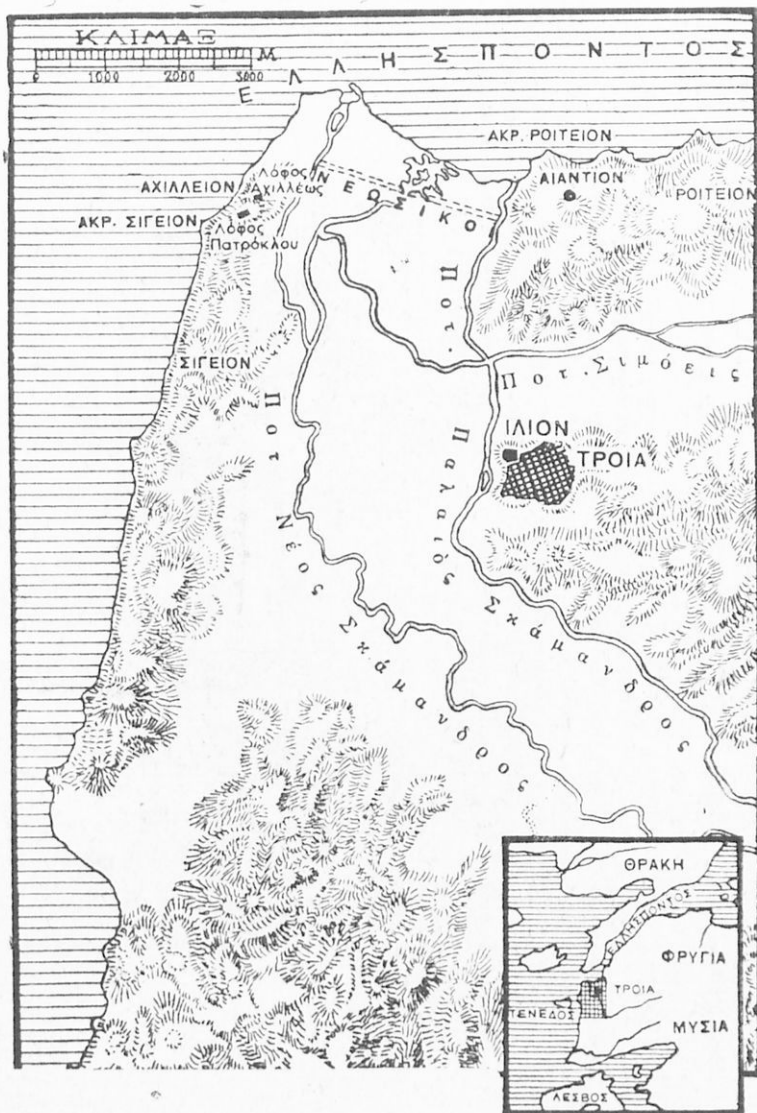
γ) **ὅτε δὴ πόρον ἴξον :** Μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ ὁ Πρίαμος δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβηθῆ τίποτε. Καὶ κατὰ τὴν μετάβασιν του εἰς τὸν Ἀχιλλεῆα ἀκριβῶς εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὅπου ἤρχιζεν ὁ κίνδυνος, ἐνεφανίσθη ὁ Ἑρμῆς. — **Κασσάνδρη :** Ὅπως καὶ ὁ Ἐλενος, εἶχε καὶ ἡ Κασσάνδρα προφητικὴν δύναμιν. Ἐθαυμάζετο καὶ διὰ τὴν ἐξοχὸν καλλονὴν τῆς καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀγαμέμνων μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου τὴν

ἔφερον ὡς αἰχμάλωτον εἰς τὴν Ἑλλάδα. — **σὺ δ' αὖ, τέκος . . .** τὸ προαίσθημα τοῦτο τῆς Ἀνδρομάχης διὰ τὸν μικρὸν Ἀστυάνακτα ἐπηλήθευσεν ἀκριβῶς κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν μεταγενεστέρων ποιητῶν. — **κατεστόρεσαν πυκνοῖσιν λάεσσι :** Μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῆς νεκρικῆς θήκης εἰς τὸν λάκκον καὶ τὴν ἰσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους ἐ.ποθετεῖτο μία σειρά ἀπὸ λίθους. Ἐπ' αὐτῆς κατόπιν ἐχύνετο χῶμα, διὰ νὰ σχηματισθῇ ὁ τύμβος.

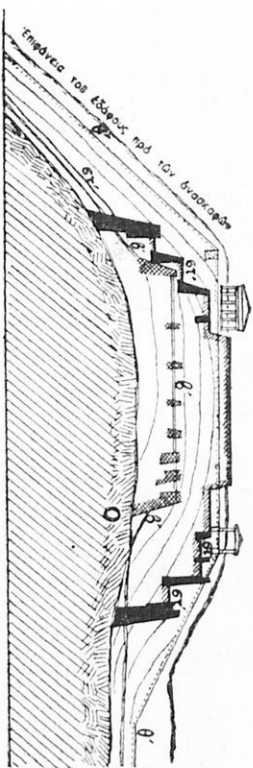
— Πῶς παρουσιάζουν τὸν Ἔκτορα οἱ θρῆνοι ἐκάστης τῶν συγγενῶν του ;

— Νὰ ἐξαρθῇ ἡ μεγαλοπροεπῆς ἀπλότης, μὲ τὴν ὁποίαν τελειώνει τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

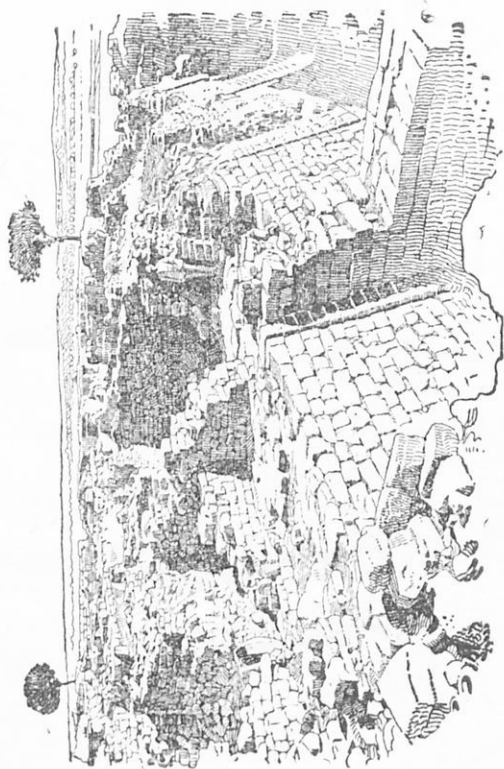
Είχ. 1. Χάρτης τῆς ἀρχαίας Τρωάδος.

Εἰκ. 2. Διάγραμμα τοῦ γηρόφου τῆς ἀρχαίας Τροίας.

- ο. Φυλινονται τὰ τεῖχη τῆς θύρας καὶ τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς Ἑλλάγηροφωμικῶς γὰρ τῆς θύρας πόλεως.
- β. Ὁ φυσικὸς βράχος τοῦ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐρρέθησαν ἕλη ἐγκαταστάσεως νεολιθικῆς ἐποχῆς.
- τ. Τὰ κεκλιμένα τεῖχη τῆς θύρας πόλεως (ἡμίκυκλα) ἡ γροτοδοσούμενης ἀπὸ τοῦ 2500-2000 π.Χ.

Τὰ τεῖχη τῆς θύρας πόλεως (μαῦρα) τῆς οἰκητικῆς Τροίας, τῶν ὁποῖων φωτογραφίαν βλ. εἰς τὴν εἰκόνα β. Νι δῶλαι πύλαις μέγαις τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἔδαφους πρὸ τῶν ἀνοικαφῶν εἶναι ἀνευτέρου ἐνδιαφέροντος καὶ ἐξεκκληρίστησαν κατὰ τὰς ἀνακαταστάς.

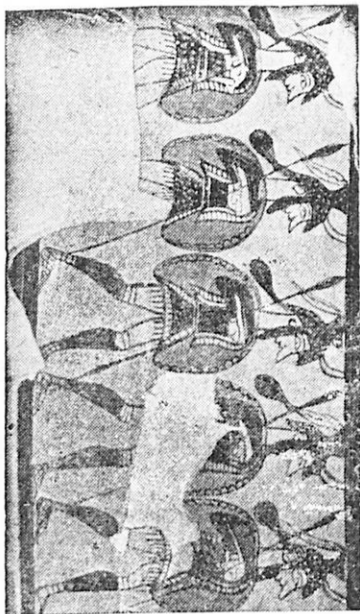

Εικ. 3. Τὰ τεῖχη τῆς ὀμηρικῆς Τροίας.

(Κτισθέντα περὶ τὸ 1500 π.Χ.)

Πρὸς τὰ δεξιὰ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν τειχῶν ἐξωγχομένου πρὸς τὸ κατώτερον μέρος, χάριν σαφέστερου ἐπιπέδου.
Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως.

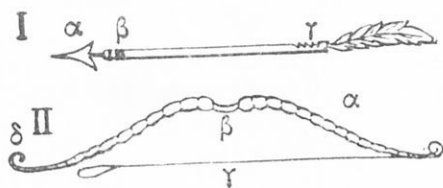
Τὰ τεῖχη ταῦτα ἐπὶ δέκα ἐτη ἐπροστάτευον τὸ ἱερόν παριλιέθρον τῆς Τροίας.

Εικ. 4. Πολεμιστάι Ἀχαιοί.

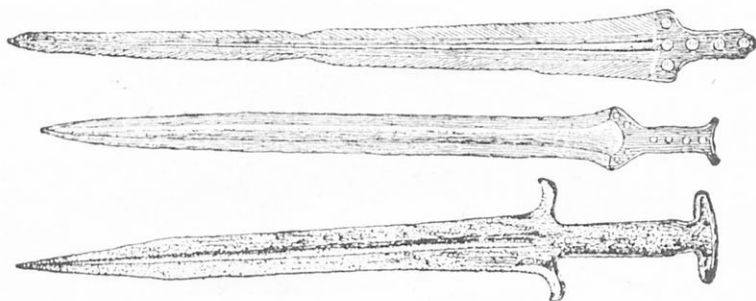
(Ἐκ πηλίου ἀγγείου Μικρῶν.)

Φέροντες πῆλ' ἄρκα (χώρον) μεῖ λόφον καὶ φάλους ἐξέχοντες ὡς κέρατα. Προ-
φυλάσσονται μεῖ βραχὺν θόρακα, κάτωθεν τοῦ ὀπίου φαίνεται ὁ γυῖόν. Κορυ-
τῶν μικρῶν ἀσπίδα καὶ φοροῦν κνημῖδας.

Εικ. 5. Βέλος και τόξον.

- I. Βέλος (ἀνατινάσσεται) α) αἰχμή, β) ξύλον, γ) γλυφίδες καὶ πτερόν.
 II. Τόξον » α) κέρκτρα, β) πῆχυσ, γ) νευρά, δ) κορώνη.

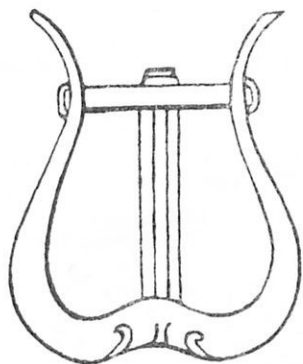

Εικ. 6. Ὅρειχάλκινα ξίφη ἐκ Μυκηνῶν.

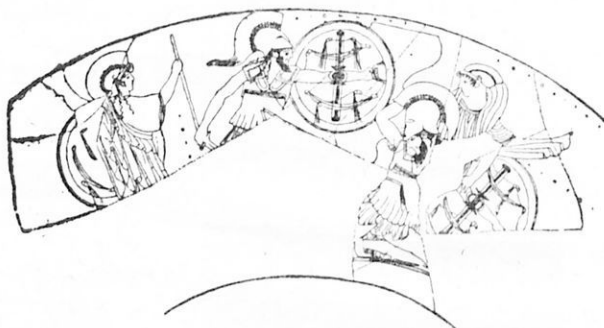

Εικ. 7. Αἰχμαὶ δοράτων.

Αὗται ἦσαν δύο εἰδῶν: ἢ εἶχον ὀπὴν, εἰς τὴν ὀπίσθην ἐτίθετο τὸ ξύλον, ἢ ἐκαρφώ-
 νοντο ἐπὶ τοῦ ξύλου.

Είκ. 8. Φόρμιγξ. (Αναπαράσταση.)

Είκ. 9. Μονομαχία Διομήδους και Αινείου.

(Αγγειογραφία.)

Ὁ Διομήδης ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ γονατισμένου Αἰνείου, ὃ ὁποῖος ἔχει πληγῶθῃ εἰς τὸ ὑπογάστριον. Ἄλλ' ἡ Ἀφροδίτῃ μὲ τὰς δύο χεῖράς της ἀρπάζει τοὺς βραχίονας τοῦ υἱοῦ τῆς Αἰνείου μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ τὸν σώσῃ. Ὅπισθεν τοῦ Διομήδους ἴστανται ἡ Ἄθρηά, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ ἡρέμως τὸ γεγονός.

(Ἰλιάδος E 309 - 317.)

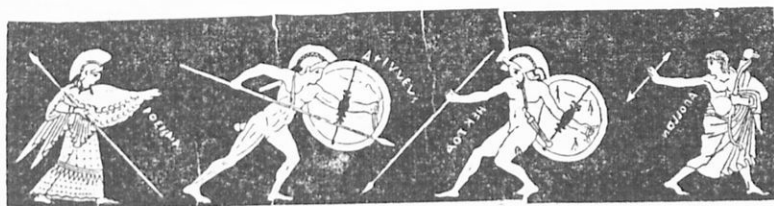

Εικ. 10. Μάχη παρά τὰς ναῦς.

(Ἐξ ἀγγείου.)

Παρά τὴν πρῶτην τοῦ πλοίου ἴσταται ὁ Αἴας πιεζόμενος ὑπὸ τῶν Τρώων, ἐκ τῶν ὁποίων εἷς κρατεῖ δάδα ἀνημμένην, διὰ νὰ πυρπολήσῃ τὸ πλοῖον. Δύο Ἀχαιοὶ ἔχουσι ἀνατραπῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἀμύνεται κατὰ τὸν ἐχθρῶν.

(Ἰλιάδος Ο 420.)

Εικ. 11. Μονομαχία Ἀχιλλέως καὶ Ἑκτορος.

(Ἐξ ἀγγείου.)

Ἡ Ἀθηνᾶ ἐξωθεῖ τὸν Ἀχιλλεῦ, ἐνῶ ὁ προστάτης τοῦ Ἑκτορος Ἀπόλλων ἐγκαταλείπει αὐτόν. (Ἰλιάδος Χ.)

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
1. Εισαγωγή.....	7
2. Κείμενον καὶ περιλήψεις.....	15
3. Γνωσταὶ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γραμματικαὶ διαφοραὶ παρ' Ὀμήρω.....	89
4. Ἑρμηνευτικὰ σημεῖώσεις.....	97
5. Παράρτημα εἰκότων.....	189

Τὰ αντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουσι τὸ κάτωθι βιβλιοσῆμα εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἀντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλὼν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 408).

ΕΚΔΟΣΙΣ Η', 1961 (VIII) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 20.000 — Ἀριθ. Συμβ. 1048/27-4-61

Ἐκδόσεις - Βιβλιοδεσία Α/ΦΟΙ ΡΟΛΗ - Κεραμικοῦ 40

73

15